

# Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

## Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

### ΣΥΝΟΔΟΣ Δ'

### ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 7'

Τρίτη 22 Φεβρουαρίου 2000

Αθήνα, σήμερα στις 22 Φεβρουαρίου 2000, ημέρα Τρίτη και ώρα 18.20' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Β' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΓΟΥΡΙ - ΔΗ.**

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από την κ. Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη, Βουλευτή Α' Αθηνών, τα ακόλουθα:

#### Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ και ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Νομάρχης Βοιωτίας ζητεί να είναι ελεύθερη η είσοδος των μαθητών του Νομού Βοιωτίας στο Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού.

2) Ο Βουλευτής Βοιωτίας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Δημοτικού Σχολείου Ακράϊφνιου Βοιωτίας ζητεί να ενταχθεί το μάθημα της πληροφορικής στο Σχολείο.

3) Η Βουλευτής Πέλλας κ. ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Α. Χ. Αποστολίδης, κάτοικος Αξού Γιαννιτών Πέλλας ζητεί την εξόφληση της παραγωγής ροδακινών εσοδείας 1999 στους δικαιούχους, από την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Γιαννιτών.

4) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Μανταμάδου και ο Σύλλογος Γυναικών Μανταμάδου Λέσβου διαμαρτύρονται για τη σχεδιαζόμενη μετεγκατάσταση του εργοστασίου της ΔΕΗ στη θέση "Καράβα" Μανταμάδου Λέσβου.

5) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Διδακτών Καθηγητών Τεχνολογικών Ιδρυμάτων ζητεί να ξεκαθαριστεί στο υπό ψήφιση Νομοσχέδιο της "Ειδικής Αγωγής" το status των ΤΕΙ στην ενιαία τριτοβάθμια εκπαίδευση.

6) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Καλαμάτας Μεσσηνίας ζητεί την κατα-

βολή έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης σε ανέργους του Νομού Μεσσηνίας.

7) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύνδεσμος Βαρέως Αναπήρων Πολέμου 1940-41 ζητεί την αναπροσαρμογή των συντάξεων των αναπήρων πολέμου.

8) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία μέλη της Ένωσης Εφημεριδοπωλών Αθήνας ζητούν να γίνει νομοθετική ρύθμιση ώστε οι εφημεριδοπώλες να επανέλθουν στο προηγούμενο συνταξιοδοτικό καθεστώς.

9) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ, ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΣΚΟΥ και ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Πολιτιστικοί Φορείς των Εδαφικών διαμερισμάτων Δήμου Τζουμέρκων Ιωαννίνων ζητούν την άμεση λειτουργία του Δήμου Τζουμέρκων.

10) Οι Βουλευτές κύριοι ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ και ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατών/ων Μετάλλου καταγγέλλει την ΑΕΒΕ Βόλου για το φακέλωμα των ενδιαφερομένων που κάνουν αίτηση πρόσληψης για να εργαστούν στην επιχείρηση.

11) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΚΟΠΕΛΙΤΗΣ και ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Λυκείου και ο Σύλλογος Κων και Δων "Η ΟΜΟΝΟΙΑ" Μανταμάδου Λέσβου ζητούν να μην επιτραπεί η κατασκευή εργοστασίου της ΔΕΗ στη θέση Καράβα του Δήμου Μανταμάδου.

12) Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης ζητεί την επίλυση συνταξιοδοτικού προβλήματος των εργαζομένων σ' αυτόν.

13) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Δεσφίνας Φωκίδας ζητεί την ισότιμη συμμετοχή του στην πρωτοβουλία LEADER III.

14) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Φωκίδας ζητεί τη ρύθμιση των δόσεων των δανείων των σεισμόπληκτων επιχειρήσεων του Νομού Φωκίδας.

15) Ο Βουλευτής Επικρατείας κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΩΑΝΝΟΣ κατέ-

θεσε αναφορές με τις οποίες ο Σύλλογος Κων και Δων Μανταμάδου "Η ΟΜΟΝΟΙΑ" και ο Δήμος Μανταμάδου Λέσβου ζητούν να μην κατασκευασθεί εργοστάσιο της ΔΕΗ στην περιοχή του.

16) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΡΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Γραμματεία Σωματείων Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων ζητεί να εγκριθεί εφάπαξ αποζημίωση στα μέλη της που συνταξιοδοτούνται.

17) Οι Βουλευτές κύριοι ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ και ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Ενιαίου Λυκείου Χανίων ζητεί τη συνέχιση της λειτουργίας του Σχολείου.

18) Ο Βουλευτής Χανίων κ. ΙΩΣΗΦ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αθλητικός Όμιλος Μουρινών Χανίων "ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ" ζητεί τη χρηματοδότηση της βελτίωσης των αθλητικών του εγκαταστάσεων.

19) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΛΑΜΠΑΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Όμιλος Αντισφαίρισης Φθιώτιδας ζητεί τον εκσυγχρονισμό των αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου Λαμίας Φθιώτιδας.

20) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΛΑΜΠΑΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία Αγρότες Επαρχίας Λοκρίδας Φθιώτιδας ζητούν την αλλαγή των μέτρων βαμβάκοκαλλιέργειας.

21) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Νικόλαος Στεργιάννος, κάτοικος Κοκκινόγειων Δράμας αγωνιστής Εθνικής Αντίστασης, ζητεί τη διευθέτηση της συνταξιοδότησής του.

22) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Βασίλειος Βαμβακίδης κάτοικος Δράμας, αγροφύλακας, ζητεί την επιστροφή των κρατήσεων από το Ταμείο Παροχής Υπηρεσιών.

23) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η κυρία Αικατερίνη Κυριθοπούλου, κάτοικος Δράμας, ζητεί να ρυθμισθεί η συνταξιοδότησή της από τον ΟΓΑ.

24) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Ειδικού Σχολείου Δράμας, υποβάλλει προτάσεις για το νομοσχέδιο που αφορά σε ρυθμίσεις της ειδικής αγωγής.

25) Ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής και Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία Αυτοστεγασθέντες πρόσφυγες με βάση το ΒΑ 330/1960 ζητούν την εξαγορά του 1/2 ακινήτου τους με συμβολική τιμή.

## Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 868/22-7-99 ερώτηση ΑΚΕ 84 δόθηκε με το υπ'αριθμ. 84/25-10-99 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χώροταξης και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση: "Απαντώντας στην ερώτηση/ΑΚΕ 868/84/22-7-99 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Λεωνίδα Κουρής, παρακαλούμε να πληροφορησέτε τον κ. Βουλευτή τα εξής:

1. Είναι γεγονός ότι οι τεχνικές προδιαγραφές που χρησιμοποιούνται από τις Αναθέτουσες Αρχές της χώρας για τα έργα τους, δεν είναι γενικά Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές επίσημα υιοθετημένες από το Κράτος. Είναι επίσης γεγονός ότι οι υφιστάμενες -όπου υπάρχουν- Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (ΠΤΠ), (π.χ. για οδοστρώματα) είναι παλιές και χρειάζονται αναθεώρηση.

2. Αποτέλεσμα της μη ύπαρξης σύγχρονων και πλήρων Εθνικών Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών για τις εργασίες κατασκευής των δημοσίων έργων είναι να χρησιμοποιούνται κάθε

φορά -για κάθε έργο- Τεχνικές Προδιαγραφές που συντάσσει ο μελετητής του έργου στη βάση των υφιστάμενων ΠΤΠ καθώς και Προδιαγραφών άλλων χωρών (DIN, BS, ASTM, κλπ.)

3. Χωρίς, λοιπόν, να αποκλείεται η περίπτωση δημοπράτησης ενός έργου (συνήθως έργου τοπικής ή Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) χωρίς πλήρεις προδιαγραφές (αφού αυτό -πλέον- συνταράσσεται από το επίπεδο της μελέτης που συντάσσεται για το έργο αυτό) γενικά για όλα τα έργα υπάρχουν Τεχνικές Προδιαγραφές όταν δημοπρατούνται.

4. Βέβαια, για τα μεσαία και μεγάλης κλίμακας έργα δηλ. (του ΥΠΕΧΩΔΕ, των μεγάλων Οργανισμών κλπ.) η κατάσταση είναι διαφορετική, αφού αυτές οι Αναθέτουσες Αρχές έχουν αναπτύξει και εφαρμόζουν Τεχνικές Προδιαγραφές, πλήρεις και ικανοποιητικού αποτελέσματος (π.χ. δικές τους προδιαγραφές έχουν η ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ, η ΔΕΗ, η ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ, και πάρα πολλοί άλλοι φορείς).

5. Παρ' όλα αυτά το θέμα της ανάπτυξης και εφαρμογής Εθνικών Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών είναι σημαντικότερο και κρίσιμο γιατί με αυτές:

- θα υπάρξει ομοιομορφία στην ποιότητα των δημοσίων έργων

- μικρότερο κόστος και χρόνος προετοιμασίας των έργων (δηλ. δεν θα χρειάζεται να καταρτίζονται και υιοθετούνται ad hoc προδιαγραφές σε κάθε-μικρόεργο.

- καλύτερος έλεγχος

- πιο αποτελεσματική οργάνωση και ανταπόκριση όλων των συντελεστών του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων της χώρας

- θα κατασκευαστούν καλύτερα έργα, υπό την έννοια ότι θα ανταποκρίνονται καλύτερα -γιατί έτσι θα είναι σχεδιασμένα- στο ελληνικό φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών τους.

6. Όμως το θέμα της ανάπτυξης, υιοθέτησης και εφαρμογής Εθνικών Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών για τα δημόσια έργα είναι ένα τεράστιο, σύνθετο και πολύ δύσκολο και χρονοβόρο έργο, αφού:

(α) το επίπεδο της ποιότητας των έργων στο οποίο θα οδηγούν οι προδιαγραφές, είναι θέμα Εθνικής επιλογής που συναρτάται κυρίως από τη διαθεσιμότητα πόρων για (περισσότερο ή λιγότερο "πολυτελή") έργα.

(β) οι προδιαγραφές πρέπει να αντανakλούν (και βέβαια ταυτόχρονα να προσδιορίζουν σε πολλές περιπτώσεις) το επίπεδο της Εθνικής βιομηχανίας παραγωγής δημοσίων έργων έτσι ώστε να υποστηρίζουν την παραγωγική δομή της χώρας και να την οδηγούν σε παραπέρα ανάπτυξη, να μην βάζουν απαιτήσεις που να μην μπορούν να καλυφθούν από τις υφιστάμενες -εν πολλοίς- δυνατότητες (τεχνολογικές, τεχνογνωσίας, διαθέσιμων μέσων, υλικών κλπ. οργάνωσης).

(γ) Οι προδιαγραφές πρέπει να διαφοροποιούνται κατά τομέα, μέγεθος, φυσικό υπόβαθρο, ανάγκες χρηστών κλπ. των έργων.

(δ) στο πλαίσιο της διεθνοποίησης των αγορών (υλικών εργασιών, κλπ.) αλλά και της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς στην οποία ανήκουμε, οι προδιαγραφές πρέπει να λάβουν υπόψη τους, τις Ευρωπαϊκές Προδιαγραφές, τις τάσεις της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας Δημοσίων Έργων, τα ευρύτερα θέματα που θέτουν οι ενδο-Ευρωπαϊκές και διεθνείς σχέσεις (π.χ. για το περιβάλλον, τον ανταγωνισμό, τις απαιτήσεις των διεθνών χρηστών, κλπ.)

(ε) Η ανάπτυξη και Εφαρμογή Εθνικών Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών δεν είναι ένα θέμα "στατικό" αλλά ένα πολύ δυναμικό θέμα (αφού με την πρόοδο της τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και την καινοτομία, οι ΠΤΠ πρέπει να αναπροσαρμόζονται σε διαρκή -σχεδόν- βάση), που απαιτεί σημαντική οργάνωση σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και σημαντικούς πόρους.

7. Ήδη έχει εντοπιστεί το θέμα αυτό και οργανώνεται η σταδιακή -γιατί μόνο έτσι μπορεί να γίνει- αντιμετώπισή του. Τα επιμέρους βήματα περιλαμβάνουν:

- Αναγνώριση του θέματος και κατάρτιση πλάνου δράσης. Αυτό έχει ήδη υλοποιηθεί στο πλαίσιο της ΜΕΚ.

- Δημιουργία του φορέα που θα αναλάβει την ανάπτυξη - συντήρηση - λειτουργία του Συστήματος Εθνικών Πρότυπων Τε-

χνικών Προδιαγραφών. Αυτό έχει ήδη γίνει με τη σύσταση του Ινστιτούτου Οικονομίας των Κατασκευών (ΙΟΚ). Φυσικά χρειάζεται ακόμα κι' άλλη δουλειά για την ανάπτυξη του ΙΟΚ και της οργάνωσής του (κάτι που γίνεται).

- Διερεύνηση της οργάνωσης και των πρακτικών καθώς και των υφισταμένων ΠΤΠ άλλων χωρών, κυρίως ευρωπαϊκών (Γαλλία, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, κλπ.). Αυτό έχει γίνει με δύο μελέτες (ενός ξένου Συμβούλου -της PWC- και του Συμβούλου στον οποίο αναφέρεται ο ερωτών).

- Απογραφή και συλλογή των Τεχνικών Προδιαγραφών που χρησιμοποιούνται στη χώρα μας (από διάφορους φορείς) για όλους τους τομείς και όλες τις κατηγορίες δημοσίων έργων. Κι' αυτό έγινε από τον Σύμβουλο (στον οποίο αναφέρεται ο ερωτών Βουλευτής). Έτσι, συλλέχθηκαν 1.300 τεύχη, συνολικά 100.000 σελίδων, που ταξινομήθηκαν και ερευνήθηκαν ως προς την πληρότητα κλπ. χαρακτηριστικά τους.

Κοινοποίηση των ανωτέρω συλλεχθεισών Προδιαγραφών σε όλους τους Ελληνικούς φορείς ανάθεσης έργων έτσι ώστε να έχουν περισσότερο υλικό για την έτσι -ad hoc- κατάρτιση των προδιαγραφών των έργων τους (μέχρι να συνταχθούν και υιοθετηθούν οι νέες εθνικές ΠΤΠ).

Σταδιακή -κατά την κατηγορία έργων- ανάπτυξη των νέων Εθνικών ΠΤΠ (με συντονισμό από το ΙΟΚ). Αυτό το στάδιο δουλειάς -το πιο σημαντικό- θα αρχίσει να υλοποιείται κατά τους επόμενους μήνες (μετά από κατ' αρχήν οργάνωση - στελέχωση του ΙΟΚ), με τη συνδρομή του ΥΠΕΧΩΔΕ, της ΜΕΚ κ.α. και προφανώς τη χρησιμοποίηση όλου του Τεχνικού δυναμικού της χώρας (που έχει να προσφέρει σ' αυτό το θέμα).

8. Παράλληλα με τις παραπάνω εργασίες ξεκινά και η αντιμετώπιση του θέματος των Εθνικών Κωστωλογίων (που συναρτώνται άμεσα από τις Τεχνικές Προδιαγραφές).

Το θέμα των Τεχνικών Προδιαγραφών αντιμετωπίζεται με σοβαρότητα, προγραμματισμένο τρόπο και ταχύτητα έτσι ώστε το συντομότερο δυνατό να έχουμε ΠΤΠ στη χώρα.

- Η Έκθεση του Ειδικού Συμβούλου της ΜΕΚ θα δοθεί από το ΥΠΕΘΟ (ΜΕΚ). Το ίδιο και η αλληλογραφία μεταξύ των συναρμόδιων υπουργείων.

Ο Υπουργός  
**Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ**

2. Στην με αριθμό 924/23-7-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 3835/21-10-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην 924/23-7-99 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. θ. Δημοσχάκη, σχετικά με τη μονιμοποίηση των συμβασιούχων γιατρών του ΙΚΑ, σας γνωρίζουμε ότι η αλλαγή του εργασιακού καθεστώτος των γιατρών που υπηρετούν στο ΙΚΑ με την “ειδική σύμβαση” του Ν.Δ. 1204/72 καθώς και άλλων κατηγοριών υπαλλήλων του Δημοσίου είναι θέμα γενικότερο και απαιτεί νομοθετική ρύθμιση, η αντιμετώπισή του δε ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Σημειώνουμε ότι με το ν. 2783/99 που ψηφίστηκε πρόσφατα, δεν γίνεται τακτοποίηση κατηγοριών υπαλλήλων που απασχολούνται με διάφορες εργασιακές σχέσεις στο Δημόσιο (ειδικές συμβάσεις, αναθέσεις έργου κλπ.) αλλά δόθηκε η δυνατότητα μόνο διορισμού, σε μόνιμες θέσεις του προσωπικού που υπηρετεί σε οργανικές θέσεις πλήρους απασχόλησης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, οι οποίες μετατρέπονται σε οργανικές θέσεις μόνιμων υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του νόμου αυτού.

Ο Υφυπουργός  
**Φ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ**

3. Στις με αριθμό 932/23-7-99, 1316/19-8-99 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 67/21-10-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στις 932/23-7-99 και 1316/19-8-99 ερωτήσεις που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι θ. Δημοσχάκης, Στ Παναγιώτου και Μ. Μπόσκου, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η συνολική παραγωγή σκόρδων (Ξερά) στη χώρα μας για το 1999 εκτιμάται γύρω στους 10.000 τον.

Η συγκομιδή της παραγωγής γίνεται μέσα στους καλοκαιρινούς μήνες και η διάθεση της παραγωγής μέχρι το τέλος του χειμώνα, εφόσον διατηρείται σε κατάλληλες συνθήκες στις αποθήκες.

Οι εισαγωγές ξερών σκόρδων από Τρίτες Χώρες σύμφωνα με το κοινοτικό καθεστώς της Ε.Ε. είναι ελεύθερες. Το Υπ. Γεωργίας ως εκ τούτου δεν είναι σε θέση να απαγορεύσει τις εισαγωγές.

Στα πλαίσια όμως των υφισταμένων Κοινοτικών Κανονισμών, καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για λεπτομερή ποιοτικό και φυτοϋγειονομικό έλεγχο, ώστε να προστατευθεί ο Έλληνας παραγωγός.

Σχετικά με το θέμα των τιμολογίων αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπ. Ανάπτυξης προς το οποίο κοινοποιούμε το παρόν έγγραφό μας με αντίγραφο της ερώτησης.

Ο Υφυπουργός  
**ΝΤ. ΒΡΕΤΤΟΣ**

4. Στην με αριθμό 974/27-7-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 193/21-10-99 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της ερώτησης 974/27-7-99 η οποία κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Γεώργιο Σούρλα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης, διακίνησης και εμφιάλωσης υγραερίου καθώς και οι δεξαμενές υγραερίου που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες των βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων αδειοδοτούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Βιομηχανίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2516/97 (ΦΕΚ.159/Α/97).

Τα μέτρα για τη σχεδίαση, κατασκευή, ασφαλή λειτουργία και πυροπροστασία των εγκαταστάσεων αυτών καθορίζονται από τις διατάξεις της ΚΥΑ.Δ3/14858/1.7.93 (ΦΕΚ.477/Β/93).

Ο έλεγχος των εγκαταστάσεων αυτών γίνεται από την αδειοδοτούσα αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 13 και 15 του ν. 2516/97.

2. Για τα ξενοδοχεία, εστιατόρια χώρας, συνάθροισης κοινού, νοσοκομεία, πολυκαταστήματα τροφίμων και λοιπές δραστηριότητες, που δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2516/97 (μη βιομηχανικά - βιοτεχνικά κτίρια) και χρησιμοποιούν υγραέριο για τις λειτουργικές τους ανάγκες αρμόδιο είναι να σας απαντήσει το ΥΠΕΧΩΔΕ προς το οποίο κοινοποιείται η ερώτηση αυτή.

3. Για τα βυτιοφόρα μεταφοράς υγραερίων αρμόδιο να σας απαντήσει είναι το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών προς το οποίο κοινοποιείται η ερώτηση αυτή.

Ο Υπουργός  
**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ**

5. Στην με αριθμό 1069/29-7-99 ερώτηση ΑΚΕ 163 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 102/25-10-99 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

“Απαντώντας στην ερώτηση/ΑΚΕ 1069/163/29-7-99 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Πέτρος Τατούλης, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κ. Βουλευτή σύμφωνα με τα στοιχεία της Δ/νσης Μελετών Έργων Οδοποιίας (ΔΜΕΟ) ότι για τη διέλευση της οδού Τρίπολης-Βυτίνας-Αρχ. Ολυμπίας στην περιοχή του οικισμού Λαγκαδίων Αρκαδίας, έχουν προταθεί σε επίπεδο αναγνωριστικής μελέτης δύο λύσεις, εκ των οποίων η μία περιλαμβάνει τη βελτίωση της υφιστάμενης οδού και παράλληλο δεύτερο κλάδο κατάντι του οικισμού Λαγκαδίων, και η δεύτερη περιλαμβάνει ευρεία παράκαμψη ανάντη (υψόμετρο διέλευσης 1025 μ περίπου) των οικισμών Λαγκαδίων και Λευκοχωρίου επί μήκους περίπου 11 χιλιομέτρων.

Η δεύτερη λύση κατ' αρχήν κρίνεται τεχνικώς ορθότερη, αλλά οριστική απόφαση θα ληφθεί μετά την έγκριση της Μελέτης Προέγκρισης Χωροθέτησης που έχει υποβληθεί από τους ανα-

δόχους μελετητές.

Καταθέτουμε στον κ. Βουλευτή την γενική οριζοντιογραφία.

Ο Υπουργός  
**Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

6. Στην με αριθμό 1071/29-7-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 163/21-10-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση: "Απαντώντας στην ερώτηση 1071/29-7-99 του Βουλευτή κ. Β. Κορκολόπουλου που μας διαβιβάστηκε με το υπ. αριθμό 30784/2-9-99 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, παρακαλούμε να πληροφορήσετε τον κ. Βουλευτή σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων (ΥΑΣ) τα εξής:

Η Υπηρεσία Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων (ΥΑΣ) έχει προωθήσει σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων στους ιδιοκτήτες κτισμάτων του Δημοτικού Διαμερίσματος Φρίξα του Δήμου Σκυλλούντος του Ν. Ηλείας που έχουν ζημιές λόγω κατολισθήσεων και βρίσκεται προς υπογραφή στο Γραφείο του κ. Υφυπουργού Οικονομικών.

Για το λόγο αυτό αρμόδιο να απαντήσει είναι το Υπ. Οικονομικών προς το οποίο κοινοποιείται η ερώτηση.

Ο Υφυπουργός  
**ΧΡ. ΒΕΡΕΛΗΣ**

7. Στην με αριθμό 1171/3-8-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 205/21-10-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 1171/3-8-99 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ν. Σηφουνάκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η παραγωγή ελαιολάδου της χώρας μας σύμφωνα με τις Ομογενείς Ελαιοκομικές Ζώνες κατά την περίοδο 1998-99 ανέρχεται σε 466.090 Τ., χωρίς να περιλαμβάνεται σε αυτήν το πυρηνέλαιο.

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Νομοθεσίας για τα έτη 1994-95, 1995/96, 1996/97, 1997/98, η εγκριθείσα για ενίσχυση και τελικής πληρωθείσα ποσότητα ελαιολάδου έχει ως ο συνημμένος πίνακας. Η παραχθείσα ποσότητα ελαιολάδου πιθανόν να αποκλίνει σ' ένα βαθμό από την εγκριθείσα, δεδομένου ότι από το σύνολο των δικαιούχων ελαιοπαραγωγών ένα ποσοστό της τάξης του 40-60%, ανάλογα με την ελαιοκομική περίοδο, χαρακτηρίζονται ως μικροί ελαιοπαραγωγοί και πληρώνονται κατ' αποκοπήν (με βάση τις αποδόσεις των Ο.Ε.Ζ.).

Σ' ό,τι αφορά την ελαιοκομική περίοδο 1998-99 τα στοιχεία δεν είναι τελικά, διότι οι αιτήσεις των δικαιούχων ελαιοπαραγωγών βρίσκονται στις αρμόδιες Υπηρεσίες, στο στάδιο του ελέγχου. Τα στοιχεία του συνημμένου πίνακα για το έτος 1998/99, αφορούν τους Συνεταιρισμένους Παραγωγούς.

Στην συνολική ποσότητα των Συνεταιρισμένων Παραγωγών για την περίοδο 98/99 εκτιμάται ότι 1% επιπλέον θα ανέρχεται η ποσότητα των μεμονωμένων παραγωγών.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει μέση ετήσια επιδοτούμενη παραγωγή ελαιολάδου και πυρηνελαίου περίπου 428,5 χιλιάδων τόνων.

Στα πλαίσια της Επιτροπής Κρίσεων Ελαιολάδου, με θέμα την οριστικοποίηση των αναγκαίων μέτρων για την ορθολογικότερη κατανομή της ενίσχυσης ελαιοπαραγωγών περιόδου 98/99 και τον προγραμματισμό μέτρων για την καλύτερη εφαρμογή του κοινοτικού καθεστώτος κατά τις επόμενες περιόδους, αποφασίστηκε η τροποποίηση της σχετικής απόφασης που αναφέρεται στην προκαταβολή της ενίσχυσης του ελαιολάδου και η λήψη αυστηρότερων μέτρων ελέγχου μέχρι τον καθορισμό του τελικού ποσού της εξόφλησης, για την ελαιοκομική περίοδο 98/99. Στόχος των ελέγχων είναι η εξυγίανση του μηχανισμού απόδοσης των ενισχύσεων και η εξάλειψη των ψευδών εγγραφών, προς όφελος των ειλικρινών παραγωγών. Οι προγραμματιζόμε-

νοι έλεγχοι είναι σοβαροί και απευθύνονται τόσο στους ελαιοπαραγωγούς, όσο και στους ελαιотριβείς και τους πυρηνελαουργούς.

Για την περίοδο 99/2000 προβλέφθηκε σειρά μέτρων, σχετικών με τον υπολογισμό και τον καθορισμό των ελαιοκομικών ζωνών, καθώς και για τη μηχανοργάνωση του συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου της ελαιοπαραγωγής μέσω του μητρώου αγρωτών.

Ο Υφυπουργός  
**ΝΤ. ΒΡΕΤΤΟΣ**

8. Στην με αριθμό 1231/4-8-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 227/21-10-99 έγγραφο από τον Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 1231/4-8-1999 που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Ε. Πολύζος, όσον αφορά αρμοδιότητες του Υπουργείου μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Ανάπτυξης θέτοντας σε προτεραιότητα το θέμα της Πληροφορικής στα πλαίσια της υλοποίησης του Κυβερνητικού έργου για την Κοινωνία της Πληροφορίας έχει υλοποιήσει μια σειρά δράσεων που στοχεύουν κατά κύριο λόγο στη αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Επιχειρήσεων.

Υλοποίηση δράσεων για την προώθηση του Ηλεκτρονικού Εμπορίου:

Έχοντας υπόψη τις νέες συνθήκες που διέπουν το διεθνές εμπόριο αλλά και τις δυνατότητες που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία, το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει δρομολογήσει μια σειρά από δραστηριότητες μέσα από το 2ου Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την εξάπλωση της χρήσης του ηλεκτρονικού εμπορίου στη χώρα μας. Οι δράσεις αυτές έχουν σαν στόχους:

- \* την ενημέρωση των ελληνικών επιχειρήσεων για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο,

- \* τη χάραξη μιας στρατηγικής για τη δραστηριοποίηση ιδιωτικών επιχειρήσεων αλλά και δημόσιων οργανισμών αναφορικά με το Ηλεκτρονικό Εμπόριο,

- \* την υποβοήθηση των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση τεχνολογιών και πρακτικών Ηλεκτρονικού Εμπορίου.

Ήδη έχουν δρομολογηθεί μια σειρά από δραστηριότητες με την έγκριση και χρηματοδότηση έργων που ευρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης, όπως:

α) Προώθηση και ενημέρωση για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Η δραστηριότητα αυτή αφορούσε την ενημέρωση των ελληνικών επιχειρήσεων για τη σημασία του Ηλεκτρονικού Εμπορίου αλλά και τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτό διενεργήθηκαν οκτώ ενημερωτικές εκδηλώσεις σε ισάριθμες ελληνικές πόλεις σε συνεργασία με τα τοπικά εμπορικά Επιμελητήρια και Συνδέσμους Επιχειρήσεων. Στις εκδηλώσεις αυτές διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό σχεδιάστηκε ειδικά για τις ανάγκες της ενημερωτικής αυτής εκστρατείας, ενώ ειδικοί του χώρου απάντησαν στα ερωτήματα των εκπροσώπων των ελληνικών επιχειρήσεων για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο.

β) Κλαδικά έργα EDI

Το Δεκέμβριο του 1996 προκηρύχθηκαν τα "Κλαδικά Έργα EDI", μια πρωτοβουλία για την ενίσχυση των ελληνικών επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης της τεχνολογίας EDI στη χώρα μας. Στα έργα συμμετείχαν Κοινοπραξίες φορέων, αποτελούμενες από ιδιωτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν ως επί το πλείστον σε κλάδους της αρμοδιότητας του Υπ. Ανάπτυξης. Οι φορείς - χρήστες κάλυπταν μεγάλα μέρη της αλυσίδας αξίας (value chain) του κάθε κλάδου, και ανέλαβαν να υλοποιήσουν το EDI για ικανό αριθμό εφαρμογών στα πλαίσια του.

Όλα τα μηνύματα που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια των Έργων πρέπει να είναι σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο UN/EDIFACT. Στην περίπτωση που αναπτυχθούν στα πλαίσια των έργων νέα, τότε θα πρέπει να υποβληθούν στην αρμόδια επιτροπή του ΕΛΟΤ για προώθηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προτυποποίησης Μηνυμάτων EDI (European Board for EDI Standardisation).

Εγκρίθηκαν 27 έργα με τη συμμετοχή 253 ελληνικών επιχει-

ρήσεων. Ο συνολικός προϋπολογισμός της ενέργειας αυτής έφτασε τα 2,8 δις δραχμές με ποσοστό Κρατικής συμμετοχής 60%.

γ) Πρότυπα Έργα Ηλεκτρονικού Εμπορίου

Το Νοέμβριο του 1997 προκηρύχθηκαν τα "Πρότυπα Έργα Ηλεκτρονικού Εμπορίου". Τα Πρότυπα Έργα αφορούν την ανάπτυξη καινοτομικών για την Ελλάδα, συστημάτων Ηλεκτρονικού Εμπορίου, με στόχο αφ' ενός την υποστήριξη συγκεκριμένων επιχειρηματικών διαδικασιών των επιχειρήσεων χρηστών αλλά και την προσέλκυση του ενδιαφέροντος και άλλων ελληνικών επιχειρήσεων για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο.

Μερικά από τα επιθυμητά χαρακτηριστικά των Πρότυπων Έργων Ηλεκτρονικού Εμπορίου είναι:

- \* να αφορούν καινοτομική εφαρμογή υπάρχουσών τεχνολογιών, τεχνικών και μεθόδων Ηλεκτρονικού Εμπορίου ή συνδυασμούς αυτών

- \* να συνδυάζουν δύο ή περισσότερες τεχνολογίες Ηλεκτρονικού Εμπορίου

- \* να στοχεύουν στην αυτοματοποίηση και αναβάθμιση μιας ή περισσότερων από τις βασικές λειτουργίες του εμπορίου (π.χ. Προώθηση προϊόντος, επιβεβαίωση συνεργασίας, διαχείριση αποθεμάτων, διακανονισμός, επικοινωνία με Δημόσιους φορείς),

- \* να προωθούν ηλεκτρονικές συνεργασίες μεταξύ εταιριών ομοειδών ή/και "συμπληρωματικών" κλάδων

- \* να έχουν απτά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για την εταιρία χρήστη (π.χ ένα νέο προϊόν, μια νέα επιχειρηματική πρακτική, κ.λπ.), και

- \* να προσφέρουν τη δυνατότητα επίδειξης και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου.

Υποβλήθηκαν 255 προτάσεις και εγκρίθηκαν 49 έργα με συμμετοχή 195 Επιχειρήσεων. Ο συνολικός προϋπολογισμός της ενέργειας αυτής έφτασε τα 3,12 δις δραχμές με ποσοστό Κρατικής συμμετοχής 50%.

δ) "Ηλεκτρονικά Κέντρα Εμπορίου για τις ΜΜΕ"

Στις 26-3-98 προκηρύχθηκαν τα "Ηλεκτρονικά Κέντρα Εμπορίου για τις ΜΜΕ", ενέργεια που αποσκοπεί στην υποβοήθηση μικρομεσαίων κυρίως επιχειρήσεων για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών. Τα Ηλεκτρονικά Κέντρα Εμπορίου είναι κέντρα παροχής πληροφοριών για όλους τους εμπλεκόμενους σε εμπορικές συναλλαγές και θα βοηθήσουν τους επιχειρηματίες στο να έχουν:

- \* Πρόσβαση στην πληροφορία - πληροφόρηση

- \* Προβολή - διαφήμιση

- \* Ηλεκτρονική όικεπραίωση των εμπορικών τους συναλλαγών μέσα από το διαδίκτυο (Internet).

Σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή θα διαδραματίσουν οι συλλογικοί φορείς των ΜΜΕ (Επιμελητήρια, Επαγγελματικές Ενώσεις κλπ), οι οποίοι θα αναλάβουν να αναπτύξουν υποδομή Ηλεκτρονικού Εμπορίου που να μπορούν να εκμεταλλευθούν οι ΜΜΕ με μειωμένο κόστος εμπορικών συναλλαγών. Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες των ΗΚΕ θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, παροχή επιχειρηματικών πληροφοριών προς τις επιχειρήσεις, υποβοήθηση επιχειρήσεων για την εύρεση εμπορικών εταίρων, επεξεργασία μηνυμάτων EDI για λογαριασμό των επιχειρήσεων - συνδρομητών τους, παροχή πρόσβασης σε δίκτυα προστιθέμενης αξίας, δημιουργία εταιρικών WEB σελίδων και οργανωμένη προβολή τοπικών οικονομικών δραστηριοτήτων.

Τα Ηλεκτρονικά Κέντρα Εμπορίου, θα μπορούν να μετατραπούν σε Ηλεκτρονικά Σημεία Εμπορίου σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ώστε να διαπιστευτούν στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και να επωφεληθούν της τεχνικής υποστήριξης που αυτός παρέχει στα ΗΚΕ.

Επίσης θα μπορούν να συνδεθούν με το Παγκόσμιο Δίκτυο Η.Σ.Ε. (GTPNet) και να ανταλλάσσουν κάθε είδους πληροφορία που είναι διαθέσιμη σε αυτό.

Υποβλήθηκαν 19 έργα με συμμετοχή 75 φορέων ΜΜΕ και έχουν εγκριθεί 14 έργα με συνολικό προϋπολογισμό μέχρι 1,5 δις δρχ και ποσοστό κρατικής συμμετοχής 60%.

Υποδομές:

Αναφορικά με τη δημιουργία υποδομών, από το ΕΠΒ χρηματοδοτούνται έργα που αφορούν στη διασφάλιση διακίνησης συ-

ναλλαγών μεταξύ των επιχειρήσεων (έργο "Clearing House E-BEA" προϋπολογισμού 600 εκ. δρχ) και την παροχή ολοκληρωμένης μορφής πληροφόρησης μέσω του INTERNET (έργα ΠΡΟΟΔΟΣ Νομαρχίας Σάμου", "Κέντρο στήριξης επιχειρήσεων στη ΒΙΠΕ Θεσσαλονίκης", "Ηλεκτρονική διασύνδεση Γραφείων Βιομηχανικής αλλαγής" κλπ.).

Είναι φανερό ότι το Υπουργείο Ανάπτυξης αναγνωρίζει ως πρωτίστης σημασίας στρατηγικό στόχο την εισαγωγή της τεχνολογίας του Ηλεκτρονικού Εμπορίου στις επιχειρήσεις, η οποία συμβάλλει πολλαπλασιαστικά στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων καταργώντας την ανταλλαγή εντύπων παραστατικών και διαδικασίες που επιβαρύνουν το τελικό κόστος του προϊόντος.

Εκσυγχρονισμός του πληροφοριακού συστήματος της Γ.Γ. Βιομηχανίας

Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας έχει ήδη εκσυγχρονισθεί με την πρόσφατη εγκατάσταση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος που αποτελείται από 106 θέσεις υπολογιστών, δίκτυο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και εφαρμογές λογισμικού συμπεριλαμβανομένων και σελίδων στο internet.

Δράσεις για την Κοινωνία της πληροφορίας που προβλέπονται στο 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΣΠΑ 2000 - 2006 Μεταποίηση - Υπηρεσίες)

Οι νέες τεχνολογίες και η πληροφορική αναδεικνύονται σε βασικό εργαλείο του ανταγωνισμού. Για το λόγο αυτό η στρατηγική του Τομεακού Προγράμματος Μεταποίηση - Υπηρεσίες είναι εστιασμένη στην ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής στη επιχειρηματική πρακτική, χρησιμοποώντας και αντίστοιχη τεχνολογία από το εξωτερικό.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις και ο δημόσιος τομέας καλούνται να προσαρμόσουν τη λειτουργία τους στις νέες πραγματικότητες που δημιουργούνται από την κοινωνία της Γνώσης και της Πληροφορικής.

Οι βασικοί στόχοι στο νέο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι:

- \* Ο εντοπισμός και η άρση των εμποδίων στην ανάπτυξη των βιομηχανιών γνώσης (Πληροφορικής, Επικοινωνιών, Βιοτεχνολογίας, κλπ.)

- \* Η ανάπτυξη της κατάλληλης τεχνικής υποδομής που χρειάζεται για την υποστήριξη της κοινωνίας της Γνώσης και Πληροφορικής.

- \* Η υποστήριξη, ανάπτυξη και αξιοποίηση της Βασικής και Εφαρμοσμένης Έρευνας.

- \* Ο εντοπισμός και η υλοποίηση καινοτομικών αλλαγών που θα αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

- \* Η ανάπτυξη της εφαρμογής προηγμένων μεθόδων ηλεκτρονικής και τηλεπικοινωνιών στην επιχείρηση (ηλεκτρονικό εμπόριο, εφαρμογές διαδικτύωσης).

- \* Ανάπτυξη και επέκταση των μηχανισμών υποστήριξης και αρωγής των εξαγωγών Γνώσης και Πληροφορικής.

- \* Τα αναμενόμενα αποτελέσματα θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις, αφ' ενός μεν στην ανάπτυξη της ελληνικής "βιομηχανίας γνώσης", αφ' ετέρου στη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων στους πιο παραδοσιακούς οικονομικούς κλάδους, με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στην οικονομία, καθώς αυτή η βιομηχανία θα επηρεάζει τους παραδοσιακούς κλάδους, και αντίστροφα.

Οριζόντια πολιτική για το Πρόγραμμα Μεταποίηση - Υπηρεσίες 2000-2006 είναι η Κοινωνία της Πληροφορίας που περιλαμβάνει τις ακόλουθες κύριες δράσεις:

- \* Παροχή ειδικών κινήτρων για τη διευκόλυνση της δημιουργίας νέων δυναμικών επιχειρήσεων, που βασίζονται στην ηλεκτρονική πληροφορία για την παραγωγή και παροχή σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών. Σχεδιασμός διαρθρωτικών παρεμβάσεων στις αγορές εργασίας, προϊόντων και υπηρεσιών και καλύτερη χρηματοδότηση νέων εταιριών με επιχειρηματικά κεφάλαια υψηλού κινδύνου.

- \* Ενίσχυση της συνεργασίας και της διείσδυσης ελληνικών επιχειρήσεων πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών σε γειτονικές χώρες μέσω κοινών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και μεταφορά τεχνολογίας.

\* Υποστήριξη ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών για την Κοινωνία της Πληροφορίας με προτεραιότητα στην αναδυόμενη βιομηχανία ηλεκτρονικού πληροφοριακού περιεχομένου.

\* Κίνητρα για την εισαγωγή και εκμετάλλευση καινοτόμων εφαρμογών πληροφορικής στη μεταποίηση και στις υπηρεσίες.

\* Μέτρα για καλύτερη διασύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος και των επιχειρήσεων.

\* Δημιουργία των προϋποθέσεων για εύκολη πρόσβαση των ΜΜΕ στις αγορές που συνδέονται με την υποδομή της πληροφορίας.

\* Τεχνική βοήθεια στις επιχειρήσεις για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της μετάβασης στο Ευρώ.

\* Διασφάλιση ηλεκτρονικής τραπεζικής υποδομής από την πλειοψηφία των τραπεζών.

\* Υποβοήθηση της εισαγωγής και της αξιοποίησης εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου σε ιδιωτικές επιχειρήσεις με κλαδική διάσταση.

\* Δημιουργία Ηλεκτρονικών Κέντρων Εμπορίου.

\* Δημιουργία υποδομής ηλεκτρονικών διαμετακομιστικών εμπορικών κέντρων σε σημαντικούς ελληνικούς εμπορικούς κόμβους (Λιμάνια Πειραιά - Θεσσαλονίκης).

\* Ηλεκτρονική προβολή των επιχειρηματικών ευκαιριών της χώρας.

\* Ηλεκτρονική επέκταση των εμπορικών "συνόρων" της χώρας μέσω της ηλεκτρονικής διασύνδεσης με τις ελληνικές επιχειρηματικές κοινότητες του εξωτερικού και των γραφείων εμπορικής προώθησης στο εξωτερικό.

Επίσης προβλέπονται ενισχύσεις των Υποδομών Πληροφορικής που θα συμβάλουν στη δημιουργία σύγχρονου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο θα ευνοεί τη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων που παράγουν ή καταναλώνουν γνώση, όπως είναι: η μελέτη των προσαρμογών που απαιτούνται για τη δημιουργία Ενιαίου Νομικού Πλαισίου, το οποίο διευκολύνει και ενισχύει την παραγωγή προϊόντων γνώσης και τη διάχυση των τεχνολογιών της πληροφορικής (με έμφαση στο νομικό πλαίσιο που θα επιτρέψει την επέκταση της χρήσης του ηλεκτρονικού εμπορίου) και η δημιουργία εκπαιδευτικών υποδομών και υποδομών εφαρμογής έρευνας στα ζητήματα της πληροφορικής (συνεργασία επιχειρήσεων - ΑΕΙ και ΤΕΙ, ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης/ κατάρτισης).

Προβλέπεται επίσης η δημιουργία υποδομών που θα προωθήσουν την εισαγωγή καινοτομιών στις ελληνικές επιχειρήσεις. Σημαντικοί στόχοι του προγράμματος είναι η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που εμπορευματοποιούν καινοτόμα προϊόντα. Η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που διαθέτουν τμήματα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΤΕ) και η αύξηση της δαπάνης για ΕΤΕ. Στις υποδομές για την καινοτομία προβλέπεται η θεσμική ρύθμιση για τη δημιουργία Ινστιτούτων και Κέντρων Εξειδίκευσης στον βιομηχανικό και καλλιτεχνικό σχεδιασμό.

Με βάση τον προϊσχύσαντα αναπτυξιακό νόμο 1892/90 και τον ισχύοντα σήμερα αναπτυξιακό νόμο 2601/98, έχουν εγκριθεί επενδυτικά προγράμματα ως ο συνημμένος πίνακας, για την κατασκευή Η/Υ και για την ανάπτυξη λογισμικού.

Με την επιχορήγηση που δίδεται στα πιο πάνω προγράμματα ενισχύεται έμμεσα η διάδοση Η/Υ μεταξύ των Ελλήνων και η χρήση λογισμικού.

Επίσης στον εκάστοτε ισχύοντα αναπτυξιακό νόμο θεωρείται πάντοτε ως επιλέξιμη δαπάνη η προμήθεια Η/Υ και η αγορά λογισμικού και επιχορηγείται η εκάστοτε δαπάνη με κρατική ενίσχυση.

Στον τομέα του Τουρισμού, ο ΕΟΤ, στα πλαίσια της ενέργειας 2 του Μέρους 1.5 του Υποπρογράμματος Τουρισμού του Β' Κ.Π.Σ. "Δίκτυο Πληροφορικής", υλοποιεί την Μηχανοργάνωση και Μηχανογράφηση των Υπηρεσιών του ΕΟΤ.

Οι στόχοι της ενέργειας "ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ" είναι οι εξής:

- Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος που θα συμπεριλαμβάνει:

α) βασικές μηχανογραφικές εφαρμογές

β) διοικητικό σύστημα πληροφόρησης, μεταξύ των υπηρεσιών

γ) σύστημα υποστήριξης και λήψης αποφάσεων

δ) σύστημα στατιστικής ανάλυσης

- Η δικτύωση του συστήματος αυτού (π.χ. γραφεία εξωτερικού)

- Η δημιουργία "Τράπεζας Πληροφοριών", η οποία θα τροφοδοτείται από σύστημα με επιλεγμένες πληροφορίες και θα λειτουργεί σε σημεία πληροφόρησης με εύκολη πρόσβαση και χρήση, με ταυτόχρονη δυνατότητα παροχής και "άλλων" υπηρεσιών προς τον πολίτη (π.χ. απάντηση σε αιτήματα).

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται με τον σωστό προσδιορισμό των αναγκών και την άρτια ιεράρχηση αυτών, με την αξιολόγηση και αξιοποίηση των ήδη ανεπτυγμένων εφαρμογών και πληροφοριών που έδωσαν τη δυνατότητα για τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια περιγραφής των απαιτήσεων Εξοπλισμού, Λογισμικού Συστήματος, Λογισμικών Εφαρμογών και Τηλεπικοινωνιακής Υποδομής, με άξονες:

α) τις εφαρμογές, την αρχιτεκτονική και το περιβάλλον του πληροφοριακού συστήματος, που βρίσκεται στη διαδικασία υλοποίησής του.

β) τη μορφή και το μέγεθος του δικτύου, καθώς και τις δυνατότητες επέκτασής του

γ) το σύστημα ανάπτυξης "data bank" και τις απαιτήσεις σύνδεσης με το μηχανογραφικό σύστημα

δ) την ανταπόκρισή τους στις απαιτήσεις της Ε.Ε.

Στα πλαίσια υλοποίησης της ενέργειας 2 του μέρους 1.5, η πορεία όσον αφορά: PROJECT MANAGER.

Διενεργήθηκε ο διαγωνισμός - κατάθεση προσφορών, άνοιγμα φακέλων.

Α' ΦΑΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Εγκρίθηκε το Τεχνικό Δελτίο από την Ε.Ε. με το 09320461/12-7-99

1ο ΥΠΟΕΡΓΟ

Βρισκόμαστε στο στάδιο προώθησης των διαδικασιών της προκήρυξης

2ο ΥΠΟΕΡΓΟ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ)

Πρωθοούνται οι διαδικασίες για την προκήρυξη του υποέργου.

3ο ΥΠΟΕΡΓΟ (ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ)

Ο εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης είναι μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου

4ο ΥΠΟΕΡΓΟ (ΜΕΛΕΤΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ)

Βρισκόμαστε στο στάδιο σύνταξης της προκήρυξης για τη μελέτη λογισμικού.

Εκτιμώμενος χρόνος προκήρυξης του διαγωνισμού είναι αρχές Σεπτεμβρίου.

ΚΟΜΒΟΣ

Είναι έτοιμη η προκήρυξη για τη διενέργεια διαγωνισμού "Προμήθειες υπολογιστικού εξοπλισμού και λογισμικού ανάπτυξης και εφαρμογών για τη δημιουργία ολοκληρωμένου κόμβου στο δίκτυο INTERNET"

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΙΝΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Ο Διαγωνισμός έγινε και κατακυρώθηκε από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας είναι αρμόδια για την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας και όχι στη διάδοση της χρήσης προϊόντων υψηλής τεχνολογίας από τους πολίτες.

Ο Υπουργός  
**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

9. Στην με αριθμό 1234/5-8-99 ερώτηση ΑΚΕ 235 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 108/25-10-99 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση και ΑΚΕ με αριθμό 1234/235/5.8.99 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Λ. Κουρής, παρακαλούμε να

πληροφορήσετε τον κ. Βουλευτή, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ ότι οι εργασίες αποκατάστασης των δομικών βλαβών- ανωμαλιών του οδοστρώματος στα τμήματα Αθήνα - Κόρινθος και Αθήνα - Υλίκη του ΠΑΘΕ έχουν ήδη αρχίσει, από τον Αύγουστο τρέχοντος έτους, και λαμβάνουν χώρα κάτω από ενιαία δομή και οργάνωση και με δαπάνες των υπευθύνων αναδόχων, με προοπτική στις αρχές του επομένου έτους.

Καταθέτουμε στον κ. Βουλευτή:

- Την έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων
- Τα συμπεράσματα της ειδικής ομάδας με συμμετοχή του Δανικού κρατικού Οργανισμού (DRI)
- Τη βασική μεθοδολογία εργασιών αποκατάστασης των κατεχτινών

Τη σχετική αλληλογραφία:

- α) τις ειδικές διαταγές της Υπηρεσίας προς τους υπευθύνους αναδόχους
- β) την από 4.5.99 επιστολή των υπευθύνων αναδόχων
- γ) το υπ' αρ. 1659/22.6.99 έγγραφο του Γεν. Γραμματέα Δημ. Εργων
- δ) τις από 28.6.99, 29.6.99 και 16.7.99 επιστολές των υπευθύνων αναδόχων.

Ο Υπουργός  
**Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ**

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

10. Στην με αριθμό 1253/5-8-99 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1224/22-10-99 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της 1253/5-8-99 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Σταύρου σχετικά με το Εθνικό Στάδιο Κρωπίας, σας πληροφορούμε ότι, με την υπ' αριθμ. 23/99 απόφαση, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου έκανε αποδεκτή τη μεταβίβαση της κυριότητας και της χρήσης του Ε.Σ., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το ν. 2503/97.

Από την πλευρά της Γ.Γ.Α. προωθούνται όλες οι διαδικασίες προκειμένου το Ε.Σ. να αποδοθεί το συντομότερο δυνατό στο Δήμο Κρωπίας.

Η ακριβής αξιοποίηση του Σταδίου, όπως και των λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων του προπονητικού προγράμματος των Ολυμπιακών αγώνων, αποτελεί θέμα μελέτης που έχει αναλάβει κοινή ομάδα εργασίας της Γ.Γ.Α. και της Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 Α.Ε., η οποία προβλέπεται να έχει παραδώσει το πόρισμά της μέχρι τέλος του 1999.

Σε ό,τι αφορά την υλοποίηση των προτάσεων της Επιτροπής, θα ενημερωθεί τόσο ο Δήμος Κρωπίας όσο και η Επιτροπή Διοί-

κησης του Σταδίου, με τους οποίους άλλωστε έχουμε άριστη συνεργασία.

Ο Υφυπουργός  
**ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ**”)

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Τετάρτης 23 Φεβρουαρίου 2000.

**Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου** (Άρθρο 130 παρ. 2 & 3 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 661/16.2.2000 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Δημητρίου Γεωργακόπουλου προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την ίδρυση Πανεπιστημιακών Σχολών και Τμημάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στο Νομό Ηλείας κλπ.

2. Η με αριθμό 663/16.2.2000 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννη Χωματά προς τον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σχετικά με τη λήψη μέτρων, για τον έλεγχο της ποιότητας των τηλεοπτικών προγραμμάτων κλπ.

3. Η με αριθμό 675/21.2.2000 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σταύρου Παναγιώτου προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τις νέες ρυθμίσεις στο σύστημα εισαγωγής, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των Ελλήνων του εξωτερικού κλπ.

4. Η με αριθμό 670/21.2.2000 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Ανδριανής Λουλέ προς τον Υπουργό Οικονομικών, σχετικά με την επιστροφή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας σε πληγέντες, από καιρικά φαινόμενα, αγρότες που δεν διαθέτουν παραστατικά κλπ.

5. Η με αριθμό 667/18.2.2000 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Γεωργίου Ρόκου προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικά με την αύξηση του επιδόματος ανεργίας των εποχιακά απασχολούμενων ξενοδοχοϋπαλλήλων.

**Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου** (Άρθρο 130 παρ. 2 & 3 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 664/17.2.2000 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ελένης Ανουσάκη προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, σχετικά με τις προθέσεις του Υπουργείου να παρατείνει την ισχύ του πίνακα επιτυχόντων δοκίμων ειρηνοδικών κλπ.

2. Η με αριθμό 674/21.2.2000 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Αναστασίου Παπαληγούρα προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης για τους καλλιεργητές εσπεριδοειδών κλπ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συζήτηση των

#### ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Αναφορές και ερωτήσεις πρώτου κύκλου:

Η πρώτη με αριθμό 4935/18.1.2000 ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Εμμανουήλ Μπεντενιώτη προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης για την ίδρυση και λειτουργία ενός Κέντρου Τεχνολογικής Έρευνας, για το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Πειραιά, διαγράφεται λόγω κωλύματος και του Βουλευτή και του Υπουργού.

Επίσης η τρίτη με αριθμό 2219/17.12.99 αναφορά του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σταύρου Σκοπελίτη προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Γυμνασιακό Παράρτημα Ερεσού, το οποίο υπάγεται στο Γυμνάσιο Άντισσας Λέσβου κλπ., διαγράφεται λόγω κωλύματος και του Βουλευτή και του Υπουργού.

Εισερχόμαστε στις αναφορές και ερωτήσεις δεύτερου κύκλου.

Η πρώτη με αριθμό 2386/6.10.99 ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Σαλαγκούδη προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, σχετικά με την κατάθεση πίνακα όλων των υποθέσεων που επελήφθη, αυτεπαγγέλτως, η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και του Εφετείου Αθηνών, από 1ης Ιανουαρίου 1998 μέχρι σήμερα, διαγράφεται λόγω κωλύματος του κυρίου Υπουργού.

Επανερχόμαστε στη συζήτηση των αναφορών και ερωτήσεων πρώτου κύκλου.

Δεύτερη είναι η με αριθμό 4463/17.12.99 ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Καρασμάνη προς τον Υπουργό Γεωργίας, σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη στήριξη του εισοδήματος των βαμβakoπαραγωγών κλπ.

Η ερώτηση του κυρίου Καρασμάνη σε περίληψη έχει ως εξής: "Κατάπληξη, αγανάκτηση και οργή έχει προκαλέσει στις δεκάδες χιλιάδες Έλληνες βαμβakoπαραγωγούς η στάση που τηρεί η Κυβέρνηση και η ηγεσία του Υπουργείου Γεωργίας σε κρίσιμα για το εισόδημά τους θέματα.

Επειδή η Κυβέρνηση και η ηγεσία του Υπουργείου Γεωργίας πρέπει υπεύθυνα και αντικειμενικά να ενημερώσουν τους Έλληνες βαμβakoπαραγωγούς για την πραγματική κατάσταση που επικρατεί σήμερα, για το λόγο αυτό ερωτάται ο κύριος Υπουργός Γεωργίας να ενημερώσει το Σώμα:

1. Σε ποιο ύψος αναμένεται να ανέλθει τελικά η φετινή ελληνική παραγωγή βαμβακιού και γιατί έπεσαν τόσο έξω οι προβλέψεις του Οργανισμού Βάμβακος; Με αυτή την παραγωγή οι Έλληνες βαμβakoπαραγωγοί θα εισπράξουν στα τέλη του ερχόμενου καλοκαιριού εξόφληση της κοινοτικής επιδότησης, με βάση τη σημερινή προκαταβολή που τους χορηγείται 190 δραχμές το κιλό κοινοτικό ενίσχυση + 40 δραχμές άτοκο δάνειο της ΑΤΕ ως συμπληρωματική προκαταβολή;

2. Θα αναγκαστούν οι βαμβakoπαραγωγοί να επιστρέψουν χρήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την προκαταβολή που λαμβάνουν σήμερα και στην περίπτωση αυτή τι θα γίνει;

Θα εφαρμοστεί, πώς και με ποιο τρόπο, η εξαγγελία περί μη καταβολής εισφοράς συνυπευθυνότητας από τους βαμβakoπαραγωγούς που καλλιεργούν μέχρι 60 στρέμματα με βαμβάκι;".

Ο Υπουργός Γεωργίας κ. Ανωμερίτης έχει το λόγο για τρία λεπτά για να πρωτολογήσει.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ (Υπουργός Γεωργίας):** Κύριε Πρόεδρε, το βαμβάκι είναι ένα εθνικό προϊόν με το οποίο δεν μπορεί κανείς να παίζει. Είναι εθνικό προϊόν γιατί καλλιεργείται σχεδόν σε πολλές περιοχές ως μονοκαλλιέργεια και επίσης γιατί εισφέρει στην εθνική οικονομία πάρα πολλά λεφτά.

Είναι επίσης εθνικό προϊόν γιατί είναι ένα από τα κύρια επιδοτούμενα προϊόντα. Είναι γνωστό ότι ο καπνός, το λάδι και το βαμβάκι είναι τα κύρια επιδοτούμενα προϊόντα μας. Τα τέσσερα, μάλιστα, κύρια επιδοτούμενα προϊόντα μας εισπράττουν το 73% των κοινοτικών πόρων που εισρέουν στην Ελλάδα.

Είναι επίσης γνωστό ότι το βαμβάκι υπόκειται σε ένα ειδικό σύστημα, μέσα στην Κοινότητα, το λεγόμενο σύστημα ελλειμματικών πληρωμών. Δηλαδή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πληρώνει τη διαφορά ανάμεσα στη διεθνή τιμή και στην τιμή στόχου που έχουμε θέσει και λόγω της χαμηλής διεθνούς τιμής του βαμβακιού, που φέτος έφθασε και στις εξήντα μία (61) δραχμές το κιλό, η Κοινότητα καλύπτει με επιδοτήσεις τη διαφορά ανάμεσα στις εξήντα μία (61) δραχμές και στις τριακόσιες (300) δραχμές. Αυτό έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα.

Η περσινή χρονιά ήταν μία καλή χρονιά. Πραγματικά το ύψος της παραγωγής θα φθάσει το ένα εκατομμύριο τριακόσιους είκοσι χιλιάδες τόνους, ρεκόρ ποσοτήτων, σε μία καλλιεργηθείσα έκταση περίπου των τεσσάρων εκατομμυρίων διακοσίων χιλιάδων στρεμμάτων.

Ακριβώς επειδή υπάρχει αυτό το σύστημα της Κοινότητας, το οποίο μάλιστα δημιουργεί τεράστια, δημοσιονομικού χαρακτήρα, προβλήματα στον προϋπολογισμό της Κοινότητας, αφού ο προϋπολογισμός της Κοινότητας θα πληρώσει εκατόν εξήντα εκατομμύρια ευρώ, παραπάνω από ό,τι έχουμε συμφωνήσει, όπως έγινε σχεδόν πέρυσι, παρ' όλα αυτά εμείς -είναι γνωστό- στηρίξαμε και στηρίζουμε έναν κανονισμό, τον οποίο πετύχαμε, γιατί είναι επιτυχία να συνεχιστεί το καθεστώς των ελλειμματικών πληρωμών, παρά τη διαφωνία που έχουμε στο σημείο συνυπευθυνότητας. Γιατί κατά τα άλλα ο Κανονισμός είναι μέσα στα πλαίσια των εθνικών μας συμφερόντων.

Από την άλλη μεριά η ελληνική Κυβέρνηση, προκειμένου να ενισχύσει το εισόδημα των παραγωγών, σε μία πιο καλή στιγμή, χορήγησε προκαταβολή, μαζί με την τιμή, ακριβώς επειδή η τιμή λόγω της μεγάλης παραγωγής και λόγω των πολλών στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, αναμένεται να είναι πιο χαμηλή από πέρυσι.

Από την άλλη πλευρά το τελικό ύψος της επιδότησης είναι γεγονός ότι κάθε χρόνο συγκεκριμενοποιείται τον Ιούνιο.

Εμείς σύμφωνα και με τα έγγραφα που έχω από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τον Οργανισμό Βάμβακος, δεν βλέπουμε ότι θα υπάρξει κανένα πρόβλημα, όσον αφορά το ένα από τα ερωτήματα του αγαπητού κυρίου συναδέλφου που έχει κάνει την ερώτηση. Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Ο κ. Καρασμάνης έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΜΑΝΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, η ερώτηση κατατέθηκε στις 17 Δεκεμβρίου. Γραπτή ερώτηση με εννέα ερωτήματα γι' αυτό το εθνικό προϊόν όπως πολύ σωστά είπε ο Υπουργός, αλλά δυστυχώς απάντηση δεν δόθηκε. Με τον Κανονισμό της Βουλής, υποχρεώθηκε να απαντήσει, αλλά δεν έδωσε την απάντηση που πρέπει.

Συμφωνούμε, λοιπόν, ότι είναι εθνικό προϊόν αλλά έχουν γίνει τραγικά λάθη γι' αυτό το εθνικό προϊόν και κατά την προηγούμενη διαπραγμάτευση του 1994-1995 που καταργήθηκε ο οριακός φραγμός με αποτέλεσμα η συνυπευθυνότητα να αυξάνεται χωρίς όριο.

Δεύτερον. Εγώ έχω θέσει συγκεκριμένα ερωτήματα. Θα επιστραφούν τα χρήματα αυτά που δώσατε ως άτοκο δάνειο των σαράντα (40) δραχμών; Και ξέρετε πολύ καλά ότι τα δώσατε λόγω της προεκλογικής χρονιάς. Πείτε μου απλά ποια είναι η τελική τιμή και ποιο θα είναι το ύψος της συνυπευθυνότητας. Έχετε το τελικό ισοζύγιο 31 Ιανουαρίου του 1999 που εκεί λέει ότι η παραγωγή έχει φθάσει στο ένα εκατομμύριο τριακόσιες πενήντα τρεις χιλιάδες τόνους. Μιλάω και για το αναπροσαρμοσμένο βάρος.

Επομένως, λοιπόν, η επιστροφή θα είναι είκοσι τρεις με είκοσι πέντε δραχμές. Εάν δεν τις επιστρέψετε, πείτε μου, κύριε Υπουργέ, από πού θα ισοσκελίσετε αυτήν τη διαφορά; Από την Αγροτική Τράπεζα; Θα το χαρίσει δηλαδή η Αγροτική Τράπεζα; Θα το δώσετε από τον κρατικό προϋπολογισμό; Ξεκαθαρίστε τα, μην αφήνετε αυτό το θολό τοπίο.

Έχετε βγάλει κάποιες υπουργικές αποφάσεις εκ των οποίων η μία αναιρεί την άλλη. Λέγατε ότι μέχρι εξήντα στρέμματα δεν θα πληρώνει ο βαμβakoπαραγωγός συνυπευθυνότητα. Απ'ό,τι βλέπω η τελική σας απόφαση έχει καταργήσει αυτήν την εξαγγελία.

Τώρα, γεννάται το εξής ζήτημα: Είπατε ότι ο κατά κύριο επάγγελμα αγρότης και ο κατά αποκλειστικότητα βαμβάκοπαραγωγός θα έχει τη δυνατότητα να σπείρει βαμβάκι μέχρι διακόσια στρέμματα. Αυτό είναι λάθος, όταν ξέρετε ότι το 95% των βαμβάκοπαραγωγών καλλιεργούν και άλλα προϊόντα. Υπάρχει πρόβλημα. Ξεκαθαρίστε το για να ξέρουν οι βαμβάκοπαραγωγοί τι συμβαίνει. Θα επιστραφούν τα χρήματα; Από πού θα καλύψετε αυτήν τη διαφορά; Από τον κρατικό προϋπολογισμό; Θα το χαρίσει η Αγροτική Τράπεζα; Για να μάθουν οι αγρότες, υπεύθυνα και σοβαρά. Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Ο Υπουργός Γεωργίας κ. Ανωμερίτης έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ (Υπουργός Γεωργίας):** Κύριε Πρόεδρε, δεν υπάρχει θέμα επιστροφής ή μη επιστροφής των χρημάτων. Εμείς κάναμε αυτό που έπρεπε. Ενισχύσαμε στην κρίσιμη περίοδο προκαταβάλλοντας ένα μέρος των επιστροφών από αυτά τα οποία θα έπαιρναν διαδοχικά, αλλά το σύστημα οδηγεί σε έναν τελικό προσδιορισμό, που δεν μπορεί να είναι γνωστός πριν από τον Ιούνιο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία υπάρχουν, πιστεύουμε ότι όταν μαζευτούν όλα αυτά τα τιμολόγια θα μπορούμε να δούμε τι ακριβώς θα έχει γίνει. Εμείς εκτιμούμε -και αυτό κάνουμε- ότι για να μην επαναληφθούν τα φετινά φαινόμενα, όπου ο καθένας κάνει ό,τι θέλει και οφείλουν συνδικαλιστές και συνεταιριστές να κάτσουν στο ίδιο τραπέζι, να προστατεύσουν το προϊόν και να αποφασίσουν μέσα από την εθνική διεπαγγελματική οργάνωση βάμβακος την οποία οφείλουν να συστήσουν, τι θα κάνουν με το προϊόν. Εμείς δεν θα αφήσουμε το προϊόν ούτε ποιοτικά να νοθεύεται, όπως πολλές φορές γίνεται ούτε και την τιμή του να κατακυληθεί προς τα κάτω. Γι' αυτό παίρνουμε διοικητικά μέτρα. Μόνο για το 2000, μόνο για φέτος, μέχρι να συνεννοηθούν οι ίδιοι οι εκπρόσωποι των παραγωγών. Τα διοικητικά μέτρα τα οποία έχουμε πάρει είναι ευρύτατα αποδεκτά και πώς μπορούσε άλλωστε να μην έχουν γίνει, αφού τα έχουν υποδείξει οι ίδιοι οι συνεταιριστές συνδικαλιστές νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις κλπ. Και φυσικά με την εγκύκλιο την οποία θα βγάλουμε μάλλον αύριο ή μεθαύριο θα ξεκαθαρίσουμε -πολύ σωστά το αναφέρει ο αγαπητός συνάδελφος- μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια ποιο θα είναι το σύστημα, που φέτος θα ισχύσει.

Εμείς, ένα θέλουμε. Να πάρει ο παραγωγός την καλύτερη δυνατή τιμή και να προστατεύσουμε την ποιότητα του βαμβακιού. Δυστυχώς είτε από την κακή διαχείριση των ιδίων των παραγωγών και πολλών ίσως κακών εκκοκκιστών είτε από τη χρησιμοποίηση εβδομήντα δύο διαφορετικών σπόρων στην Ελλάδα, όταν οι σπόροι στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι τέσσερις και στην Αυστραλία τρεις, έχουμε υποβάθμιση του προϊόντος. Τόσο για την τιμή του όσο και για την ποιότητά του, εμείς θα πάρουμε τα μέτρα που πρέπει να πάρουμε, πάντα σε συνεργασία με τους ίδιους τους παραγωγούς και τις οργανώσεις τους.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Τέταρτη είναι η με αριθμό 4332/13-12-99 ερώτηση της Βουλευτού του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Βασιλικής Αράπη-Καραγιάννη προς τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας, σχετικά με τη λήψη μέτρων προστασίας του δημόσιου χαρακτήρα του νοσοκομείου "ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ" στα Μελίσσια Αττικής.

Η ερώτηση της κ. Καραγιάννη έχει ως εξής:

"Το νοσοκομείο Παπαδημητρίου στην περιοχή των Μελισσίων Αττικής έχει μεγάλη προσφορά στις υπηρεσίες περίθαλψης από το 1928 που ιδρύθηκε.

Βρίσκεται σε μια καταπράσινη περιοχή πευκοδάσους έκτασης 112 στρεμμάτων, που αποτελεί ζωνικό πνεύμονα για την περιοχή και την Αθήνα γενικότερα. Δυστυχώς η σπουδαία αυτή νοσοκομειακή μονάδα βρίσκεται απροστάτευτη στο στόχαστρο των αρπακτικών της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, όπως η INTER-AMERICAN και το Ιατρικό Κέντρο Αθηνών που με πλάγιους τρόπους προσπαθούν να σφετεριστούν κομμάτια της εγκατάστασής του μέχρι την τελική του εξαφάνιση ως δημόσιου νοσοκομείου.

Οι ενέργειες αυτές έχουν αναστατώσει τους κατοίκους της περιοχής, οι οποίοι περιμένουν από τους αρμοδίους να λάβουν μέτρα υπεράσπισης του δημόσιου χαρακτήρα του νοσοκομείου.

ου, διασφαλίζοντας έτσι την κοινωνική αποστολή του στον τομέα της δημόσιας περίθαλψης.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

Θα προστατευθεί ο δημόσιος χαρακτήρας του Νοσοκομείου Παπαδημητρίου;

Θα διαψευστούν τα σχόλια που φέρνουν το νοσοκομείο να τεμαχίζεται και να αποδίδεται στους ιδιώτες;"

Ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο.

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων):** Κυρία συνάδελφε, κατ' αρχήν στην ίδια ερώτησή σας απαντήσαμε στις 23-12-99 εγγράφως. Αλλά η ερώτησή σας είχε απευθυνθεί και στο Υπουργείο Υγείας, από λάθος προφανώς, διότι αρμόδιο να σας απαντήσει είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού το νοσοκομείο "ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ" είναι νοσοκομείο του ΙΚΑ.

Στην απάντησή που σας είχαμε δώσει στο τέλος Δεκεμβρίου διευκρινίζαμε σαφώς ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος ανησυχίας για την ενδεχόμενη μετατροπή του νοσοκομείου αυτού, την κατάργησή του ή την απομάκρυνσή του ή την αποβολή του δημοσίου χαρακτήρα που έχει. Όλα τα νοσοκομεία του ΙΚΑ, όσα έχει ακόμα το ΙΚΑ, είναι προφανώς δημόσια νοσοκομεία, έχουν δημόσιο χαρακτήρα. Το κτίριο στο οποίο στεγάζεται ανέκαθεν το νοσοκομείο που λέγεται "ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ", δηλαδή το 1ο Θεραπευτήριο του ΙΚΑ, δεν ανήκε ποτέ στο ΙΚΑ. Δεν είναι ιδιοκτησία του. Είναι μισθωμένο. Η μίσθωση λήγει το 2000, το τρέχον έτος και το ΙΚΑ έχει κάνει όλες τις προσπάθειες, που χρειάζονται για την ανανέωση της συμβάσεως. Το ό,τι οι ιδιοκτήτες του το πούλησαν, πράγματι στο τέλος του περασμένου έτους, αυτό είναι κάτι που δεν μπορούμε να το εμποδίσουμε, αφού δεν είναι δική μας ιδιοκτησία. Δεν αλλάζει τίποτα. Απλώς αλλάζει ο ιδιοκτήτης, ο εκμισθωτής. Δεν αλλάζει σε τίποτα η πολιτική του ΙΚΑ όσον αφορά το νοσοκομείο, το οποίο θα παραμείνει στο ΙΚΑ. Έχουμε κατ' επανάληψη δηλώσει ότι στις προθέσεις μας είναι με κάθε νόμιμο τρόπο να παρατείνουμε τη λειτουργία του νοσοκομείου στο κτίριο που υπάρχει τώρα και εάν υποθεθεί ότι θα μπορούσε ποτέ να φθάσει ο ιδιοκτήτης στο να εξώσει δικαστικά το ΙΚΑ, έφθασα να πω ότι και μια τέτοιου είδους απόφαση, που δεν τη βλέπω ως πιθανή, ακόμα και δικαστική απόφαση δεν μπορεί στην πραγματικότητα να εκτελεστεί. Πώς θα γίνει δηλαδή έξωση του νοσοκομείου, των ασθενών; Είναι πράγματα που δεν γίνονται.

Η διοίκηση του ΙΚΑ είναι σε διαπραγματεύσεις με την ιδιοκτήτρια εταιρεία, ώστε το νοσοκομείο, διατηρώντας και το χαρακτήρα του και την ποιότητά του, να συνεχίσει να λειτουργεί απρόσκοπτα. Και στην απεφευκτέα, την απίθανη ακόμα περίπτωση που θα επρόκειτο να εξαναγκασθεί το ΙΚΑ να εγκαταλείψει αυτό το κτίριο, που επαναλαμβάνω δεν είναι δικό του, δεν ήταν ιδιόκτητο ποτέ, ακόμα και τότε το νοσοκομείο αυτούσιο θα μεταστεγάζετο πλήρως σε άλλο κτίριο. Αλλά ως νοσοκομείο δεν θα έπαυε να υπάρχει. Θα υπήρχε πάντοτε ως το 1ο Θεραπευτήριο του ΙΚΑ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Το λόγο έχει η κ. Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη.

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ :** Κύριε Υπουργέ, από τη μια μεριά είπατε ότι δεν έχει καμία σχέση το ΙΚΑ με το νοσοκομείο διότι είναι ιδιωτικό και πουλήθηκε. Έτσι; Εσείς το είπατε, κύριε Υπουργέ, και το γνωρίζω και εγώ. Και ξέρετε πολύ καλά ότι αυτή τη στιγμή η μεν πρώτη εταιρεία, ο Κοντομηνάς και ο Αποστολόπουλος που πήγαν και έδωσαν προκαταβολή και το πήραν και δεν ξέρω τι έγινε εκεί με τους δικηγόρους και πήραν τα λεφτά τους πίσω και είναι στα δικαστήρια, αποσύρθηκαν. Και τώρα είναι μια άλλη εταιρεία ξένη την οποία δεν γνωρίζω, που πράγματι το είπατε και σεις ότι αγόρασε αυτό το μεγάλο κτίμα. Διότι πρόκειται για πολύ μεγάλη έκταση. Και δεν είναι μόνο αυτό, κύριε Υπουργέ, ότι είναι μόνο το ΙΚΑ, για το οποίο ενδιαφέρομαι να έχει το δημόσιο χαρακτήρα. Διότι είναι ένας χώρος που γνωρίζετε πολύ καλά ότι η Πεντέλη γύρω γύρω έχει καιεί και είναι ο μόνος χώρος που έχει τα Μελίσσια που είναι πράσινο.

‘Αρα εξυπηρετεί τους κατοίκους το ότι είναι πράσινο. Δεύτερον, το ότι είναι μέσα εκεί το ΙΚΑ, το πρώτο θεραπευτήριο. Και από την άλλη μεριά, απ’ό,τι μαθαίνω και από τους εργαζόμενους είναι εγκατελειμμένο, δεν γίνονται επισκευές, μέχρι το τέλος του χρόνου το ΙΚΑ πλήρωσε τα ενοίκια στον ιδιοκτήτη. ‘Αρα δεν είναι αυτά που μας λέτε ότι ακόμη και αν δικαστικώς αποφασίσουν να το διώξουν από εκεί το ΙΚΑ, εμείς θα εμμείνουμε να μην εκτελεστεί αυτή η απόφαση. Κάπου δηλαδή μου τα μπερδέψατε. Διότι και εγώ, έχω τις πληροφορίες μου από τους κατοίκους που γνωρίζετε πολύ καλά ότι έχουν κάνει συνελύξεις και έχουν κάνει αγώνα για να διατηρηθεί το νοσοκομείο και ο δημόσιος χαρακτήρας του. Ευχαριστώ πολύ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Ορίστε, κύριε Ιωαννίδη, έχετε το λόγο δύο λεπτά να δευτερολογήσετε.

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) :** Κυρία συνάδελφε, δεν σας τα μπέρδεψα εγώ, φοβάμαι ότι μπερδεύεστε μόνη σας. Μα, ζούμε σε χώρα που σέβεται τη νομιμότητα. Μια ιδιωτική περιουσία είναι ιδιωτική περιουσία. Ανέκαθεν ήταν ιδιωτικό το κτίριο του ΙΚΑ.

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ :** Κύριε Υπουργέ...

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) :** Να συνεννοηθούμε λιγάκι. Όταν ένα κτίριο είναι ιδιόκτητο, είναι ιδιόκτητο. Ανήκει σε κάποιον. Το Σύνταγμα, λοιπόν, προστατεύει την ιδιοκτησία. Εμείς δεν μπορούμε να επιβάλουμε στον ιδιώτη να μην το πουλήσει. Δικαίωμά του είναι να το πουλήσει.

Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι εμείς θέλουμε, προσπαθούμε, τα καταφέρνουμε και θα τα καταφέρουμε και πάλι να παραμείνει νοσοκομείο του ΙΚΑ. Και σας είπα, ακόμα και στην απευκτέα και απίθανη περίπτωση που θα μπορούσε να υποχρεωθεί το ΙΚΑ να φύγει, πράγμα σχεδόν αδύνατο, πάλι δεν θα επρόκειτο να καταργηθεί το νοσοκομείο. Θα μεταφερόταν αυτούσιο σε άλλο χώρο.

Σε ό,τι αφορά τα περί πρασίνου που λέτε κλπ., πράγματι ωραίο πράσινο είναι. Τι να κάνουμε όμως, δεν μας ανήκει, δεν είναι ιδιοκτησία μας.

Και από κει και πέρα...

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ :** Όπου θέλει το κράτος παρεμβαίνει να το απαλλοτριώσετε...

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Σας παρακαλώ, κυρία Καραγιάννη. Δεν είναι λογικό. Είστε μέσα στο Κοινοβούλιο τόσο καιρό.

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) :** Όταν θα γίνετε κυβέρνηση, κυρία συνάδελφε, τότε να τα δημεύσετε όλα.

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ :** Εσείς είστε κυβέρνηση.

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) :** Τι να σας πω τώρα; Μα δεν σέβεστε και τον Κανονισμό, δεν σέβεστε τίποτα. Τι θα γίνει τέλος πάντων;

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Και σεις τώρα, κύριε Ιωαννίδη, απαντήστε επί της ερωτήσεως.

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ :** Είστε κυβέρνηση, εσείς...

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Σας παρακαλώ, κυρία Καραγιάννη!

Κύριε Ιωαννίδη, απαντήστε επί της ερωτήσεως.

**ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) :** Κύριε Πρόεδρε, σοβαρά μιλάτε σε μένα;

Ερώτηση υπεβλήθη, έλαβε έγγραφη απάντηση επί του ιδίου θέματος. Η ερώτηση ήλθε από σπόντα και κατά λάθος, γιατί δεν ξέρουν ούτε πού να τις απευθύνουν, σε άλλο Υπουργείο. Και αναγκάζομαι και απαντώ. Έχω απαντήσει δέκα φορές για το ίδιο θέμα. Και διαβεβαιώνουμε κατηγορηματικά αυτά που διαβεβαιώνουμε. Ε, το Δ.Η.Κ.Κ. ή κ. Αράπη, δεν θέλει να πειστεί. Τι να κάνουμε; Ας μη πειστεί ποτέ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Καλώς, ευχαριστούμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν απ’όλα τα θεωρεία, άτομα ειδικών δεξιοτήτων και η Βουλή τους καλωσορίζει.

( Χειροκροτήματα απ’όλες τις πτέρυγες )

Ολοκληρώθηκε η συζήτηση αναφορών και ερωτήσεων.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

#### ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θα γίνει προεκφώνηση των νομοσχεδίων.

Υπουργείου Γεωργίας, Ψήφιση στο σύνολο του σχεδίου νόμου: "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις".

Κύριε Υπουργέ, έχετε καμία παρατήρηση;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ (Υπουργός Γεωργίας):** Ως έχει, κύριε Πρόεδρε. Δεν έχω καμία παρατήρηση ή άλλου νομοτεχνικού τύπου διόρθωση.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο και στο σύνολο;

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Δεκτό, δεκτό.

**ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ:** Κατά πλειοψηφία.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Κατά πλειοψηφία.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης):** Το νομοσχέδιο έγινε δεκτό και στο σύνολο κατά πλειοψηφία.

Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Γεωργίας: "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις" έγινε δεκτό σε μόνη συζήτηση κατ'αρχήν, κατ'άρθρον και στο σύνολο κατά πλειοψηφία και έχει ως εξής:

#### "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις"

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

##### Άρθρο 1

##### Ορισμός – Σκοπός – Νομική Μορφή Διαβάθμιση – Δραστηριότητες

1. Η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση (Α.Σ.Ο.) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Ως Α.Σ.Ο. θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, δασικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί, οποιοδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας.

2. Οι Α.Σ.Ο. διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες. Στις πρωτοβάθμιες υπάγονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.), στις δευτεροβάθμιες οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.) και οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.) και στις τριτοβάθμιες οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.).

3. Οι Α.Σ.Ο. όλων των βαθμίδων είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού τους.

4. Για την εκπλήρωση των σκοπών τους, οι Α.Σ.Ο. μπορεί να ιδρύουν υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό, να συνιστούν νομικά πρόσωπα, να συμπράττουν σε κοινές επιχειρήσεις, με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα πλαίσια της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας.

##### Άρθρο 2

##### Περιφέρεια – Έδρα - Επωνυμία

1. Η περιφέρεια της Α.Σ.Ο. ορίζεται από το καταστατικό της.  
2. Έδρα της Α.Σ.Ο. είναι ο δήμος ή η κοινότητα, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της.

3. Η επωνυμία της Α.Σ.Ο. εκφράζει τον κύριο σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητας της Α.Σ.Ο. και περιλαμβάνει την ιδιότητά της ως αγροτικής, καθώς και την έδρα της.

Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης Α.Σ.Ο. που έχει την ίδια περιφέρεια και τον ίδιο σκοπό.

Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και τις νομικές πράξεις της Α.Σ.Ο..

Τα έντυπα της Α.Σ.Ο. αναφέρουν την επωνυμία, την έδρα και τον αριθμό του φορολογικού της μητρώου.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

#### ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

##### Άρθρο 3

##### Όροι σύστασης - Έγκριση Καταχώρηση καταστατικού

1. Για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από επτά (7) τουλάχιστον πρόσωπα, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού, καθώς και η έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

2. Για την έγκριση του καταστατικού κατατίθεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο αίτηση στο Ειρηνοδικείο, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

3. Αν το καταστατικό δεν είναι σύννομο, το Ειρηνοδικείο αναβάλλει τη λήψη της απόφασης και εκδίδει μη οριστική απόφαση με την οποία καλεί το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις ή να συμπληρώσει τις ελλείψεις μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες, από τη δημοσίευση της παραπάνω απόφασης. Στη συνέχεια εκδίδεται η απόφαση του Ειρηνοδικείου. Εάν με την απόφαση γίνει δεκτή η αίτηση, καταχωρείται το καταστατικό στο Βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, με μνεία του αριθμού της σχετικής απόφασης. Από την καταχώρηση αυτήν, ο Α.Σ. αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του καταστατικού. Κυρωμένο αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης του Ειρηνοδικείου και του καταστατικού αποστέλλει η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου στην εποπτεύουσα αρχή, εντός ενός (1) μηνός από την καταχώρηση της απόφασης.

4. Κατά της απόφασης του Ειρηνοδικείου μπορεί να ασκηθεί έφεση στο αρμόδιο δικαστήριο.

##### Άρθρο 4

##### Τύπος – Περιεχόμενο καταστατικού

1. Το καταστατικό του αγροτικού συνεταιρισμού καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη και για να είναι έγκυρο πρέπει να καθορίζει τουλάχιστον:

α) Το ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο ή επωνυμία και κατοικία ή έδρα των ιδρυτικών μελών.

β) Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια του συνεταιρισμού.

γ) Το σκοπό και τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

δ) Τις προϋποθέσεις εισόδου, εξόδου και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών.

ε) Το ύψος της συνεταιρικής μερίδας, τον αριθμό των πρόσθετων υποχρεωτικών και των προαιρετικών μερίδων που μπορεί να αποκτήσει το μέλος, τον τρόπο καταβολής της αξίας τους και τη διαδικασία απόδοσης των μερίδων.

στ) Την έκταση ευθύνης των μελών.

ζ) Τους όρους σύγκλησης και λειτουργίας και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο).

η) Τον καθορισμό των ελαχίστων ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσεως για το σχηματισμό αποθεματικών.

θ) Τη χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού.

ι) Τον ορισμό προσωρινής διοίκησης για την έγκριση του καταστατικού και το χρόνο σύγκλησης της πρώτης γενικής συνέλευσης, για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης.

ια) Τον τρόπο ορισμού των ελεγκτών.

ιβ) Τη λύση και εκκαθάριση του Α.Σ..

2. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει και να ρυθμίζει θέματα που δεν ρυθμίζονται με το νόμο αυτόν.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

#### ΜΕΛΗ – ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

##### Άρθρο 5

##### Μέλη

1. Μέλη του αγροτικού συνεταιρισμού μπορεί να γίνουν φυσικά πρόσωπα, που έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, απασχολούνται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, πληρούν τους όρους του καταστατικού του και αποδέχονται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του.

2. Εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό, μπορεί να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού νομικά πρόσωπα, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τους την άσκηση επιχείρησης αγροτικής παραγωγής, η οποία εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής αυτών, καθώς και η εκπροσώπησή τους καθορίζονται από το καταστατικό.

##### Άρθρο 6

##### Εγγραφή – Αποχώρηση – Διαγραφή μέλους

1. Το διοικητικό συμβούλιο του αγροτικού συνεταιρισμού αποφασίζει αιτιολογημένα για την αποδοχή ή όχι της αίτησης εγγραφής προσώπου ως μέλους του συνεταιρισμού, εντός προθεσμίας που ορίζεται από το καταστατικό.

2. Αν η αίτηση απορριφθεί ή αν το διοικητικό συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός της παραπάνω προθεσμίας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη τακτική γενική συνέλευση, η οποία επιλαμβάνεται του αιτήματος και αποφασίζει οριστικά.

3. Το καταστατικό ορίζει τα κωλύματα για την εγγραφή μέλους, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις αποχώρησης και διαγραφής του, την ελάχιστη χρονική διάρκεια της παραμονής του και τους όρους και το χρόνο απόδοσης των συνεταιρικών μερίδων.

##### Άρθρο 7

##### Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών

1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών προς το συνεταιρισμό ορίζονται από το καταστατικό, το οποίο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά διατάξεις που ρυθμίζουν:

α) Τη συμμετοχή των μελών στις γενικές συνελεύσεις του

συνεταιρισμού.

β) Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

γ) Τη συμμετοχή στη διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσεως.

δ) Τη συμμετοχή του μέλους στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του συνεταιρισμού.

2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει κυρώσεις κατά των μελών, για τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς το συνεταιρισμό.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

#### ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

##### Άρθρο 8

##### Συνεταιρική μερίδα

1. Η συνεταιρική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής κάθε μέλους στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Κάθε μέλος συμμετέχει στο συνεταιρισμό με μία (1) υποχρεωτική μερίδα και έχει μία ψήφο. Το ύψος και οι προϋποθέσεις καταβολής της αξίας της ορίζονται από το καταστατικό. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την απόκτηση από κάθε μέλος πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με το συνεταιρισμό. Στην έννοια της συναλλαγής περιλαμβάνεται το άθροισμα της αξίας των προϊόντων, των εφοδίων και των υπηρεσιών που παρέχονται στα μέλη από το συνεταιρισμό, καθώς και των προϊόντων που διαθέτουν σε αυτόν ή μέσω αυτού σε τρίτους. Στην περίπτωση αυτήν το καταστατικό ορίζει τις ψήφους που αντιστοιχούν στις πρόσθετες μερίδες. Ο συνολικός αριθμός των ψήφων στις πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις δεν μπορεί, σε καμιά περίπτωση, να υπερβεί τις τρεις (3).

2. Η αύξηση ή η μείωση της αξίας μερίδας γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

3. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την απόκτηση προαιρετικών μερίδων από τα μέλη, τους εργαζόμενους στο συνεταιρισμό και τρίτους. Στην περίπτωση αυτήν μπορεί να προβλέπει προνόμια υπέρ των προαιρετικών μερίδων. Οι προαιρετικές μερίδες δεν παρέχουν δικαίωμα ψήφου.

4. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι οι υποχρεωτικές μερίδες είναι έντοκες. Ο χρόνος και ο τρόπος απόδοσης των τόκων ορίζεται στο καταστατικό.

5. Εάν το καταστατικό δεν απαγορεύει τη μεταβίβαση της συνεταιρικής μερίδας, αυτή είναι δυνατή μόνο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού, σε πρόσωπο που έχει τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού.

6. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, ο κληρονόμος, ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία τους, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε. Αν δεν υποδειχθεί, η ονομαστική αξία της μερίδας, όπως τυχόν έχει προσαυξηθεί ή μειωθεί ανάλογα, όταν υπάρχει ζημία, αποδίδεται στους κληρονόμους στο τέλος της χρήσης.

##### Άρθρο 9

##### Ευθύνη και υποχρεώσεις των μελών προς τρίτους

1. Η ευθύνη των μελών του αγροτικού συνεταιρισμού για τις υποχρεώσεις του προς τρίτους είναι επικουρική και περιορίζε-

ται μέχρι του ορίου που ορίζει το καταστατικό. Η έκταση της ευθύνης αυτής ορίζεται από το καταστατικό ως ίση με το ποσό της υποχρεωτικής και των τυχόν πρόσθετων υποχρεωτικών μεριδίων ή με ακέραιο πολλαπλάσιο του ποσού αυτού.

2. Τα μέλη έχουν την ευθύνη της προηγούμενης παραγράφου και μετά την έξοδό τους από το συνεταιρισμό, για υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν όταν ήταν μέλη ή για προηγούμενες υποχρεώσεις, τις οποίες αποδέχθηκαν κατά την εγγραφή τους.

3. Αξιώσεις τρίτων, από την ευθύνη των μελών του συνεταιρισμού κατά τις παραγράφους 1 και 2, παραγράφονται μετά παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.

4. Η ευθύνη των μελών παύει οπωσδήποτε μετά την πάροδο ενός έτους από το πέρας της πτωχεύσεως ή της εκκαθαρίσεως του συνεταιρισμού, εκτός αν μέσα στο έτος έχει ασκηθεί εναντίον τους αγωγή.

5. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση των μελών και των οργάνων του συνεταιρισμού, για υποχρεώσεις του συνεταιρισμού προς τρίτους και το Δημόσιο, καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και συνεταιρισμού.

6. Οι δανειστές μέλους αγροτικού συνεταιρισμού δεν έχουν δικαίωμα επί της περιουσίας του συνεταιρισμού ή των πλεονασμάτων χρήσεων ή των συνεταιρικών μεριδίων, υποχρεωτικών ή προαιρετικών, για οφειλές του μέλους προς αυτούς.

7. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή στη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, για οφειλές των μελών προς τρίτους:

α) Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων, που έχουν παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό.

β) Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών, που παραδόθηκαν στο συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.

γ) Το τίμημα των προϊόντων της περίπτωσης β.

8. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του συνεταιρισμού, ως τρίτου, χρημάτων τα οποία έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους, καθώς και παροχές σε είδος του αγροτικού συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

### ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

#### Άρθρο 10

#### Γενική Συνέλευση – Αρμοδιότητες – Σύγκληση

1. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο του συνεταιρισμού. Στη γενική συνέλευση μετέχουν όλα τα μέλη που έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το συνεταιρισμό.

Στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μία (1) ψήφο.

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι ο συνεταιρισμός διαθέτει περισσότερες της μίας (1) ψήφους και μέχρι τρεις (3), σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του νόμου αυτού.

Η γενική συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα για το οποίο δεν προβλέπεται άλλο αρμόδιο όργανο.

2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης ανήκουν:

α) Η τροποποίηση του καταστατικού.

β) Η συγχώνευση, η μετατροπή, η παράταση της διάρκειας και η διάλυση του συνεταιρισμού.

γ) Η εκλογή και η ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

δ) Η έγκριση του ισολογισμού και του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης.

ε) Η επιβάρυνση των μελών από τυχόν ζημιές.

στ) Η μεταβολή του ύψους της συνεταιρικής μερίδας.

ζ) Η επιβολή εισφοράς στα μέλη.

η) Η έγκριση του προγράμματος επιχειρηματικής δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.

θ) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

ι) Η απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

ια) Η ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως Προσωπικού.

ιβ) Η απόφαση για την αγορά και πώληση ακινήτων.

ιγ) Η απόφαση για τη συγκρότηση και λειτουργία από τα μέλη του συνεταιρισμού Κλαδικών Οργανώσεων Παραγωγής Αγροτικού Συνεταιρισμού (Κ.Ο.Π.Α.Σ.), που αντιστοιχούν στους κλάδους παραγωγής και στα βασικά προϊόντα ή δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

ιδ) Ο ορισμός των ελεγκτών του άρθρου 17 για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.

ιε) Κάθε άλλο θέμα, που προβλέπεται στο καταστατικό.

3. Η γενική συνέλευση μπορεί, με απόφασή της, να μεταβιβάζει στο διοικητικό συμβούλιο την αρμοδιότητα για την άσκηση των, με στοιχεία ιαβ και ιββ της προηγούμενης παραγράφου, αρμοδιοτήτων της.

4. Η γενική συνέλευση συγκαλείται από το διοικητικό συμβούλιο σε τακτική σύνοδο μία φορά το χρόνο και συνεδριάζει στην έδρα του συνεταιρισμού μέσα σε έξι (6) το πολύ μήνες από τη λήξη της χρήσεως.

Η διαδικασία σύγκλησης της γενικής συνέλευσης και διεύθυνσης των εργασιών της, ορίζεται από το καταστατικό.

5. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να συγκαλεί έκτακτη γενική συνέλευση για λόγους, που προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό ή όταν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του συνεταιρισμού.

6. Το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του συνεταιρισμού μπορεί να ζητήσει από το διοικητικό συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, αναφέροντας υποχρεωτικά στην αίτησή του τα προς συζήτηση θέματα.

Αν το διοικητικό συμβούλιο δεν συγκαλέσει τη γενική συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη έχουν το δικαίωμα σύγκλησής της.

#### Άρθρο 11

#### Απαρτία

1. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει εγκύρως, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη του συνεταιρισμού με δικαίωμα ψήφου τα οποία εκπροσωπούν πλέον του μισού (1/2) του όλου αριθμού των ψήφων.

2. Αν διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας κατά την έναρξη της συνεδρίασης, η γενική συνέλευση συνέρχεται, χωρίς νέα πρόσκληση, στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση, απαρτία υπάρχει, οποιoσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των εκπροσωπούμενων σε αυτήν ψήφων.

3. Κατὰ εξαίρεση, αν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν

στην: α) μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού, β) συγχώνευση με άλλο συνεταιρισμό, γ) μετατροπή του συνεταιρισμού, δ) διάλυση του συνεταιρισμού και ε) τροποποίηση του καταστατικού, η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως, εφόσον, στην έναρξη της συνεδρίασης, είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη του συνεταιρισμού, που έχουν δικαίωμα ψήφου και εκπροσωπούν τουλάχιστον τα δύο τρίτα (2/3) του όλου αριθμού των ψήφων. Εάν δεν συντελεστεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνέλευση, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, οπότε βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη, που έχουν δικαίωμα ψήφου και εκπροσωπούν τουλάχιστον το μισό (1/2) του όλου αριθμού των ψήφων.

4. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα συγκεκριμένα θέματα, στα οποία, για τη λήψη αποφάσεων, απαιτείται η απαρτία που προβλέπεται στην παράγραφο 3.

#### **Άρθρο 12 Απόφαση**

1. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με απόλυτη πλειοψηφία των σε αυτήν εκπροσωπούμενων ψήφων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν ή το καταστατικό. Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, έστω και αν διαφωνούν ή είναι απόντα.

2. Κατ' εξαίρεση η γενική συνέλευση αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων, που εκπροσωπούνται σε αυτήν:

- α) για τη μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού,
- β) για τη συγχώνευση με άλλο συνεταιρισμό,
- γ) για τη μετατροπή του συνεταιρισμού,
- δ) για τη διάλυση του συνεταιρισμού και
- ε) για την τροποποίηση του καταστατικού.

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα θέματα στα οποία, για τη λήψη αποφάσεων, απαιτείται η αυξημένη απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 11 και η πλειοψηφία που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο.

3. Η γενική συνέλευση αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία για τα θέματα που αφορούν:

- α) Αρχαιρεσίες.
- β) Απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- γ) Έγκριση του ισολογισμού, του απολογισμού και του πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης.
- δ) Προσωπικά θέματα.

Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν απαλλαγούν από την ευθύνη ή δεν εγκριθεί ο ισολογισμός, ο απολογισμός και ο πίνακας αποτελεσμάτων χρήσης, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, μετά την ανάγνωση της έκθεσης των ελεγκτών, αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του διοικητικού συμβουλίου και την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ανακληθούν, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών να συγκαλέσει γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού, με θέμα την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

4. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να μετάσχουν στην ψηφοφορία για τα θέματα της απαλλαγής από την ευθύνη τους, μόνο με τις ψήφους που διαθέτουν τα ίδια.

#### **Άρθρο 13**

##### **Προσβολή αποφάσεων γενικών συνελεύσεων**

1. Απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό, είναι άκυρη.

2. Η ακυρότητα αποφάσεων κηρύσσεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού, μετά από αίτηση κάθε μέλους ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της απόφασης από τη γενική συνέλευση και κοινοποιείται στο συνεταιρισμό.

3. Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση. Δικαίωμα άσκησης έφεσης έχει και η εποπτεύουσα αρχή.

Η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασής του.

#### **Άρθρο 14 Διοικητικό Συμβούλιο**

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση.

Ο αριθμός των μελών του ορίζεται από το καταστατικό και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία (3).

Η διάρκεια της θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) ούτε μικρότερη των δύο (2) ετών. Οι σύμβουλοι είναι επανεκλέξιμοι και ανακαλούνται ελεύθερα από τη γενική συνέλευση.

Αν τρεις (3) μήνες πριν από την εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου ο αριθμός του τακτικού προσωπικού του συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20), στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει, ως επιπλέον μέλος του, εκπρόσωπος του παραπάνω προσωπικού. Ο εκπρόσωπος αυτός συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού.

2. Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό δικαστικώς και εξωδίκως. Την εκπροσώπηση του αυτή μπορεί να την αναθέτει στον Πρόεδρο ή σε άλλο μέλος του ή στον κατά την παράγραφο 9 του άρθρου αυτού Γενικό Διευθυντή (Μάνατζερ). Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αναθέτει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλος αυτού ή σε στέλεχος ή υπάλληλο του συνεταιρισμού.

3. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, όταν τα παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα μέλη του είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί οι παρόντες σύμβουλοι να είναι λιγότεροι από τρεις (3). Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων μελών.

4. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση του συνεταιρισμού, τη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων του και την επιδίωξη του σκοπού του. Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται στο καταστατικό.

5. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ευθύνονται συλλογικά για κάθε ζημία που προκάλεσαν, με υπαιτιότητά τους, στο συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι αξιώσεις του συνεταιρισμού παραγράφονται μετά από τρία (3) έτη από την τέλεση της πράξης, εκτός αν πρόκειται για ζημία από δόλο, οπότε παραγράφονται μετά από δέκα (10) έτη.

6. Μέλος του διοικητικού συμβουλίου δεν μπορεί να ψηφίζει

στις συνεδριάσεις του για θέματα που αφορούν στον ίδιο, στη σύζυγο ή σε συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του δεύτερου βαθμού.

7. Το καταστατικό του συνεταιρισμού μπορεί να προβλέπει την παροχή στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου:

α) Αποζημιώσεως, για την απασχόλησή τους με υποθέσεις του συνεταιρισμού, οι οποίες τους ανατίθενται με ειδική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

β) Εξόδων κίνησης και παράστασης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του.

Το ύψος της αποζημιώσεως και των εξόδων κίνησης και παράστασης καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου.

8. Αν ο πρόεδρος ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου είναι αντίδικος του συνεταιρισμού, το συνεταιρισμό εκπροσωπεί το, ειδικώς από αυτό, εξουσιοδοτημένο μέλος του, εκτός αν η γενική συνέλευση διορίσει ειδικούς εκπροσώπους.

9. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα ορισμού από το διοικητικό συμβούλιο Γενικού Διευθυντή (Μάνατζερ), στον οποίο να αναθέτει με σύμβαση τη μερική ή ολική άσκηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου, πλην εκείνων που, κατά το νόμο ή το καταστατικό, απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και τη γενική διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή.

Ο Γενικός Διευθυντής επιλέγεται μετά από προκήρυξη που δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο.

#### **Άρθρο 15** **Αρχαιρεσίες**

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού συμβουλίου διενεργούνται από εφορευτική επιτροπή. Η διαδικασία εκλογής των αντιπροσώπων και των αναπληρωτών τους σε ανώτερης βαθμίδας συνεταιριστικές οργανώσεις, συνεταιριστικές εταιρίες ή σε νομικά πρόσωπα, στα οποία συμμετέχει ο συνεταιρισμός, καθορίζεται από το καταστατικό. Στις εκλογές των δευτεροβάθμιων, των τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων και της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. προεδρεύει της εφορευτικής επιτροπής δικαστικός λειτουργός διοριζόμενος από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας τους.

2. Η εκλογή διενεργείται με μυστική ψηφοφορία και με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Στο ψηφοδέλτιο αναγράφονται με αλφαβητική σειρά τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων.

3. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να ορίζεται από το καταστατικό μεγαλύτερος του μισού (1/2) του όλου αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός. Ψηφοδέλτια που περιέχουν αριθμό σταυρών μεγαλύτερο από τον οριζόμενο από το καταστατικό ή χωρίς σταυρό είναι άκυρα.

4. Εκλεγέντες θεωρούνται αυτοί που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρχει ισοψηφία γίνεται κλήρωση. Όσοι δεν εκλεγούν θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού των ψήφων που έλαβαν.

5. Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν κενούμενες θέσεις τακτικών μελών μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

6. Οι διαδικασίες διεξαγωγής των αρχαιρεσιών, της εκλογής της εφορευτικής επιτροπής και κάθε άλλο συναφές θέμα ορίζονται από το καταστατικό.

7. Το διοικητικό συμβούλιο στην πρώτη, μετά την εκλογή του,

συνεδρίαση συγκροτείται σε σώμα, σύμφωνα με το καταστατικό.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις ανακατανομής των αξιωματών στο διοικητικό συμβούλιο. Αν στο καταστατικό δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, η ανακατανομή των αξιωματών μπορεί να γίνει εφόσον αποφασισθεί από τα δύο τρίτα (2/3) του συνόλου των μελών του. Όταν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.

8. Αν κενωθεί η θέση μέλους του διοικητικού συμβουλίου, και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το διοικητικό συμβούλιο, με απόφαση των λοιπών μελών του, συμπληρώνει την κενή θέση εκλέγοντας σε αυτήν μέλος του συνεταιρισμού.

Τα ως άνω οριζόμενα μέλη διατηρούν την ιδιότητά τους αυτή μέχρι τη σύγκληση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης γενικής συνέλευσης, η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, εκλέγει νέα μέλη.

Σε περίπτωση παραίτησης της πλειοψηφίας ή του συνόλου των μελών του Δ.Σ. διενεργούνται αρχαιρεσίες.

9. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος στα όργανα διοίκησης της συνεταιριστικής οργάνωσης όποιος καταδικάσθηκε με τελεσίδικη απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για: κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγή εγγράφου, λαθρεμπορία και εμπορία ναρκωτικών.

Εάν κατά τη διάρκεια της θητείας του οργάνου διαπιστωθεί για μέλος του η ύπαρξη οποιουδήποτε από τα κωλύματα που προαναφέρθηκαν, το μέλος αυτό εκπίπτει αυτοδικαίως από μέλος του οργάνου, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 8.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'** **ΕΠΟΠΤΕΙΑ – ΕΛΕΓΧΟΣ**

#### **Άρθρο 16** **Κρατική εποπτεία**

1. Η εποπτεία επί των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας και των συνεταιριστικών εταιριών (Σ.Ε.) του άρθρου 32 ασκείται από τον Υπουργό Γεωργίας. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκεκριμένα έργα εποπτείας μπορεί να ανατίθενται σε υπαλλήλους του Υπουργείου Γεωργίας. Συγκεκριμένα έργα ελέγχου μπορεί επίσης να αναθέτει ο Υπουργός Γεωργίας σε ορκωτούς ελεγκτές ή σε ελεγκτές πτυχιούχους ανωτάτων σχολών που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, σύμφωνα με το π.δ. 475/1991 (ΦΕΚ 176 Α), καθώς και σε άλλους ειδικούς επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες.

2. Η εποπτεία αφορά στη σύννομη λειτουργία και στην υποβοήθηση του έργου τους και περιλαμβάνει ιδίως την εξακρίβωση της καταβολής της αξίας των συνεταιρικών μερίδων ή των άλλων ληξιπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων των μελών τους, την τήρηση των διατάξεων των νόμων, του καταστατικού και των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων, καθώς και την εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού, των λοιπών ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και γενικά των τηρούμενων από τις συνεταιριστικές οργανώσεις βιβλίων και στοιχείων.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας εντός ενός (1) έτους από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, καθορίζονται το περιεχόμενο και ο τρόπος άσκησης της εποπτείας, τα καθήκοντα των οργάνων άσκησης

αυτής, οι υποχρεώσεις των εποπτευομένων προς την εποπτεύουσα αρχή, ιδίως για την παροχή εγγράφων ή άλλων αναγκαίων για την άσκηση της εποπτείας στοιχείων και πληροφοριών, καθώς και οι επιβαλλόμενες διοικητικές κυρώσεις από την εποπτεύουσα αρχή, στην περίπτωση μη σύννομης λειτουργίας των συνεταιριστικών οργανώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση της κρατικής εποπτείας.

### **Άρθρο 17** **Έλεγχος**

1. Ο διαχειριστικός, λογιστικός και οικονομικός έλεγχος των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας ασκείται ως ακολούθως:

α) Στις Α.Σ.Ο. για τις οποίες συντρέχουν οι προϋποθέσεις ελέγχου των ανωνύμων εταιριών, με βάση τα προς εκτέλεση του κ.ν. 2190/1920 εκδοθέντα ή εκδοθησόμενα προεδρικά διατάγματα ή υπουργικές αποφάσεις, από μέλη των ορκωτών ελεγκτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ίδιου νόμου, όπως κάθε φορά ισχύει.

β) Στις λοιπές Α.Σ.Ο., από ορκωτούς ελεγκτές ή από ελεγκτές πτυχιούχους ανωτάτων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. 475/1991.

2. Δεν μπορούν να ορισθούν ελεγκτές μέλη και υπάλληλοι της ελεγχόμενης ή υπερκείμενης αυτής οργάνωσης.

3. Οι ελεγκτές και ισάριθμοι αναπληρωτές τους ορίζονται από την προηγούμενη τακτική γενική συνέλευση των Α.Σ.Ο., πλην των ελεγκτών της πρώτης εταιρικής χρήσεως, οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό. Η αμοιβή των ελεγκτών ορίζεται με την απόφαση ορισμού τους ή από το καταστατικό. Οι ελεγκτές μπορούν να επαναδιορίζονται, όχι όμως για περισσότερες από πέντε (5) συνεχείς χρήσεις και υποχρεούνται να υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο της ελεγχόμενης οργάνωσης και στην εποπτεύουσα αρχή, το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση.

4. Οι ελεγκτές υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο της Α.Σ.Ο., το οποίο υποχρεούται να το ανακοινώσει στη πρώτη μετά τον έλεγχο γενική συνέλευση των μελών της. Αντίγραφο του πορίσματος υποβάλλουν οι ελεγκτές στην εποπτεύουσα αρχή. Το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να καλεί εγγράφως τον ελεγκτή πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης, για να παρίσταται σε αυτήν.

Ο ελεγκτής υποχρεούται να παρίσταται στη γενική συνέλευση και να παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση του ζητηθεί.

Αν από το πόρισμα του ελέγχου υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν τελεστεί πράξεις, που τιμωρούνται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή των άλλων ειδικών ποινικών νόμων, οι ελεγκτές υποχρεούνται εντός δέκα (10) ημερών να υποβάλλουν το πόρισμά τους ή τη σχετική έκθεσή τους στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και να αναφέρουν στον Υπουργό Γεωργίας τις παραβάσεις του νόμου ή του καταστατικού.

Οι ελεγχόμενοι έχουν υποχρέωση να θέτουν στη διάθεση των ελεγκτών κατάλληλο χώρο, όλα τα βιβλία και τα στοιχεία και να παρέχουν κάθε πληροφορία που χρειάζεται ο ελεγκτής για την εκτέλεση του έργου του.

Οι ελεγκτές δικαιούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να ελέγχουν τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της συνεταιριστικής οργάνωσης, που κρίνεται χρήσιμο για την πλήρη και επιτυχή εκτέλεση του έργου τους.

Οι ελεγκτές ελέγχουν ιδίως:

α) Τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των θεσμικών οργάνων των Α.Σ.Ο..

β) Τη λογιστική τάξη και ιδίως αν τηρήθηκαν οι αρχές και κανόνες της λογιστικής επιστήμης.

γ) Την οικονομική κατάσταση των Α.Σ.Ο., που προκύπτει από τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, τα στοιχεία του ισολογισμού, του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και των προσαρτημάτων. Στο πόρισμα πρέπει να προσδιορίζεται η πορεία της οικονομικής κατάστασης των Α.Σ.Ο. στο πλαίσιο των καταστατικών τους σκοπών και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης τους.

δ) Τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά τη νομιμότητα μόνο της πραγματοποίησης των δαπανών και αποσκοπεί κυρίως στη διαπίστωση τυχόν διαπραχθεισών ατασθαλιών, καταχρήσεων ή άλλων παραβάσεων και τον εντοπισμό των υπευθύνων.

5. α) Ο Υπουργός Γεωργίας μπορεί να ζητήσει από τους ελεγκτές έκτακτο έλεγχο των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας.

β) Οι ελεγκτές, με αίτησή τους προς το διοικητικό συμβούλιο, μπορεί να ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, αναφέροντας σε αυτήν τα προς συζήτηση θέματα. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί υποχρεωτικά τη γενική συνέλευση μέσα σε ένα (1) μήνα, από την υποβολή της αίτησης, με θέματα τα αναφερόμενα στην αίτηση.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση του ελέγχου.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'** **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ**

### **Άρθρο 18** **Διαχειριστική χρήση**

1. Η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους από δώδεκα (12) μήνες. Εξαιρετικώς η πρώτη διαχειριστική χρήση μπορεί να ορίζεται για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

2. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα βιβλία της συνεταιριστικής οργάνωσης, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας της και καταρτίζονται ο ισολογισμός και ο λογαριασμός «Αποτελέσματα Χρήσης», που υποβάλλονται από το διοικητικό συμβούλιο στην τακτική γενική συνέλευση μαζί με τις αναγκαίες επεξηγηματικές εκθέσεις και τις εκθέσεις λογοδοσίας για τα πεπραγμένα του έτους που έληξε.

3. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης της Α.Σ.Ο. για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται από προϋπολογισμό δαπανών και το υποβάλλει για έγκριση στη γενική συνέλευση.

### **Άρθρο 19** **Διαχειριστικό υπόλοιπο - Πλεονάσματα - Κέρδη**

1. Αν από τα ακαθάριστα έσοδα της Α.Σ.Ο. αφαιρεθούν οι κάθε είδους δαπάνες, οι ζημιές, οι αποσβέσεις και οι τόκοι των υποχρεωτικών και των προαιρετικών μερίδων, το υπόλοιπο που απομένει αποτελεί το διαχειριστικό υπόλοιπο της χρήσης. Το διαχειριστικό υπόλοιπο περιλαμβάνει πλεονάσματα και κέρδη. Τα

πλεονάσματα προέρχονται από τις κατά το άρθρο 8 συναλλαγές της συνεταιριστικής οργάνωσης με τα μέλη της. Το πέραν του πλεονάσματος υπόλοιπο λογίζεται ότι προέρχεται από τις συναλλαγές με τρίτους και συνιστά κέρδη.

2. Εάν το καταστατικό προβλέπει συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στα πλεονάσματα ή στα κέρδη ή και στα δύο, τα ποσά που αναλογούν αφαιρούνται πριν από οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων και των κερδών.

3. Από τα πλεονάσματα, πριν από την αφαίρεση για τις προαιρετικές μερίδες, κρατείται ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική όταν το τακτικό αποθεματικό φθάσει στο ύψος του συνολικού ποσού των υποχρεωτικών μερίδων των μελών του συνεταιρισμού και επαναφέρεται εάν το τακτικό αποθεματικό υστερήσει έναντι του συνολικού ποσού των μερίδων των μελών. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό κράτησης. Το μέρος των πλεονασμάτων που μεταφέρεται στο τακτικό αποθεματικό λογίζεται ως ισόποση εισφορά των μελών.

4. Το υπόλοιπο των πλεονασμάτων, που απομένει μετά την κράτηση της προηγούμενης παραγράφου, διατίθεται για την:

- (α) ανάπτυξη του συνεταιρισμού,
  - (β) απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με το συνεταιρισμό,
  - (γ) υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη,
- όπως ειδικότερα ορίζεται στο καταστατικό.

5. Τα ποσά της περίπτωσης βθ της προηγούμενης παραγράφου μπορεί, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, να παραμείνουν στο συνεταιρισμό ως εξατομικευμένες έντοκες καταθέσεις προθεσμίας των μελών. Το επιτόκιο που καταβάλλεται στην περίπτωση αυτήν καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το επιτόκιο δανεισμού του συνεταιρισμού από τις τράπεζες.

6. Στο τακτικό αποθεματικό περιέρχονται:

- α) Τα κέρδη, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, μετά τη φορολόγησή τους.
- β) Η κράτηση της παραγράφου 3.
- γ) Τα έσοδα που περιέρχονται στο συνεταιρισμό από χαριστική αιτία.
- δ) Κάθε άλλο έσοδο, για το οποίο δεν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό.

#### **Άρθρο 20** **Τηρούμενα βιβλία**

1. Οι Α.Σ.Ο. τηρούν τα βιβλία που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καθώς και τα παρακάτω, θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., βιβλία:

- α) Βιβλίο μητρώου μελών.
- β) Βιβλίο πρακτικών των γενικών συνελεύσεων και του διοικητικού συμβουλίου.
- γ) Βιβλίο απογραφής και ισολογισμού και
- δ) Κάθε άλλο βιβλίο, που προβλέπεται από το καταστατικό.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'** **ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ – ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ – ΠΤΩΧΕΥΣΗ** **ΔΙΑΛΥΣΗ – ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ**

#### **Άρθρο 21** **Συγχώνευση – Διαδικασία - Μετατροπή**

1. Δύο ή περισσότερες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώ-

σεις μπορεί να συγχωνευθούν είτε με τη σύσταση νέας συνεταιριστικής οργάνωσης, στην οποία ενσωματώνονται οι συγχωνευόμενες, είτε με την απορρόφηση μιας ή περισσότερων υφιστάμενων συνεταιριστικών οργανώσεων από άλλη, η οποία ήδη λειτουργεί.

2. Για τη συγχώνευση απαιτείται:

α) Απόφαση των γενικών συνελεύσεων καθεμίας από τις προς συγχώνευση συνεταιριστικές οργανώσεις, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία, που ορίζεται στις παραγράφους 3 και 2 των άρθρων 11 και 12, αντίστοιχα, του νόμου αυτού. Η απόφαση αυτή αφορά την έγκριση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης και τις, κατά περίπτωση, τροποποιήσεις του καταστατικού, που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της συγχώνευσης.

β) Δημοσίευση των αποφάσεων της περιπτώσεως αθ, περιληπτικά, σε μία εφημερίδα του νομού της έδρας των υπό συγχώνευση συνεταιριστικών οργανώσεων.

γ) Εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, από επιτροπή εμπειρογνομόνων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920, που ορίζεται έπειτα από κοινή αίτησή τους. Η επιτροπή αυτή εξετάζει τους όρους που περιλαμβάνονται στο σχέδιο σύμβασης της συγχώνευσης και συντάσσει έκθεση προς τις γενικές συνελεύσεις των μελών των προς συγχώνευση οργανώσεων.

δ) Σύγκληση, μετά από πρόσκληση των διοικητικών συμβουλίων των υπό συγχώνευση συνεταιριστικών οργανώσεων των μελών τους, σε κοινή γενική συνέλευση. Η συνέλευση αυτή εκλέγει το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο της νέας οργάνωσης, που προκύπτει από τη συγχώνευση.

ε) Έγκριση του καταστατικού κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του νόμου αυτού.

στ) Καχώρηση στο βιβλίο μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών του εγκεκριμένου καταστατικού, με μνεία του αριθμού της εγκριτικής απόφασης του δικαστηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.

Από την ημερομηνία αυτή συντελείται η συγχώνευση και όλα τα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων αποτελούν περιουσία της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης.

3. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την καχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο βιβλίο μητρώου, το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί εντός μηνός τα μέλη της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης σε γενική συνέλευση για την εκλογή του διοικητικού συμβουλίου της συνεταιριστικής οργάνωσης.

4. Μέλη, που δεν επιθυμούν τη συγχώνευση, μπορεί να αποχωρήσουν σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού. Η τυχόν υπεραξία, που προκύπτει από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, απαλλάσσεται από κάθε φόρο και τέλος και εγγράφεται σε λογαριασμό του τακτικού αποθεματικού της νέας οργάνωσης.

5. Η συγχώνευση συνεπάγεται, από την ημέρα που συντελείται, την καθολική διαδοχή της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν. Η νέα συνεταιριστική οργάνωση υποκαθίσταται αυτοδικαίως σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της συγχωνευθείσας οργάνωσης.

6. Τα μέλη των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν είναι αυτοδικαίως μέλη της νέας οργάνωσης με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζει το νέο καταστατικό.

7. Οι συνεταιρικές μερίδες των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν αποτελούν κεφάλαιο της νέας οργάνωσης. Αν οι συνεταιρι-

κές αυτές μερίδες είναι άνισες, η κοινή γενική συνέλευση της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού, με απόφασή της, ορίζει τον τρόπο προσαρμογής των μερίδων που υπολείπονται του ύψους της συνεταιρικής μερίδας της νέας ή της απορροφούσας οργάνωσης.

8. Η συγχώνευση των οργανώσεων δεν επιφέρει διακοπή των δικών, στις οποίες είναι διάδικοι. Εκκρεμείς δίκες των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν συνεχίζονται από τη νέα οργάνωση.

9. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που συγχωνεύονται, απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής κάθε φόρου, τέλους χαρτοσήμου και φόρου υπέρ τρίτων, που έχει σχέση με τη συγχώνευση. Για το Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου ισχύουν οι διατάξεις του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Αα).

10. Οι κάθε είδους φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα για την ενίσχυση των συγχωνεύσεων των Α.Σ.Ο., που θεσπίστηκαν και περιλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 2169/1993 (ΦΕΚ 149 Αα), όπως αυτός ισχύει σήμερα, εξακολουθούν να ισχύουν.

11. Δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια Α.Σ.Ο. μπορεί να μετατραπεί σε Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) ή Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.). Η μετατροπή γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία που ορίζεται στις παραγράφους 3 και 2 των άρθρων 11 και 12, αντίστοιχα, του νόμου αυτού.

12. Κατά τα λοιπά για τη μετατροπή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των κ.ν. 2190/1920 και 3190/1955. Στις προερχόμενες από τη μετατροπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. μπορεί να εισέλθουν και νέοι μέτοχοι ή εταίροι, αντίστοιχα.

#### **Άρθρο 22** **Πτώχευση – Διαδικασία**

1. Η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης αν παύσει τις πληρωμές των χρεών της.

2. Η πτώχευση κηρύσσεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνεταιριστικής οργάνωσης μετά από αίτηση:

- α) Οποιοσδήποτε πιστωτή, που έχει έννομο συμφέρον.
- β) Του διοικητικού συμβουλίου της Οργάνωσης.
- γ) Των εκκαθαριστών.

3. Η υπό εκκαθάριση συνεταιριστική οργάνωση κηρύσσεται σε πτώχευση μόνον αν δεν έχει συντελεστεί η διανομή.

4. Αν υποβληθεί δήλωση παύσης πληρωμών ή αίτηση κήρυξης σε πτώχευση της συνεταιριστικής οργάνωσης από το διοικητικό συμβούλιο ή αν έχει κατατεθεί αίτηση για την κήρυξή της σε πτώχευση από οποιονδήποτε τρίτο, το διοικητικό συμβούλιο ή οι εκκαθαριστές συγκαλούν εντός δέκα (10) ημερών τη γενική συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς για να αποφευχθεί η κήρυξη της πτώχευσης.

Στη γενική συνέλευση υποβάλλεται Ισολογισμός και Έκθεση του διοικητικού συμβουλίου για την περιουσιακή κατάσταση της συνεταιριστικής οργάνωσης και την προτεινόμενη έκτακτη εισφορά.

Η γενική συνέλευση με απόφασή της, που λαμβάνεται με τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, επιβάλλει στα μέλη έκτακτη εισφορά, ανάλογα με τον αριθμό των υποχρεωτικών μερίδων τους και μέσα στα όρια της από το καταστατικό προβλεπόμενης ευθύνης. Η εισφορά αυτή βαρύνει και τα μέλη που αποχώρησαν για οποιονδήποτε λόγο μέσα στο τελευταίο, πριν από την υποβολή της αίτησης, για την κήρυξη της πτώχευσης έτος.

Η εισφορά καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης στη γενική συνέλευση.

Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, το διοικητικό συμ-

βούλιο ή οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να υποβάλουν στο Ειρηνοδικείο πίνακα για την έκτακτη εισφορά. Ο πίνακας κηρύσσεται εκτελεστός από το Ειρηνοδικείο.

5. Μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση της δήλωσης της προηγούμενης παραγράφου ή από την κοινοποίηση στη συνεταιριστική οργάνωση, της αίτησης για την κήρυξή της σε πτώχευση, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να δηλώσει στο Πολυμελές Πρωτοδικείο αν συνεχίζει ή όχι τις πληρωμές.

6. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο προσδιορίζει δικάσιμο για την εκδίκαση της αιτήσεως - δηλώσεως μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου και αν διαπιστώσει ότι εξακολουθεί η κατάσταση παύσης των πληρωμών, κηρύσσει τη συνεταιριστική οργάνωση σε πτώχευση.

7. Από την κήρυξή της σε πτώχευση η συνεταιριστική οργάνωση διαλύεται. Η πτώχευση της οργάνωσης δεν συνεπάγεται την πτώχευση των μελών της.

8. Αν επιτευχθεί πτωχευτικός συμβιβασμός, επικυρώνεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο, οπότε η συνεταιριστική οργάνωση αναβιώνει και συνεχίζει τις εργασίες της.

Μετά την κατάρτιση του συμβιβασμού οι πιστωτές δεν μπορούν να στραφούν κατά των μελών.

Η απόφαση, με την οποία επικυρώνεται ο συμβιβασμός, κοινοποιείται με φροντίδα της οργάνωσης στον ειρηνοδίκη και στην εποπτεύουσα αρχή.

9. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί πτωχεύσεως του Εμπορικού Νόμου.

#### **Άρθρο 23** **Λύση**

1. Οι Α.Σ.Ο. λύνονται:

α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς τους, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίσθηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση.

β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία των παραγράφων 3 και 2 των άρθρων 11 και 12 αντίστοιχα του νόμου αυτού.

γ) Αν κηρυχθούν σε κατάσταση πτωχεύσεως.

δ) Με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της έδρας των Α.Σ.Ο. μετά από αίτηση του διοικητικού συμβουλίου ή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών τους ή της εποπτεύουσας αρχής.

2. Η αίτηση για τη λύση στην περίπτωση δα υποβάλλεται από την εποπτεύουσα αρχή, αν η λειτουργία των Α.Σ.Ο. απέβη παράνομη ή αν αδράνησαν για δύο τουλάχιστον συνεχείς διαχειριστικές χρήσεις ή αν συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού τους, λόγω μειωμένης δραστηριότητάς τους.

Η απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση.

#### **Άρθρο 24** **Εκκαθάριση**

1. Με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης των Α.Σ.Ο. που επέρχεται από την κήρυξή τους σε κατάσταση πτωχεύσεως κατά την οποία ακολουθείται η διαδικασία του Εμπορικού Νόμου, τη λύση ακολουθεί, σε κάθε άλλη περίπτωση, το στάδιο της εκκαθάρισης.

2. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς εκκαθαριστές, που ορίζονται από τη γενική συνέλευση, εκτός εάν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

Το νομικό πρόσωπο της λυθείσας Α.Σ.Ο. εξακολουθεί να

υπάρχει και να λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

3. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή της Α.Σ.Ο., το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της Α.Σ.Ο. διορίζει άλλους εκκαθαριστές, δικάζοντας κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

#### **Άρθρο 25** **Ενέργειες εκκαθαριστών**

1. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση, μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους, να κάνουν απογραφή της περιουσίας της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου, υποβάλλουν στην εποπτεύουσα αρχή.

Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές γνωστοποιούν τη λύση της οργάνωσης με τη δημοσίευσή της σε μία ημερήσια εφημερίδα και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε περιοδική εφημερίδα, του νομού της έδρας της και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

2. Απαιτήσεις πιστωτών κατά της υπό εκκαθάριση οργάνωσης παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της λύσεώς της.

3. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης με την ακόλουθη σειρά: προηγείται η εξόφληση των οφειλών προς τους εργαζόμενους και ακολουθεί η εξόφληση των λοιπών δανειστών. Στη συνέχεια εξοφλούνται οι προαιρετικές μερίδες.

Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3'** **ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ** **ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ – ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ** **ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ** **ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ**

#### **Άρθρο 26** **Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.)**

1. Δύο ή περισσότεροι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.) μπορεί να συνιστούν Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.), η οποία έχει ως σκοπό την ενίσχυση, διεύρυνση και συντονισμό των δραστηριοτήτων των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών-μελών της.

Η Ε.Α.Σ. μπορεί, αν προβλέπεται από το καταστατικό της, να αναλαμβάνει και η ίδια δραστηριότητες από αυτές που προβλέπονται για τα μέλη της είτε για λογαριασμό των μελών της είτε για λογαριασμό της.

2. Για τη σύσταση της Ε.Α.Σ. απαιτείται απόφαση των γενικών συνελεύσεων των Α.Σ., που επιθυμούν τη σύστασή της, καθώς και σύνταξη, υπογραφή και έγκριση του καταστατικού της.

3. Έδρα της Ε.Α.Σ. είναι ο δήμος ή η κοινότητα όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της. Η περιφέρεια της Ε.Α.Σ. ορίζεται από το καταστατικό της.

4. Στην επωνυμία της Ε.Α.Σ. αναφέρεται η έδρα της. Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης Ε.Α.Σ., που έχει την ίδια έδρα.

5. Το καταστατικό της Ε.Α.Σ. εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού, που εφαρμόζονται αναλόγως.

6. Οι Α.Σ.Ο. μπορεί να πρακτορεύουν στην περιφέρειά τους

ασφαλιστικές εταιρίες.

#### **Άρθρο 27** **Γενικές Συνελεύσεις Ε.Α.Σ.**

1. Η γενική συνέλευση της Ε.Α.Σ. συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών – μελών της.

Κάθε μέλος της Ένωσης διαθέτει μία τουλάχιστον ψήφο.

2. Το καταστατικό της Ένωσης καθορίζει τη συμμετοχή του συνεταιρισμού στην Ένωση με μία υποχρεωτική μερίδα και μία ψήφο. Ορίζει επίσης την αξία της μερίδας και τις προϋποθέσεις καταβολής της. Στο καταστατικό προβλέπονται επίσης οι όροι και προϋποθέσεις για την απόκτηση από κάθε μέλος πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με την Ένωση για καθορισμένη περίοδο συναλλαγών. Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό ορίζει τις αντιστοιχούσες στις πρόσθετες μερίδες ψήφους. Ο συνολικός αριθμός των ψήφων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τις πέντε (5).

3. Ο αντιπρόσωπος του συνεταιρισμού ασκεί στη γενική συνέλευση της Ένωσης όλα τα δικαιώματα του συνεταιρισμού, ενεργώντας στο πλαίσιο των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού του.

4. Το καταστατικό του συνεταιρισμού – μέλους ορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία ορισμού και απώλειας της ιδιότητάς του αντιπροσώπου.

#### **Άρθρο 28** **Διοικητικό Συμβούλιο Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών**

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των αντιπροσώπων της Ε.Α.Σ. με το σύστημα και τη διαδικασία του άρθρου 15 του νόμου αυτού.

2. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών (3).

3. Τα άρθρα 14 και 15 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.

#### **Άρθρο 29** **Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.)**

1. Δύο ή περισσότερες Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.).

Οι ΚΕ.Σ.Ε. έχουν ως αντικείμενο το συντονισμό και την ενίσχυση της συνεταιριστικής δράσης των μελών τους, καθώς και την ανάληψη εργασιών και παροχή υπηρεσιών σε ευρύτερη κλίμακα.

Οι ΚΕ.Σ.Ε. διεξάγουν τις εργασίες αυτές είτε για λογαριασμό τους είτε για λογαριασμό των μελών τους.

2. Το καταστατικό της ΚΕ.Σ.Ε. εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού, που εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Η έδρα της ΚΕ.Σ.Ε. είναι ο δήμος ή η κοινότητα όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της. Η περιφέρεια της ΚΕ.Σ.Ε. ορίζεται από το καταστατικό της. Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης ΚΕ.Σ.Ε. με την ίδια έδρα ή περιφέρεια.

4. Το καταστατικό των ΚΕ.Σ.Ε. μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή και πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, οι οποίοι δεν μετέχουν σε Ε.Α.Σ..

5. Η γενική συνέλευση της ΚΕ.Σ.Ε. συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των μελών της, που εκλέγονται σύμφωνα με το καταστατικό των μελών τους. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 27 και 28 για τις συνεταιρικές μερίδες.

**Άρθρο 30**  
**Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών**  
**Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.)**

1. Δύο ή περισσότερες Α.Σ.Ο. της ίδιας ή διαφορετικής βαθμίδας μπορεί να συνιστούν μεταξύ τους Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.), με σκοπό την προαγωγή των καταστατικών σκοπών και δραστηριοτήτων τους.

2. Οι Κ.Α.Σ.Ο. αποτελούν ίδια νομικά πρόσωπα και για τη σύστασή τους απαιτείται η σύνταξη καταστατικού, που εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας τους. Τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Η έδρα και η περιφέρεια της Κοινοπραξίας ορίζεται από το καταστατικό της. Για την επωνυμία της Κοινοπραξίας εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 26 του νόμου αυτού.

4. Η γενική συνέλευση της Κοινοπραξίας συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των Α.Σ.Ο., που μετέχουν σε αυτήν, οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με το καταστατικό τους.

**Άρθρο 31**  
**Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων**

Για τις Ε.Α.Σ., ΚΕ.Σ.Ε. και Κ.Α.Σ.Ο. εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του νόμου αυτού που θεσπίζουν οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα ή αφορούν και ρυθμίζουν θέματα των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών (Α.Σ.), εφόσον δεν προβλέπεται ρητή εξαίρεση ή απόκλιση στις διατάξεις αυτές.

**Άρθρο 32**  
**Συνεταιριστικές Εταιρίες (Σ.Ε.)**

1. Οι Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και οι Συνεταιριστικές Εταιρίες (Σ.Ε.) του άρθρου αυτού μπορεί να συνιστούν μεταξύ τους ή και με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που εδρεύουν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ανώνυμες εταιρίες ή εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

2. Οι εταιρίες αυτές είναι συνεταιριστικές εταιρίες, εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών τους ή των εταιρικών τους μεριδίων ανήκει σε Α.Σ.Ο. ή σε Συνεταιριστικές Εταιρίες τους.

3. Οι μετοχές των ανώνυμων συνεταιριστικών εταιριών είναι πάντοτε ονομαστικές.

4. Σε κάθε περίπτωση μεταβίβασης ονομαστικών μετοχών ή μεριδίων συνεταιριστικής κατά την έννοια της παραγράφου 2 εταιρίας, δικαίωμα προτίμησης έχουν οι συμμετέχουσες στην εταιρία Α.Σ.Ο, Κ.Α.Σ.Ο. και Σ.Ε..

5. Οι φορολογικές απαλλαγές, που προβλέπονται στο άρθρο 35 του νόμου αυτού, ισχύουν και για την ίδρυση των Σ.Ε..

6. Οι δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες Α.Σ.Ο. μπορεί να συγχωνευθούν με τις Σ.Ε. είτε με τη σύσταση νέας Σ.Ε. είτε με την απορρόφησή τους από υπάρχουσα Σ.Ε.. Στην περίπτωση αυτή απολαμβάνουν των προβλεπόμενων για τη συγχώνευση Α.Σ.Ο. κινήτρων και φορολογικών απαλλαγών.

7. Κατά τα λοιπά επί των Σ.Ε. εφαρμόζονται οι διατάξεις των κ.ν. 2190/1920 και 3190/1955.

**Άρθρο 33**  
**Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών**  
**Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.)**

1. Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) είναι ιδεολογική και συντονιστική οργάνωση των Α.Σ.Ο. και δεν έχει εμπορική ιδιότητα. Μέλη της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. είναι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών. Το καταστατικό της μπορεί να προβλέπει ότι μέλη της μπορεί να γίνουν οι Κ.Α.Σ.Ο. και οι ΚΕ.Σ.Ε., οι κοινές τους επιχειρήσεις και οι Σ.Ε..

2. Η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.:

α) Έχει περιφέρεια ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και έδρα το δήμο που ορίζει το καταστατικό της.

β) Εκπροσωπεί τα μέλη της στο εσωτερικό και το εξωτερικό και επιμελείται για την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας.

γ) Ασκεί κάθε δραστηριότητα, που προάγει τις δραστηριότητες των Α.Σ.Ο.. Δεν ενεργεί η ίδια πράξεις παραγωγής, διακίνησης ή εμπορίας αγροτικών προϊόντων και γεωργικών εφοδίων εν γένει.

δ) Για την εξυπηρέτηση των μελών της αναλαμβάνει την εκπόνηση μελετών, εργασιών, ερευνών και μπορεί να μετέχει σε κάθε διαγωνισμό για τη σύναψη συμβάσεων. Συνάπτει συμβάσεις έργου ή συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την αγροτική γενικά και συνεταιριστική ειδικά ανάπτυξη.

ε) Ίδρύει εκπαιδευτικά κέντρα.

στ) Διαπραγματεύεται και συνάπτει συλλογικές συμβάσεις εργασίας και μετέχει στη διαιτητική ρύθμιση των συλλογικών διαφορών εργασίας, που αφορούν στο προσωπικό των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας και των μελών της Σ.Ε..

ζ) Συντονίζει τις ενέργειες, που αφορούν στις Α.Σ.Ο. και ενισχύει το έργο των μελών της.

η) Γνωμοδοτεί μετά από αίτημα του Υπουργού Γεωργίας για θέματα, που αναφέρονται σε οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα, που παρέχονται στις Α.Σ.Ο., καθώς και επί σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων, που αφορούν στα μέλη της.

3. Θέματα σχετικά με τη συγκρότηση, λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. ρυθμίζονται από το καταστατικό της.

Τα άρθρα 14 και 15 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. υποχρεούται να τηρεί μητρώο των μελών της, στο οποίο φυλάσσονται τα καταστατικά και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα μέλη.

5. Η ετήσια εισφορά των μελών της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. προς αυτήν καθορίζεται από το καταστατικό της.

6. Το καταστατικό της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της.

7. Η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'**  
**ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 34**

1. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή υπάλληλος Α.Σ.Ο. και Σ.Ε. αν:

α) Εν γνώσει του παρέχει στη γενική συνέλευση ή σε εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή τον έλεγχο ψευδή στοιχεία ή αρνείται ή αποκρύπτει αληθή στοιχεία, γεγονότα ή περιστατικά, που

αφορούν στην οικονομική κατάστασή τους.

β) Εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία τους ή συντάσσει ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς.

γ) Αρνείται να παραδώσει ή αποκρύπτει από εκείνον που ασκεί έλεγχο ή εποπτεία, τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο την άσκηση ελέγχου ή εποπτείας.

2. Με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος διενεργεί έλεγχο ή εποπτεία στις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 οργανώσεις, αν κατά την άσκηση των καθηκόντων του παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτει ή αρνείται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στη διαχείριση ή στην οικονομική κατάσταση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 οργανώσεων και περιήλθαν σε γνώση του από τον έλεγχο ή την εποπτεία, που διενήργησε σε αυτές.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μελών των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 οργανώσεων, με χρήση σωματικής βίας ή απειλής σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή ψηφίζει πολλές φορές ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο μπορεί να προκαλέσει την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβουλίων, οργάνων και αντιπροσώπων των Α.Σ.Ο. και της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ..

5. Με τις ποινές της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι εκκαθαριστές και οι υπάλληλοι των συνεταιριστικών οργανώσεων της παραγράφου 1, στους οποίους παραχώρησε το διοικητικό συμβούλιο την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του, για παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού ή για ενέργειες που αντίκεινται στις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή για μη εκτέλεση σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό των καθηκόντων τους, καθώς και για την παράλειψη σύνταξης του ισολογισμού.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

#### ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ

#### Άρθρο 35

#### Οικονομικές ενισχύσεις – Φορολογικές απαλλαγές

1. Τα καταστατικά των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και οι τροποποιήσεις τους δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ τρίτου.

2. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που παρέχουν κάθε φορά διευκολύνσεις ή απαλλαγές από φόρους, τέλη χαρτοσήμου ή άλλα υπέρ του Δημοσίου τέλη, εισφορές ή δικαιώματα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου για τη συγχώνευση επιχειρήσεων εφαρμόζονται ανάλογα και στις Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας και στις εταιρίες τους, που συγχωνεύονται, εφόσον αυτές πληρούν τις προβλεπόμενες από τις αντίστοιχες διατάξεις προϋποθέσεις.

3. Αγορές ακινήτων από Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώ-

σεις για τη δημιουργία επιχειρήσεων μέσα στην περιφέρειά τους ή μεταχειρισμένων κινητών μέσων αγροτικής παραγωγής έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση όπως το Δημόσιο.

4. Οι εισφορές των μελών προς τις Α.Σ.Ο. δεν υπόκεινται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

5. Οι καταθέσεις των μελών του συνεταιρισμού σε αυτόν, οι αναλήψεις καταθέσεων και οι χορηγήσεις δανείων από το συνεταιρισμό στα μέλη του απαλλάσσονται από τέλη χαρτοσήμου ή άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου και από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου.

6. Απαλλάσσεται του φόρου μεταβίβασης ακινήτων η αξία του ακινήτου που μεταβιβάζεται στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών πρώτης βαθμίδας, κατά το ποσοστό που υποβλήθηκε αυτή σε φόρο μεταβίβασης κατά την αγορά από το συνεταιρισμό του ακινήτου, που μεταβιβάζεται.

7. Ειδικά για απαλλαγές από τον Φ.Π.Α. έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν. 1642/1986 (ΦΕΚ 125 Αα), όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Συμβάσεις μεταξύ Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ., που αφορούν αγροτικά προϊόντα ή αγροτικά εφόδια και υπηρεσίες, δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή σε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

9. Η νόμιμη προμήθεια, για τις ασφαλιστικές συμβάσεις, που καταρτίζονται ή ανανεώνονται με τη μεσολάβηση Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, καταβάλλεται σε αυτές αντί στον ειδικό λογαριασμό, που προβλέπεται από το άρθρο 13 παρ. 4 του ν. 1256/1982 ανεξάρτητα από το αν προηγήθηκε ή όχι η υπόδειξη, που προβλέπεται από την ίδια πιο πάνω διάταξη.

10. Στον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Γεωργίας μπορεί να εγγράφεται κάθε χρόνο πίστωση ελεγχόμενη απολογιστικά για την οικονομική ενίσχυση της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., που διατίθεται από αυτήν αποκλειστικά για δαπάνες συνεταιριστικής εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης ή επιμόρφωσης αιρετών στελεχών ή υπαλλήλων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, με βάση τον ετήσιο προϋπολογισμό τους.

11. Οι προβλεπόμενες από τις παραγράφους 9, 10 και 16 του παρόντος άρθρου οικονομικές ενισχύσεις απαλλάσσονται από κάθε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ Δημοσίου, καθώς και από κάθε άλλη εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου.

12. Οι πρωτοβάθμιες Α.Σ.Ο. δεν υποχρεούνται να εγγράφονται στα Εμπορικά Επιμελητήρια της περιφέρειάς τους.

13. Τα πλεονάσματα της διαχειριστικής χρήσης των συνεταιριστικών οργανώσεων, που διανέμονται στα μέλη, υπόκεινται μόνο σε φορολογία εισοδήματος των μελών ανεξαρτήτως της καταβολής τους ή της εξατομικευμένης διατήρησής τους ως κατάθεσης στη συνεταιριστική οργάνωση.

14. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και οι εταιρίες τους εντάσσονται στους αναπτυξιακούς νόμους.

15. Διατάξεις που θεσπίζουν κίνητρα ή απαλλαγές οικονομικής, φορολογικής ή άλλης φύσεως για τη μετατροπή εταιριών περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμες εταιρίες ή τη μετατροπή άλλου νομικού τύπου εμπορικών εταιριών σε εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ισχύουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τη μετατροπή δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας Α.Σ.Ο. σε ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης, εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών ή εταιρικών τους μεριδίων, αντίστοιχα, εξακολουθεί να ανήκει στις Α.Σ.Ο., σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου αυτού.

16. Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) ενισχύεται οικονομικά από τον οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) με την

καταβολή σε αυτή, κάθε χρόνο, ποσοστού δύο και μισό τοις εκατό (2,5%) από τα έσοδά του, που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διάταξη του εδαφίου αα της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1790/1988 (ΦΕΚ 134 Αα), όπως κάθε φορά ισχύει.

Ομοίως ενισχύονται οικονομικά από τον οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.), η Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.) και η Γενική Συνομοσπονδία Δημοκρατικών Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΣΥ.Δ.Α.Σ.Ε.) με την καταβολή κάθε χρόνο στη ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε. ποσοστού 0,90% και στη ΣΥ.Δ.Α.Σ.Ε. ποσοστού 0,60% από τα ως άνω έσοδά του.

Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, μέσα στο πρώτο εξάμηνο κάθε έτους, με βάση τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά τον προηγούμενο χρόνο από τον ΕΛ.Γ.Α. σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη.

#### **Άρθρο 36** **Κίνητρα**

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Γεωργίας, μπορεί να καθορίζονται κίνητρα για τη συγχώνευση, την ανάπτυξη, καθώς και τη μετατροπή των Α.Σ.Ο. και Σ.Ε.. Τα εν λόγω κίνητρα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες του συνεταιριστικού θεσμού και στην ανάγκη ανάδειξης του εγγενούς δυναμικού του αγροτικού χώρου. Τα κίνητρα μπορεί να αναφέρονται στις επενδύσεις, στην ανάπτυξη των Α.Σ.Ο. και Σ.Ε., στην απόκτηση και κατάρτιση στελεχών, στην επιλεξιμότητα για ανάθεση έργων και στην ενθάρρυνση ανάληψης πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων επ' ωφελεία των μελών τους. Με προεδρικά διατάγματα καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής των Α.Σ.Ο. και Σ.Ε. στα παραπάνω κίνητρα.

2. Ειδικές διατάξεις που προβλέπουν τη χορήγηση κινήτρων και οικονομικών ενισχύσεων ή άλλων φορολογικών απαλλαγών των Α.Σ.Ο. διατηρούνται σε ισχύ, εκτός αν καταργούνται με το νόμο αυτόν.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'** **ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

#### **Άρθρο 37** **Μητρώο – Φάκελοι Αγροτικών Συνεταιρισμών**

1. Το βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών τηρείται στο Ειρηνοδικείο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 3.

2. Καθένας μπορεί να λαμβάνει γνώση των εγγραφών του βιβλίου Μητρώου και να παίρνει επικυρωμένα αντίγραφα ή αποσπάσματα από αυτό.

3. Η γραμματεία του Ειρηνοδικείου χορηγεί πιστοποιητικά για την ύπαρξη ή όχι ορισμένης εγγραφής.

#### **Άρθρο 38** **Προσωπικό Αγροτικών** **Συνεταιριστικών Οργανώσεων**

1. Το προσωπικό των Α.Σ.Ο. είναι:

α) Τακτικό, που διορίζεται σε θέσεις προβλεπόμενες από τον κανονισμό λειτουργίας τους και καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες της οργάνωσης.

β) Με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, που καλύπτει

ειδικές, έκτακτες, εποχικές ή πρόσκαιρες ανάγκες της οργάνωσης.

2. Η υπ' αριθμ. 27346/1990 κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας «Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων» (ΦΕΚ 700 Βα/7.11.1990), όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε, εξακολουθεί να ισχύει, για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται διαφορετικά από το νόμο αυτόν.

Μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο παραπάνω Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης προσαρμόζεται υποχρεωτικά προς τις διατάξεις του νόμου αυτού.

#### **Άρθρο 39** **Ισχύς των άρθρων 31, 44 και 47 του ν. 2169/1993**

Οι διατάξεις των άρθρων 31, 44 και 47 του ν. 2169/1993 (ΦΕΚ 149 Αα), όπως ισχύει σήμερα, εξακολουθούν να ισχύουν. Όπου στους αναφερόμενους στα άρθρα αυτά ειδικούς νόμους γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία, εφαρμόζεται ο παρών νόμος.

#### **Άρθρο 40** **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Οι κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υφιστάμενες Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας και η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. έχουν υποχρέωση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) ετών, από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η προσαρμογή γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μελών τους που λαμβάνεται με την απαρτία και πλειοψηφία της παραγράφου 1 των άρθρων 11 και 12 αντιστοίχως και αντίστοιχη τροποποίηση του καταστατικού, που εγκρίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο.

Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται μέχρι ένα (1) έτος, με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου οι Α.Σ.Ο. κάθε βαθμού που δεν προσαρμόσαν το καταστατικό τους, σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου, διαλύονται με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου, μετά από αίτηση παντός έχοντος έννομο συμφέρον ή της εποπτεύουσας αρχής.

3. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου λειτουργούν με λιγότερα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτόν μέλη εξακολουθούν τη λειτουργία τους, κατά παρέκκλιση της διατάξεως της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού.

4. Στις αρχαιρεσίες, για την εκλογή συλλογικών οργάνων των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας και της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., καθώς και των αντιπροσώπων των Α.Σ.Ο. σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερης βαθμίδας και στην ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., που θα διεξαχθούν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέχρι την προσαρμογή των καταστατικών τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, εφαρμόζονται οι διατάξεις των καταστατικών, με εξαίρεση τα θέματα που ρυθμίζουν οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού, οι οποίες υπερισχύουν των διατάξεων των καταστατικών. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό (1/2) του όλου αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου ή των αντιπροσώπων.

5. Η θητεία των μελών των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευσή του νόμου αυτού διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων των

Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμίδας, των κοινοπραξιών αυτών και της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., καθώς και των αντιπροσώπων, λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2000. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι έξι (6) ακόμη μήνες.

**Άρθρο 41**  
**Καταργούμενες διατάξεις**

Κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του νόμου αυτού ή που αναφέρεται και ρυθμίζει θέματα ρυθμιζόμενα ειδικά από αυτόν καταργείται.

**Άρθρο 42**  
**Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του."

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής)** : Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ'ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών, ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ** : Μάλιστα, μάλιστα.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής)** : Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Του ιδίου Υπουργείου.

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου: "Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για οικονομική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της γεωργίας". Το νομοσχέδιο αυτό ψηφίστηκε ομόφωνα στη Διαρκή Επιτροπή.

Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο;

**ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ** : Δεκτό, δεκτό.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής)**: Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Γεωργίας "Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για οικονομική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της γεωργίας" έγινε δεκτό ομοφώνως σε μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

**"Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για οικονομική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της γεωργίας"**

**Άρθρο πρώτο**

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Γεωργίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για οικονομική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της γεωργίας, η οποία υπογράφηκε στην Τεχεράνη την 1η Μαΐου 1999, της οποίας το κείμενο σε πρωτότυπο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα έχει ως εξής:

ΣΥΜΦΩΝΙΑ  
ΜΕΤΑΞΥ  
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ  
ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ  
ΤΗΣ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΙΡΑΝ

ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ  
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Το Υπουργείο Γεωργίας της Ελληνικής Δημοκρατίας και το Υπουργείο Γεωργίας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν (στο εξής αναφερόμενες ως τα «Συμβαλλόμενα Μέρη»),

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να υλοποιήσουν τα Συμφωνημένα Πρακτικά, που υπεγράφησαν στην Τεχεράνη στις 4 Ιουνίου 1987 μεταξύ της Κυβέρνησης της Ισλαμικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να αναπτύξουν και να προωθήσουν την οικονομική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία στον τομέα της γεωργίας,

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ ότι η ανάπτυξη και ενίσχυση μιας τέτοιας συνεργασίας θα είναι αμοιβαία επωφελής και για τις δύο χώρες,

ΘΕΩΡΩΝΤΑΣ ότι η Ελληνική Δημοκρατία, ως Κράτος- Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποχρεούται να τηρεί τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να λειτουργεί σύμφωνα με αυτήν,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ:

Άρθρο 1

Η συνεργασία στον τομέα της γεωργίας θα περιλαμβάνει ενδεικτικά τα εξής:

- φυτική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής και μεταποίησης οπωροκηπευτικών
- ζωική παραγωγή και πτηνοτροφία
- παραγωγή και επεξεργασία ζωοτροφών
- μετασυλλεκτική επεξεργασία και μεταποίηση
- γεωργική έρευνα
- γεωργικές εφαρμογές και εκπαίδευση
- αποθήκευση γεωργικών προϊόντων
- βιοτεχνολογία
- φυτοϋγειονομικό έλεγχο
- κτηνιατρικές υπηρεσίες
- διαχείριση του εδάφους και χαρτογράφηση
- εκμηχάνιση της γεωργίας
- έγγειες βελτιώσεις
- προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος
- ιχθυοκαλλιέργειες και εμπορία των προϊόντων αυτής
- κοινά προγράμματα στον τομέα του πολλαπλασιαστικού υλικού οπωροφόρων δένδρων και ειδικότερα της ελιάς και της καρυδιάς
- κοινά προγράμματα σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες των αγροτισσών
- παραγωγή, μεταποίηση και μάρκετινγκ σταφυλιών
- παραγωγή ελαιόλαδου και τεχνολογίες επεξεργασίας αυτού
- τεχνολογία παραγωγής τυριού
- ανταλλαγή πληροφοριών για τη διαχείριση των μεσογειακών δασών
- ανταλλαγή σπόρων
- εκπαίδευση Ιρανών τεχνικών σε κέντρο των Χανίων για θέματα αξιοποίησης δασικών προϊόντων.

Άρθρο 2

Η συνεργασία στον τομέα της γεωργίας θα υλοποιείται με:  
α) ανταλλαγή επιστημονικής και τεχνικής πληροφόρησης και τεκμηρίωσης,

β) ανταλλαγή γενετικού και βιολογικού υλικού,  
 γ) ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις στην επισημονική έρευνα,  
 δ) ανταλλαγή επισκέψεων εμπειρογνομόνων και συμβούλων,  
 ε) οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων και συναντήσεων σε αμοιότερες τις χώρες,  
 στ) τριμερή συνεργασία (με άλλες χώρες, την Ευρωπαϊκή Ένωση ή / και διεθνείς οργανισμούς), με σκοπό τη διευκόλυνση της οικονομικής αναμόρφωσης και την ανάπτυξη και υλοποίηση περιφερειακών προγραμμάτων που στοχεύουν στη βελτίωση της παραγωγής και των συστημάτων εμπορίας,  
 ζ) ενθάρρυνση των μικτών επιχειρήσεων μεταξύ των συνεταιριστικών και ιδιωτικών φορέων των δύο χωρών, περιλαμβανομένων και των επιχειρήσεων παραγωγής, διακίνησης και εμπορίας εισροών.

#### Άρθρο 3

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη συμφώνησαν να συστήσουν μία Μικτή Ελληνο-Ιρανική Επιτροπή Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας. Η Επιτροπή αυτή θα αποτελείται από εκπροσώπους των Υπουργείων Γεωργίας και, όπου απαιτείται, από εκπροσώπους συνεταιριστικών και ιδιωτικών φορέων των δύο χωρών.

Η Μικτή Επιτροπή Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας θα λειτουργεί στα πλαίσια της Μικτής Επιτροπής που προβλέπεται στη Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν για οικονομική, βιομηχανική, επιστημονική και τεχνική συνεργασία.

Η Μικτή Επιτροπή Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας θα συνέρχεται περιοδικά και εναλλακτικά στην Αθήνα και στην Τεχεράνη και σε ημερομηνίες που θα καθορίζονται κάθε φορά δια της διπλωματικής οδού.

#### Άρθρο 4

Η Μικτή Επιτροπή θα είναι αρμόδια για:

- τη διευκόλυνση της υλοποίησης της παρούσας Συμφωνίας,
- την επίλυση προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την υλοποίηση,
- την ανασκόπηση των εξελίξεων που θα λαμβάνουν χώρα μεταξύ δύο συνόδων,
- την εξέταση και έγκριση προτάσεων για συνεργασία σε ειδικούς τομείς και επί μέρους θέματα, όπως αυτά που αναφέρονται ενδεικτικά στο άρθρο 1,
- τη θέσπιση οδηγιών και προτεραιοτήτων για την εξέλιξη που τίθεται ως στόχος μέχρι την επόμενη σύνοδο.

Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, η Μικτή Επιτροπή Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας μπορεί να συστήνει υποεπιτροπές, με σκοπό την αποτελεσματικότερη και ευκολότερη εκτέλεση των καθηκόντων της.

#### Άρθρο 5

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα καλύπτουν όλες τις δαπάνες που θα προκύπτουν από τη συμμετοχή τους στην υλοποίηση της παρούσας Συμφωνίας.

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα διερευνήσουν τις δυνατότητες εξασφάλισης χρηματοδοτικών πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή / και από διεθνείς οργανισμούς και χρηματοδοτικούς φορείς.

Η εκ μέρους των Συμβαλλόμενων Μερών αναλαμβανόμενη χρηματοδότηση θα υπόκειται στην ύπαρξη ή μη των χρηματοδοτικών πόρων στα δύο Μέρη.

Οι δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του Προγράμματος της επίσημης Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας / Συνεργασίας θα χρηματοδοτούνται από την ελληνική πλευρά. Η χώρα υποδοχής πρέπει να έχει ενημερωθεί, σχετικά με τις επισκέψεις, ένα (1) μήνα πριν την άφιξη.

#### Άρθρο 6

Η παρούσα Συμφωνία πρόκειται να τεθεί σε ισχύ κατά την ημερομηνία της τελευταίας διακοινώσεως, με την οποία τα Συμβαλλόμενα Μέρη γνωστοποιούν, δια της διπλωματικής οδού, ότι έχουν ολοκληρωθεί οι απαιτούμενες, κατά την εσωτερική τους έννομη τάξη, διαδικασίες για τη θέση σε ισχύ και την ενεργοποίηση της Συμφωνίας. Η Συμφωνία θα παραμείνει σε ισχύ για μία περίοδο πέντε (5) ετών.

#### Άρθρο 7

Η Συμφωνία δύναται να τροποποιηθεί με αμοιβαία συγκατάθεση. Για την οποιαδήποτε τροποποίηση της Συμφωνίας θα ακολουθείται η διαδικασία της θέσης της Συμφωνίας σε ισχύ.

Η ισχύς της παρούσας Συμφωνίας παρατείνεται αυτόματα για μία πρόσθετη περίοδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία λήξης, εκτός αν καταγγελθεί από ένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη. Για την καταγγελία απαιτείται η αποστολή, τουλάχιστον έξι (6) μήνες ενωρίτερα, έγγραφης δήλωσης του ενδιαφερόμενου Μέρους προς το άλλο Μέρος σχετικά με τη βούλησή του να καταγγείλει τη Συμφωνία. Παρά τη λήξη της Συμφωνίας, οι δραστηριότητες που βρίσκονται σε εξέλιξη θα συνεχίζονται μέχρι να ολοκληρωθούν.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς της υποχρεώσεις, η Ελληνική Δημοκρατία, κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας, θα τηρεί τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από την ιδιότητά της ως Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε πιστοποίηση των ανωτέρω, οι υπογραφόμενοι, όντας δεόντως εξουσιοδοτημένοι από τις Κυβερνήσεις των χωρών τους, υπέγραψαν τη Συμφωνία.

Έγινε στην Τεχεράνη, στις 1.5.1999, σε δύο πρωτότυπα, στην ελληνική, στην ιρανική και στην αγγλική γλώσσα, ίδιας ισχύος. Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς την ερμηνεία υπερισχύει το αγγλικό κείμενο.

ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
 ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ  
 ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ  
 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ  
 (υπογραφή)

ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
 ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ  
 ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ  
 ΤΟΥ ΙΡΑΝ  
 (υπογραφή)







**Άρθρο δεύτερο**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 6 αυτής.”

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ’ ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου;

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Μάλιστα, μάλιστα.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

Μόνη συζήτηση επί της αρχής των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου: “Κύρωση του Πρωτοκόλλου για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα του διασυνοριακού εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας”.

Κύριοι συνάδελφοι, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας έχει αντιρρήσεις.

Ο κ. Ορέστης Κολοζώφ ορίζει με επιστολή του ως Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο τον κ. Τασούλα.

Παρακαλείται ο κ. Τασούλας να μας πει τις αντιρρήσεις του.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Κύριε Πρόεδρε, φυσικά κανείς δεν θα έχει αντίρρηση στην καταπολέμηση του εγκλήματος, αρκεί με τους νόμους που ψηφίζονται να γίνεται η καταπολέμηση του εγκλήματος. Τώρα εδώ δεν γίνεται καμία ουσιαστική ανάλυση των αιτιών της εγκληματικής δραστηριότητας, που παρουσιάζεται στα σύνορά μας και στη χώρα μας, σε σχέση με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Αιτία πραγματική είναι η πτώση των οικονομικών συνόρων, η δημιουργία οικονομικών μεταναστών και η λειτουργία συνολικά του οικονομικού συστήματος και στη δική μας χώρα, αλλά και σε αυτές τις χώρες. Αυτό και σε συνδυασμό με το άρθρο 2, που αναφέρεται ότι ένας από τους σκοπούς, εν πάση περιπτώσει, του νομοσχεδίου είναι το να διευκολυνθεί η εισδοχή των χωρών αυτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βρίσκεται ακριβώς στην αντίθετη κατεύθυνση. Θα διευκολυνθεί το έγκλημα με αυτήν τη διαδικασία και δεν θα διευκολυνθεί η αντιμετώπισή του.

Εμείς δεν ψηφίζουμε αυτήν τη συμφωνία.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

**ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ (Υπουργός Δημόσιας Τάξης):** Κύριε Πρόεδρε, έχουμε υπογράψει περίπου τριάντα πέντε όμοιες συμφωνίες με ισάριθμες χώρες για τη συνεργασία τη διεθνή, προκειμένου να καταπολεμήσουμε αποτελεσματική την εγκληματικότητα.

Αυτή η σύμβαση έχει μία ιδιαιτερότητα. Είναι τριμερής συνεργασία με δύο χώρες νομίζω πάρα πολύ κρίσιμες για εμάς, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία. Δεν έχουν διμερή δηλαδή χαρακτηρισμό.

Ακριβώς, λοιπόν, γι’ αυτό το λόγο, επειδή είναι τριμερής συνεργασία, έχει ιδιαίτερη σημασία και την ψήφισαν σχεδόν όλα τα κόμματα. Διότι μόνο μέσα από τη διεθνή συνεργασία θα μπορέσουμε αποτελεσματικότερα να αντιμετωπίσουμε κυρίως στην περιοχή μας τα έντονα προβλήματα κινητικότητας που έχουν οι πληθυσμοί.

Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο;

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Δεκτό, δεκτό.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης: “Κύρωση του Πρωτοκόλλου για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα του διασυνοριακού εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας”, έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία, σε μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

**“Κύρωση του Πρωτοκόλλου για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα του διασυνοριακού εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας**

Θύιυδ αύουδ

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Πρωτόκολλο για την ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας για την καταπολέμηση του εγκλήματος και ιδιαίτερα του διασυνοριακού εγκλήματος μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, που υπογράφηκε στη Σόφια στις 8 Σεπτεμβρίου 1998, του οποίου το κείμενο σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:





















## ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ  
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ  
ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΟΥ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Η Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας, η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας και η Κυβέρνηση της Ρουμανίας, εφεξής αποκαλούμενες τα «Μέρη»,

ΑΝΗΣΥΧΩΝΤΑΣ για τις σοβαρές διαστάσεις που έχει λάβει η εγκληματικότητα στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η οποία αποτελεί σοβαρή απειλή για την εσωτερική ασφάλεια και σταθερότητα των Χωρών μας,

ΕΣΤΙΑΖΟΝΤΑΣ την προσοχή τους στην αύξηση της διεθνούς εγκληματικότητας και ιδιαίτερα στις νέες μορφές της,

ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία της αμοιβαίας κατανόησης, του αμοιβαίου οφέλους, της ισότητας και των συντονισμένων ενεργειών, ως βάση αποτελεσματικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ υπόψη τη συνεχώς αυξανόμενη εγκληματικότητα σε όλες τις μορφές της και το γεγονός ότι οι Χώρες μας, λόγω της γεωγραφικής θέσης τους, είναι τμήμα της επονομαζόμενης Βαλκανικής Οδού που συνδέει την Ανατολή και τη Δύση,

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΟΝΤΑΣ τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας σχετικά με ζητήματα διατήρησης δημόσιας τάξης και ασφάλειας,

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ την επιθυμία αμοιβαίας συνεργασίας στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και αποτελεσματικότητα στον τομέα αυτόν, όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εναρμονιστούν οι ενέργειες των αρμόδιων αρχών τους κατά της εγκληματικότητας και ιδιαίτερα του οργανωμένου εγκλήματος σε τριμερές και περιφερειακό επίπεδο, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την προοπτική της εισδοχής της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

ΒΕΛΤΙΩΝΟΝΤΑΣ τη διεθνή νομική βάση συνεργασίας των αστυνομικών αρχών των Μερών, μέσω της υλοποίησης συμφωνιών που έχουν ήδη συναφθεί σε διμερές επίπεδο, σε θέματα αστυνομικής συνεργασίας και επανεισαγωγής, καθώς και την τριμερή κοινή διακήρυξη που υπεγράφη στη Θεσσαλονίκη στις 7 Μαρτίου 1998 και με τη σύναψη, όπου αυτό θεωρείται απαραίτητο, νέων συμφωνιών σε διμερές και τριμερές επίπεδο,

ΣΕΒΟΜΕΝΑ τις αρχές της ισότητας, τις διεθνείς συμφωνίες και τη νομοθεσία που υφίσταται στις χώρες τους και με την επιφύλαξη προηγούμενων δεσμεύσεών τους, βάσει διμερών και πολυμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες,

ΠΕΠΕΙΣΜΕΝΑ ότι η επίτευξη των στόχων και σκοπών τους θα διευκολυνθεί με την υιοθέτηση συγκεκριμένων προγραμμάτων και μέτρων,

ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Άρθρο 1  
Τομείς συνεργασίας

Τα Μέρη θα συνεργάζονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία τους για την πρόληψη, καταστολή, ανίχνευση, αποκάλυψη και έρευνα εγκλημάτων και συγκεκριμένα:

- οργανωμένο έγκλημα,
  - διασυνοριακό έγκλημα,
  - τρομοκρατικές ενέργειες,
  - παράνομη καλλιέργεια, παραγωγή, κατασκευή και διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών,
  - παράνομη κατασκευή, παράνομο εμπόριο και χρήση προδρόμων ουσιών και χημικών που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παραγωγή ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών,
  - παράνομη διακίνηση όπλων, συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών, χημικών και ακτινολογικών όπλων, πυρομαχικών, εκρηκτικών, πυρηνικών και ραδιενεργών υλικών, καθώς και δηλητηριωδών ουσιών,
  - διεθνείς παράνομες δραστηριότητες και νομιμοποίηση εσόδων (ξέπλυμα χρημάτων) από εγκληματικές δραστηριότητες, ύποπτες οικονομικές συναλλαγές και καταχρήσεις στον επενδυτικό τομέα, καθώς και άλλες μορφές οικονομικών εγκλημάτων,
  - λαθρεμπόριο (τσιγάρων, οισιοπνευματωδών κ.λπ.),
  - εγκληματικές δραστηριότητες σχετικές με μετανάστευση, παράνομη διάσχιση συνόρων και παράνομη διακίνηση ανθρώπων,
  - σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και ανηλίκων ή παιδιών,
  - παραποίηση και πλαστογράφηση τραπεζογραμμάτων, πιστωτικών καρτών, εγγράφων, χρεογράφων και άλλων αξιών, καθώς και άλλων τύπων ταυτότητας,
  - παραποίηση της μάρκας τροφίμων και βιομηχανικών προϊόντων και εμπόριο αυτών,
  - σοβαρά εγκλήματα κατά της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ιδιοκτησίας,
  - κλοπή, παράνομη διακίνηση και παράνομη απόκτηση ειδών ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, πολύτιμων λίθων και μετάλλων, καθώς και άλλων πολύτιμων ειδών,
  - οικολογικό έγκλημα,
  - έγκλημα υψηλής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένου του εγκλήματος με ηλεκτρονικούς υπολογιστές,
  - αεροπειρατεία,
  - απαγωγή και εμπόριο ανθρώπων και ανθρωπίνων οργάνων,
  - ναυτιλιακό έγκλημα (ναυτιλιακή απάτη, πειρατεία κ.λπ.) και σοβαρά εγκλήματα που τελούνται στον τομέα των μεταφορών,
  - κλοπή και παράνομη διακίνηση οχημάτων,
  - εκβιασμός,
  - διαφθορά στους προαναφερθέντες τομείς.
- Τα Μέρη θα συνεργάζονται επίσης στους εξής τομείς:
- εκπαίδευση, κατάρτιση και βελτίωση προσόντων προσωπικού,
  - συνεργασία στον πολιτιστικό, αθλητικό και κοινωνικό τομέα μέσω της ανταλλαγής αποστολών,
  - διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας με σκοπό την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και την ανάπτυξη συστημάτων πληροφοριών, μέσων επικοινωνίας και ειδικού εξοπλισμού,
  - συνεργασία σε άλλους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος με σκοπό τον έλεγχο της εγκληματικότητας γενικά και την πρόληψη της εγκληματικότητας, καθώς και την ανεύρεση αγνοούμενων ατόμων, κλαπέντων ή απωλεσθέντων ειδών και την αναγνώριση πτωμάτων.

## **Άρθρο 2** **Μορφές συνεργασίας**

Η συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των Μερών, στους τομείς που αναφέρονται στο Άρθρο 1, θα επιτευχθεί συγκεκριμένα μέσω:

- της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειρίας και ειδικοτήτων σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος,
- της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με νέους τύπους εγκληματικότητας, μεθόδους και μορφές πρόληψης, καταστολής, έρευνας και ανίχνευσής της,
- της ανταλλαγής πληροφοριών για νέους τύπους διασυνοριακών εγκλημάτων και για μορφές και μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη διείσδυσή τους (*modus operandi*),
- της παροχής βοήθειας για την αναγνώριση ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων,
- της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειρίας και ειδικότητας για τη χρήση της ιατροδικαστικής τεχνολογίας και των μεθόδων και μέσων εγκληματολογικών ερευνών, ειδικά στους τομείς της έρευνας, της ανίχνευσης και του ελέγχου προδρόμων ουσιών, ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών, σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες,
- της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά, απόκρυψη και διανομή ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών,
- της ανταλλαγής πληροφοριών για νέους τύπους ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών που εμφανίζονται στην παράνομη διακίνηση,
- της κατασκευαστικής τεχνολογίας και των ουσιών που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα, καθώς και νέων μεθόδων έρευνας που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση και αναγνώριση ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών,
- της ανταλλαγής πληροφοριών, γνώσης και εμπειρίας στον τομέα των συνοριακών ελέγχων και στον τομέα της υλικής και τεχνικής υποστήριξης των αρμόδιων υπηρεσιών ελέγχου με σκοπό την επισήμανση παραποιημένων ταξιδιωτικών εγγράφων και την πρόληψη της παράνομης εισόδου υπόπτων που συμμετείχαν σε εγκληματικές και τρομοκρατικές ενέργειες, καθώς και της παράνομης μετανάστευσης,
- της ανταλλαγής πληροφοριών για την πρόληψη και καταστολή κάθε μορφής διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και πληροφοριών που αφορούν άτομα και εγκληματικά δίκτυα που συμμετέχουν σε αυτό,
- της ανταλλαγής εμπειρίας εργασίας, συμπεριλαμβανομένης ειδικής κατάρτισης, οργάνωσης σεμιναρίων και προγραμμάτων κατάρτισης, καθώς και ανταλλαγής απόψεων,
- της ανταλλαγής στατιστικών δεδομένων, καθώς και εθνικών νομικών κειμένων και διατάξεων, φυλλαδίων, δημοσιεύσεων και αποτελεσμάτων επιστημονικών ερευνών στους τομείς που καλύπτει το παρόν Πρωτόκολλο,
- του σχεδιασμού και της υιοθέτησης συντονισμένων ενεργειών κατά των εγκληματικών δικτύων,
- του συντονισμού των αστυνομικών ενεργειών για την επίτευξη κοινών λειτουργικών ερευνών και αμοιβαίας υποστήριξης, υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο του Μέρους στην επικράτεια του οποίου λαμβάνουν χώρα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του,
- της οργάνωσης συναντήσεων εμπειρογνομόνων εντός του πλαισίου της αρμοδιότητάς τους, όταν συμφωνούν ότι είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν επείγοντα και ειδικά ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και της προετοιμασίας και υιοθέτησης κοινών μέτρων, όταν αυτά είναι απαραίτητα,

σε συγκεκριμένες λειτουργικές και ερευνητικές περιπτώσεις,

- της αναζήτησης ατόμων που διαφεύγουν της ποινικής δίωξης ή που εκτίουν ποινές, καθώς και αγνοουμένων,
- της αναζήτησης και επιστροφής, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, κλαπέντων αντικειμένων που φέρουν αριθμούς ή συγκεκριμένα σημάδια, συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών και ιστορικών αξιών, οχημάτων και πυροβόλων όπλων, καθώς και αριθμημένων χρεογράφων, εγγράφων ταξιδιού και ταυτότητας,
- με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας και των διεθνών υποχρεώσεών τους, της ανταλλαγής πληροφοριών για υπηκόους των Μερών που καταδικάστηκαν για εγκλήματα που τελέστηκαν στις επικράτειές τους, καθώς και για άτομα υπό έρευνα,
- της παροχής γνώσεων και εμπειρίας για θέματα αστυνομικής συνεργασίας, σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά και Κοινοτικά πρότυπα, με σκοπό την εναρμόνιση της νομοθεσίας στον τομέα αυτόν, την προώθηση και διευκόλυνση της εισδοχής συνδεδεμένων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και την εκπόνηση περιφερειακών προγραμμάτων για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

## **Άρθρο 3** **Ελεγχόμενες παραδόσεις**

Τα Μέρη θα διασφαλίσουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις τους, τις απαραίτητες συνθήκες για την εκτέλεση ελεγχόμενων παραδόσεων ναρκωτικών και ψυχοτροπικών ουσιών, καθώς και προδρόμων ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τους.

Τα Μέρη θα μελετήσουν την πιθανότητα εφαρμογής της μεθόδου ελεγχόμενης παράδοσης σε άλλα είδη που διακινούνται παράνομα.

Τα Μέρη θα προσπαθήσουν να εναρμονίσουν τη νομοθεσία και τις πρακτικές τους για να είναι αμοιβαία συμβατές στο βαθμό που είναι απαραίτητος για την αποτελεσματική εκτέλεση των ελεγχόμενων παραδόσεων.

## **Άρθρο 4** **Μέσα συνεργασίας**

Τα Μέρη θα συνεργάζονται για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης μέσω των αρμόδιων αρχών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, με τη νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις τους.

Τα Μέρη θα προσδιορίσουν την αρχή ή τις αρχές που θα αποτελέσουν τα σημεία επαφής, μέσω των οποίων θα επιτυγχάνεται άμεση επικοινωνία, καθώς και τους αξιωματούχους επικοινωνίας.

*Για την Ελληνική Δημοκρατία:*

- Ο Τομέας Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και

Κατ' εξαίρεση μόνο, και σε περιπτώσεις άμεσων λειτουργικών πληροφοριών («καυτών» πληροφοριών), ενημερώνοντας συγχρόνως τον Τομέα Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας:

- Τομέας Κρατικής Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης
- Τομέας Δημόσιας Ασφάλειας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

*Για τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας:*

- Εθνική Υπηρεσία Καταπολέμησης Οργανωμένου Εγκλήματος

- Εθνική Υπηρεσία Συνοριακής Αστυνομίας
- Ίδρυμα Ιατροδικαστικών Επιστημών και Εγκληματολογίας
- Ακαδημία του Υπουργείου Εσωτερικών.

Για τη Ρουμανία:

- Τομέας Διεθνούς Συνεργασίας και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης του Υπουργείου Εσωτερικών
- Γενική Αστυνομική Επιθεώρηση
- Ομάδα Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος και Διαφθοράς
- Γενική Διεύθυνση Συνοριακής Αστυνομίας, Αλλοδαπών, Μεταναστευτικών Ζητημάτων και Διαβατηρίων
- Εθνική Διοίκηση Συνοριακής Φύλαξης.

Οι υπηρεσίες διαβατηρίων και ελέγχου βίζας των γειτονικών σημείων ελέγχου στα κοινά κρατικά σύνορα θα διατηρούν άμεσες επαφές για τη γρήγορη ανταλλαγή πληροφοριών που χρειάζονται για την πρόληψη της χρήσης πλαστών εγγράφων για την παράνομη είσοδο και έξοδο ατόμων και οχημάτων.

#### Άρθρο 5

##### Αίτηση συνεργασίας

Η συνεργασία, εντός του πλαισίου του παρόντος Πρωτοκόλλου, θα γίνεται βάσει αιτήσεων συνεργασίας που θα υποβάλλουν οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων Μερών.

Οι αιτήσεις συνεργασίας θα υποβάλλονται γραπτώς. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται προφορικά, αλλά θα πρέπει να ακολουθεί γραπτή επιβεβαίωση εντός των επόμενων δύο ημερών.

Κάθε Μέρος μπορεί να απορρίψει συνολικά ή εν μέρει μια αίτηση συνεργασίας, αν η συνεργασία αυτή θέτει σε κίνδυνο την εθνική κυριαρχία, ασφάλεια, δημόσια τάξη ή τα εθνικά συμφέροντά του ή αν είναι αντίθετη με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις του Μέρους. Η απόρριψη μιας αίτησης συνεργασίας κοινοποιείται γραπτώς στο αιτούν Μέρος χωρίς καθυστέρηση.

Οι αρμόδιες αρχές των Μερών θα λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν την άμεση και πλήρη εκτέλεση της αίτησης συνεργασίας.

#### Άρθρο 6

##### Κοινή επιτροπή

Τα Μέρη θα ιδρύσουν μια Κοινή Επιτροπή που θα είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του παρόντος Πρωτοκόλλου. Η Επιτροπή θα εξετάσει κυρίως την ανάγκη υπογραφής πρόσθετων πρωτοκόλλων, με σκοπό να καταστεί η συνεργασία πιο αποτελεσματική και εποικοδομητική.

Η Κοινή Επιτροπή θα αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών των Μερών και θα συνεδριάζει μια φορά το χρόνο στη χώρα υποδοχής, πριν τη συνάντηση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης των Μερών.

Οι Υπουργοί Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης θα συναντώνται μια φορά το χρόνο. Στις συναντήσεις αυτές, που θα λαμβάνουν χώρα εκ περιτροπής, θα εξετάζεται η γενική πρόοδος της συνεργασίας και θα επισημαίνονται τα προβλήματα που υπήρξαν κατά την εκτέλεση του παρόντος Πρωτοκόλλου. Οι Υπουργοί θα κάνουν συγκεκριμένες ενέργειες για τη βελτίωση της συνεργασίας.

#### Άρθρο 7

##### Γλώσσες

Για να διασφαλιστεί η υλοποίηση της συνεργασίας στο πλαίσιο του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι αρμόδιες αρχές των Μερών

θα χρησιμοποιούν στη γραπτή διαδικασία την αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Η μητρική ή άλλη γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιείται στην προφορική διαδικασία, με την προϋπόθεση ότι τα Μέρη έχουν αμοιβαία συμφωνήσει σχετικά.

#### Άρθρο 8

##### Δαπάνες

Κάθε Μέρος θα επιβαρύνεται μεμονωμένα για τις δαπάνες που προκύπτουν κατά την υλοποίηση του Πρωτοκόλλου, εκτός αν συμφωνείται διαφορετικά σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

#### Άρθρο 9

##### Υλοποίηση του παρόντος Πρωτοκόλλου

Η υλοποίηση του παρόντος Πρωτοκόλλου εξαρτάται από την εθνική νομοθεσία κάθε Μέρους.

Κανένα Μέρος δεν μπορεί να δημοσιοποιήσει ή να μεταβιβάσει σε τρίτη χώρα απόρρητες πληροφορίες, εκτός αν πάρει τη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου Μέρους.

Τα αμφισβητήσιμα ζητήματα που μπορεί να προκύψουν σχετικά με την ερμηνεία ή υλοποίηση των διατάξεων του Πρωτοκόλλου θα επιλύονται από τα ενδιαφερόμενα Μέρη σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου.

Κάθε Μέρος μπορεί να προτείνει τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, οι οποίες θα εξεταστούν από την Κοινή Επιτροπή και θα υποβληθούν στους Υπουργούς Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης για έγκριση.

#### Άρθρο 10

##### Τελικές διατάξεις

Τα Μέρη θα ενημερώνουν το ένα το άλλο μέσω της διπλωματικής οδού για την ολοκλήρωση των διαδικασιών έγκρισης και θέσπισης του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ την τριακοστή ημέρα μετά την ημερομηνία παραλαβής του δευτέρου εγγράφου επικύρωσης ή έγκρισης.

Το παρόν Πρωτόκολλο μπορεί να καταγγελθεί και θα λήξει για το καταγγέλλον Μέρος έξι (6) μήνες μετά την παραλαβή γραπτής γνωστοποίησης μέσω της διπλωματικής οδού από κάθε Μέρος.

Συντάχθηκε σε τρία πρωτότυπα αντίτυπα στην αγγλική γλώσσα.

Υπογράφηκε στη Σόφια στις 8 Σεπτεμβρίου 1998.

Εκ μέρους της Κυβέρνησης  
της Ελληνικής Δημοκρατίας  
Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης  
(υπογραφή)  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ

Εκ μέρους της Κυβέρνησης  
της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας  
Ο Υπουργός Εσωτερικών  
(υπογραφή)  
BOGOMIL BONEV

Εκ μέρους της Κυβέρνησης  
της Ρουμανίας  
Ο Υπουργός Εσωτερικών  
(υπογραφή)  
GAVRIL DEJEU

**Άρθρο δεύτερο**

Τα Πρωτόκολλα-Πρακτικά που καταρτίζονται από την Κοινή Επιτροπή, σε εκτέλεση του άρθρου 6 του Πρωτοκόλλου, εγκρίνονται με Κοινή Πράξη των αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργών.

**Άρθρο τρίτο**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και του Πρωτοκόλλου που κυρώνεται από την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 10 αυτού.”

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ’ ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Μάλιστα, μάλιστα.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Παρασχέθη η ζητούμενη εξουσιοδότηση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ** )

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου: “Κύρωση της Σύμβασης δικαστικής συνδρομής σε αστικές και ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Γεωργίας”.

Το νομοσχέδιο έγινε δεκτό ομοφώνως στη Διарκή Επιτροπή. Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο;

**ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Δεκτό, δεκτό.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης: “Κύρωση της Σύμβασης δικαστικής συνδρομής σε αστικές και ποινικές υποθέσεις μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Γεωργίας” έγινε δεκτό ομοφώνως σε μόνη συζήτηση επί της αρχής των άρθρων και του συνόλου και έχει ως εξής:

Λόγω του μεγάλου όγκου της συμβάσεως το κείμενό της δεν καταχωρίζεται στο παρόν Πρακτικό. Ο σχετικός νόμος υπ’ αριθμ. 2813 δημοσιεύθηκε στο υπ’ αριθμόν 68Α’ Φ.Ε.Κ. της 10.3.2000).

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Παρακαλώ το Σώμα να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπ’ ευθύνη του επικύρωση των Πρακτικών ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Μάλιστα, μάλιστα.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Παρασχέθη η ζητούμενη εξουσιοδότηση.

Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου: “Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις”.

Το νομοσχέδιο αυτό θα συζητηθεί σε τρεις συνεδριάσεις. Η πρώτη, η σημερινή, θα είναι επί της αρχής και οι άλλες δυο, που θα ακολουθήσουν, θα είναι επί των άρθρων.

Παρακαλώ το Σώμα να συμφωνήσει για την πραγματοποίηση εμβόλιμης συνεδρίασης αύριο το πρωί, κατά την οποία θα συζητηθεί η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας που εκκρεμεί και για την οποία σας έχει κοινοποιηθεί συμπληρωματική ημερήσια διάταξη.

Την Πέμπτη θα συζητηθεί η πρόταση νόμου αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, που επίσης σας έχει γνωστοποιηθεί με την ημερήσια διάταξη.

Το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας θα ολοκληρωθεί την προσεχή εβδομάδα, την Τρίτη. Είμεθα σύμφωνοι;

**ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Μάλιστα, μάλιστα.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Το Σώμα συμφώνησε.

Εισερχόμεθα, λοιπόν, στη συζήτηση του νομοσχεδίου του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: “Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις”.

Για το νομοσχέδιο αυτό η Νέα Δημοκρατία έχει ορίσει ως Κοινοβουλευτικό της Εκπρόσωπο το Βουλευτή Αθηνών κ. Γεώργιο Βουλγαράκη, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος τον κ. Απόστολο Τασούλα και ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου την κ. Ανδριανή Λουλέ.

Επίσης ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου έχει ορίσει ως ειδικό αγορητή τον κ. Πέτρο Κουναλάκη.

Το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα έχει ορίσει ως ειδική αγορήτρια του τη Βουλευτή κ. Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη.

Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Πέτρος Κατσιλιέρης έχει το λόγο.

**ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, το μεγάλο ζητούμενο των σύγχρονων μεταβιομηχανικών κοινωνιών είναι να πετύχουμε ένα δύσκολο όσο και απαραίτητο για τις θεμελιώδεις ισορροπίες τους συγκερασμό, σε συνδυασμό δηλαδή ανάμεσα στην οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα από τη μια μεριά και την κοινωνική δικαιοσύνη και την ενεργό αλληλεγγύη από την άλλη. Το εγχείρημα δεν είναι εύκολο. Το μείγμα πολιτικής που χρειάζεται για να επιτευχθεί δεν υπάρχει ούτε σε προκατασκευασμένες συνταγές ούτε σε προσδιορισμένες εκ των προτέρων δοσολογίες. Έτσι ακριβώς σ’ αυτό το σημείο εμφανίζονται οι σύγχρονες γραμμές διαφοροποίησης ανάμεσα σε ιδεολογικές τοποθετήσεις και πολιτικές επιλογές.

Για την Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. η κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη αποτελεί θεμελιώδη και αμετάθετη παράμετρο της ιδεολογικής της φιλοσοφίας και του κοινωνικού της οράματος. Αποτελεί ακλόνητη σταθερά των επιδιώξεων και των προσανατολισμών της. Άλλωστε αυτό το στοιχείο υπήρξε το βασικό προσδιοριστικό γνώρισμα των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. όλα αυτά τα χρόνια.

Προσπάθησαν πάντα οι όποιες αποφάσεις και δράσεις τους να έχουν ως γνώμονα την ανθρώπινη διάσταση, την αλληλεγγύη και την αρωγή στον άνθρωπο, που χρειάζεται υποστήριξη και φροντίδα, όποτε και όταν τη χρειάζεται.

Με αυτές τις ιδεολογικοπολιτικές παρακαταθήκες οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έκτισαν σχεδόν εκ του μηδενός στη χώρα μας ένα ευρύτερο κράτος πρόνοιας με ένα στέρεο δείκτη κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας για καθέναν που χρειαζόταν τη στήριξή του.

Ιδιαίτερη υπήρξε η φροντίδα και η ευαισθησία των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Αυτή η φροντίδα εντάχθηκε σε ένα ευρύτερο σχέδιο κοινωνικής ενσωμάτωσης των ανθρώπων, που βρίσκονται σε δυσχέρεια, που παρουσιάζουν σωματικά ή διανοητικά προβλήματα. Γιατί για μας ο στόχος δεν ήταν άλλος από την εφαρμογή της αρχής της γενικής πορείας, δηλαδή της αποδοχής των ατόμων αυτών ως μελών της κοινωνίας με πλήρη δικαιώματα, με ευκαιρίες για ολοκληρωμένη εκπαίδευση ή κατάρτιση και απασχόληση, ώστε να διευθύνουν ανεξάρτητα τη ζωή τους και να έχουν το δικαίωμα στην κατοχυρωμένη αυτονομία τους.

Αυτές οι επιλογές των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ υπήρξαν απόλυτα συμβατές με τις τάσεις που διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια αναφορικά με τον τρόπο προσέγγισης των προβλημάτων των ατόμων με ιδιαίτερες ανάγκες. Ειδικότερα, αναφορικά με την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τα πορίσματα συνεχών ερευνών και συστηματικών μελετών της τελευταίας δεκαετιας οδήγησαν στο σχηματισμό σύγχρονων αντιλήψεων που προσδιορίζουν πλέον τη στάση απέναντί τους.

Σύμφωνα με τις αντιλήψεις αυτές, κυρίαρχο στοιχείο του νέου εκπαιδευτικού μοντέλου για τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, είναι η αποκατηγοριοποίησή τους και η μετακίνηση του όλου προβληματισμού από την παθολογία του παιδιού στην παθολογία της εκπαίδευσης. Έτσι σύμφωνα με τις αντιλή-

ψεις αυτές, η ευθύνη για την αντιμετώπιση των δυσκολιών μάθησης δεν ανήκει στα παιδιά, αλλά στο εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο οφείλει και πρέπει να είναι σε θέση να εκπαιδεύει ισότιμα και αποτελεσματικά όλα τα παιδιά με και χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες και ανάγκες.

Οι νέοι άξονες του εκπαιδευτικού μοντέλου για τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα σημεία:

Πρώτον, αναγνωρίζεται η διαφορετικότητα ως δικαίωμα και ως στοιχείο διάκρισης από τα άλλα άτομα, χωρίς αυτό να σημαίνει μειονεξία.

Δεύτερον, ενισχύεται το αξίωμα για ίσα δικαιώματα στη ζωή και στην εργασία και καταβάλλεται προσπάθεια να θεσπιστούν διαδικασίες και στρατηγικές για την μετουσίωσή του σε συγκεκριμένα προγράμματα δράσης.

Τρίτον, διαμορφώνεται ένας κοινός αποδεκτός τελικός σκοπός και ορίζονται κοινά αποδεκτές επιδιώξεις της ελληνικής εκπαίδευσης.

Τέταρτον, προωθούνται και υλοποιούνται νέα προσαρμοσμένα και εξατομικευμένα προγράμματα.

Αυτές ακριβώς οι σύγχρονες αντιλήψεις αναφορικά με την εκπαίδευση που πρέπει να παρέχεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες, διαπνέουν το σχέδιο νόμου, που συζητάμε σήμερα και αποτελεί τη φυσική εξέλιξη του ν. 1566/85, ο οποίος αποτέλεσε μία ριζοσπαστική τομή στο θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας.

Με αυτόν για πρώτη φορά επιχειρήθηκε η ίδρυση ενός αποτελεσματικού συστήματος ειδικής αγωγής. Τέθηκαν οι βάσεις, ώστε η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες να στηριχθεί σε σύγχρονες αντιλήψεις για τα δεδομένα της εποχής που θεσπίστηκαν. Ο νόμος αυτός αποτέλεσε πραγματικά ένα σημαντικό βήμα προόδου. Η δυναμική όμως των σύγχρονων εξελίξεων καθιστά πια το νόμο αυτό λειτουργικά ξεπερασμένο. Γι' αυτό η Κυβέρνηση αποφάσισε να προχωρήσει σε μία νέα δραστηριότητα μεταρρύθμιση του συστήματος ειδικής αγωγής στη χώρα μας με την οποία και εκσυγχρονίζει το πλαίσιο το οποίο τη διέπει, αλλά ταυτόχρονα ολοκληρώνεται με αυτή και η συνολικότερη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, που τα τελευταία χρόνια δρομολογήθηκε στη χώρα, για να μπορέσει ο τόπος να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης του 21ου αιώνα.

Οι αλλαγές που θεσπίζει το σχέδιο νόμου που έρχεται σήμερα προς συζήτηση στη Βουλή είναι μεγάλες. Θέτουν σε νέα και σύγχρονη βάση το σύστημα ειδικής αγωγής στη χώρα μας. Το καθιστούν αντάξιο μιας χώρας που θέλει να υπερηφανεύεται ότι ο σεβασμός στη διαφορετικότητα αποτελεί μία βασική πολιτισμική σταθερά της.

Με το σχέδιο νόμου που συζητάμε σήμερα αναμορφώνεται κατ' αρχήν το πλαίσιο αναφορικά με την ευθύνη αντιμετώπισης των δυσκολιών μάθησης, το οποίο δεν ανήκει στα παιδιά, αλλά στο εκπαιδευτικό σύστημα. Γι' αυτό προβλέπεται ένα εκπαιδευτικό σύστημα διαρθρωμένο και οργανωμένο, έτσι ώστε να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ακόμα και τα παιδιά με προβλήματα αυτισμού.

Προνοείται η δημιουργία Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, τα οποία είναι αποκεντρωμένα σε όλες τις πρωτεύουσες των νομών και των οποίων προβλέπεται η στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό, έργο του οποίου είναι η εξέταση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού, έτσι ώστε στη διάγνωση του προβλήματος να μην οδηγεί η συμπτωματολογία, αλλά κατά τρόπο έγκαιρο και προληπτικό να γίνεται η κατάταξη του παιδιού στην ομάδα που πρέπει.

Αντιμετωπίζεται το θέμα των εργαστηρίων της προεπαγγελματικής κατάρτισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και προβλέπεται πως τα εργαστήρια αυτά θα λειτουργούν και μέσα στα ειδικά σχολεία, αλλά και σε ειδικά θεσμοθετούμενα τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια τριών επιπέδων, με τα οποία να καλύπτεται ολόκληρο το φάσμα των περιπτώσεων των παιδιών, αλλά και όλων των άλλων ηλικιών.

Για την επιστημονική υποστήριξη της ειδικής αγωγής προβλέπεται η ίδρυση τμήματος ειδικής αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με θέσπιση ειδικής θέσης αντιπροέδρου, συμβούλου

και παρέδρου, έργο των οποίων είναι όχι μόνο η γενικότερη επιστημονική υποστήριξη, αλλά και η σύνταξη προγραμμάτων, βιβλίων και μέσων σχετικών με την ειδική αγωγή.

Ρυθμίζεται η ύπαρξη θέσεων σχολικών συμβούλων, ειδικότητων κωφών και βαρηκόων, τυφλών, καθώς και θέσεις σχολικών συμβούλων ειδικής αγωγής για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Προβλέπεται η πρόσληψη βοηθητικού προσωπικού για τη στήριξη των ειδικών σχολείων οδηγών και συνοδών για τα ειδικά αυτοκίνητα μετακίνησης των παιδιών, καινοτομίες απαραίτητες για την ολοκληρωμένη λειτουργία των ειδικών σχολείων, αλλά και για την ασφαλή μετακίνηση των μαθητών.

Αναγνωρίζεται η νοηματική ως γλώσσα των κωφών και βαρηκόων και συνιστάται κλάδος νοηματικής γλώσσας και θέση ειδικού συμβούλου κωφών και βαρηκόων.

Ιδρύονται νέοι κλάδοι ειδικότητων ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού όπως ψυχιάτρων, επαγγελματικού προσανατολισμού των τυφλών, νοηματικής γλώσσας κλπ. Κατοχυρώνεται η ουσιαστική συμμετοχή των φορέων, που απασχολούνται με τα άτομα με ειδικές ανάγκες στα όργανα λήψης αποφάσεων και λαϊκής συμμετοχής.

Διασφαλίζεται η συμμετοχή στις συνεδριάσεις του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τόσο των εκπροσώπων της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με ειδικές ανάγκες όσο και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ενώ υπάρχει πρόβλεψη και για την αξιοποίηση του Συλλόγου Γονέων στο επίπεδο της σχολικής μονάδας.

Προωθούνται ρυθμίσεις σχετικές με τη μετεκπαίδευση όλων των εκπαιδευτικών της ειδικής εκπαίδευσης. Καθιερώνεται η στήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που φοιτούν στις συνηθισμένες σχολικές τάξεις από δάσκαλο ειδικής αγωγής.

Αξιοποιείται η δυνατότητα της τηλεεκπαίδευσης για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες, στους οποίους παρέχεται κατ' οίκον διδασκαλία. Προσδιορίζονται ηλικιακά οι βαθμίδες της εκπαίδευσης και επεκτείνεται η παροχή εκπαίδευσης σε μαθητές τουλάχιστον μέχρι το 22ο έτος της ηλικίας τους.

Παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης από την πρωτοβάθμια τόσο σε τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια πρώτης και δεύτερης βαθμίδας όσο και στα ειδικά γυμνάσια και νέα λύκεια ειδικής αγωγής, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται η δυνατότητα άμεσης προσπέλασης από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης.

Θεσπίζεται η δυνατότητα οργάνωσης νέων τύπων σχολείων, καθώς και πολυδύναμων κέντρων ειδικής αγωγής.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το σχέδιο νόμου ειδικής αγωγής καθιστά πραγματικότητα την εναρμόνιση αυτού του τμήματος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος με τις πλέον σύγχρονες προδιαγραφές που ισχύουν στα ανάλογα συστήματα των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με αυτό το σχέδιο νόμου εντάσσεται οργανικά το σύστημα της ειδικής αγωγής στο αναβαθμισμένο και εκσυγχρονισμένο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα που διαμορφώθηκε μετά τη θεσμοθέτηση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Η χώρα μας παύει πια να είναι ουραγός στην ανθρωπιά, τον πολιτισμό, την έμπρακτη αλληλεγγύη. Διαμορφώνονται δομές που ουσιαστικοποιούν την αρχή "όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί". Τίθενται οι βάσεις, ώστε βάσιμα και όχι συνθηματολογικά να μπορεί να ειπωθεί και στον τόπο μας πως άτομα με ειδικές ανάγκες δεν είναι παρά άτομα με ειδικές ικανότητες, που μπορούν με τη σωστή εκπαίδευση, με τον ορθό προσανατολισμό και την καλή προεργασία, να τις αξιοποιήσουν. Να διεκδικήσουν και να κερδίσουν το δικαίωμα στην αυτονομία και τη χειραφέτηση. Το δικαίωμα στη συμμετοχή, στη δημιουργία της κοινωνικής ευμερείας, μαζί με όλους τους άλλους συνομήλικούς τους.

Το σχέδιο νόμου για την ειδική αγωγή, θα μου επιτρέψετε να υπογραμμίσω πως ολοκληρώνει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, επισφραγίζοντας τον βαθύτατο ανθρωπινό χαρακτήρα της, το αληθινά ανθρωπινό περιεχόμενό της, ως μιας διαδικασίας ουσιαστικοποίησης του δικαιώματος όλων των νέων Ελλήνων στη γνώση, στη δημιουργία, στο αύριο.

Αυτή η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που απετέλεσε την ελληνική απάντηση στην πρόκληση της κοινωνίας της γνώσης του 21ου αιώνα, προωθήθηκε με μία σειρά από ριζοσπαστικές και τολμηρές νομοθετικές πρωτοβουλίες. Ο ν.2525 που ψηφίστηκε το Σεπτέμβριο του 1999 στη Βουλή, αποτελεί ένα θεμελιώδες νομοθέτημα για το μέλλον του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, για το μέλλον της ελληνικής νεολαίας.

Με όλες τις επί μέρους κριτικές επισημάνσεις που θα μπορούσε να διατυπώσει κανείς γι' αυτόν, δεν μπορεί να μην αναγνωρίσει πως καθιέρωσε πολυσήμαντες θεσμικές καινοτομίες, που αλλάζουν την όψη της ελληνικής εκπαίδευσης. Το ολοήμερο νηπιαγωγείο, το ολοήμερο δημοτικό σχολείο που αναμορφώνουν τα χαρακτηριστικά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας, είναι έργο αυτής της μεταρρύθμισης. Το ενιαίο λύκειο, η ίδρυση των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων και μια σειρά σημαντικών αλλαγών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι επίσης έργο αυτής της μεταρρύθμισης. Προπάντων όμως η καθιέρωση των προϋποθέσεων για την ανοιχτή πρόσβαση όλων των νέων της πατρίδας μας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που αποτελεί σήμα επιτεύγματος της κυβερνητικής πολιτικής, είναι κατ' εξοχήν έργο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Με αυτό το σχέδιο νόμου τόσο σε ό,τι αφορά στο βασικό τμήμα που αναφέρεται στη ρύθμιση των ζητημάτων του συστήματος ειδικής εκπαίδευσης, όσο και σε ό,τι αφορά και το τμήμα του που αναφέρεται στην πρόσβαση των κατόχων απολυτηρίων των εσπερινών λυκείων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στη διαδικασία πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των κατόχων απολυτηρίου των νυκτερινών λυκείων και στη διαδικασία πρόσβασης στα Τ.Ε.Ι. των πτυχιούχων δεύτερου κύκλου Τ.Ε.Ε., επισημαίνεται η αντίληψη της Κυβέρνησης του Π.Α.Σ.Ο.Κ. για το βαθύτατο κοινωνικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης, για την ανάγκη του εκπαιδευτικού συστήματος να λειτουργεί ως μηχανισμός διαμόρφωσης προϋποθέσεων κοινωνικής δικαιοσύνης και παροχής σε όλους τους Έλληνες και της Ελληνίδες και ιδιαίτερα στους νέους της πατρίδας μας, του δικαιώματος της δεύτερης ευκαιρίας. Της δεύτερης ευκαιρίας ως αφετηρίας μιας νέας προσπάθειας με την παροχή όλων των δυνατών προϋποθέσεων για την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.

Στην κοινωνία της γνώσης, αλλά και στην κοινωνία του σκληρού ανταγωνισμού του 21ού αιώνα, όλα αυτά αποτελούν κατοχύρωση του δικαιώματος στο αύριο. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Π.Α.Σ.Ο.Κ.)

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κεκλαμένης):** Κύριοι συνάδελφοι, όπως θα προσέξατε -και υποθέτω θα εγκρίνετε- τη συζήτηση επί της αρχής μεταδίδει για τους παρακολουθούντες τη συνεδρίαση κωφούς, ο διερμηνέας της νοητικής τους γλώσσας. Δεν ξέρω μόνο εάν από το επίπεδο εκείνο είναι σε θέση να παρακολουθούν καλά τα νοήματά του.

Ο κ. Αλεξόπουλος έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ:** Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας το σχέδιο νόμου που αφορά την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελούν ένα αναπόσπαστο τμήμα κάθε κοινωνίας και φυσικά κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με τη δική μας σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα.

Όλα τα προηγμένα κράτη, αλλά και οι παγκόσμιοι οργανισμοί έχουν ήδη προνοήσει για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για τα άτομα αυτά που, αφού υιοθετήθηκαν και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτελούν και για την Ελλάδα σαφή υποχρέωση που πρέπει να υλοποιηθεί με αποτελεσματικό πρακτικό τρόπο.

Από την άποψη αυτή το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου θα είναι μια πραγματικά θετική συμβολή. Μόνο που η Κυβέρνηση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. με το τεράστιο άγχος που τη διακατέχει, αντιμετωπίζοντας τη συντριβή του στις επερχόμενες εθνικές εκλογές, έσπευσε να νοθεύσει την αρχικώς σχεδιασθείσα παραδεκτή πρόταση νόμου. Και έτσι, έχουμε ένα καθαρά ψευδεπίγραφο σχέδιο νόμου που δεν αναφέρεται στην πραγματική του επιδίωξη, δηλαδή δεν αναφέρεται στη συμπλήρωση των μέτρων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά επιδιώκει εξαρχής να δώσει την

εντύπωση πως κάτι εντελώς καινούριο εισάγεται, ξεχνώντας προφανώς πως υπάρχουν βασικοί νόμοι που διέπουν το θέμα. Και το σπουδαιότερο είναι ότι η Κυβέρνηση κάτω από τα αδιέξοδα στα οποία έχει οδηγηθεί με την ήδη απορύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, έπειτα από προχειρότητες με τις οποίες προσπάθησε να επιβάλει αλλαγές στην παιδεία, κυρίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αισθάνεται τώρα την ανάγκη να προβεί σε διορθώσεις στη δύσκολη πορεία που χάραξε και βρήκε το νόμο αυτό σαν μια σανίδα σωτηρίας. Γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος εξήγησης για τη μορφή που πήρε αυτός ο νόμος.

Το κύριο μέρος του νόμου που αφορά τα άτομα με ειδικές ανάγκες δεν είναι ούτε το ήμισυ των λοιπών διατάξεων, που ουσιαστικά καλύπτουν μια πανσπερμία εκπαιδευτικών θεμάτων και θα ήταν λογικό να αποτελέσουν ένα ξεχωριστό νόμο-σκούπα για τη διόρθωση των ημαρτημένων της σημερινής Κυβερνήσεως.

Αγχώθηκε πολύ το αρμόδιο Υπουργείο και αποκαλύπτει τις μεγάλες αδυναμίες, τις δήμενες μεταρρυθμίσεις, που επεχείρησε να επιβάλει στο χώρο της παιδείας. Αποκαλύπτει πλέον και τη σοβαρή έλλειψη αντικειμενικότητας, όταν στο δεύτερο μέρος του νόμου έχει περιλάβει διατάξεις που θυμίζουν φωτογραφίες ή διατάξεις, που υπονοούν κομματική τακτοποίηση των ανθρώπων του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Εν πάση περιπτώσει η όλη δομή του νόμου δίνει μία εικόνα μάλλον υποβάθμισης του κύριου σημαντικού θέματος, που είναι η ενίσχυση των μέτρων για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Εμείς αυτήν την υποβάθμιση την απορρίπτουμε και προτείνουμε να αποσυρθεί το δεύτερο μέρος του νόμου και να ξαναέλθει στη Βουλή ως χωριστός νόμος, αν αυτό κριθεί αναγκαίο μετά τις επερχόμενες εκλογές.

Θεωρούμε την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων με ειδικές ανάγκες λίαν σοβαρό ζήτημα και υπογραμμίζουμε ότι θα ήταν πολύ χρήσιμη και αυτούσια χωρίς άλλες παραβολές η συζήτηση του θέματος εδώ στο Κοινοβούλιο.

Η βοήθεια των ατόμων με ειδικές ανάγκες πρέπει επιτέλους να πάρει τέτοια πρακτική έμφαση, που να είναι αποδεκτή από τα άτομα αυτά, από τις οικογένειές τους, από τον κοινωνικό τους περίγυρο, από το σύστημα της θεωρητικής εκπαίδευσης, από το σύστημα της εξασφάλισης της επαγγελματικής απασχόλησης και από τον έξω κόσμο που μας βλέπει και μας κρίνει.

Μιλάμε για Ευρωπαϊκή Ένωση, μιλάμε για Ευρωπαίους πολίτες. Ας μη μείνουμε μόνο στα λόγια, ας προχωρήσουμε στα έργα, στην πράξη. Και τα έργα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι αδιαμφισβήτητα ένα δύσκολο εγχείρημα. Το κόστος είναι σίγουρα μεγάλο. Αλλά πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι στα άτομα αυτά υπάρχει πολύς πόνος. Αυτά πρέπει να τα έχουμε υπόψη όταν νομοθετούμε.

Πρέπει να σκεφτόμαστε όλες τις διαδικασίες και τις προσπάθειες κάθε ατόμου με ειδικές ανάγκες για την ανατροφή, την ανάπτυξη, την εκπαίδευση, την κοινωνική στήριξη, την προστασία της υγείας και τη σοβαρή πιθανότητα απόκτησης κοινωνικής ευεξίας.

Να μην ξεχνάμε τη μεγάλη ταλαιπωρία των οικογενειών, που έχουν άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και όσων επιπλέον τα στηρίζουν με τη δική τους προσφορά υπηρεσιών. Να μην ξεχνάμε τα άτομα με ειδικές ανάγκες που δεν έχουν οικογένεια ή αυτά που η οικογένειά τους είναι ήδη προβληματική.

Τα τονίζω αυτά για να επιστημονικά τη σπουδαιότητα του παρόντος νομοσχεδίου και να καυτηριάσω την ελαφρότητα με την οποία η παρούσα Κυβέρνηση θέλει να το αναμείξει με δευτερεύοντα κάπως θέματα, τα οποία παραπέμπουν σε αληθινές του Υπουργείου Παιδείας για το ξεπέρασμα των δυσκολιών και των αδιεξόδων που δημιούργησε η ψευδομεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Η βασική προσπάθεια παγκοσμίως είναι η ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και κυρίως των παιδιών στο κανονικό σχολείο. Αυτή η τακτική προβάλλεται ως κοινωνική απαίτηση από όλες τις προηγμένες χώρες και όπως τονίστηκε προηγουμένως υποστηρίζεται από τον ΟΗΕ.

Τα σημαντικά θέματα στη σύγχρονη ειδική εκπαίδευση έχουν

ερευνηθεί, είναι γνωστά και κατανοητά από όλους. Σε αυτά περιλαμβάνονται:

Πρώτον, η παροχή παιδείας σε όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως από τη σοβαρότητα της διαταραχής της υγείας.

Δεύτερον, η παρεχόμενη παιδεία να έχει την καλύτερη δυνατή ποιότητα.

Τρίτον, το επιθυμητό είναι η απαιτούμενη εκπαίδευση στα άτομα αυτά να παρέχεται στο κοντινότερο σχολείο που φοιτούν τα φυσιολογικά παιδιά.

Βασική προϋπόθεση για να υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα που να περιλαμβάνει τα προαναφερθέντα, είναι να υπάρξει το απαιτούμενο νομικό πλαίσιο, που να καθορίζει με σαφήνεια και καθαρότητα τις απαιτήσεις, διαδικασίες στην οργάνωση των υπηρεσιών και τα λοιπά στοιχεία, που είναι απαραίτητα για ένα τόσο σπουδαίο τομέα. Η ύπαρξη, όμως, των νόμων δεν εξασφαλίζει και την υλοποίηση του προγράμματος. Χρειάζεται ισχυρή πολιτική βούληση για την οργάνωση των υπηρεσιών, την επαρκή στελέχωση και την οικονομική κάλυψη. Γιατί αλλιώς ο νόμος μένει γράμμα κενό. Βέβαια όλος ο πληθυσμός των εν λόγω ατόμων δεν μπορεί να ενταχθεί στις κοινωνικές τάξεις. Περίπου ένα 70% μπορεί ίσως και παραπάνω. Ένα σημαντικό ποσό απαιτείται να εξυπηρετηθεί σε ειδικές τάξεις κατάλληλα οργανωμένες ή στα τμήματα ένταξης. Μόνο ένα μικρό ποσοστό με βαρύτερες διαταραχές πρέπει να προορίζεται για την αλυσίδα των ειδικών σχολείων.

Θα περιμέναμε από την Κυβέρνηση να έχει αποκρυσταλλώσει την άποψή της. Στοχεύει, όμως, να κατευθύνει τις προσπάθειές της στη συμπληρωματική βοήθεια των κανονικών σχολείων, ώστε τα άτομα με ειδικές ανάγκες να δεχθούν εδω κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την εκπαίδευση που χρειάζεται. Γιατί με το να ονομάζεις την ειδική τάξη "τμήμα ένταξης" δεν σημαίνει τίποτα. Αυτό βέβαια το συνηθίζει το Π.Α.Σ.Ο.Κ., αλλά όμως όντως με ταμπέλες νομίζει ότι κάνει και θεσμικές αλλαγές.

Για να επιτύχει αυτός ο θεσμός εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες, δηλαδή η εκπαίδευση μέσα στο κανονικό σχολείο που είναι η γενική θέση όλων των προηγμένων κρατών, χρειάζεται να καλυφθούν ορισμένες απαιτήσεις. Αυτές είναι:

Πρώτον, εκπαιδευτικό προσωπικό εξειδικευμένο στον τομέα αυτό με προσόντα και ποιότητα, ώστε να μπορεί μέσα στο κανονικό σχολείο να καλύπτει τις ποικίλες ανάγκες της ειδικής εκπαίδευσης.

Δεύτερον, να έχει την ενεργή υποστήριξη από τους διευθυντές των σχολείων και τις προϊστάμενες υπηρεσίες σε τοπικό, περιφερειακό και κρατικό επίπεδο.

Τρίτον, άσφουξη οργάνωση των υπηρεσιών μέσα στο σχολείο και από πλευράς ειδικών, εποπτικών μέσων και από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού.

Όσον αφορά την ύπαρξη του απαραίτητου ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, το αρμόδιο υπουργείο έχει τα στοιχεία και μπορεί να συμπεράνει για την επάρκεια και την καταλληλότητά του για το σκοπό αυτό. Υπάρχει, όμως, διάχυτη η εντύπωση στο προσωπικό που έχει μετεκπαιδευτεί σε θέματα εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες, δεν χρησιμοποιείται επαρκώς παρά τις υφιστάμενες ανάγκες.

Η επιτυχία του συστήματος της ενσωμάτωσης συγκριτικά με το χωριστικό σύστημα δεν είναι ζήτημα μόνο αριθμητικής επάρκειας του προσωπικού, που θα εμπλακεί στην εξυπηρέτηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, αλλά κυρίως είναι θέμα μιας ευρύτερης φιλοσοφίας με βάση την οποία έχει προετοιμαστεί αυτό το προσωπικό, ώστε έξω από άσκοπους χαρακτηρισμούς να μπορεί να εξατομικεύσει την προσπάθεια σε κάθε περίπτωση. Αυτό το προσωπικό μπορεί να συνεργάζεται με το λοιπό προσωπικό του κανονικού σχολείου με τους γονείς και ενδεχομένως με τους κοινωνικούς φορείς σχετικούς με το αντικείμενο.

Η εξατομικευμένη βοήθεια μέσα στο κανονικό σχολείο κάθε παιδιού με ειδικές ανάγκες σημαίνει, ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εξής:

Πρώτον, τα λειτουργικά και τα προσαρμοστικά χαρακτηριστικά του παιδιού.

Δεύτερον, το μέγεθος της ειδικής φροντίδας που απαιτείται για την περίπτωση.

Τρίτον, το επίπεδο των υπηρεσιών που διατίθενται για βοήθεια προς το παιδί και τους γονείς του.

Τέταρτον, οι απόψεις, τα σχέδια των γονιών για το συγκεκριμένο περιστατικό.

Με όσα περιληπτικά σας παρέθεσα γίνεται αντιληπτό ότι η παροχή εκπαίδευσης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες στο πλαίσιο του κανονικού σχολείου είναι μία υπόθεση πολύ λεπτή, πολύπλοκη και απαιτητική. Αξίζει, όμως, μιας πολύπλευρης στήριξης. Επειδή αυτό είναι και μια επικρατούσα κοινωνική άποψη της σύγχρονης δικής μας κοινωνίας, η πολιτική πρέπει ασφαλώς να κινηθεί προς αυτήν την κατεύθυνση και να στηρίζει το θεσμό κατά τρόπο θετικό και ολοκληρωμένο.

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες δικαιούνται την κοινωνική φροντίδα, αξίζουν την κρατική στήριξη, για να μη γίνουν θύματα φιλεσπαλχνίας και ελεημοσύνης. Σημαντικό σημάδι ελπίδας για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ατόμων με ειδικές ανάγκες ήταν ο ν. 1143/81 περί ειδικής αγωγής, ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, απασχόλησης και κοινωνικής μέριμνας των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων, που τελικά ρυθμίστηκε μετά από προσπάθειες δώδεκα ετών.

Μέσα από τις διατάξεις του εν λόγω νόμου δημιουργήθηκε το πλαίσιο της ειδικής αγωγής, που μέσα σε κατάλληλα διαρρυθμισμένο χώρο με ειδικά μέσα και εξειδικευμένο προσωπικό επεδίωκε να βοηθήσει τα άτομα αυτά να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους και αυξάνοντας την αυτοεκτίμησή τους να προσαρμοστούν στην κοινωνία και να γίνουν λειτουργικά μέλη της.

Επιπροσθέτως, καλλιεργήθηκε η τάση για ομαλοποίηση, που σημαίνει ότι τα άτομα αυτά μπορούν πλέον να ενσωματώνονται αρμονικά στο περιβάλλον τους και να ζουν με ένα τρόπο που πλησιάζει περισσότερο τα πρότυπα της κοινωνίας στην οποία εντάσσονται και ζουν.

Τονίστηκε η ανάγκη να αξιοποιηθούν περισσότερο οι ομοιότητες, παρά οι διαφορές τους από τους υπόλοιπους ανθρώπους. Γενικότερα προωθήθηκαν οι κοινωνικές αξίες, τα πρότυπα συμπεριφοράς, να κάνουν κοινωνικά κατορθωτά την αποδοχή των ατόμων αυτών, παρά τις διαφορές τους προς το κοινωνικό περίγυρο.

Ο ν. 1143/1981 σχεδόν εξ ολοκλήρου αντικαταστάθηκε από τον ν. 1566/1985, ως μία προσπάθεια βελτίωσης και προώθησης του θεσμικού πλαισίου, στοχεύοντας στην καλύτερη πρακτική στήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τώρα, το συζητούμενο νομοσχέδιο έρχεται να συμπληρώσει τον ν. 1566/1985, ο οποίος συγκεκριμενοποιεί τις απαιτήσεις ενός αποτελεσματικού συστήματος ειδικής αγωγής. Επομένως, ό,τι θεσπισθεί με το συζητούμενο νόμο, πρέπει να προχωρά πέραν του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου ειδικής αγωγής, να δημιουργεί την απαιτούμενη ανανέωση, να υπηρετεί την έρευνα και τη σωστή σχεδίαση και να βοηθάει τη διαμόρφωση προτύπων, για τη σύγκλιση της χώρας μας με τις άλλες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άρα, ο συζητούμενος νόμος συμπληρώνει τον ν. 1566/1985 "σχολική ενσωμάτωση, επαγγελματική κατάρτιση, υποστηρικτικές υπηρεσίες".

Με τον ν. 2643/1998 "μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών", μεταξύ των οποίων περιελήφθησαν και άτομα με ειδικές ανάγκες που πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, επιχειρήθηκε να ενισχυθεί το πλαίσιο που καθορίστηκε με τον ν. 1648/1985 υπέρ "προστασίας πολέμιων, αναπήρων, θυμάτων πολέμου και μειονεκτούντων".

Για να αποφευχθεί η σύγχυση από τις ποικίλες νομικές και διοικητικές αλληλοεπικαλύψεις, χρειάζεται να γίνει μια σωστή κωδικοποίηση του θεσμικού και νομικού πλαισίου που διέπει τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Αυτό θα διευκόλυνε ιδιαίτερα όλους όσους ασχολούνται με τα άτομα αυτά, να είναι σαφώς πιο ενημερωμένοι και αποτελεσματικοί.

Στο χώρο που συζητούμε, χρήσιμο είναι να αναφερόμαστε σε δοκιμότερους όρους, όπως δυσλειτουργία, μαθησιακή δυσκολία, οργανική ή λειτουργική ανεπάρκεια. Η προσέγγιση των ατόμων αυτών με την ξεκάθαρη οριοθέτηση της προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας, με τη χρονική κλίμακα των συνήθων φυσιολογικών ατόμων, είναι λαθεμένα. Άλλωστε όλοι γνωρίζουμε πως λόγω των κοινωνικών αλλαγών και δυσκολιών, α-

νεργία, δυσκολίες συγκρότησης και συντήρησης νέας οικογένειας κλπ. η εφηβεία έχει παραταθεί και για τα απολύτως φυσιολογικά άτομα. Και επιπλέον, η κάλυψη των αναπτυξιακών στόχων με όραμα την οριστικοποίηση της ωριμότητας και της ταυτότητας του ατόμου, βρίσκεται σε μία διαρκή αναθεωρητική πορεία, γιατί τα δεδομένα της ψυχολογίας συγκρούονται με τις ανάγκες του κοινωνικού χώρου. Αν τεθούν ως όριο ηλικίας τα είκοσι δύο έτη για τα άτομα αυτά, παρακάμπνεται η σύγχρονα δεδομένα, αποκλείονται άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που θα μπορούσαν να ωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα τα οποία προσδιορίζονται από το συζητούμενο νομοσχέδιο. Η υπέρβαση του παρόντος ηλικιακού ορίου των είκοσι δύο ετών θεωρείται επιβεβλημένη.

Ένα άλλο σημείο, στο οποίο θα ήθελα να σταθώ, είναι η ποιτική διάγνωση και αξιολόγηση της διαταραχής του κάθε ατόμου με ειδικές ανάγκες. Αυτή είναι η εναρκτήριος κίνηση για την περαιτέρω οργάνωση οιασδήποτε στήριξης που θα προσφερθεί στα άτομα αυτά σε επίπεδο παιδείας, κοινωνικής υποστήριξης και υγειονομικής περίθαλψης.

Τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης Κ.Δ.Α.Υ. θα αποτελέσουν τροχόπεδη στην όλη διαδικασία, στην περίπτωση που δεν υπάρξει ο αναγκαίος συντονισμός και οργάνωση. Πρέπει να δοθεί προσοχή στην οριστικότητα της βλάβης και στην οργανική της μορφή, σε συνδυασμό με την πιθανότητα λειτουργικής βλάβης εξελισσομένης ή ανατασσομένης.

Επιγραμματικά θα αναφέρω τα επιμέρους σημεία που έχουν σημασία για τα εν λόγω άτομα.

Πρώτον, η κάλυψη αναγκών, κυρίως από το δημόσιο χώρο με τα κανονικά σχολεία, νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία κλπ., με εφαρμογή καταλλήλου εκπαιδευτικού συστήματος.

Φοβούμαι όμως, πως η, σύμφωνα με το νόμο, κλιμάκωση των ειδικών σχολείων, με αποκορύφωση τα Πολυδύναμα Ενιαία Κέντρα Ειδικής Αγωγής, ΠΕΚΕΑ, παράλληλα με την ανεπάρκεια του μεταρρυθμιζόμενου εκπαιδευτικού συστήματος και την αλόγιστη γραφειοκρατία, θα επιδράσει αρνητικά για το όλο σύστημα.

Δεύτερον, η δωρεάν εξυπηρέτηση με την πραγματική της έννοια και όχι αυτή της δόθεν δωρεάν παιδείας.

Τρίτον, η ομοιόμορφη, κατά το δυνατόν κάλυψη όλου του ελληνικού χώρου με παροχή ίσων ευκαιριών σε όλα τα ΑΜΕΑ και αναγνώριση της διαφορετικότητας ως δικαίωμα. Δηλαδή η ειδική αγωγή πρέπει να είναι αποκεντρωμένη στο χώρο διαβίωσης του εξυπηρετούμενου ατόμου.

Τέταρτον, η εξασφάλιση τεχνικής υποδομής και η άμεση αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας σε μέσα διδασκαλίας και επικοινωνίας.

Πέμπτον, η εξασφάλιση του απαραίτητου εκπαιδευτικού προσωπικού και λοιπών ειδικοτήτων εξειδικευμένων στην ειδική αγωγή και η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών στον τομέα αυτόν.

Έκτον, η έρευνα, η κατάρτιση καταλλήλων προγραμμάτων για όλα τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Έβδομον, η κάλυψη των εξόδων μεταφοράς όπου απαιτείται και η πραγματική οικονομική ενίσχυση των οικογενειών.

Όγδοον, η ειδική αγωγή να συνδυάζεται με τη γενικότερη μόρφωση των εν λόγω ατόμων, τον αθλητισμό, την απαραίτητη υγειονομική και ψυχολογική υποστήριξη και την προετοιμασία για την επαγγελματική αποκατάσταση.

Ένατον, η μέριμνα για την απασχόλησή τους να είναι έμπρακτη, ουσιαστική και να απευθύνεται σε όσο το δυνατόν περισσότερους χώρους, πέραν του δημόσιου.

Δέκατον, η προετοιμασία της κοινωνίας για αποδοχή και ενσωμάτωση των ατόμων αυτών.

Ενδέκατον, η απόρριψη νέων διαθροωτικών αλλαγών υπό μορφή πειραματισμών.

Δωδέκατον, η αποφυγή κομματικοποίησης του συγκεκριμένου χώρου.

Δέκατον τρίτον, η αποφυγή εμπορευματοποίησης του χώρου με τη χρήση ιδιωτικών ιδρυμάτων, χωρίς τον απαιτούμενο έλεγχο, όσον αφορά την κάλυψη των απαιτούμενων προϋποθέσεων

και κριτηρίων.

Δέκατον τέταρτον, επαρκής στήριξη των προγραμμάτων των ΑΜΕΑ με κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δέκατον πέμπτον, η διατήρηση και πλήρης αξιοποίηση του υπάρχοντος μετεκπαιδευμένου προσωπικού για τη στελέχωση των μονάδων ειδικής αγωγής και η παραγωγή νέων στελεχών για κάλυψη των υφισταμένων αναγκών.

Σχετικά με το δεύτερο μέρος του νόμου, άρθρα 6 έως 14, εκφράζω την απογοήτευσή μου γιατί επιτέλους, δεν θα γίνει κάποτε σεβαστό, κάτω από το συγκεκριμένο τίτλο ενός θεσμικού νόμου, να μην προβάλλονται άσχετα θέματα και μάλιστα, κατά τρόπο προκλητικό.

Πέντε είναι τα άρθρα του κυρίου περιεχομένου του νόμου που καλύπτουν είκοσι δύο σελίδες. Εννέα είναι τα προσκολλημένα, άσχετα όμως, άρθρα και σε μακροσάραντα πέντε σελίδων.

Γιατί ο Υπουργός Παιδείας δεν προωθούσε έναν ξεχωριστό νόμο; Ειλικρινά, εάν αυτό το πολυδαίδαλο κείμενο το είχαν στα χέρια τους απλοί άνθρωποι της κοινωνίας μας, θα καταλάβαιναν πολύ καλά γιατί υπάρχει στην παιδεία μας τόσο κακοδαμόνια.

Δεν καταφέρατε να οργανώσετε τα σχετικά με την εκπαίδευση των φυσιολογικών μαθητών, επιχειρείτε να εμπλέξετε μέσα σε αυτόν τον κυκλώνα και τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία δίνει ιδιαίτερα βάρος στα άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και σε όλα τα θέματα της παιδείας. Οφείλουμε βέβαια, να παραδεχτούμε πως στο παρελθόν, για το ευαίσθητο αυτό θέμα, δεν πραγματοποιήθηκαν τα δέοντα.

Το 1% του Κρατικού Προϋπολογισμού για την κρατική αγωγή δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί επαρκές για την κάλυψη των αναγκών και απαιτήσεων των εν λόγω ατόμων.

Όσον αφορά τα θέματα των ίσων ευκαιριών της επαγγελματικής αποκατάστασης και της παροχής και κατανομής των σχετικών επιδομάτων η κατάσταση επί του παρόντος δεν εμπνέει καμία αισιοδοξία.

Στεκόμαστε κριτικά απέναντι στο νομοσχέδιο αυτό. Η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. επιμένει δυστυχώς στην επιδερμική και αρκετά πρόχειρη αντιμετώπιση των θεμάτων παιδείας και ειδικής αγωγής.

Παρ' ότι πολλά από τον κύριο σκελετό του νομοσχεδίου, όπως τα πρώτα έξι άρθρα, είναι αξιόλογα και αξίζουν μπορεί να πει κανείς της συνδρομής μας, επειδή όμως εμπλέκονται τα υπόλοιπα άρθρα, θα καταψηφίσω το υπό συζήτηση νομοσχέδιο.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα θεωρεία δημοσίων υπαλλήλων σαράντα δύο μαθητές και δύο συνοδοί καθηγητές από το 47ο Γυμνάσιο Αθήνας, αφού προηγουμένως ξεναγίστηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", "Πεντακόσια Χρόνια Έντυπης Παράδοσης του Νεοελληνισμού".

(Χειροκροτήματα)

Κυρίες Τασούλα, θα σας δώσω το λόγο, ως ειδικού αγορητή και όχι ως κοινοβουλευτικού εκπροσώπου, διότι η σειρά αυτή είναι των εισηγητών και των ειδικών αγορητών.

Το κόμμα σας, αν θα ορίσει Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο, πρέπει να ορίσει κάποιον άλλο. Δεν μπορεί να έχετε και τις δύο ιδιότητες.

Ελάτε στο Βήμα να διατυπώσετε τις απόψεις σας, αλλά αυτές είναι οι διατάξεις του Κανονισμού.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Κύριε Πρόεδρε, αλλού είναι τα προβλήματα τα μεγάλα.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Δεν κατάλαβα.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Λέω ότι αλλού είναι τα προβλήματα τα μεγάλα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Αυτά είναι δευτερεύοντα.

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης):** Ναι, αλλά τα προβλήματα αντιμετωπίζονται μέσα από το διάλογο που γίνεται σε κάποιο πλαίσιο κάποιων διατάξεων.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Το μεγάλο πρόβλημα για το οποίο

ο υποτίθεται ότι ήρθε το νομοσχέδιο εδώ να αντιμετωπίσει, είναι τι γίνεται με τους ανθρώπους και με τα άτομα, τα οποία έχουν ιδιαίτερες δεξιότητες και ιδιαίτερες ανάγκες.

Υπολογίζεται ότι στη χώρα μας το 10% των ανθρώπων έχουν ειδικές ανάγκες. Άρα και το 10% των νέων ανθρώπων έχουν και αυτοί ειδικές ανάγκες. Αυτό σημαίνει ότι περίπου εκατόν ογδόντα χιλιάδες, ίσως και διακόσιες χιλιάδες, χρειάζονται ιδιαίτερα μέτρα και ιδιαίτερη φροντίδα για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες τους και να αναπτύξουν τις δικές τους δεξιότητες.

(Στο σημείο αυτό, την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Όμως, σήμερα αν αυτοί -και οι διακόσιες χιλιάδες- χρειάζονται εκπαίδευση, η εκπαίδευση που παρέχεται σήμερα, δεν ξεπερνά οργανωμένα τις δεκατρείς με δεκατέσσερις χιλιάδες. Οι υπόλοιποι που βρίσκονται; Είναι περιπτώσεις, οι οποίες χάνονται και δεν γίνεται καμία εκπαίδευση; Είναι περιπτώσεις που ανακατεύονται με τον υπόλοιπο πληθυσμό, χωρίς όμως, να υπάρχει ενδιαφέρον γι' αυτούς όσον αφορά την εκπαίδευσή τους;

Εμείς εκτιμούμε ότι δεν παρέχεται στο σύνολο των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ειδική αγωγή και εκπαίδευση. Και δεν παρέχεται, γιατί το σύστημα, η υποδομή, δεν είναι ικανή να παρέχει. Έχουμε έλλειψη σχολείων, έχουμε έλλειψη δασκάλων και καθηγητών, ειδικών δασκάλων και ειδικών καθηγητών. Έχουμε έλλειψη καθηγητών Φυσικής Αγωγής. Έχουμε έλλειψη Ψυχολόγων.

Έγινε συζήτηση στην επιτροπή. Και επέμεναν ο εκπρόσωπος του Συλλόγου των Κωφών να οριστεί νοηματική γλώσσα, ως μοναδική γλώσσα. Εμείς εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος, για να διευκολύνουμε το Υπουργείο, προτείνουμε να συμπληρωθεί, ως εξής: Νοηματική γλώσσα διδάσκεται υποχρεωτικά στα σχολεία. Φάνηκε ότι σ' αυτό συμφώνησε το Υπουργείο. Δείτε, όμως, πως έρχεται το νομοσχέδιο. Πάλι όπως ήταν. Γιατί; Διότι δεν έχει τη δυνατότητα το Υπουργείο να διαθέσει τόσο εξειδικευμένο προσωπικό που να διδάσκει αυτήν τη γλώσσα. Αυτός είναι ο κύριος λόγος, χωρίς να αποκλείονται και δευτερεύοντες.

Φυσικά έχουμε έλλειψη και των υπηρεσιών υγείας και των υπηρεσιών πρόνοιας. Η ζωή των ατόμων με ειδικές ανάγκες δυσκολεύεται και φυσικά η αποκατάσταση των ΑΜΕΑ είναι ακόμη πιο δύσκολη.

Εμπλέκεται σήμερα ο ιδιωτικός τομέας στην υποτιθέμενη εκπαίδευση, μέσω της πρόνοιας στη ζωή των ΑΜΕΑ. Εμπλέκεται η φιλανθρωπία η οποία όμως, καμία σχέση δεν έχει με τα ανθρώπινα συναισθήματα, απέναντι στο συνάνθρωπο.

Εμπλέκονται ιδρύματα λεγόμενα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που μόνο τέτοια δεν είναι και κανένα λόγο δεν έχουν να υπάρχουν και να ασχολούνται με τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Τι πετυχαίνει το νομοσχέδιο; Πετυχαίνει να αλλάξει την κατάσταση; Σε καμία περίπτωση. Έχουμε διακόσιες χιλιάδες ανθρώπους. Όμως οι δάσκαλοι είναι χίλιοι εξακόσιοι. Για να πούμε ότι έχουμε το αναγκαίο προσωπικό, θα έπρεπε να έχουμε πέρα από τριάντα χιλιάδες δασκάλους εξειδικευμένους για να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα. Όταν εμείς το λέμε αυτό στο Υπουργείο, τότε σηκώνονται τα μαλλιά της κεφαλής τους, γιατί δεν έχουν ούτε για το σύνολο της εκπαίδευσής τους δασκάλους.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Κάνετε λάθος. Το είπα και προηγουμένως ότι δεν είναι τριάντα χιλιάδες.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Διαβάστε τα Πρακτικά του Υφυπουργού σας καλύτερα και αν θέλετε, αλλά δεν έχει νόημα τώρα, να τον απολύσετε. Αλλά μην μου τρώτε το χρόνο. Αν όμως δεν τον θέλατε, ας τον απολύατε, γιατί δεν ξέρω από εδώ και πέρα τι πρόκειται να συμβεί. Πάντως εμείς θα σας κάνουμε τη ζωή δύσκολη με πραγματικά στοιχεία, να το ξέρετε, όπως και να έχουν τα πράγματα.

Τι φιλολογείται, τι λέγεται και τι επικαλούνται μερικοί για να καλύψουν και να συγκαλύψουν τις ανάγκες. Πολλοί συζητάνε για την ανάγκη εκπαίδευσης σε κοινά σχολεία, ώστε να γίνεται η ένταξη καλύτερα. Μακάρι να συνέβαινε αυτό. Αλλά για να

συμβεί αυτό, χρειάζεται διπλάσιο προσωπικό και υποδομή, πράγμα το οποίο δεν έχει η χώρα. Εάν είχε μια τέτοια υποδομή, πράγματι θα ήταν μια καλή ιδέα. Σήμερα χρειάζεται να μην διαχωρίζονται τα άτομα με τις ειδικές ανάγκες από τον υπόλοιπο πληθυσμό και τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά θα πρέπει να τους παρέχουμε κάθε βοήθεια και εκεί που εκπαιδεύονται και εκεί που ζουν και στην κατάρτισή τους και στις μονάδες πρόνοιας αλλά και όταν υποτίθεται ότι αποκαθίστανται επαγγελματικά. Μόνο τότε θα μπορούσαμε πραγματικά να συνδέσουμε και να φέρουμε κοντά όλον τον κόσμο και να γίνονται αποδεκτές οι διαφορετικότητες των ανθρώπων.

Δέστε αυτή η αντίληψη της αποκατηγοριοποίησης μερικές φορές πού οδηγεί. Στο να δίνουν δηλαδή εξετάσεις οι κουφοί με τον ίδιο τρόπο, με το ίδιο σύστημα, όπως και οι άλλοι μαθητές.

Θα υπάρχει κάποιο ερώτημα. Γιατί; Είναι κακή η Κυβέρνηση και δεν θέλει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα; Υπάρχουν δύο ζητήματα. Το ένα αφορά την ιδεολογία, όσο και να φαίνεται παρ'εξου. Για σκεφτείτε και για ακούστε το συλλογισμό μου, κύριοι Βουλευτές.

Αν αποδέχεται μία κοινωνία και μια Κυβέρνηση την αρχή του ανταγωνισμού σαν ανώτατη αρχή κίνησης και καθημερινής δράσης της κοινωνίας, τότε γιατί θα πρέπει να γίνει πιστευτό ότι ενδιαφέρεται για άτομα τα οποία έχουν διαφορετικές δυνατότητες, αλλού μικρότερες, αλλού μεγαλύτερες;

Τι στην πραγματικότητα ενδιαφέρεται τότε μια κυβέρνηση; Ενδιαφέρεται να μην εκτίθεται, να μην παραγίνεται το κακό και μένει εκτεθιμένη. Αυτή είναι η μια πλευρά.

Η άλλη πλευρά. Για να γίνει μια υποδομή αντίξια των αναγκών, χρειάζονται δαπάνες. Αλλά για να δοθούν χρήματα, για να γίνουν δαπάνες και για τα άτομα με ειδικές ανάγκες πρέπει να βρεθούν. Αν πάλι ισχύει ο ανάκλητος νόμος της εξυπηρέτησης των μεγάλων επιχειρήσεων, του κεφαλαίου, του ανταγωνισμού της αγοράς και δεν συμμαζεύεται, φυσικό είναι να μην περσιεύουν χρήματα για κοινωνικές δαπάνες και φυσικό είναι να μην μπορούν να υπηρετηθούν οι ανάγκες των ατόμων που συζητάμε απόψε.

Ποια είναι η γνώμη μας; Πώς θα έπρεπε να είναι η ειδική αγωγή; Πρώτα απ'όλα θα έπρεπε να είναι δημόσια. Λέγεται στο νομοσχέδιο αυτό, αλλά δεν φτάνει να λέγεται. Θα έπρεπε να είναι αποκλειστική, θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική και να μην επιτρέπεται σε ιδιωτικούς φορείς με οποιαδήποτε ονομασία να παρεμβαίνουν και σε οποιοδήποτε στάδιο έχει να κάνει με τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Χρειάζεται το σύστημα εκπαίδευσης, η ανώτατη εκπαίδευση, πανεπιστήμια να παράγουν δασκάλους και καθηγητές που να είναι ικανοί να ασχοληθούν με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Χρειάζονται δαπάνες και υλικά και μέσα, τα οποία έχουν ανάγκη οι μαθητές και οι άνθρωποι γενικά οι οποίοι έχουν τις διαφορετικότητες και τις ειδικές ανάγκες.

Αφού δεν έχει τέτοια υποδομή η χώρα μας, έρχεται το νομοσχέδιο και φτιάχνει -λέει- τα ΚΔΑΕ. Τι θα κάνει με τα ΚΔΑΕ; Πρόκειται κατ'αρχήν για μια διοικητική και κακά οργανωμένη διοικητική υπηρεσία. Πού ζούνε, πού βρίσκονται τα άτομα με ειδικές ανάγκες; Ποιος θα τα εντοπίζει από την ώρα της γέννησής τους, που έχουν το πρόβλημα; Αν έγκαιρα εντοπιστούν τα προβλήματα, αντιμετωπίζονται και τα άτομα που έχουν το πρόβλημα μπορούν και να αναπτυχθούν φυσιολογικά. Δεν έχουμε υπηρεσίες υγείας που να είναι προσανατολισμένες σ'αυτήν την κατεύθυνση, υπηρεσίες πρόνοιας και φυσικά τα σχολεία. Λέτε στο νομοσχέδιο ότι θα φτιάξετε σε κάθε νομό ένα ΚΔΑΕ με τέσσερα-πέντε άτομα που θα ασχολούνται με το πρόβλημα. Αν είνα διακόσιες όμως χιλιάδες τα άτομα με ειδικές ανάγκες και αν σε κάθε νομό είναι χίλια ή και δύο χιλιάδες ανάλογα με το νομό -και φυσικά δεν μιλάμε για την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη- θέλετε να μας πείσετε ότι θα λύσετε το πρόβλημα με τα τέσσερα και πέντε άτομα ή και τα δέκα; Δεν είναι δυνατόν. Είναι ένα δευτερεύον ζήτημα φυσικά η διοικητική οργάνωση και το κυρίαρχο είναι τι γίνεται στα σχολεία. Θα έχουν ειδικά σχολεία; Βεβαίως θα πρέπει να έχουμε ειδικά σχολεία. Θα έχουμε ειδικές τάξεις και τμήματα; Βεβαίως, θα πρέπει να έχουμε.

Θα προσπαθήσουμε και στις κοινές τάξεις με επιστημονικά κριτήρια να εντάξουμε άτομα που μπορούν να ενταχθούν; Και βεβαίως, πρέπει να το κάνουμε. Και δεν πρέπει να ισχυριζόμαστε ότι στην προσπάθεια να εντάξουμε στα κοινά σχολεία, αφήνουμε στο περιθώριο και τις ειδικές τάξεις και τα τμήματα και τα κοινά σχολεία.

Όμως, το ενδιαφέρον της Κυβέρνησης φαίνεται και σε τούτο: Το 1998 δημιούργησε πενήντα επτά θέσεις δασκάλων στα ΣΜΕΑ. Σήμερα έχουν καταργηθεί αυτές οι θέσεις με διάφορα τεκμήρια. Αυτό είναι το νομοσχέδιο όσον αφορά την ειδική αγωγή.

Το πρόβλημα της αποκατάστασης δεν το αγγίζει καθόλου αυτό το νομοσχέδιο. Και μάλιστα, αν επισκεφθεί κανένας τα ειδικά σχολεία, θα δει ότι μέσα από αυτά τα περιβόητα προγράμματα τα οποία μόνο λύση δεν μπορούν να δώσουν, επαναλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται προγράμματα κατάρτισης που υποτίθεται είναι εκπαίδευση, που τελικά τίποτα δεν είναι και αν γίνονται, γίνονται από την προσπάθεια των δασκάλων σε αυτά τα σχολεία να μην πετάξουν τα παιδιά αυτά που καταρτίζονται και ξανακαταρτίζονται στο ίδιο αντικείμενο στο δρόμο.

Στο νομοσχέδιο, κύριοι Βουλευτές, υπάρχουν και οι άλλες διατάξεις. Το μεγαλύτερο κομμάτι αφορά τις νέες διατάξεις. Με ένα κάρο ρυθμίσεις που υπάρχουν εκεί μέσα, το Υπουργείο προσπαθεί να μαζέψει, να εξυπηρετήσει, προσπαθεί να ξεπληρώσει πιθανώς υποσχέσεις και γραμμάτια. Μερικά είναι και ζητήματα που έπρεπε να είχαν λυθεί από καιρό.

Να αναφερθούμε σε κανά δυο από αυτά τα ζητήματα. Δεν μπορώ να μην αναφερθώ στο διεθνές απολυτήριο, στη διαφορετική μεταχείριση ιδιωτικών σχολείων όσον αφορά τον τρόπο απόκτησης αυτού του απολυτηρίου και της ισότητάς με το ενιαίο των λυκείων.

Βεβαίως, εμείς διαφωνούμε όπως έχει γίνει η λεγόμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Αλλά, εδώ έρχονται να διαφοροποιηθούν κιόλας μερικοί. Και για να πω και την αλήθεια, μου έκανε εντύπωση όταν ο Υφυπουργός έλεγε, ότι αδικεί τάχα τα ιδιωτικά σχολεία που τους καταργεί τις εξετάσεις στη μια τάξη, γιατί λέει θα μπορούσε να μη δώσουν και σε καμία. Ωραία αντίληψη. Υπέροχα. Όμορφος κόσμος, ηθικός...

Ήθελα να αναφερθώ και σε ρυθμίσεις που αναφέρονται στα ΤΕΙ. Ποια ΤΕΙ; Αυτά που είναι κλειστά σήμερα; Τα ΤΕΙ τα οποία δεν φρόντισε, δεν θέλησε η Κυβέρνηση να τα αναγάγει πραγματικά σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και σήμερα διακόσιες χιλιάδες νέων ανθρώπων είναι όμηροι των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας, της κυβερνητικής πολιτικής, της 8948 οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πάντως τα ΤΕΙ "βράζουν" και θα το δείτε πολύ σύντομα αυτό, κύριε Υπουργέ, και θα αναγκαστείτε να παραδεχθείτε ότι τη δική μας πρόταση που αναφέρεται σε ενιαία ανώτατη εκπαίδευση και δημόσια, σε ενιαίο δωδεκάχρονο υποχρεωτικό σχολείο, ένα και δημόσιο για όλους τους μαθητές και σε δημόσια επαγγελματική μεταλυκειακή εκπαίδευση θα έρθει να τη στηρίξει αποφασίσει όλος ο ελληνικός λαός και πιστεύουμε ότι θα την εκτιμήσει όπως πρέπει.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σας πω ότι ο ελληνικός λαός πρέπει να δημιουργήσει κριτήρια ψήφου με βάση την πραγματική πολιτική που εφαρμόζεται στη χώρα και τις πραγματικές θέσεις των κομμάτων. Τότε εμείς είμαστε βέβαιοι ότι θα καταφέραμε να συσπειρώσουμε τις αναγκαίες δυνάμεις, οι οποίες θα σαςβάλουν μεγάλα εμπόδια -όσους σκέπτεσθε να εφαρμόσετε την ίδια πολιτική- και στο τέλος θα την ανατρέψουμε αυτήν την πολιτική.

Φυσικά, το νομοσχέδιο αυτό δεν μπορούμε να το ψηφίσουμε.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) :** Ο κ. Κουνιάκης έχει το λόγο.

**ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ :** Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, προ ημερών μαζί με πολλούς άλλους πολιτικούς, πολλούς Υπουργούς, τον Πρωθυπουργό, τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης τον κ. Αρσένη και άλλους ήμασταν στο 4ο Πανελλαδικό Συνέδριο των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες. Ακούστηκαν από τον κύριο Πρωθυπουργό, αλλά και από τον κ.

Καραμανλή πολλές υποσχέσεις. Βγήκα για λίγο στο διάδρομο όπου είχαν μαζευτεί πολλοί σύνεδροι και άκουσα διάφορα αντιφατικά σχόλια. Από τη μια πλευρά, βέβαια, ελπίδες. Οι άνθρωποι έχουν τεράστια προβλήματα, ενώ εκεί όλη η πολιτική ηγεσία του τόπου υποσχόταν λύση των προβλημάτων τους.

Από την άλλη πλευρά υπήρξε μια πίκρα για την απαράδεκτη σημερινή κατάσταση. Από πολλούς εκφράστηκαν ανησυχίες ότι όλα αυτά μπορεί να ήταν μόνο προεκλογικές υποσχέσεις που θα λησμονηθούν την επομένη των εκλογών. Αυτά πρέπει να τα έχουμε υπόψη μας, κύριε Υπουργέ και κύριοι συνάδελφοι, γιατί νομίζω ότι δεν μπορεί κανείς πια να ξεγελάσει αυτούς τους ανθρώπους. Έχουν υποφέρει πολλά, είναι πολύ πικραμένοι και είναι μια ευκαιρία να αναλάβουμε εδώ όλοι την ευθύνη ότι δεν θα τους απογοητεύσουμε στο μέλλον.

Τουλάχιστον σε ό,τι αφορά το Συνασπισμό δηλώνουμε ότι θα παρακολουθούμε συνεχώς και καθημερινά το νόμο ο οποίος θα ψηφιστεί, αλλά και άλλα τα οποία δεν περιέχονται στο νόμο, δεν αφορούν μόνο τα παιδιά που είναι σε σχολική ηλικία, γιατί πρέπει επιτέλους να υλοποιηθούν αυτές οι υποσχέσεις και οι άνθρωποι αυτοί να νιώσουν ότι ζουν ισότιμα σε μια κοινωνία, παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Θα ήθελα να κάνω ένα δεύτερο σχόλιο. Τι είναι τελικά η Ελλάδα; Ακούμε να λέγονται διάφορα. Μερικοί λένε ότι είναι Ψωροκώσταινα, ότι πάει από το κακό στο χειρότερο. Η Κυβέρνηση θριαμβολογεί ότι είμαστε πια μια χώρα ανεπτυγμένη.

Εγώ θα έλεγα ότι υπάρχουν και οι δύο όψεις στην Ελλάδα. Από τη μια μεριά η Ελλάδα είναι πραγματικά μια χώρα ανεπτυγμένη, αν τη δει κανείς από τη πλευρά ορισμένων δεικτών. Από την άλλη όμως, υπάρχει η μελαγχολία, η άλλη όψη του νομίσματος. Το αδύνατο κοινωνικό κράτος, το καθυστερημένο εκπαιδευτικό σύστημα, η απαράδεκτη συμπεριφορά και στάση της ελληνικής κοινωνίας και της ελληνικής πολιτείας απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες, σε όλους τους τομείς, συνεργασία, κυκλοφορία μέσα στις πόλεις. Έχω γεύσει από πρώτο χέρι μου έναν άνθρωπο με ειδικές ανάγκες, ο οποίος βρήκε δουλειά, αλλά δεν μπορούσε να πάει στη δουλειά του, διότι κατά κανόνα τα άτομα με ειδικές ανάγκες δεν μπορούν να κυκλοφορήσουν στην Αθήνα.

Βέβαια, υπάρχουν τώρα κάποιες βελτιώσεις και θα τις χαίρεται. Έχει προβλεφθεί η κίνηση των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες στο Μετρό, στα καινούρια λεωφορεία, αλλά αυτό δεν λύνει το πρόβλημα. Στην παιδεία, στην παροχή επιδομάτων κλπ., ακούσαμε τις ομιλίες των εκπροσώπων των ατόμων με ειδικές ανάγκες και νομίζω ότι ξέρουμε όλοι πολύ καλά ποια είναι η σημερινή κατάσταση.

Και δεν μπορεί να καλύψει την αθλιότητα της σημερινής κατάστασης η επίσκεψη του κυρίου Πρωθυπουργού σε ένα πρότυπο παράτυπο, σχολείο στη Νίκαια για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Γιατί ξέρετε, όταν βγήκα έξω με πλησίασαν ένα σωρό γονείς και μου είπαν "ελάτε να δούμε τι γίνεται σε άλλα σχολεία σε όλη την Ελλάδα, πόσο τραγική είναι η κατάσταση". Είπα εκεί και θέλω να το πω κι εδώ, ότι μία μέρα που έβγαينا από τη Βουλή ήταν έξω είκοσι παιδιά παραπληγικά με τους γονείς τους, που έκαναν διαδήλωση έξω από το Κοινοβούλιο, και τους ρώτησα τι συμβαίνει. Ξέρετε τι συνέβαινε; Τσακωνόνταν μεταξύ τους υπουργοί και νομαρχίες, ποιος θα πληρώσει τους οδηγούς δύο λεωφορείων, για να μεταφέρουν τα παιδιά αυτά στο ειδικό σχολείο της Ηλιούπολης. Τρεις μήνες συνεχίστηκε αυτή η κατάσταση. Είχαν εγκαταλείψει οι γονείς τους τις δουλειές τους, κάθονταν στο σπίτι οι μανάδες τους, για να μπορούν να είναι μαζί με τα παιδιά αυτά, γιατί δεν μπορούσαν να πάνε στο σχολείο. Και ευτυχώς, εκείνη την ημέρα βγήκε η κ. Παπανδρέου τυχαία και της είπα "ελάτε εδώ, κ. Παπανδρέου, πρέπει να λυθεί το πρόβλημα αμέσως". Και απ' ό,τι έμαθα, λύθηκε την άλλη μέρα. Τρεις μήνες δεν μπορούσαν να λύσουν αυτό το πρόβλημα.

Δυστυχώς, αυτή είναι η εικόνα. Και δεν είναι μόνο το πρότυπο σχολείο. Το χαιρετίζουμε. Μακάρι να γίνουν σε όλη την Ελλάδα τέτοια σχολεία, αλλά αυτή δεν είναι η γενική εικόνα της κατάστασης.

Έρχομαι τώρα στο νομοσχέδιο.

Παραδοσιακά η φροντίδα των παιδιών με ειδικές ανάγκες στη

χώρα μας ασκούσαν -μιλάω για παλιότερες περιόδους- από την ιδιωτική πρωτοβουλία και την εκκλησία. Η στάση της πολιτείας χαρακτηριζόταν από αδιαφορία και δυστυχώς, αυτή η αδιαφορία μέχρι σήμερα δεν έχει ανατραπεί πλήρως, όπως θα όφειλε.

Μετά τη Μεταπολίτευση το επίσημο κράτος αρχίζει να δείχνει κάποιο συστηματικότερο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της ειδικής αγωγής. Το 1981 με τον πρώτο νόμο για την ιδιωτική αγωγή επιχειρήθηκε η ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στο κοινωνικό σύνολο μέσω της επαγγελματικής τους αποκατάστασης.

Το σημαντικότερο στοιχείο που εισάγει το παρόν νομοσχέδιο, είναι ότι το Υπουργείο Παιδείας θα είναι ο αποκλειστικός φορέας εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και ότι αυτή η εκπαίδευση θα διαρκεί μέχρι και το εικοστό δεύτερο έτος της ηλικίας τους.

Μέχρι σήμερα τις υπηρεσίες επαγγελματικής εκπαίδευσης στα άτομα με ειδικές ανάγκες παρείχαν φορείς εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, με αποτέλεσμα η χώρα μας να είναι δυστυχώς, η μόνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ίσως σε ολόκληρη την Ευρώπη, που ένα σημαντικό κομμάτι της εκπαίδευσης των μαθητών με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες, που τελείωναν το δημοτικό σχολείο, είχαν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους, να μην υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, αλλά στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Τα προβλήματα που υπάρχουν στο χώρο της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι γνωστά και δυστυχώς άλυτα. Τα προβλήματα γίνονται εντονότερα στις περιπτώσεις των παιδιών με νοητική υστέρηση, βαριές ψυχοσωματικές και πολλαπλές αναπηρίες.

Εγώ συμφωνώ με την ομιλία που έκανε ο κ. Στεφανής στην επιτροπή, που λέει ότι πρέπει να διευρυνθεί η πρόταση αυτή και να συμπεριλάβει και τα παιδιά, που έχουν ψυχικά προβλήματα και ότι δεν πρέπει να εξαιρούνται από αυτήν την υπόθεση. Γι' αυτές τις περιπτώσεις ειδικά, η ειδική αγωγή είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη. Τα ειδικά σχολεία και οι ειδικές τάξεις σε καμία περίπτωση δεν επαρκούν, για να καλύψουν τις υπάρχουσες ανάγκες.

Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των παιδιών, που χρήζουν ειδικής εκπαιδευτικής αγωγής στη χώρα μας, πρέπει να προσεγγίζει τις εκατό χιλιάδες. Από αυτά, μόνο τα δεκατέσσερις χιλιάδες περίπου φοιτούν σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής.

Από την άλλη πλευρά, η ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα γενικά σχολεία είναι σχεδόν αδύνατη. Δεν υπάρχει η αναγκαία υποδομή σε χώρους, σε προγράμματα και σε ειδικά εκπαιδευμένο διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό, που θα μπορούσε να συμβάλει σε αυτήν την προσπάθεια.

Εγώ έχω γνωρίσει πάρα πολλά παιδιά δυσλεκτικά, δεν ξέρω εάν εσείς έχετε γνωρίσει. Σήμερα το παιδί αυτό εάν από πολύ μικρή ηλικία αντιμετωπιστεί το πρόβλημά του, εξελίσσεται σχεδόν κανονικά. Δυστυχώς, δεν έγινε καμία διάγνωση, δεν ελήφθη καμία μέριμνα. Περνούσαν τα παιδιά αυτά τις τάξεις στο δημοτικό σχολείο, έφθασαν να είναι απόφοιτοι του δημοτικού σχολείου και να μην ξέρουν απολύτως τίποτα. Να μην ξέρουν τι ώρα είναι, να μην ξέρουν τα χρήματα. Είχα μία τέτοια περίπτωση προσωπική. Ένα παιδί πανέξυπνο κατά τα άλλα, δυσλεκτικό, το οποίο θα μείνει καθυστερημένο σε όλη του τη ζωή, διότι ουδέποτε υπήρξε μία διάγνωση σε μικρή ηλικία, για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματά του. Και πιστεύω ότι πρέπει να είναι πάρα πολλές χιλιάδες τέτοιες περιπτώσεις. Πιστεύω ότι πρέπει να τεθεί τέρμα σε αυτήν την απαράδεκτη κατάσταση.

Η προσοχή του Υπουργείου Παιδείας στο παρελθόν σ' αυτά τα προβλήματα ήταν ελάχιστη. Τα κονδύλια που διατίθενταν για την εκπαίδευση των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες ή αναπηρίες, είναι επίσης ελάχιστα. Όπως ελάχιστο είναι και το ποσοστό που διατέθηκε από το ΕΠΕΑΕΚ για την ειδική αγωγή.

Ελπίζουμε και ζητούμε να δεσμευθείτε ότι από το τρίτο Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης θα διατεθούν οι αναγκαίοι πόροι, ώστε να δημιουργηθούν έργα υποδομής στην ειδική αγωγή και να μπορούμε να πούμε σύντομα ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα σύγχρονη και ανεπτυγμένη και σ' αυτό το κρίσιμο θέμα και σ' αυτόν

τον κρίσιμο τομέα.

Για το Συνασπισμό ο στόχος της κάθε πολιτικής στον τομέα αυτό θα πρέπει να είναι η ένταξη και ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η σύγχρονη τάση είναι να καταργηθεί ο διαχωρισμός της αγωγής σε ειδική και μη και να υπάρχει μια ενιαία εκπαίδευση για όλα τα παιδιά. Χρειαζόμαστε μια γενική παιδαγωγική, δηλαδή μια παιδαγωγική στο σχολείο που θα επιτρέπει, με εσωτερικές βέβαια διαφοροποιήσεις, με εξατομικευμένη διδασκαλία και με εργασίες σε ομάδες, την επιτυχία όλων των παιδιών και την πρόοδο.

Αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί. Χρειάζονται βέβαια πόροι και μεγάλη προσπάθεια. Είναι όμως βέβαια αδύνατο να επιτευχθεί όταν μπαίνουν ετικέτες στα παιδιά και ουσιαστικά οδηγούνται στο περιθώριο του εκπαιδευτικού συστήματος.

Σε ό,τι αφορά τη σύσταση και σύνθεση των Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης και των Πολυδύναμων Ενιαίων Κέντρων Ειδικής Αγωγής, φοβούμαστε ότι θα λειτουργήσουν απλώς ως γραφειοκρατικοί μηχανισμοί. Η στελέχυσή τους δεν εξασφαλίζει την έγκαιρη αξιολόγηση, αφού δεν είναι διεπιστημονική. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι ο εκπαιδευτικός που θα υπηρετήσει εκεί, θα έχει την απαιτούμενη θεωρητική κατάρτιση και εμπειρία ώστε να κάνει ορθές διαγνώσεις.

Πιστεύουμε ότι στη διάγνωση πρέπει να συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί που γνωρίζουν και διδάσκουν τα παιδιά και βεβαίως οι γονείς τους. Δεν νομίζω ότι βοηθά στην ενσωμάτωση του παιδιού να οδηγηθεί σε μια επιτροπή ξένη προς αυτό, σε ένα άγνωστο γι' αυτό χώρο, προκειμένου να αξιολογηθεί, να κριθεί και τελικά πιθανόν να του επικολληθεί η ετικέτα.

Σημειώνουμε ότι στο νομοσχέδιο διάγνωση και αξιολόγηση προβλέπεται μια φορά και μόνο, κατά την είσοδο του παιδιού στο σχολείο ή το ίδρυμα. Εμείς πιστεύουμε ότι θα πρέπει να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να επαναξιολογείται και να σημειώνονται τυχόν μεταβολές προς το θετικό ή προς το αρνητικό, από τους ειδικούς επιστήμονες που το παρακολουθούν.

Θετικό στοιχείο του νομοσχεδίου, θεωρούμε τη θεσμοθέτηση τριών βαθμίδων ΤΕΕ. Μέχρι σήμερα, υπήρχαν μόνο στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα και κανένα στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Θα καταθέσω κάποιες γενικές προτάσεις για βελτίωση νομοσχεδίου.

Πρώτον, να συζητήσουμε όλα τα θέματα που προβλέπεται ότι θα αποφασιστούν με προεδρικά διατάγματα ή με υπουργικές αποφάσεις και δεν γνωρίζουμε προς ποια κατεύθυνση. Έχουμε πικρή πείρα απ' αυτές τις διαδικασίες. Και άκουσα στην επιτροπή ότι πολλές διατάξεις του προηγούμενου νόμου, δεν λειτουργήσαν ποτέ γιατί ουδέποτε εξεδόθησαν τα αναγκαία προεδρικά διατάγματα.

Δεύτερον, να εξασφαλιστεί με απόλυτη σαφήνεια στο νόμο η δυνατότητα συμμετοχής των γονέων και των ανθρώπων του κοινωνικού περιβάλλοντος των παιδιών σε όλες τις διαδικασίες που τα αφορούν.

Τρίτον, να καθιερωθεί ως βασική και απαρέγκλιτη αρχή, η συνδιδασκαλία δύο εκπαιδευτικών στις τάξεις που υπάρχουν παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Τέταρτον, να κατοχυρωθεί το δικαίωμα όλων των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, να φοιτούν σε κανονικές τάξεις, εφόσον είναι αυτό δυνατόν και εφόσον το επιθυμούν τα ίδια και οι γονείς τους.

Πέμπτον, να μειωθεί δραστικά ο αριθμός των μαθητών στις τάξεις με παιδιά αυτής της κατηγορίας, καθώς έτσι διευκολύνεται ουσιαστικά η επίτευξη των στόχων των τάξεων αυτών.

Έκτον, ως γενική αρχή η προσφυγή στα Κέντρα Διάγνωσης και Συμβουλευτικής Υποστήριξης των παιδιών με ειδικές ανάγκες πρέπει να αφήνεται στην πρωτοβουλία των γονέων τους. Καταστάσεις που απαιτούν ειδικούς χειρισμούς πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση, με βασικό κριτήριο το συμφέρον του παιδιού.

Έβδομον, να ενισχυθούν και να συστηματοποιηθούν οι διαδικασίες έγκαιρης και έγκυρης πρόγνωσης των δυσκολιών των παιδιών μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, από κατάλληλα ειδικευμένο προσωπικό.

‘Ογδοον, να ληφθούν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την κατάλληλη υποδομή των σχολείων και τον εξοπλισμό τους με το αναγκαίο εποπτικό και παιδαγωγικό υλικό, προσαρμοσμένο στις πολύμορφες ανάγκες του μαθητικού δυναμικού των ειδικών τάξεων.

‘Ενατον, να συστηματοποιηθεί και να τεθεί σε σύγχρονες παιδαγωγικές βάσεις κάθε μορφή πρόσθετης ή ενισχυτικής διδασκαλίας για τα παιδιά που παρουσιάζουν ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες. Τέτοιες μορφές μπορούν να εφαρμόζονται και στην κανονική τάξη μέσω διαφοροποιημένης εξατομικευμένης διδασκαλίας, αρκεί βέβαια να προετοιμάζονται σωστά και μεθοδικά.

Και δέκατον, να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν σύντομα τμήματα μετεκπαίδευσης στην ειδική αγωγή στα πανεπιστήμια της χώρας και για καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γιατί αυτήν τη στιγμή μετεκπαιδεύονται μόνο δάσκαλοι και όχι καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα αναφερθώ τώρα σε κάποιες άλλες από τις διατάξεις του νομοσχεδίου, που είναι πάρα πολλές και ρυθμίζουν πολλά και διαφορετικά θέματα.

Η πρώτη στην οποία θέλω να αναφερθώ είναι στο άρθρο 14 παράγραφος 24. Με αυτήν τη διάταξη το Διεθνές Απολυτήριο γίνεται ισότιμο με το απολυτήριο του Ενιαίου Λυκείου και ορίζεται ο τρόπος συμμετοχής των κατόχων του Διεθνούς Απολυτηρίου στις εξετάσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Το κεντρικό International Baccalaureat είναι ιδιωτικός εκπαιδευτικός οργανισμός που εδρεύει στη Γενεύη. Δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε κρατικό έλεγχο και δεν συνδέεται με τις εκπαιδευτικές ή πανεπιστημιακές αρχές κάποιας χώρας. Έχει παραρτήματα σε διάφορες χώρες.

Για να λειτουργήσει ένα παράρτημα πρέπει να πάρει άδεια από το κεντρικό IB το οποίο ελέγχει, εποπτεύει, καθορίζει τα μαθήματα και τα πρόσωπα των διδασκόντων και κάνει τις εξετάσεις των μαθημάτων. Τα θέματα έρχονται από το εξεταστικό και βαθμολογικό κέντρο που εδρεύει στο Κάρντιφ της Αγγλίας για αγγλόφωνα IB ένα μήνα πριν τις εξετάσεις.

Τα μαθήματα που διδάσκεται ο μαθητής που φοιτά σε αυτό είναι έξι και ποικίλουν ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών που θα ακολουθήσει.

Οι απόφοιτοί του μπορούν, χωρίς άλλες εξετάσεις, να εγγραφούν στα αγγλικά ή αγγλόφωνα πανεπιστήμια.

Οι μαθητές της Β' και της Γ' Λυκείου δημοσίων και ιδιωτικών αποκτούν αντίθετα μία ολοκληρωμένη γενική παιδεία, όπως το Υπουργείο ισχυρίζεται, ενώ οι απόφοιτοι αυτού του IB περιορίζονται σε μία ξενόγλωσση φροντιστηριακή προετοιμασία.

Με το ν. 2327/1995, άρθρο 10, δεν εξασφαλίζεται ούτε μπορεί να εξασφαλιστεί από την πολιτεία, ο ορισμός και ο έλεγχος των αναλυτικών προγραμμάτων του IB, η εποπτεία λειτουργίας τους, τα προσόντα, η εθνικότητα των διδασκόντων και τέλος, η εγκυρότητα του τίτλου. Στα ιδιωτικά λύκεια οι εξετάσεις τώρα γίνονται με την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας.

Πιστεύουμε ότι η απόφαση για ισοτιμία ενός οποιουδήποτε προγράμματος με το Ελληνικό Εθνικό Απολυτήριο Λυκείου είναι πολύ σημαντική και θα πρέπει να μελετηθούν αυστηρά όλες οι διαστάσεις και παράμετροι. Παραδείγματος χάρη, η παιδαγωγική διάσταση, η αρχή της ισότητας, η εργασιακή υπόσταση των διδασκόντων, η αξιολόγηση των διδασκόντων και των διδασκόμενων.

Ξέρω, κύριε Υπουργέ, ότι όταν συζητούσατε μεταξύ σας τα θέματα αυτά, υπήρξαν διαφωνίες μεταξύ σας. Το διάβασα σε μία έγκυρη εφημερίδα χτες. Ούτε εσείς δεν ήσασταν σύμφωνος γι' αυτά τα οποία παρατίθενται εδώ. Να τα επανεξετάσετε, λοιπόν, αυτά.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Η ισοτιμία του διπλώματος έχει καθιερωθεί από προηγούμενο νόμο του 1995. Δεν είναι θέμα του νομοσχεδίου αυτού.

**ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ:** Το ξέρω, κύριε Υπουργέ.

Σε ό,τι αφορά την αντιστοιχία, δεν είναι δυνατόν ο μαθητής του IB να εξετάζεται σε μαθήματα που δεν έχει διδαχθεί. Με αυτόν τον τρόπο απαξιώνεται ο ρόλος του σχολείου και καταξιώνεται αντιθέτως ο ρόλος του φροντιστηρίου και της παραπαι-

δείας.

Στο ίδιο άρθρο, στην παράγραφο 38β, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές της Δ' Τάξης των νυχτερινών σχολείων να συμμετάσχουν στις γενικές εξετάσεις μέχρι το 2001-2002.

Θεωρούμε αναγκαίο η διάταξη αυτή να συμπληρωθεί, ώστε να ισχύσει το ίδιο για τους μαθητές που παρακολουθούσαν τμήματα δέσμης. Πρέπει να δοθεί η δυνατότητα σε αυτά τα παιδιά να αποκτήσουν απολυτήριο, γενικά στα εσπερινά σχολεία όπου φοιτούν κυρίως εργαζόμενοι, αλλά και οικονομικοί μετανάστες και άτομα που προσπαθούν να ενταχθούν στην κοινωνία. Πιστεύουμε ότι οι εξετάσεις πρέπει να γίνονται εντός του σχολείου και όχι σε πανελλαδικό επίπεδο.

Στην παράγραφο 39 του ίδιου άρθρου ορίζεται ο τρόπος εισαγωγής των αποφοίτων Τ.Ε.Ε. στα Τ.Ε.Ι. Εμείς διαφωνούμε με αυτήν τη ρύθμιση. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει πρόσβαση. Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση δίνεται η δυνατότητα στα Τ.Ε.Ι. μέσω των εξετάσεων να αποκλείουν σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων.

Την περασμένη εβδομάδα, κύριε Υπουργέ, στη σύνοδό τους οι πρυτάνεις εξέδωσαν ανακοίνωση, με την οποία συμφώνησαν και οι Πρόεδροι των Τ.Ε.Ι., ότι τα ιδρύματα με την υπάρχουσα υποδομή δεν μπορούν να δεχθούν αύξηση των φοιτητών.

Μου κάνει εντύπωση που τώρα ξύπνησαν, διότι κάθε φορά που συζητούσαμε νομοσχέδια για την Ανώτατη Παιδεία τους έλεγα: Καλά, είστε έτοιμοι να δεχθείτε τους νέους φοιτητές; Δεν απαντούσαν τότε καθόλου. Τίποτα.

Μάλιστα, μερικοί είχαν πει “ναι, είμαστε έτοιμοι, έχουμε τις υποδομές κλπ.” Δεν ξέρω γιατί άλλαξε η στάση τους. Μήπως πιέζουν για κονδύλια; Πάντως, νομίζω ότι πρέπει να τοποθετηθεί σε αυτό το θέμα για να μάθει και η Εθνική Αντιπροσωπεία τι ακριβώς συμβαίνει και γιατί ξαφνικά οι κύριοι Πρυτάνεις επαναστάτησαν, ενώ τόσα χρόνια δεν έλεγαν τίποτα.

Εμείς προτείνουμε στο θέμα των ΤΕΕ-ΤΕΙ να οριστεί για τους απόφοιτους των ΤΕΕ συγκεκριμένο ποσοστό εισαγωγής σε ΤΕΙ.

Στο παρόν νομοσχέδιο έχουν κατατεθεί άπειρες τροπολογίες. Θα ήθελα να αναφερθώ σε κάποιες από αυτές, που έχω υπογράψει. Μία από αυτές που έχουν συνυπογράψει πολλοί συνάδελφοι, αφορά τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς της Σιβιτανιδείου Δημόσιας Σχολής Τεχνών και Επαγγελματιών. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί εξαιρέθηκαν από τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τους υπόλοιπους αναπληρωτές. Στη Σιβιτανιδείου αυτήν τη στιγμή υπηρετούν διακόσιοι εικοσι αναπληρωτές και μόνο εκατόν έξι μόνιμοι. Πολλοί από αυτούς δουλεύουν εκεί επί σειρά ετών, μέχρι και δεκατέσσερα χρόνια. Και καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες. Νομίζω ότι αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να τακτοποιηθούν επιτέλους. Δεν είναι δυνατόν να είναι όλη δεκαετία ολόκληρης διαφόρων κυβερνήσεων που εναλλάσσονται στην εξουσία.

Η άλλη αφορά στους υπηρετούντες εκπαιδευτικούς στο Δημόσιο Ναυτικό Λύκειο, το οποίο από το καλοκαίρι του 1999 υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας και θρωτός. Και αυτοί οι εκπαιδευτικοί εξαιρέθηκαν από τη ρύθμιση για τους αναπληρωτές. Δεν είναι δυνατόν να αφήνουμε τους ανθρώπους αυτούς μετέωρους, ύστερα από τόσα χρόνια υπηρεσίας σε ένα σχολείο.

Η δεύτερη αφορά εκπαιδευτικούς που υπηρέτησαν ως μόνιμο προσωπικό σε ΝΠΙΔ και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και δεν τους αναγνωρίζεται προϋπηρεσία. Είναι άδικο να μην ισχύει γι' αυτούς ό,τι για τους συναδέλφους τους που υπηρέτησαν στο δημόσιο σε οποιαδήποτε ειδικότητα, όταν έχει αναγνωριστεί σε νηπιαγωγούς η προϋπηρεσία τους σε ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς.

Μία άλλη τροπολογία, που πρέπει να τη δείτε πραγματικά με πνεύμα δικαίου και την έχω καταθέσει, αφορά στους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στο εξωτερικό, που έχουν παντρευτεί με ομογενείς ή αλλοδαπούς και δεν λαμβάνουν το επιμίσθιο. Αυτό είναι απαράδεκτο. Δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Κύριε Υπουργέ, απ' ό,τι έμαθα, είναι είκοσι-τριάντα άνθρωποι. Πρέπει να τακτοποιηθούν. Είναι η μοναδική κατηγορία εκπαιδευτικών, που δεν παίρνει το επιμίσθιο, ενώ εργάζονται δίπλα σε άλλους, που παίρνουν το επιμίσθιο. Γιατί να γίνεται αυτή η εξαίρεση; Αφού οι άνθρωποι έχουν δημιουργήσει οικογένειες ε-

κεί και ορθώς έχει δοθεί η δυνατότητα πέραν της πενταετίας να εργάζονται. Αυτά είχα να πω.

Επειδή έχετε πολλές δικές σας τροπολογίες και πολλές από την πλευρά των Βουλευτών, εγώ δεν συμφωνώ με σχόλια του τύπου, πώς ό,τι έρχεται ως τροπολογία από τους Βουλευτές είναι ψηφοθηρικού χαρακτήρα. Αυτό είναι μία απαράδεκτη συμπεριφορά απέναντι στους Βουλευτές. Μπορεί να υπάρχουν και τέτοιες, αλλά υπάρχουν και πάρα πολλές που είναι απολύτως δίκαιες και πρέπει να λυθούν τα ζητήματα. Θα έλεγα να συζητήσουμε με σοβαρότητα και άνεση όλες τις τροπολογίες, και αυτές που προέρχονται από το Υπουργείο, αλλά και αυτές που προέρχονται από τους Βουλευτές. Και όσες βεβαίως είναι ρουσφετολογικές, να τις απορρίψουμε.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής):** Η κ. Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη εκ μέρους του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος, έχει το λόγο.

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΡΑΠΗ-ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ:** Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, μετά από μία φρικιαστική τριετία θα έλεγε κανείς που περάσαμε εξαιτίας των προβλημάτων, που προκάλεσε η φερόμενη ως εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, και μετά τις επιφανειακές βελτιώσεις που έκανε η Επιτροπή Καζάζη για την εκπαιδευτική διαδικασία, μαζί δε και τις αστήρικτες ευεργετικές κρίσεις της, μέσα σε αυτήν την τρικυμία, έρχεται και το τεράστιο και δαιδαλώδες αυτό σχέδιο νόμου. Ένα νομοσχέδιο που θα εμπλέξει και το μαθητικό πληθυσμό που χρήζει ειδικής εκπαίδευσης μέσα στην υπάρχουσα πραγματική κατάσταση. Ποια είναι αυτή;

Οι προαγωγικές εξετάσεις έγιναν εξετάσεις επιλογής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μειώθηκε ο αριθμός των μαθητών τόσο, ώστε να μην υπάρχει πίεση υποψηφίων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Διοχετεύθηκε αναγκαστικά μεγάλος αριθμός μαθητών στα ΤΕΕ χωρίς καμία οργάνωση, αναλυτικά προγράμματα και βιβλία. Έκλεισαν λύκεια, συρρικνώθηκαν τα νυχτερινά σχολεία. Μαθητές πρώην ΤΕΛ αγνοούν σε τι είδους σχολείο ανήκουν. Οι φοιτητές της Γιουγκοσλαβίας αναγκάστηκαν από την Κυβέρνηση να σπουδάζουν σε μολυσμένη και επικίνδυνη ατμόσφαιρα για την υγεία τους. Και τα ΤΕΙ συνταράζονται από την έλλειψη πολιτικής βούλησης. Οι αναπληρωτές έμειναν άνεργοι λόγω του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ και τους βλέπουμε κάθε μέρα στους δρόμους. Θα πρέπει να αλλάξει επείγοντως το σύστημα πρόσληψης των καθηγητών και να απορροφηθούν όλοι οι καθηγητές που έχουν εργαστεί σε δημόσιο σχολείο ακόμη και μια ημέρα.

Έχει δηλαδή αποκαλυφθεί μια παιδαγωγική εκπαιδευτική αναληγσία -κοινωνική μυωπία θα έλεγε κανείς- και οργανωτική ασυναρτησία. Τα μέτρα παρήγαγαν σύγχυση και υποβάθμιση της μορφωτικής αποστολής του σχολείου.

Είναι βέβαιο ότι το παρόν νομοσχέδιο θα περιπλέξει την κατάσταση και θα εμπλέξει ευαίσθητες μαθητικές ομάδες σ' αυτόν τον κυκεώνα, όπως είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ο αποκλεισμός των μαθητών από το ενιαίο λύκειο θα συνεχιστεί με τον αποκλεισμό των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από τη μόρφωση, αφού η ειδική αγωγή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της δημόσιας εκπαίδευσης.

Είναι όμως ένας πληθυσμός, για τον οποίο θα πρέπει να επιδειχθεί ιδιαίτερη ευαισθησία, ιδιαίτερη μέριμνα και ειδική εκπαιδευτική προσέγγιση, για να αναπτυχθεί προσωπικά και κοινωνικά και να εξελιχθεί εκπαιδευτικά.

Κύριε Υπουργέ, για πολλά χρόνια δεν ενδιαφέρθηκε καθόλου το Υπουργείο για την ειδική αγωγή. Στην κεντρική υπηρεσία δεν υπήρχαν πρόσωπα ειδικά στα θέματα της ειδικής εκπαίδευσης. Δεν λειτούργησε το Συμβούλιο Ειδικής Αγωγής. Δεν ενδιαφερόθηκε για την ποιοτική πλευρά της, παραμένοντας ευχαριστημένοι με την αύξηση των θέσεων κατάλληλης αγωγής κατά καιρούς πενήντα, εξήντα, εβδομήντα άτομα κάθε χρόνο.

Ποτέ, κύριε Υπουργέ -το ακούσαμε στην επιτροπή που ήλθαν οι άνθρωποι της ΔΟΕ και της ΟΛΜΕ και μας μίλησαν- δεν έγινε καταγραφή των παιδιών με ειδικές ανάγκες που σπουδάζουν. Δεν γνωρίζουμε αν υπάρχει κατάλληλη υποδομή στα δημόσια σχολεία για την ένταξη αυτών των μαθητών. Δεν γνωρίζουμε την κατανομή των ειδικών σχολείων ανά νομό. Δεν έγινε ποτέ α-

ξιολόγηση της παρεχόμενης -έστω και ελλιπούς- ειδικής αγωγής. Γνωρίζουμε ότι από τα διακόσια χιλιάδες άτομα εξυπηρετείται μόνο το 7% των παιδιών που χρήζουν ειδικής αγωγής, τούτεστιν δεκατρείς χιλιάδες παιδιά.

Μετά τις συζητήσεις που έγιναν στην Επιτροπή και αυτά που ακούσαμε, μπορούμε να καταλήξουμε στις ακόλουθες αξιολογικές κρίσεις για το νομοσχέδιο.

Κύριε Υπουργέ, με το νομοσχέδιο γίνεται η ιατροποίηση των εκπαιδευτικών αναγκών, που είχαμε μέχρι τώρα με τις ιατροδιαγνωστικές εξετάσεις και αποτελεί μια μαύρη κηλίδα για το δημοκρατικό μας πολίτευμα. Ήταν και είναι ένας αποκάλυπτος ρατσισμός, θεσμοθετημένος σε δημόσιες υπηρεσίες που λειτούργησαν έξω από το εκπαιδευτικό μας σύστημα και προκαλούσε άμεσες παρενέργειες στις οικογένειες, στα παιδιά αυτά και στα σχολεία που φοιτούσαν.

Γι' αυτό το Κόμμα μας, το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα, αντιδρά στα Κ.Δ.Α.Υ., γιατί θα είναι η εκσυγχρονιστική έκφραση των ιατροπαιδαγωγικών υπηρεσιών, και η αναπαραγωγή των αντιπαιδαγωγικών λειτουργιών τους.

Με το νέο νόμο στήνονται εξωεκπαιδευτικοί μηχανισμοί, παραφορτωμένοι με υπερεξουσίες και αρμοδιότητες που θα εμποδίζουν παντιοτρόπως την σχολική ένταξη και ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Με τις αρμοδιότητες που επιφορτίζονται τα Κ.Δ.Α.Υ. επιχειρείται η νομιμοποίηση του σχολικού αποκλεισμού μέσα από μηχανισμούς διακρίσεων και παραβάσεων των δικαιωμάτων της οικογένειας και του παιδιού. Είναι μηχανισμοί που βρίσκονται μακριά από το σχολείο, την παιδαγωγική πράξη και την εκπαιδευτική διαδικασία.

Με τον νέο νόμο θα διοριστούν εξακόσιοι έως χίλιοι άνθρωποι διαφόρων ειδικοτήτων, για να πιστοποιήσουν τι, κύριε Υπουργέ; Να διαγνώσουν τι; Να μετρούν τις ψυχολογικές και ατομικές διαφορές; Να ζυγίζουν τις γνωστικές και νοητικές λειτουργίες; Να αξιολογούν τη συμπεριφορά; Γιατί;

Αν ιδρύσουμε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και τις στελεχώσουμε με εξακόσιους έως χίλιους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής, θα εντάξουμε αμέσως είκοσι χιλιάδες (20.000) παιδιά στα σχολεία, υπερδιπλάσιο αριθμό απ' αυτόν που φοιτά σήμερα στις ΣΜΕΑ, δηλαδή δεκατρείς χιλιάδες πεντακόσιες ενήντα τρεις (13.593) μαθητές. Είναι δυνατόν σε ολόκληρη τη χώρα να υπάρχουν μόνο τρεις επαγγελματικές τεχνικές σχολές για άτομα με ειδικές ανάγκες; Με το νέο σχέδιο νόμου επιχειρείται η αποκοπή της ειδικής αγωγής από το ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα.

Με τα ΚΔΑΥ συρρικνώνεται η δημόσια ειδική αγωγή και ανοίγει ο δρόμος ιδιωτικοποίησης του πιο ευαίσθητου κομματιού της εκπαίδευσης. Μιλάμε γενικά για συρρίκνωση, γιατί η συρρίκνωση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι εφιαλτική.

Προβλέπεται η υποχρεωτική ίδρυση σε κάθε νομαρχία γυμνασίων ειδικής αγωγής, λυκείων και τεχνικών επαγγελματικών σχολείων. Όμως δεν μπαίνουν, κύριε Υπουργέ, προθεσμίες έναρξης και λειτουργίας των παραπάνω ΣΜΕΑ. Όλο το νομοσχέδιο μιλάει για υπουργικές αποφάσεις, προεδρικά διατάγματα, χωρίς όμως να βάζει ένα όριο χρονικό. Καμία αναφορά για την οργανικότητα των θέσεων που είναι απαραίτητες για να στελεχώσουν τα ΣΜΕΑ.

Δεν έχουν προβλεφθεί οι ειδικότητες εκπαιδευτικών, που απαιτούνται σε κάθε ΣΜΕΑ. Τι ειδικότητες; Θεωρητικές, τεχνολογικές κατεύθυνσης; Δεν έχουν προβλεφθεί ούτε τα προσόντα αλλά ούτε και οι σπουδές τους. Χωρίς εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής είναι αδύνατη η εκπαιδευτική στήριξη διακοσίων χιλιάδων παιδιών.

Ασφαλώς είναι πολύ σωστή η θέση του Πανελληνίου Επισημονικού Συλλόγου ότι θα πρέπει να αναπτύξουμε τη φιλοσοφία της ένταξης και της ενσωμάτωσης. Αυτό, όμως, σημαίνει, ότι κάθε μονάδα ειδικής αγωγής και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να συσχετίζεται με σχολείο νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, επαγγελματική σχολή της γενικής εκπαίδευσης.

Ο νόμος πρέπει να υποχρεώνει τις διευθύνσεις και τους συλλόγους τόσο των ΣΜΕΑ, όσο και των γενικών σχολείων, να ε-

φαρμόζουν προγράμματα ένταξης απο κοινού, γνωστικού, αθλητικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού περιεχομένου.

Ο θεσμός των ειδικών τάξεων και των τμημάτων ένταξης διδάσκει τα σπουδαία αποτελέσματα για τη σχολική ενσωμάτωση.

Διαφωνούμε, κύριε Υπουργέ, με τα πολυδύναμα ειδικά κέντρα, γιατί είναι πολιτική απομόνωσης απαράδεκτη σε μία ανθρωπιστική και δημοκρατική κοινωνία. Είναι αυτό που είδαμε πριν από λίγες μέρες να γίνεται με το πολυδύναμο, με τον Πρωθυπουργό και με σας.

Υπάρχει προνομιακή μεταχείριση κάποιων ειδικοτήτων που αποτελούν μειοψηφία. Συμφωνούμε με τις θέσεις της ΔΟΕ και της ΟΛΜΕ, που προτείνουν την ένταξή τους στα ΠΙΣΠΕ και στα ΠΙΣΔΕ. Θεωρούμε θετική την ίδρυση τμήματος ειδικής αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, πράγμα που έλειπε μέχρι σήμερα.

Ενώ, κύριε Υπουργέ, περιμέναμε πέντε χρόνια το νομοσχέδιο ειδικής αγωγής, εμφανίζεται ένα νομοσχέδιο που αφορά την ειδική αγωγή και που μέχρι τελευταία στιγμή ζητούσαμε οι Βουλευτές, οι οποίοι ασχολούμεθα με την παιδεία και ειδικά με το θέμα αυτό που είναι ένα πολυσύνθετο θέμα, και μας φέρατε τελευταία ώρα, λίγο πριν κλείσει η Βουλή, το νομοσχέδιο για την ειδική αγωγή και ω του θαύματος, πέντε μόνο άρθρα για την ειδική αγωγή και δέκα άρθρα για όλα τα εκπαιδευτικά προβλήματα που έχει η παιδεία.

Ο κύριος Υπουργός έχει εξαγγείλει ότι θα ασχοληθεί με τη διοίκηση της εκπαίδευσης, διότι παρουσιάζει στοιχεία παρακμής και πρέπει να εκσυγχρονισθεί. Αντί για την αποκέντρωση και μέτρα εύρυθμης λειτουργίας υπέρ της ποιότητας της μάθησης, κρίνουμε ότι οι νέες διατάξεις είναι στην αντίθετη κατεύθυνση. Προσπαθεί να ελέγξει τους σχολικούς συμβούλους με το συντονισμό των σχολικών συμβούλων, αλλά δεν προβλέπεται τίποτα για αύξηση των σχολικών συμβούλων, ώστε να βοηθήσουν στην καλύτερη απόδοση της διδασκαλίας με εξειδίκευση, σεμινάρια και καθοδηγητικό εκπαιδευτικό έργο.

Τα κριτήρια επιλογής τους παραμένουν τα ίδια, καθώς και τα συμβούλια επιλογής τους. Πιστεύουμε ότι τα συμβούλια επιλογής πρέπει να συγκροτούνται από πανεπιστημιακά μέλη μετά από κλήρωση -θα λέγαμε εμείς- όχι μετά από υπόδειξη Υπουργού για το ποιοι θα συμμετέχουν. Αιρετοί μικρότερου βαθμού και χαμηλότερων ακαδημαϊκών προσόντων των κρινομένων δεν μπορούν να συμμετέχουν, στις κρίσεις ανωτέρων τους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ** )

Τα συμβούλια επιλογής αποκτούν και πειθαρχικές αρμοδιότητες επί των σχολικών συμβούλων και γι' αυτό θα πρέπει να διασφαλιστεί η αξιοπιστία, η σοβαρότητα και η φερεγγυότητα τους.

Δημιουργεί δεκατρείς θέσεις περιφερειαρχών -μικροί Υπουργοί θα λέγαμε, Υφυπουργοί- για να ελέγχουν όλες τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Ας κατανοήσει ο κύριος Υπουργός ότι αν δεν υπάρξει απεμπλοκή της διοίκησης από τον κομματισμό που καλλιεργήθηκε τα τελευταία χρόνια, οι περιφερειάρχες θα αποτελέσουν ένα κομματικό περιφερειακό σύστημα, χειρότερης μορφής και έντασης, απ' ό,τι υπάρχει μέχρι σήμερα.

Μετακλητοί υπάλληλοι που διορίζονται από τον κύριο Υπουργό, σημαίνει κομματικοί φίλοι με ή άνευ προσόντων. Δεν υπάρχουν υψηλά κριτήρια για την επιλογή τους και φοβάμαι ότι αυτό, κύριε Υπουργέ, φωτογραφίζει συγκεκριμένους ανθρώπους. Ταυτόχρονα αφαιρεί αρμοδιότητες από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, πράγμα που για μας και για το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα -ο Πρόεδρός μας το έχει τονίσει πάρα πολλές φορές- είναι οπισθοδρόμηση για το θεσμό.

Αν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση σε κάποιες περιπτώσεις δεν στάθηκε ικανή να εκπληρώσει το ρόλο της διοίκησης και της λειτουργίας των σχολείων, η ευθύνη δεν είναι μόνο των νομαρχών, κύριε Υπουργέ. Είναι κυρίως του Υπουργείου που δεν έλαβε κανένα μέτρο περιορισμού του κακού. Έτσι βλέπουμε ότι συρρικνώνεται και πλήττεται βάνανσα με τη διάταξη αυτή η αποκέντρωση, ενώ σωστό μέτρο είναι να υπόκεινται τα σχολεία στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στον έλεγχο της Νομιμότη-

τας.

Επίσης ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζετε, κύριε Υπουργέ, και δεν το βλέπετε καθόλου, είναι το θέμα της μόρφωσης, παρ' όλο που λέτε ότι πρέπει οι Έλληνες να μορφώνονται και θα πρέπει δια βίου να μορφώνονται και να σπουδάζουν. Βλέπουμε, λοιπόν, κάτι παράξενο. Οι μαθητές των νυχτερινών λυκείων είναι καταδικασμένοι να μην πάρουν απολυτήριο. Οι πανελλαδικές εξετάσεις, χωρίς προετοιμασία και χωρίς διευθέτηση του ωραρίου εργασίας τους αποτελειώνει τους μαθητές αυτούς, οι οποίοι, όπως γνωρίζετε, δουλεύουν την ημέρα και το βράδυ πηγαίνουν στο σχολείο.

Άρα, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει εδώ πέρα να δείτε με ευαισθησία και ειδικότερα ο Πρόεδρος της Βουλής, ο οποίος λέει ότι έχει φοιτήσει και σε νυχτερινό σχολείο, το θέμα των μαθητών των νυχτερινών σχολείων που δεν συμπεριλήφθησαν στο νόμο 2525.

Οι μαθητές των πρώην ΤΕΛ ταλαιπωρούνται από την έλλειψη πρόβλεψης και ενημέρωσης. Προφορικές εντολές έχουν δημιουργήσει απαράδεκτη σύγχυση και απελπισία στους μαθητές των ΤΕΛ είναι μάλιστα πάρα πολλοί που δεν ξέρουν αν θα πάρουν και το απολυτήριό τους. Ενώ η μεταχείριση των προηγούμενων μαθητών είναι δυσμενής, επιφυλάσσετε όμως, προνομιακή μεταχείριση στους κατόχους διεθνούς απολυτηρίου με την πρόσβασή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Το Υπουργείο, κύριε Υπουργέ, σας το είπε και ο Πρόεδρος της ΟΛΜΕ -το καταγγέλλουμε και εμείς- ανοίγει το δρόμο για την ιδιωτική εκπαίδευση και δείχνει τον τρόπο απόκτησης απολυτηρίου. Την ίδια στιγμή μαθητές του ενιαίου λυκείου της Α' και Β' λυκείου απομακρύνονται από το σχολείο και τη μόρφωση, με τις καταναγκαστικές εξετάσεις σε είκοσι τέσσερα μαθήματα. Οι απόφοιτοι των ΤΕΕ είναι επίσης καταδικασμένοι διότι οι προϋποθέσεις για πρόσβαση στα ΤΕΙ θα είναι ανασταλτικές γι' αυτούς. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι προβλέπεται μια ειδική μεταχείριση για τους μαθητές που θα φοιτούν στα ιδιωτικά σχολεία.

Με τους καθηγητές του εξωτερικού -το είπε και ο συναδέλφός μας- δεν υπάρχει δίκαιη αντιμετώπισή τους ως προς το επιμίσθιο. Για την ίδια εργασία δεν μπορεί, κύριε Υπουργέ, να υπάρχει διαφορετική μεταχείριση και διαφορετική αμοιβή.

Δεν διευθετείται το θέμα της απόκτησης πτυχίου ΠΑΤΕΣ ΣΕΛΕΤΕ που έχει δημιουργήσει τόσα προβλήματα στους καθηγητές. Είναι ανάγκη να εισαχθούν περισσότεροι για να μπορούν να διορίζονται.

Για τους καθηγητές της τριτοβάθμιας δημιουργούνται πάρα πολλά προβλήματα. Η ενοποίηση κατηγοριών δημιουργεί σύγχυση. Η τελευταία απόφαση δε, κύριε Υπουργέ, του Συμβουλίου της Επικρατείας για τα ΤΕΙ περιπλέκει ακόμη περισσότερο την υπόθεση των ΤΕΙ.

Κατάληξη μας δημιούργησε η οικονομική ελάφρυνση ποινικώς διωκομένων υπαλλήλων της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου, με τη διάθεση μέλους του νομικού συμβουλίου του κράτους, για την υποστήριξη αυτών των ατόμων.

Κύριε Υπουργέ, η πολιτική ηγεσία υποθάλπει την παρανομία, εισάγοντας νέα ήθη και τρόπους συμπεριφοράς των ανωτέρων υπαλλήλων. Διότι, εάν θα γίνεται αυτό, θα παρανομούν και κάλλιστα θα πηγαίνει ο νομικός σύμβουλος του κράτους να τους αθώνει. Επί των άρθρων, θα τα πούμε αναλυτικά.

Εδώ, κύριε Υπουργέ, θέλω να σταματήσω και σε ένα πρόβλημα, το οποίο το γνωρίζετε πολύ καλά, το συζητήσαμε και στην επιτροπή. Είναι οι καθηγητές που καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες της Σιβιτανιδείου Σχολής. Είναι όμηροι των διαφόρων κυβερνήσεων. Ενώ οι μόνιμοι είναι εκατόν πενήντα, αυτοί οι οποίοι κάθε χρόνο ανανεώνουν τη σύμβασή τους είναι διακόσια πενήντα άτομα και ζουν με την αγωνία, αν θα προσληφθούν ή δεν θα προσληφθούν. Άρα, κύριε Υπουργέ, εδώ θα πρέπει οπωσδήποτε να δείτε το θέμα αυτό καθώς και τις άλλες τροπολογίες, αλλά θα τα πούμε και στα άρθρα, εκεί που είναι οι προτάσεις αυτές.

Με λίγα λόγια, το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα, επειδή δεν βάζει χρονικά όρια -με υπουργικές αποφάσεις, καλύπτονται τα πάντα στο νομοσχέδιο. Αυτό έγινε και με το νόμο 1566/85 και

2525/97. Δεν βγάλατε υπουργικές αποφάσεις, με αποτέλεσμα πάρα πολλά προβλήματα να εκκρεμούν. Το Δημοκρατικό Κινημα καταψηφίζει επί της αρχής το νομοσχέδιο.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός)** : Ο κ. Σπυριούννης έχει το λόγο.

**ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΝΗΣ** : Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε ένα σοβαρότατο νομοσχέδιο. Ένα νομοσχέδιο που αναφέρεται ευθέως στον άνθρωπο και που δεν θα πρέπει να αποτελεί μόνο τη σοφιστική αντίληψη των μέτρων.

Αντιλαμβάνεστε, με τη διάσταση της σύγχρονης αντίληψης για τη δημοκρατία, πως πρέπει να οράται, να αντικρίζεται, να προσδιορίζεται σε ισότιμη βάση με την αρμονία δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε ίσες ευκαιρίες στο δικαίωμα της εργασίας και στο δικαίωμα της ζωής, ο άνθρωπος σήμερα.

Το νομοσχέδιο αυτό, λοιπόν, έρχεται να διαμορφώσει δύο βασικούς χώρους. Το χώρο της εκπαίδευσης και της καθολικής μέριμνας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Έρχεται να λύσει γενικά προβλήματα παιδείας που είχαν εντοπιστεί, είτε γιατί είχαν προταθεί από την Ολομέλεια με τη μορφή των ερωτήσεων, με τη μορφή των τροπολογιών σε προηγούμενα νομοσχέδια, είτε γιατί η ίδια η ανάγκη πρόβαλε αυτά τα εκπαιδευτικά προβλήματα, με τέτοια ωριμότητα, ώστε να χρήζουν ειδικής θεσμικής ρυθμίσεως.

Θα μείνω, λοιπόν, στο θέμα της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Το άρθρο 2 του Συντάγματός μας, καθορίζει και προσδιορίζει τον απόλυτο σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου. Είναι μία βασική δημοκρατική αρχή που ανυψώνει το χρέος της πολιτείας για την αξία με τη γενική και βαθιά έννοια του ανθρώπου, την βαθιά μέριμνα προς την αξία του.

Έρχεται, λοιπόν, το νομοσχέδιο αυτό με την ενδιαμέσως αποκτηθείσα επί δεκαπέντε χρόνια εμπειρία και με την ανάγκη να εναρμονιστούν οι σχετικές προβλέψεις και η μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες προς τα ισχύοντα στο κοινοτικό δίκαιο και στο κοινοτικό πλαίσιο, να ρυθμίσει σε νέες βάσεις και με νέες αρχές το μεγάλο αυτό πρόβλημα της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η διαμορφωθείσα εμπειρία θεμελίωσε βασικές αρχές, νέες αρχές θα έλεγα. Την αποδοχή της αρχής της διαφορετικότητας, χωρίς να οδηγεί η αρχή αυτή σε αποδοχή της διακρίσεως της μειονεξίας. Η αρχή των ίσων ευκαιριών. Η αρχή της απαίτησης για εξειδικευμένη εκπαίδευση που να ανταποκρίνεται και να καλύπτει τις απαιτήσεις, τις δυσκολίες, τις σύγχρονες ανάγκες με τις οποίες θωρακίζεται ο χώρος των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Έρχεται να καθορίσει το νομοσχέδιο μία σειρά από διατάξεις που καθιστούν πιο γόνιμη, πιο παραγωγική την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Βασικό στοιχείο αυτής της αντίληψης αποτελεί η επιδίωξη για σχολική, κοινωνική και εκπαιδευτική ενσωμάτωση. Μια κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων, ώστε να επιτυγχάνεται η προσρμογή τους, η συμβίωση τους σαν μορίων ισότιμων με τα λοιπά μέλη της κοινωνίας, η σχολική ενσωμάτωση με ενιαία και βασικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, που θα ενσωματώνουν το άτομο μέσα στο σχολικό περιβάλλον, με τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις προσαρμογής. Και η ανάγκη της προσαρμογής είναι βασικός όρος για την απόδοση του ειδικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι γενικότεροι και οι επιδιωκόμενοι σκοποί θα έλεγα ότι προσδιορίζονται στο πλαίσιο ότι, διαχωρίζεται το θέμα του προσδιορισμού των κατηγοριών των ειδικών αναγκών από την ευθύνη του σχολείου και ανάγεται στο πλαίσιο της ευθύνης ειδικά προβλεπόμενων οργάνων. Και εκείνο που ενδιαφέρει σε τελευταία ανάλυση το σχολείο είναι η εκπαίδευση της ειδικής κατηγορίας, τι προγράμματα θα πρέπει να κατοχυρώσει, με ποιες μεθόδους διδασκαλίας θα έχει τα καλύτερα αποτελέσματα, πώς το εκπαιδευτικό λειτουργήμα θα αποδώσει τους επιδιωκόμενους σκοπούς για την πολύπλευρη ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στο σχολείο, στο περιβάλλον, στην κοινωνία. Και έχει τις αντίστοιχες ρυθμίσεις.

Πιστεύω ότι στα αναφερόμενα σχετικά άρθρα καθορίζει και προβλέπει όλες τις λεπτομέρειες, ώστε να επιτύχει τον επιδιω-

κόμενο σκοπό, να υλοποιήσει, δηλαδή, τη νέα αντίληψη, τις νέες αρχές, τους νέους στόχους, τη νέα θεσμική κατοχύρωση του ειδικού εκπαιδευτικού συστήματος για την ειδική κατηγορία ατόμων, να εναρμονίσει το καθεστώς με ό,τι ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να βελτιώσει το εκπαιδευτικό περιβάλλον από πλευράς προσώπων, από πλευράς υλικών και εποπτικών μέσων από πλευράς υποδομών και σχολικής αντίληψης και πνεύματος και συνθηκών.

Το δεύτερο μέρος συλλογικά, αθροιστικά, του νομοσχεδίου αναφέρεται σε μία σειρά από άρθρα και αντιμετωπίζει μία ανάλογη ομάδα προβλημάτων, που ο εντοπισμός και η εμπειρία οδήγησαν στην ανάγκη της θεσμικής ρυθμίσεως.

Πιστεύω ότι με τις συνολικές διατάξεις του νομοσχεδίου επιτυγχάνεται μια ειδικής έκφρασης και άρθρωσης μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και επιλύονται ενδιάμεσα εκπαιδευτικά προγράμματα όλων των βαθμίδων. Εξασφαλίζονται σε προσωπικό επίπεδο διαρθρώσεις για την υλοποίηση της νέας αντίληψης και των νέων αρχών της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες με την πρόβλεψη τριών ειδικών συντονιστών και πενήντα ανθρώπων που είναι νομίζω το σύνολο του προσωπικού που προβλέπεται στην οργανωτική δομή της νέας αντίληψης και των νέων ρυθμίσεων. Δεκατριών παιδοψυχιάτρων, δεκαέξι (16) ειδικών.

Με την εκτίμηση ότι το νομοσχέδιο διεισδύει βαθιά στο ανθρώπινο χρέος, στο χρέος της πολιτείας προς τον άνθρωπο και ότι επιλύει μερικά ειδικά προβλήματα που θα συζητήσουμε στην κατ' άρθρον συζήτηση, μπορώ να πω, κύριοι συνάδελφοι, ότι είναι ένα σημαντικής σημασίας νομοσχέδιο που απαιτεί την προσπάθεια διά της συνθετικής μας συζητήσεως να το αρτιώσουμε ακόμη περισσότερο και ο καθένας με την άποψή του και με ένα συναινετικό πνεύμα για τη σοβαρότητα του αντικειμένου, όπως είναι η παιδεία σε όλες τις μορφές, να προσπαθήσουμε, επαναλαμβάνω, για την αρτιότερη εικόνα του συζητούμενου νομοσχεδίου. Ψηφίζω επί της αρχής το συζητούμενο νομοσχέδιο. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός)** : Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Δημήτριος Τσοβόλας έχει το λόγο.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ)** : Δυο λόγια, κύριε Πρόεδρε, θέλω να πω, γιατί τις θέσεις μας τις ανέπτυξε η κ. Αράπη.

Πράγματι είναι κρίμα, κύριε Υπουργέ, που ένα τέτοιο νομοσχέδιο που έχει να κάνει με την πιο ευαίσθητη κοινωνική ομάδα του πληθυσμού μας έρχεται λίγες μέρες πριν από τη διάλυση της Βουλής, με αποτέλεσμα να μην μπορεί αντικειμενικά να γίνει μια σοβαρή συζήτηση πάνω στο κορυφαίο πρόβλημα της ειδικής αγωγής αυτών των ανθρώπων που εγώ τους ονομάζω όχι άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά άτομα με ειδικές δυνατότητες, για τα οποία άτομα η πολιτεία πρέπει να δείξει ιδιαίτερη ευαισθησία σε όλους τους τομείς ώστε να μπορέσει να διασφαλίσει την ομαλή και ισότιμη ένταξή τους στην κοινωνία αλλά και στην παραγωγική συνολικά διαδικασία.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ειδικά τα άτομα αυτά είναι πολλά, είναι ποικιλόμορφα και ασφαλώς το συζητούμενο νομοσχέδιο πιάνεται με κάποιο τμήμα αυτών των προβλημάτων που είναι η ειδική αγωγή, κατά τρόπο ελλειμματικό, κατά τρόπο που νομίζουμε ότι δεν καλύπτει τις ανάγκες που προέκυψαν και τις ελλείψεις στο σύστημα της ειδικής αγωγής που ισχύει μέχρι σήμερα. Γι' αυτόν άλλωστε το λόγο και οι ομοσπονδίες, οι ενώσεις όλων αυτών των ατόμων διατυπώνουν διαφοροποιήσεις, διατυπώνουν την ανάγκη τροποποίησης και ολοκληρωμένων άλλων μέτρων που θα έπρεπε να παρθούν.

Εμείς πιστεύουμε ότι αυτό το νομοσχέδιο πρέπει να είναι πιο θαρραλέο, να δίνει ολοκληρωμένες λύσεις στα προβλήματα ειδικής αγωγής αυτών των ανθρώπων, ορισμένα από τα οποία ήδη εξέθεσε η ειδική αγοράτρία του ΔΗ.Κ.ΚΙ. κ. Αράπη.

Και ασφαλώς θα μας δοθεί ευκαιρία αύριο και την άλλη εβδομάδα κατά τη συζήτηση των άρθρων να κάνουμε συμπληρώσεις, να διατυπώσουμε τις θέσεις μας για τροποποιήσεις, για βελτιώσεις αφού έρχεται σε μια περίοδο ακατάλληλη για συζή-

τηση τέτοιου είδους νομοσχεδίων.

Ένα άλλο θέμα που θέλω να θίξω, κύριε Υπουργέ, είναι το θέμα με τα Τ.Ε.Ι. Έχει ανακύψει τεράστιο πρόβλημα μετά την εξέλιξη που είχε η περίπτωση των Τ.Ε.Ι., η επιμήκυνση του χρόνου φοίτησης στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Έχει επέλθει μεγάλη αναστάτωση. Άκουγα πριν έλθω εδώ στο δρόμο ότι πρόεδροι Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης, Καβάλας και ενδεχομένως αλλού, έχουν υποβάλει παραιτήσεις. Αλλά και οι σπουδαστές και το εκπαιδευτικό προσωπικό έχουν ανακοινώσει ευρείας μορφής κινητοποιήσεις για τις επόμενες ημέρες, πράγμα που θα δημιουργήσει ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα στα ήδη μεγάλα προβλήματα που έχει το εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και η τριτοβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα τα Τ.Ε.Ι.

Εμείς ως ΔΗ.Κ.ΚΙ. έχουμε διατυπώσει κατ'επανάληψη τις απόψεις μας για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και για την παιδεία που είναι ευρύτερη έννοια. Μεταξύ αυτών των θέσεων που έχουμε διατυπώσει και τις έχουμε καταθέσει γραπτά στα Πρακτικά της Βουλής και σας παραδώσαμε και εσάς τις συνολικές θέσεις είναι η ουσιαστική και τυπική αναβάθμιση των Τ.Ε.Ι., μιας και βρισκόμαστε στην περίοδο της τεχνολογικής επανάστασης, όπου η εξειδικευμένη γνώση, η τεχνολογία παίζουν ουσιαστικό ρόλο στην πορεία των χωρών και των οικονομιών, θετικό ή αρνητικό για τις κοινωνίες. Επομένως ζητάμε σ' αυτό το νομοσχέδιο, με διάταξη να αντιμετωπιστεί θετικά το πρόβλημα μετά τις εξελίξεις στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ώστε να μην έχουμε και νέες αναστατώσεις στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης γιατί ήδη στις βαθμίδες και στη δεύτερη βαθμίδα, οι αναστατώσεις είναι πάρα πολύ μεγάλες μετά το νόμο της δήθεν εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Πράγματι, είναι δέκα το αίτημα και των σπουδαστών και των εκπαιδευτικών των Τ.Ε.Ι. και πρέπει να αντιμετωπιστεί θετικά με διάταξη σ' αυτό το νομοσχέδιο. Και ασφαλώς πρέπει να αντιμετωπιστεί πριν εκραγεί ο χώρος, γιατί αν εκραγεί, θα έλθετε να το αντιμετωπίσετε αφού γίνει και άλλη ζημία πάνω στο ζήτημα αυτό στα Τ.Ε.Ι. όταν είναι δεδομένη άλλωστε η κατάσταση που υπάρχει και στα Τ.Ε.Ε., μετά από τις ρυθμίσεις που έγιναν με την έλλειψη βιβλίων, εκπαιδευτικού προσωπικού, την έλλειψη της υποδομής, για να γίνει πλέον κατανοητό ότι δεν αρκούν νομοθετικές ρυθμίσεις. Χρειάζεται προετοιμασία πριν γίνουν νομοθετικές ρυθμίσεις. Διαφορετικά, δεν προσφέρονται καλές υπηρεσίες ειδικά στον ευαίσθητο αυτό χώρο που λέγεται παιδεία και νεολαία.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του Συνασπισμού, κ. Λουλέ, έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Δεν θα μιλήσει ο κύριος Υπουργός, κύριε Πρόεδρε;

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Δεν θα συστήσω εγώ στον κύριο Υπουργό να μιλήσει. Είναι δικαίωμά του, το οποίο μπορεί να ασκήσει όποτε εκείνος το επιθυμεί.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Είθιστοι οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι να έπονται του Υπουργού, για να υπάρχει μια ομαλή εικόνα.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ήδη αυτό το είπα στην κ. Λουλέ, μόλις προ ολίγου και μου είπε ότι θέλει να μιλήσει τώρα. Αφού δεν ζήτησε το λόγο ο κύριος Υπουργός, ήμουν αναγκασμένος να δώσω το λόγο στην κ. Λουλέ.

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ:** Θα πρέπει να προηγηθούν οι Βουλευτές, κύριε Βουλγαράκη, και μετά να μιλήσει ο κύριος Υπουργός.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Κύριε Κουρουμπλή, και αυτό το επεσήμανα για να ξέρετε ότι το Προεδρείο προσπαθεί να τηρήσει κάποια σειρά. Αλλά είναι υποχρεωμένο, όμως, να σεβαστεί και τον Κανονισμό.

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ:** Ο κύριος Υπουργός συνηθίζει να ακούει τους Βουλευτές και αυτό είναι πολύ καλό.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ορίστε, κυρία Λουλέ, έχετε το λόγο.

**ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ:** Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για άλλη μια φορά καλούμαστε να συζητήσουμε ένα πολυνομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας, το οποίο κάθε άλλο παρά στον τίτλο του ανταποκρίνεται.

Πέντε μόνο από τα δεκαπέντε άρθρα αναφέρονται στην ειδι-

κή αγωγή και τα άλλα δέκα καλύπτουν ένα ευρύτερο πεδίο σχεδόν όλων των θεμάτων που ταλανίζουν την παιδεία, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, εξωτερικού, ΙΕΚ, ΤΕΙ, ΑΕΙ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Εκκλησιαστική Εκπαίδευση και δε συμμαζεύεται.

Παρά τις απεγνωσμένες προσπάθειες του Υπουργείου, τα προβλήματα που παραμένουν άλυτα είναι πάρα πολλά και τα αιτήματα που κατακλύζουν καθημερινά τα γραφεία μας -τα ξέρετε όλοι- ζητούν να ενταχθούν και άλλες ρυθμίσεις σε αυτό το νομοσχέδιο σκούπα.

Ποιος ευθύνεται γι' αυτήν τη συσσώρευση προβλημάτων;

Γιατί ενώ έχει το Υπουργείο στα συρτάρια του έτοιμα προ των τόσα νομοσχέδια, δεν τα έχει καταθέσει;

Γιατί εσπευσμένα την τελευταία στιγμή πριν από τις εκλογές προσπαθεί να λύσει στο πόδι σοβαρά θέματα;

Γιατί δε συστήνει μια διακομματική επιτροπή που θα ασχολείται με θέματα νομοθετικού έργου, ώστε να υπάρχει συμφωνία ή τουλάχιστον επαρκής ενημέρωση πριν από κάθε νομοσχέδιο;

Γιατί κρατά δέσμιες τόσες κατηγορίες φορέων της εκπαίδευσης;

Το άσχημο όμως, κύριοι συνάδελφοι, είναι ότι οι περισσότεροι από αυτούς τους φορείς, όπως άλλωστε και το μεγαλύτερο μέρος του Τύπου ισχυρίζονται ότι στη συνέχεια της συζήτησης του νομοσχεδίου θα κατατεθούν από το Υπουργείο και νέες ρυθμίσεις, αφού δεν προλαβαίνει να καταθέσει νέο νομοσχέδιο.

Αυτή είναι απαράδεκτη τακτική, κύριε Υπουργέ, που για άλλη μια φορά την ακολουθήσατε και στο παρά πέντε καταθέσατε ρυθμίσεις, που όπως αποδεικνύεται, προ καιρού έχετε έτοιμες και για τις οποίες δεν έχετε προηγουμένως ενημερώσει τα κόμματα.

Κύριε Πρόεδρε, δεκαπέντε χρόνια μετά το νόμο 1566 έρχεται για συζήτηση στη Βουλή νομοσχέδιο για την ειδική αγωγή. Στα δεκαπέντε αυτά χρόνια η πολιτεία περιέβαλε τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με πλήρη αδιαφορία, εγκαταλείποντάς τους, χωρίς έστω και τη στοιχειώδη φροντίδα που ένα κράτος μέριμνας τους οφείλει.

Σε αυτά τα χρόνια δεν υπήρξε ούτε καν η πολιτική βούληση για ενεργοποίηση των διατάξεων του νόμου 1566 με την έκδοση υπουργικών αποφάσεων και προεδρικών διαταγμάτων, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές αυτοί να αποκτήσουν έστω τις στοιχειώδεις γνώσεις και να απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες με τα υπόλοιπα παιδιά. Αυτή η αδιαφορία του κράτους έστειλε μόλις το 7% των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα σχολεία, κρατώντας δέσμιο το υπόλοιπο 93%.

Ποιος όμως διασφαλίζει ότι και το συζητούμενο νομοσχέδιο δεν θα έχει την ίδια τύχη; Γιατί δεν περιορίζετε στο ελάχιστο αναγκαίο τις παραπομπές σοβαρών ζητημάτων σε προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις; Γιατί δεν θέτετε σαφή χρονικό όριο για την έκδοσή τους, ώστε να μην επαναληφθούν τα φαινόμενα του παρελθόντος; Έχει όντως τη βούληση για την επίλυση των σοβαρών αυτών προβλημάτων ή απλά καταθέτει το Υπουργείο αυτό το νομοσχέδιο για να συμπεριλάβει στη μεταρρυθμιστική λίστα και άλλον ένα τομέα της παιδείας μας;

Οι ειδικές τάξεις που μέχρι σήμερα λειτουργούν δεν έχουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη σωστή και παραγωγική λειτουργία τους. Έτσι, αντί να παρέχει το δικαίωμα στα παιδιά αυτά για πλήρη ένταξη και ενσωμάτωση στην κοινωνία, κάτι που απαιτεί ένα καλά οργανωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, τα περιθωριοποιούμε συμβάλλοντας στο διαχωρισμό τους και σε διακρίσεις σε βάρος τους.

Απαίτηση όλων των φορέων είναι η στήριξη των παιδιών αυτών αλλά και των οικογενειών τους μέσα και έξω από το σχολείο και η διαμόρφωση τέτοιων συνθηκών στην κοινωνία μας για την αποδοχή τους ιδιαίτερα στα συνομήλικά τους παιδιά. Στήριξη όμως και ενίσχυση χρειάζεται και ο εκπαιδευτικός των ειδικών σχολείων και φυσικά την κατάλληλη επιμόρφωση και αύξηση των ειδικοτήτων στα ΚΡΑΙ.

Δεν είναι δυνατόν να μην υπάρχουν, κύριοι συνάδελφοι, σχολικοί νοσηλευτές και εργασιοθεραπευτές ή να υπάρχει μόνο ένας εκπαιδευτικός στις ειδικές τάξεις και να ισχυρίζεται έτσι το Υπουργείο ότι λειτουργεί το σύστημα αυτό. Ένας μόνο εκπαιδευτικός δεν είναι αρκετός και δεν μπορεί να αποδώσει ουσια-

στικό έργο στα παιδιά αυτά.

Πρώτιστα όμως πρέπει να παρέχει η πολιτεία περισσότερα κίνητρα προσέλκυσης των μαθητών αυτών και των οικογενειών τους για παρακολούθηση και ολοκλήρωση της φοίτησής τους στα σχολεία, κάτι που μέχρι σήμερα δεν γίνεται. Και καταλήγουμε από τους διακόσιους χιλιάδες μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μόνο δεκατέσσερις χιλιάδες να παρακολουθούν σε ειδικά σχολεία και τα υπόλοιπα παιδιά, κοινωνικά στιγματισμένα να παραμένουν "τα παιδιά ενός κατώτερου Θεού".

Ένα από τα πρώτα βήματα που θα έπρεπε να γίνουν είναι η καταγραφή και η κάλυψη όλων των ατόμων και των ιδιαίτερων αναγκών τους, πάντα βέβαια σε συνεργασία με την οικογένεια και φυσικά, η αναβάθμιση και η αύξηση των μονάδων ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης ανά την Ελλάδα και η στελέχυσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό για τη σωστότερη και πληρέστερη κατάρτιση των ατόμων αυτών.

Για τις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου αυτού είναι φανερό η προσπάθεια του Υπουργείου, εν όψει και των εκλογών, να κλείσει όλες περισσότερες τρύπες μπορεί.

Βασικές αλλαγές επιχειρούνται να περάσουν όπως-όπως μέσα σε εξήντα οκτώ σελίδες νομοσχεδίου ελπίζοντας ότι κανείς δεν θα προλάβει να δώσει ιδιαίτερη σημασία.

Σε μερικά σημεία, όμως, αξίζει να εστιάσουμε την προσοχή μας είτε για το φωτογραφικό τους χαρακτήρα είτε για την ελλιπή μεταρρύθμισή τους.

Πρώτον, γιατί δεν λέτε σαφώς, κύριε Υπουργέ, τι θα κάνετε με όσους εκπαιδευτικούς έχουν δεκαεξάμηνη προϋπηρεσία στα σχολεία και δεν έχουν παιδαγωγικό πτυχίο; Τους εισάγετε βέβαια στην Π.Α.Τ.Ε.Σ., αλλά με ποιο σκοπό; Θα ενταχθούν στη λίστα των δεκαεξαμηνιτών; Δεύτερον, γιατί δεν προσμετράτε σε αυτήν τη δεκαεξάμηνη προϋπηρεσία και τα χρόνια διδασκαλίας σε μεταλυκειακά κέντρα, στα Τ.Ε.Ι. και Α.Ε.Ι.; Προτιμάτε να αφήσετε στον αέρα τόσους έμπειρους εκπαιδευτικούς;

Τρίτον, γιατί δεν κάνετε και μισθολογική κατάταξη, εκτός από βαθμολογική, των Ε.Τ.Π. των ΤΕΙ στους κλάδους της δευτεροβάθμιας;

Τέταρτον, γιατί αφαιρείτε το δικαίωμα αυτόνομου διδακτικού έργου από το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό των Α.Ε.Ι. που δεν έχουν μέχρι τώρα ενταχθεί στη βαθμίδα του Λέκτορα κάνοντάς τους Ε.Ε.Δι.Π.; Οι εκπαιδευτικοί αυτοί και διδακτορικά έχουν και εκλεκτορικά έχουν κριθεί.

Πέμπτον, γιατί δεν καθορίζετε εδώ και τώρα τα ποσοστά εισαγωγής αποφοίτων παρελθόντων ετών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά κρατάτε δέσμιες χιλιάδες οικογένειες εν όψει εκλογών;

Έκτον, γιατί εμπαιζετε τα παιδιά που φοιτούν στα Τ.Ε.Ε., αφού γνωρίζετε ότι η Σύνοδος Προέδρων Τ.Ε.Ι. δεν δέχεται την εισαγωγή τους; Εξάλλου δημιουργώντας προπαρασκευαστικό έτος στα Τ.Ε.Ι. τα υποβαθμίζετε ακόμα περισσότερο, ένα θεσμό που εσείς οι ίδιοι συνεχώς τις τελευταίες μέρες τον εξευτελίζετε. Τα Τ.Ε.Ι. όλης της χώρας παραμένουν κλειστά και εσείς ούτε τώρα, την τελευταία στιγμή, δεν έχετε το θάρρος να καλύψετε νομοθετικά κενά που οι κυβερνήσεις δημιούργησαν στο νομοθετικό καθεστώς τους. Επιτέλους πότε θα ρυθμίσετε τη διάρκεια σπουδών στα Τ.Ε.Ι. και τη δυνατότητα μεταπτυχιακών των αποφοίτων τους;

Εσείς, όμως, με την υπόσχεση πενταετούς θητείας των προέδρων και τη δυνατότητα επανεκλογής, όσων δεν μπορούν, πιστεύετε ότι θα φιώσατε τις αντιδράσεις τους. Δεν είναι έτσι.

Για τα θέματα αυτά καταθέσαμε σχετική τροπολογία. Ελπίζουμε ότι ο εμπαιγμός της εκπαιδευτικής κοινότητας των Τ.Ε.Ι. και των διακοσίων δέκα χιλιάδων αποφοίτων και σπουδαστών θα λάβει επιτέλους τέλος.

Έβδομον, γιατί αντί να στηρίζετε τα περιφερειακά πανεπιστήμια επιτρέπετε στους "ιπταμένους" καθηγητές να μετατίθενται σε κεντρικά Α.Ε.Ι. όπου δουλεύουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα οι σύζυγοί τους; Κανονικά θα έπρεπε να νομοθετείτε το αντίθετο. Δηλαδή, οι σύζυγοι των καθηγητών να μετατίθενται στην έδρα των Τ.Ε.Ι., ώστε να στηριχθεί και η επαρχία.

Όγδοον, γιατί ενώ αμείβετε τους γιατρούς μέλη Δ.Ε.Π. και Α.Ε.Ι. για τις εφημερίες σε πανεπιστημιακές κλινικές, δεν ζητά-

τε την πιστοποίηση της παρουσίας τους από τον οικείο Ιατρικό Σύλλογο, αφού όπως όλοι γνωρίζουμε γιατροί καθηγητές στην Ιατρική Ιωαννίνων, για παράδειγμα, κάνουν καθημερινά ιατρεία στην Αθήνα; Αυτά είναι γνωστά.

Θεωρώ περιττό να τοποθετηθώ και σε άλλα θέματα, κύριε Πρόεδρε, επί του νομοσχεδίου, γιατί είναι εμπαιγμός του κοινοβουλευτικού θεσμού όσα σε αυτήν την Αίθουσα και στην επιτροπή, κυρίως, γίνονται. Και θα εξηγήσω γιατί:

Το τωρινό καθεστώς έχει φαίνεται ένα και μόνο σύνθημα. "Αποφασίζουμε και ψηφίζουμε." Και αυτό γιατί ποτέ ούτε και οι πιο ορθές προτάσεις Βουλευτών, ακόμα και του κυβερνώντος κόμματος, ελήφθησαν υπόψη.

Έκπληξη, λοιπόν, μου προκάλεσε ότι στη συζήτηση στην επιτροπή ο κύριος Υφυπουργός αποδέχθηκε έξι τροποποιήσεις που πρότεινα, κύριε Υπουργέ, ύστερα από σύμφωνη γνώμη και των συμβούλων του που ήταν δίπλα. Την έκπληξη διαδέχθηκε βέβαια η απογοήτευση, όταν αργότερα είδα στο τυπωμένο πρακτικό της επιτροπής ότι τίποτα δεν τροποποιήθηκε. Εκείνη την ώρα, δηλαδή, στην επιτροπή, κύριοι συνάδελφοι, είπα δεκτό και εκείνο, δεκτό και το άλλο -μας έκανε έκπληξη αλλά είπαμε, δόξα τω Θεώ αρχίζει το σύστημα του διαλόγου να λειτουργεί- και μετά είδαμε ότι δεν είχε γραφτεί τίποτα.

Είναι, λοιπόν, ή όχι εμπαιγμός αυτό από μέρους του Υπουργείου Παιδείας; Αρμόζει τέτοια συμπεριφορά σε δημοκρατικό καθεστώς;

Γι' αυτό θα καταθέσω τις προτάσεις μου επί των άρθρων και μάλιστα δακτυλογραφημένες για να μην ταλαιπωρούνται και οι σύμβουλοί σας, κύριε Υπουργέ, με το γραφικό μου χαρακτήρα, όπως έσπευσαν προχθές να κατέβουν κάτω να δουν ποιος τις έγραψε.

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Ανδριανή Λουλέ καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες προτάσεις, οι οποίες βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφικών και Πρακτικών της Βουλής)

Θα τολμήσω να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι δεν είναι φυσιολογική αυτή η πολιτική. Σίγουρα είναι ανώμαλη, άτολμη και δειλή.

Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΩΝ (Νικόλαος Κατσάρος):** Ο κ. Μπεντενιώτης έχει το λόγο.

**ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, το νομοσχέδιο που συζητάμε είναι μια συνέχεια με συνέπεια της ολοκλήρωσης της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Είναι μία τομή, μία μεταρρύθμιση στον ιδιαίτερα ευαίσθητο χώρο της ειδικής αγωγής. Αν μάλιστα σκεφτούμε ότι προέκυψε μετά από ένα μακροχρόνιο εξαντλητικό διάλογο όλων των κοινωνικών φορέων που εμπλέκονται με το χώρο, αλλά και με τα κόμματα, τότε πρέπει να δεχτούμε ότι είναι αποτέλεσμα μιας συμφωνίας ολόκληρης της κοινωνίας μας.

Ακριβώς γι' αυτό με τη βασική φιλοσοφία και τις βασικές αρχές του νομοσχεδίου έχουν συμφωνήσει όλοι οι κοινωνικοί εταίροι, αλλά και οι εισηγητές όλων των πτερύγων της Βουλής κατά τη συζήτηση στη Διάρκη Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων.

Βασικός κορμός του νομοσχεδίου είναι η ειδική αγωγή των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Επειδή σήμερα έχει διαμορφωθεί μία άλλη αντίληψη από τα ιστορικά πρότυπα, έχει δημιουργηθεί ένα παγκόσμιο αξίωμα για τις ίσες ευκαιρίες τόσο στην εκπαίδευση, όσο και στη ζωή. Πρέπει, όμως, να ληφθεί υπόψη σε παγκόσμιο επίπεδο ότι έχουμε μία αύξηση του αριθμού των ατόμων με ειδικές ανάγκες που φθάνει το 7%, ενώ στη χώρα μας περιορίζεται μόλις στο 5%.

Την πρώτη οργανωμένη αντιμετώπιση των θεμάτων ειδικής αγωγής, τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης, όσο και στον τομέα της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης την έχουμε στη δεκαετία του 1980. Τότε άρχισε να αλλάζει η πολιτική της αντιμετώπισης του κοινωνικού προβλήματος των ατόμων με ειδικές ανάγκες που μέχρι τότε είχε ως επί τω πλείστω χαρακτήρα φιλανθρωπικό. Τότε έγινε δεκτό ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα πρέπει να δημιουργήσει ίσους όρους και προϋποθέσεις.

Έτσι ο τομέας της ειδικής αγωγής είναι ένας νέος τομέας στο εκπαιδευτικό μας σύστημα και βρίσκεται σε μια ιδιαίτερης σημασίας εξέλιξη μέχρι σήμερα. Είναι ένας σταθμός -αυτό πρό-

πει να το αναγνωρίσουμε- ο πρώτος νόμος 1343 που ψηφίστηκε το 1981 από τη Βουλή. Ο νόμος αυτός συμπληρώθηκε από το ν. 1566/85. Εάν ληφθεί υπόψη ότι το 1983 αρχίζει να υλοποιείται ο θεσμός των ειδικών τάξεων ενώ το 1987 το Υπουργείο Παιδείας προχώρησε στη στελέχωση των ειδικών σχολείων με ειδικούς επιστήμονες και αν ακόμα λάβουμε υπόψη μας ότι σήμερα φοιτούν περίπου δεκατρείς χιλιάδες πεντακόσιους εννενήντα τρεις μαθητές με μαθησιακά προβλήματα, ενώ διδάσκουν χίλιοι εξακόσιοι δώδεκα εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συνεπικουρούνται από εκατόν ογδόντα εννέα ειδικούς επιστήμονες και δεκαέξι σχολικούς συμβούλους ειδικής αγωγής, τότε αντιλαμβανόμαστε το τεράστιο έργο, το οποίο έχει προκύψει και το οποίο με το σημερινό σχέδιο νόμου, συνεχίζεται.

Με το συζητούμενο σχέδιο νόμου υιοθετείται η αντίληψη της σχολικής ενσωμάτωσης των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Έτσι έχουμε μία εναρμόιση στη διεθνή πλέον πρακτική. Βασικός στόχος αυτής της ρύθμισης είναι η προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών με την εφαρμογή συγχρόνων, ειδικά προσαρμοσμένων προγραμμάτων. Αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ως γλώσσα των κωφών και βαρυσκόπων η νοηματική, η οποία καθιερώνεται ως κύρια γλώσσα, χωρίς να παραβλέπεται ότι στο χώρο της διδασκαλίας μπορεί να χρησιμοποιηθούν και άλλα μέσα, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία καλύτερη εκπαίδευση αυτών των ατόμων.

Η ίδρυση δε, διοικητικών κέντρων εξασφαλίζει την υλικοτεχνική υποδομή, αποκεντρώνει το σύστημα, ενισχύει τη στελέχωση, μετεκπαιδεύει και επιμορφώνει τους εκπαιδευτικούς για να λύσει την παράλληλη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Έτσι έχουμε μία ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και γι' αυτό, κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να ψηφίσουμε ομόφωνα το σχέδιο νόμου, ικανοποιώντας έτσι το περί δικαίου αίτημα του λαού, παράλληλα όμως ικανοποιώντας και τη σύγχρονη αντίληψη που απαιτεί πλέον μία ανθρώπινη κοινωνία.

Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας ένα ιδιαίτερης πολιτικής και κοινωνικής σημασίας νομοθέτημα, για το οποίο η συντεταγμένη πολιτεία και η οργανωμένη κοινωνία οφείλει να έχει ενοχές και να ομολογήσει με ειλικρίνεια ότι με παραλείψεις και πράξεις βιάζε για δεκαετίες το δικαίωμα συνανθρώπων μας να ζουν, να συζούν, να βιώνουν και να συμβιώνουν με την υπόλοιπη κοινωνία το δικαίωμα για μία αξιοπρεπή διαβίωση.

Από τα αρχαία χρόνια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ελληνική διανόηση κατόρθωσε να ξεπεράσει τις επιδράσεις του ρατσισμού και να διαμορφώσει εκείνο το περίφημο στο πάνθεον του Ολύμπου, όπου ένας από τους δώδεκα θεούς, ο Ήφαιστος, ήταν άτομο με ειδικές ανάγκες και μάλιστα ο πλέον παραγωγικός θεός. Αλλά και άλλα πρόσωπα της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας ήταν κυρίαρχα στη δημόσια ζωή δείχνοντας τις δυνατότητες που έχει ο κάθε άνθρωπος όταν του προσφέρονται μέσα και υπηρεσίες να μπορεί να αξιοποιεί τις δημιουργικές του ικανότητες και να συμμετέχει στο εργασιακό και κοινωνικό γίγνεσθαι.

Στην αρχαιότητα τα άτομα με ειδικές ανάγκες δεν μπορούσαν να πάνε στον πόλεμο, ήταν όμως καλοί κατασκευαστές όπλων, άρα συμμετείχαν στην παραγωγική διαδικασία.

Μέσα, λοιπόν, από τους αιώνες τα άτομα αυτά βίωσαν διαχρονικά την απόρριψη, την απόκρυψη, τη λειδωρία, την προβολή της αξιοπρέπειάς τους. Στις τελευταίες δεκαετίες τα ίδια τα άτομα αυτά αποφάσισαν να απορρίψουν τον παθητικό ρόλο αποδοχής ρύθμισης της τύχης τους και να αρνηθούν το δικαίωμα σε κάποιους να είναι προστάτες και τη δική τους υποχρέωση να είναι προστατευόμενα άτομα. Έτσι αρχίζει μια βαθιά πολιτικοποίηση των ιδίων αυτών των ατόμων να αρνούνται την υδαιτερότητά τους και να διεκδικούν το δικαίωμά τους για πρόσβαση στη γνώση. Μια γνώση που αποτελούσε την ισχυρή αντι-

βίωση απέναντι στα φαινόμενα του ρατσισμού, που έσπρωχναν τα άτομα αυτά στο περιθώριο και στην εξαθλίωση.

Αυτοί οι αγώνες τα τελευταία τριάντα χρόνια βρέθηκαν να συμπίπτουν με τη διακυβέρνηση της χώρας στη δεκαετία του '80 από τις κυβερνήσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, όντας ο πρώτος Πρωθυπουργός που στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του 1981 αναγνώρισε την ανάγκη να προχωρήσει το οργανωμένο κράτος στη διαμόρφωση εκείνου του θεσμικού πλαισίου που θα αποδομούσε όλους εκείνους τους μηχανισμούς που έκλειναν την πόρτα στο εργασιακό και εκπαιδευτικό γίγνεσθαι των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ερχόταν, δηλαδή, η υλοποίηση μιας αντίληψης που ξεκινούσε πριν από εκατό χρόνια όταν ο Ιόνιος Βουλευτής, Ανδρέας Παλατιανός, μιλώντας στη Βουλή των Ελλήνων το 1980 έλεγε πως η οργανωμένη πολιτεία οφείλει να κτίζει σχολεία όπως κτίζει σχολεία γι' αυτούς που βλέπουν και γι' αυτούς που δεν βλέπουν, να κτίζει σχολεία όπως γι' αυτούς που ακούουν και γι' αυτούς που δεν ακούουν.

Βεβαίως η πρώτη πρωτοβουλία της ειδικής αγωγής ξεκινάει στη δεκαετία του 1930. Ήταν μία πρωτοβουλία, που πραγματικά για την εποχή της ήταν πρωτοποριακή, αφού δημιουργούσε ένα σχολείο με διεπιστημονική λειτουργία και με εξειδικευμένη και εξατομικευμένη παρέμβαση. Γιατί ακριβώς επιζητούσε τη συνεισφορά όλων εκείνων των επιστημών, που θα μπορούσαν να προσφέρουν σε μία αγαστή συνεργασία, στην ολοκληρωμένη παρέμβαση και στη δημιουργία των όρων και των συνθηκών, όπου θα μπορούσε το άτομο με τις ιδιαιτερότητές του να αναπτύξει τις δημιουργικές του δυνατότητες. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες έμεναν στο περιθώριο όχι γιατί υπήρχε ένα κενό στη σφαίρα των δυνατοτήτων τους, που εμπόδιζε τη συμμετοχή τους στο παραγωγικό γίγνεσθαι, αλλά η ανάπηρη στάση της ζωής της κοινωνίας και οι κατεστημένες ρατσιστικές αντιλήψεις δεν παρείχαν τα μέσα και τις υπηρεσίες, ώστε το άτομο να μπορεί να αναπτύσσει τις δημιουργικές του δυνατότητες, αποκτώντας μέσα από τη δική του ιδιαιτερότητα, τις γνώσεις που ήθελε.

Ερχόμαστε στη δεκαετία του '80 και ψηφίζεται ο ν.1143, που μιλούσε μέσα από την ορολογία που χρησιμοποιούσε, τροφοδοτούσε και πυροδοτούσε το ρατσισμό για αποκλίνοντα εκ του φυσιολογικού άτομα.

Το 1985 ψηφίζεται ο ν.1566 με Υπουργό Παιδείας το σημερινό Πρόεδρο της Βουλής κ. Απόστολο Κακλαμάνη, μία πρωτοποριακή παρέμβαση όχι μόνο στην ουσία, αλλά και στον τύπο. Είκοσι χρόνια συζητούσαν στην Αγγλία αν θα έπρεπε να ενσωματώσουν στη νομοθεσία, που αφορούσε την εκπαίδευση, τις διατάξεις για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Και είχε επιτευχθεί με εκείνη την προσπάθεια ακόμα και νομοθετική ενσωμάτωση στην τότε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση των διατάξεων, που αφορούσαν την ειδική αγωγή.

Σήμερα η Κυβέρνηση έπειτα από μία επώδυνη και επίπονη προσπάθεια τον τελευταίο χρόνο, ακούγοντας, συζητώντας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, φέρνει ένα σχέδιο νόμου, που προσωπικά πιστεύω, κύριε Υπουργέ της Παιδείας, ότι αυτές οι διατάξεις επιχειρούν πράγματι μία σοβαρή παρέμβαση στην οργάνωση του νέου εκπαιδευτικού συστήματος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, στην ίδια τη νομοθεσία της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Γιατί σε όλες τις προοδευμένες χώρες η κορυφή των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων ήταν η παρέμβαση, που αφορούσε στη σωστή οργάνωση της ειδικής αγωγής. Μία κοινωνία αναδεικνύει και αναδύει τις αξίες της, όταν με ειλικρίνεια και τιμιότητα και όχι με κλάματα και συναισθηματισμούς αντιμετωπίζει κοινωνικά προβλήματα, που έχουν να κάνουν με το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να αποκτήσει γνώσεις μέσα από τη δυνατότητά του πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Μόνο έτσι ένα άτομο μετατρέπεται από παθητικός αποδέκτης ρύθμισης της τύχης του σε ένα δημιουργικό, συμμετοχικό και ολοκληρωμένο πολίτη, που με την παρουσία του και την παρηγορία του, την προσωπικότητά του δεν δίνει το περιθώριο σε κανέναν να το περιθωριοποιεί. Είναι οι παρεμβάσεις που οφείλει μία συντεταγμένη πολιτεία και μία οργανωμένη κοινωνία, που πιστεύει σε αξίες της κοινωνικής αλληλεγγύης, μία κοινωνία που πιστεύει σε αξίες και όχι αξιώματα, μία κοινωνία που έχει ο-

ράματα και πιστεύει σε προοπτικές. Μόνο έτσι θα δημιουργήσουμε μία κοινωνία βιοκεντρική, χωρίς ρατσισμούς και αποκλεισμούς, μία κοινωνία ισχυρή και όχι μία κοινωνία ισχυρών, που θα συνθλίβουν τους αδυνάτους.

Πιστεύω, κύριε Υπουργέ, ότι με τη συμπλήρωση αυτού του νομοσχεδίου με τροπολογίες, που έχουν κατατεθεί από πολλούς συναδέλφους πρέπει με καλή προαίρεση και διάθεση να δείτε, να προσεγγίσετε, να συμπληρώσετε, γιατί πρέπει αυτό το νομοσχέδιο να μη μείνει στα χαρτιά. Αυτό το νομοσχέδιο πρέπει να δώσει συγκεκριμένη προοπτική και με συγκεκριμένους ορίζοντες. Υποστηρίζω την άποψη ότι θα πρέπει να ιδρυθεί στο Υπουργείο Παιδείας ειδικός λογαριασμός στήριξης της ειδικής αγωγής, γιατί αλλιώς θα συνθλιβεται η ειδική αγωγή στο βωμό της γενικότερης εκπαίδευσης.

Οφείλουμε συγκεκριμένες διατάξεις και πολιτικές, όπως ο ορισμός χρονοδιαγράμματος στην υλοποίηση των αποφάσεων και των διαταγμάτων. Πρέπει να ομολογήσουμε ότι και στον προηγούμενο νόμο, ο οποίος πραγματικά είναι ένας σημαντικός νόμος, υπήρξαν καθυστερήσεις στην υλοποίησή του. Θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε με ειλικρίνεια αυτήν την κοινωνική ομάδα και αυτές τις οικογένειες, να δώσουμε ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρέμβαση της προνηπιακής ηλικίας, γιατί με την πρόωρη διάγνωση επιτυγχάνουμε μεγαλύτερη δεκτικότητα στη βελτίωση του προβλήματος και έχουμε λιγότερο κόστος οικονομικού μεγέθους. Με τέτοιου είδους παρεμβάσεις μπορούμε πραγματικά να υλοποιήσουμε ένα πλαίσιο που θα υπηρετεί τον άνθρωπο και θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του.

Θα αναφερθώ σε ορισμένες τροπολογίες, όπως αυτή που αφορά την αύξηση των θέσεων δασκάλων κινητικότητας. Είναι ένας ιδιαίτερα ευαίσθητος κλάδος, που αφορά το χώρο των ειδικών αναγκών, μία διάταξη που αφορά τη δυνατότητα μετεγγραφής αναπήρων εκπαιδευτικών, που καθίστανται αναπήροι κάποια στιγμή και που λόγω ακριβώς του προβλήματος που έχει διαμορφωθεί στη ζωή τους, θα πρέπει να αλλάξουν επάγγελμα και θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα μετεγγραφής σε κάποια άλλη σχολή.

Κλείνω με τους εκπαιδευτικούς, που βρίσκονται στη Σιβιτανίδειο Σχολή. Είναι ένα πραγματικά κοινωνικό πρόβλημα, είναι μια άδικη μεταχείριση της πολιτείας απέναντι σε ανθρώπους, που για δέκα-δεκαπέντε χρόνια υπηρετούν ένα σχολικό κέντρο, που έχει προσφέρει πολλά στην κοινωνία μας. Οφείλουμε να τους αντιμετωπίσουμε με ειλικρίνεια και να λύσουμε αυτό το μεγάλο πρόβλημα.

Θα πρότεινα να δείτε, κύριε Υπουργέ, με ιδιαίτερη ευαισθησία το ζήτημα των μετεγγραφών των πολυτέκνων από το εξωτερικό. Δεν νομίζω ότι είναι τόσο μεγάλος αριθμός σε μια εποχή, που ομιλούμε για το μεγάλο δημογραφικό πρόβλημα. Δεν είναι σωστό να αντιμετωπίζουμε την πολύτεκνη οικογένεια με αδιαφορία. Θα πρέπει τουλάχιστον γι' αυτούς που μέχρι σήμερα είναι εκεί να υπάρξει μία ρύθμιση και να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τέτοιου είδους συγκεκριμένες πολιτικές, που πραγματικά αντιμετωπίζουν στην ουσία του το πρόβλημα, μπορούμε να δώσουμε προοπτική σε ένα χώρο, που απέδειξε τα τελευταία είκοσι χρόνια με τη δραστηριότητά του, πως δεν είναι άτομα δεύτερης κατηγορίας, πως είναι πολίτες που μπορούν να προσφέρουν στην κοινωνία, πως είναι πολίτες που δεν αναζητούν την επιδότησή τους. Θέλουν να είναι φορολογούμενοι και όχι επιδοτούμενοι πολίτες. Μπορούμε, λοιπόν, να συμβάλουμε σε μία κοινωνία με λιγότερες νευρώσεις, για να μην την οδηγήσουμε σε περισσότερες νεκρώσεις. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Αρσένης έχει το λόγο.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το υπό συζήτηση νομοσχέδιο πιστεύω ότι είναι από τις σημαντικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις αυτής της Συνόδου της Βουλής γιατί η σημασία του ξεπερνάει τα όρια της παιδείας σε στενή έννοια και έχει επιπτώσεις στην ίδια τη δομή της κοινωνίας και στο περιβάλλον

της ίδιας της παραγωγής.

Με αυτό το νομοσχέδιο, που είναι προϊόν συζητήσεων με όλους τους φορείς, νομοθετούμε θεσμούς σύγχρονους, που αντιμετωπίζουν ένα πρόβλημα, που το έχουν αντιμετωπίσει εδώ και πολλά χρόνια άλλες χώρες. Η βασική θεωρητική και ιδεολογική προσέγγιση στο θέμα, είναι η ένταξη των παιδιών σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής.

Αυτό έχει δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας είναι η υποχρέωση της πολιτείας να εξοπλίσει τα παιδιά με τα απαραίτητα εφόδια και προσόντα, για να μπορούν να εκφράσουν την προσωπικότητά τους, να εκφραστούν μέσα από την ενασχόλησή τους και να μπορούν να είναι χρήσιμοι πολίτες και στο χώρο της παραγωγής και στην κοινωνική ζωή. Και αυτό είναι κυρίως το έργο της παιδείας.

Αλλά υπάρχει και ένας δεύτερος άξονας. Η σύγχρονη προσέγγιση δεν είναι να προσαρμόσουμε τα άτομα με ειδικές ανάγκες σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που παραμένει άκαμπτο, που είναι κατασκευασμένο από τα υπόλοιπα άτομα, χωρίς να λάβει υπόψη τους τις ανάγκες αλλά και τις δυνατότητες των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Και το κοινωνικό περιβάλλον πρέπει να μεταβληθεί, να προσαρμοστεί, για να ενσωματώσει μέσα στη ζωή του και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, που μπορεί να είναι άτομα με ειδικές ανάγκες αλλά είναι και άτομα με ειδικές δυνατότητες. Είναι κάτω από το σύγχρονο πρίσμα που προσεγγίσαμε τα σύγχρονα προβλήματα της παιδείας σε αυτό το νομοσχέδιο.

Όπως σας είπα -και θέλω να το επαναλάβω- το νομοσχέδιο αυτό είναι προϊόν μακροτάτων συζητήσεων με όλους τους εκπαιδευτικούς φορείς, με τους συλλόγους των γονέων και με το χώρο των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Είναι πάνω από ενάμιση χρόνο που διήρκεσαν αυτές οι συζητήσεις, ο διάλογος και οι μελέτες.

Στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων νομίζω ότι είδατε ό,τι όλοι οι σχετικοί φορείς κατέθεσαν και μίλησαν ενθουσιωδώς γι' αυτό το νομοσχέδιο.

Το νομοσχέδιο αυτό, λοιπόν, έρχεται, έστω και αργά, να εκσυγχρονίσει το χώρο της παιδείας και να τον φέρει στην ίδια μοίρα με ρυθμίσεις σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Είναι αλήθεια ότι για πολλούς και για ιστορικούς λόγους η χώρα μας έχει καθυστερήσει να αντιμετωπίσει με ένα σύγχρονο και ευαίσθητο μάτι τα προβλήματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ο βασικός νόμος που ίσχυε για πολλές δεκαετίες είναι ένας νόμος της δικτατορίας του Μεταξά του 1937, ο οποίος χαρακτηριστικά μιλά περί ανωμάλων και καθυστερημένων παιδών. Ήταν κάτω από αυτό το πνεύμα, με αυτήν την προσέγγιση, που αντιμετωπίσαμε αυτό το μεγάλο χώρο.

Αλλά, ακόμη και πιο πρόσφατα, ο ν. 963/79 μιλά περί επαγγελματικής αποκατάστασης αναπήρων και εν γένει ατόμων μειωμένων ικανοτήτων.

Η μεγάλη αλλαγή, η μεγάλη διαφορά στη φιλοσοφική προσέγγιση του θέματος έγινε με το ν. 1566/85 της Κυβέρνησης ΠΑ.ΣΟ.Κ., που εμπεριέχει σημαντικά άρθρα για την ειδική αγωγή και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το νομοσχέδιο το οποίο συζητάμε σήμερα είναι ουσιαστικά συνέχεια αυτού του νόμου, του ν. 1566, και εκσυγχρονίζει κάποιες διατάξεις και προχωρά πιο πέρα.

Πρέπει να πούμε ότι, παράλληλα με την αλλαγή στη νομοθεσία, έχει αλλάξει και η κοινωνία μας. Η κοινωνία σήμερα είναι ώριμη να δεχθεί την ανάγκη της πραγματικής και ουσιαστικής ενσωμάτωσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινωνική μας ζωή, στην πνευματική ζωή, στο χώρο της παραγωγής. Χρειαζόμαστε, λοιπόν, σήμερα θεσμούς, που θα κάνουν αυτό το κοινό όραμα πραγματικότητα και προς αυτήν την κατεύθυνση κινείται το παρόν νομοσχέδιο.

Η βασική του φιλοσοφία είναι η ένταξη των παιδιών στις κοινωνικές σχολικές τάξεις. Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες μπορεί να έχουν ειδικά εκπαιδευτικά προβλήματα και ανάγκες, αλλά μπορούν και πρέπει να ζήσουν μαζί με τα άλλα παιδιά, να μάθουν μαζί με τα άλλα παιδιά, έχοντας βέβαια παράλληλα και την αναγκαία επιστημονική και εκπαιδευτική στήριξη, για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

Αυτό που θέλω να υπογραμμίσω όμως είναι ότι αυτό γίνεται

όχι μόνο χάριν των παιδιών με ειδικές ανάγκες, αλλά είναι ανάγκη και τα άλλα παιδιά να εξοικειωθούν με τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, να ζήσουν μαζί, να μάθουν μαζί, να παίξουν μαζί. Έτσι, διαμορφώνεται διαφορετικά το κοινωνικό περιβάλλον. Έτσι, το κοινωνικό περιβάλλον και η κοινωνία αργότερα θα διαμορφώσει όρους λειτουργίας της που ενσωματώνει πραγματικά και λειτουργικά τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Και είναι γι' αυτόν το λόγο που προβλέπουμε σ' αυτό το νομοσχέδιο την ένταξη των παιδιών, είτε με ειδικά προγράμματα μέσα στα συνήθη κανονικά σχολεία ή και σε ειδικές τάξεις ένταξης μέσα στα σχολεία, ανάλογα με τα προβλήματα που το παιδί ή οι ομάδες παιδιών παρουσιάζουν.

Όλα αυτά γίνονται κάτω από την καθοδήγηση ειδικών εκπαιδευτικών και ψυχολόγων και με συνεχή επαφή με τα κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης για τα οποία θα μιλήσω σε λίγο.

Είναι όμως αλήθεια ότι υπάρχουν άτομα με ειδικές ανάγκες που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μέσα στα συνήθη σχολεία. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η εκπαιδευτική τους ανάπτυξη θα χρειαστεί ειδικό χώρο, ειδικά σχολεία. Προβλέπουμε, λοιπόν, σ' αυτές τις περιπτώσεις και ειδικά σχολεία, ειδικής αγωγής. Και πέρα απ' αυτά, ανάλογα με τις ανάγκες που παρουσιάζονται, προβλέπουμε και μαθήματα, εκπαιδευτικά προγράμματα σε ειδικές κλινικές, όπου παιδιά δεν μπορούν να μετακινηθούν, αλλά ζουν εκεί. Και προβλέπουμε επίσης και την κατ' οίκον διδασκαλία σε ορισμένες περιπτώσεις.

Νομίζω ότι είναι υποχρέωση της πολιτείας να αντιμετωπίσει όλη αυτήν τη γκάμα των περιπτώσεων με την ευαισθησία που επιβάλλει η κάθε περίπτωση.

Τα ειδικά σχολεία που προβλέπουμε καλύπτουν όλο το φάσμα της εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο μέχρι και το λύκειο. Και δεν αληθεύει αυτό που άκουσα ότι προβλέπουμε κάπως άκαμπτους όρους, όσον αφορά την ηλικία. Το όριο ηλικίας που προβλέπουμε είναι ενδεικτικό. Παραδείγματος χάριν, για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχουμε το όριο είκοσι δύο έτη αλλά, σε περίπτωση που οι ειδικοί εκπαιδευτικοί και οι ψυχολόγοι μας προτείνουν επέκταση αυτού του ορίου, ο νόμος προβλέπει ότι αυτό μπορεί να γίνει.

Θέλω να κάνω ειδική μνεία στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Με το νόμο προβλέπουμε τρεις μορφές τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Η μια βαθμίδα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, που είναι πενταετούς φοιτήσεως, καλύπτει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών, που μετά το δημοτικό συμπληρώνουν την υποχρεωτική τους εκπαίδευση μέσα στα τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια της πρώτης βαθμίδας.

Υπάρχουν επίσης και τα τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια, τα οποία είναι παράλληλα με τα άλλα, όπου μετά το γυμνάσιο υπάρχει ο πρώτος και ο δεύτερος κύκλος, όπως υπάρχει και στα τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια των σχολείων που γνωρίζουμε σήμερα.

Πέρα από την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση στα σχολεία, προβλέπουμε την ανάπτυξη εργαστηρίων ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που είναι ένας θεσμός πολύ σημαντικός. Γιατί, πέρα από την εκπαίδευση και την παιδεία γενικώς, πρέπει να αντιμετωπίσουμε και το πρόβλημα της κατάρτισης των παιδιών αυτών έτσι που, όταν μεγαλώσουν και τελειώσουν τον κύκλο της εκπαίδευσής τους, να έχουν τις δεξιότητες για να μπορούν να είναι χρήσιμοι στο χώρο της παραγωγής.

Αν η έννοια "ένταξη" των παιδιών στη σχολική ζωή είναι η βασική μας προσέγγιση, ο οργανικός πυρήνας της ειδικής αγωγής είναι τα κέντρα διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης.

Αυτά τα κέντρα δεν είναι εξωσχολικά, όπως λαθεμένα λέχθηκε, είναι ενσωματωμένα στο σχολικό σύστημα, είναι εγκατεστημένα σε κάθε νομό. Εγώ δεν έχω καμία αντίρρηση μετά από κάποια χρόνια να πούμε να γίνεται και περαιτέρω αποκέντρωση και να υπάρχουν Κ.Δ.Α.Υ. σε συγκεντρώματα σχολείων. Αλλά, επί του παρόντος, νομίζω ότι είναι αρκετό να αναπτύξουμε επαρκώς τα Κ.Δ.Α.Υ. στην έδρα του κάθε νομού.

Τα Κ.Δ.Α.Υ. δεν είναι ένας γραφειοκρατικός οργανισμός, ό-

πως κακώς ελέγχθη. Τα Κ.Δ.Α.Υ. στελεχώνονται από επιστήμονες. Στελεχώνονται πρώτα πρώτα από ειδικούς, όχι άσχετους εκπαιδευτικούς. Στελεχώνονται από ψυχολόγο, από κοινωνικό λειτουργό, από θεραπευτή λόγου, από φυσικοθεραπευτή, από παιδοψυχίατρο και από ειδικούς στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στην κινητικότητα και στη νοηματική γλώσσα.

Φυσικά τα Κ.Δ.Α.Υ. στελεχώνονται από διοικητική υπηρεσία και βρίσκονται σε διαρκή και τακτική επαφή με τα σχολεία και τα ειδικά σχολεία, αλλά και στα κανονικά σχολεία όπου υπάρχουν παιδιά με ειδικές ανάγκες και είναι ενταγμένα ή σε ειδικά προγράμματα ή σε τάξεις ένταξης.

Ο ρόλος των Κ.Δ.Α.Υ. είναι πρώτα-πρώτα να γνωματεύσει για τις ειδικές ανάγκες του κάθε παιδιού. Και αυτή η γνωμάτευση δεν γίνεται άπαξ, είναι μια συνεχής παρακολούθηση της πνευματικής και εκπαιδευτικής ανέλιξης του παιδιού. Δίδει γνωματεύσεις, συμβουλεύει τους εκπαιδευτικούς, είναι σε διαρκή επαφή με τους γονείς των παιδιών, παράγει το ίδιο προγράμμα και δίδει κατευθύνσεις για τα εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης στα σχολεία για τα συγκεκριμένα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Είναι αυτονόητο -πιστεύω- ότι η θεσμοθέτηση όλων αυτών απαιτεί μια μεγάλη διοικητική δομή. Ουσιαστικά δημιουργούμε έναν καινούριο κλάδο μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, σε επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με ειδικούς δασκάλους, με ειδικούς καθηγητές, με ειδικούς σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι είναι σε θέση να παρακολουθήσουν το έργο. Και αυτή η διοίκηση στελεχώνεται με ειδική διεύθυνση στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου, με ειδικό διοικητικό σώμα, το Υ.Σ.Ε.Ε.Π., το οποίο αναλαμβάνει όλα τα θέματα της διοίκησης και της εποπτείας της λειτουργίας των λειτουργιών της εκπαίδευσης στο χώρο της ειδικής αγωγής αλλά και στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο δημιουργείται ειδική θέση αντιπροέδρου, που ασχολείται αποκλειστικά, μαζί με το επιτελείο του, με ζητήματα ανάπτυξης της επιστήμης και της εκπαίδευσης της ειδικής αγωγής.

Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, όπως και στα Κ.Δ.Α.Υ., υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων και της μελέτης της ανάπτυξης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Έτσι, σ' αυτόν το νόμο, προβλέπεται ότι στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στην εκπόνηση των προγραμμάτων, συμμετέχει και η Ε.Σ.Α.Ε.Α. και η Π.Ο.Σ.Κ.Α.Γ.Ε.Α.

Δεν θέλω να μπω περισσότερο στις λεπτομέρειες των θεμάτων που αφορούν τα άρθρα για την ειδική αγωγή. Θα έχουμε περισσότερα να πούμε όταν θα πάμε στα συγκεκριμένα ζητήματα στη συζήτηση κατ' άρθρον.

Θα ήθελα να πω, όμως, μερικά λόγια για τα άλλα άρθρα και για τις άλλες διατάξεις.

Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να ενθυμείσθε ότι στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων εδώ και έξι μήνες είχαμε συζητήσει και σεις είχατε προτείνει, στο επόμενο νομοσχέδιο, να συνοψίσουμε όλες τις διατάξεις που και σεις ως Βουλευτές και εμείς ως Υπουργείο Παιδείας θεωρούσαμε αναγκαίες να περάσουμε. Πολλές απ' αυτές τις διατάξεις, που είναι στο σημερινό νομοσχέδιο -αν ενθυμείσθε και θα σας το θυμίσω όταν θα πάμε στα κατ' ιδίαν άρθρα- ήταν δικές σας προτάσεις, για να καλυφθούν ζητήματα τα οποία εκκρεμούσαν από καιρό. Δεν είναι λοιπόν διατάξεις οι οποίες μπήκαν έτσι, ατάκτως, την τελευταία στιγμή. Είναι μελετημένες διατάξεις για να βελτιώσουν τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Και ξέρετε, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι κάτι στατικό, είναι ζωντανό, αναπτύσσεται, κινείται και χρειάζεται νέες ρυθμίσεις. Όσο αλλάζουν οι συνθήκες, αναπτύσσονται νέες ανάγκες ή βρίσκονται νέες μέθοδοι αντιμετώπισης.

Τι κάνουν, λοιπόν, οι άλλες διατάξεις; Πρώτα απ' όλα υπάρχει ένα άρθρο το οποίο αντιμετωπίζει συγκεκριμένα θέματα λειτουργίας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ένα άλλο άρθρο, το οποίο αντιμετωπίζει συγκεκριμένα θέματα λειτουργίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Είναι χαρακτηριστικό της ελληνικής νομοθεσίας ότι οι περισσότερες πράξεις στο χώρο της παιδείας απαιτούν νόμο. Δεν απαιτούν ούτε προεδρικά διατάγματα ούτε υπουργικές αποφάσεις. Άρα, αλλαγές που πρέπει να γί-

νουν, γιατί εξελίσσεται ο χώρος, απαιτούν νομοθετικές ρυθμίσεις. Οι νομοθετικές αυτές ρυθμίσεις δεν είναι ούτε ανατροπή του παλαιού καθεστώτος ούτε διορθώσεις της τελευταίας στιγμής. Αποτελούν -και μ' αυτό το πρίσμα θέλω να δείτε και σεις αυτές τις διατάξεις- αναγκαίες ρυθμίσεις σε ένα αναπτυσσόμενο, εξελισσόμενο εκπαιδευτικό σύστημα.

Πέρα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχει ένα άρθρο, το οποίο καλύπτει σημαντικές εκκρεμότητες, όσον αφορά την παιδεία Ελληνοπαίδων του εξωτερικού. Εκεί προκύπτουν από καιρού εις καιρόν ζητήματα τα οποία πρέπει να ρυθμιστούν με νόμο. Και, μάλιστα, πολλές απ' αυτές τις διατάξεις έχουν κατατεθεί από σας υπό τη μορφή τροπολογιών σε παλαιά νομοσχέδια.

Υπάρχει επίσης ένα άρθρο-κεφάλαιο που αφορά τις λειτουργίες του ΟΕΕΚ, που είναι ένας οργανισμός που αναπτύσσεται με μεγάλη ταχύτητα και καλύπτει το χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης, μεταλειτουργικής κυρίως επαγγελματικής εκπαίδευσης, και φυσικά εκεί θα πρέπει να προνοήσουμε για μια σειρά από ρυθμίσεις, για να καλύψουμε ένα χώρο που αναπτύσσεται ταχύτατα.

Επίσης, υπάρχει ένα κεφάλαιο που τακτοποιεί θέματα των ΤΕΙ, θέματα τα οποία οι ίδιοι οι πρόεδροι των ΤΕΙ έχουν θέσει, οι εκπρόσωποι των φορέων από τα ΤΕΙ, που βελτιώνουν τη λειτουργία αυτού του χώρου.

Θα μου επιτρέψετε τώρα να ανοίξω μια παρένθεση με αφορμή σχόλια που άκουσα σήμερα το βράδυ στη Βουλή. Είμαι σε διαρκή επαφή με τους προέδρους των ΤΕΙ και τους εκπροσώπους φορέων των ΤΕΙ που πράγματι βρίσκονται σε κάποια αναστάτωση. Γιατί; Διότι έχει διαρρεύσει σε δημοσιογραφικά μέσα το περιεχόμενο της διάσκεψης της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σε επαφή που είχα με τον πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, μου είπε ότι η απόφαση δεν έχει γραφεί, δεν έχει δημοσιοποιηθεί και, ουσιαστικά και τυπικά, δεν υπάρχει απόφαση. Και είναι πολύ δύσκολο να σταθείς υπεύθυνα απέναντι σε κάτι που δεν ξέρεις ακριβώς τι λέει και η Κυβέρνηση έχει μείνει σταθερή στη θέση της. Έχει πει ότι αναμένει τη δημοσιοποίηση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Εν πάση περιπτώσει, δεν πρέπει να υπάρχει ανησυχία όσον αφορά τους πτυχιούχους αλλά και τους σπουδαστές των ΤΕΙ, γιατί είναι πάγια η θέση της Κυβέρνησης ότι τα ΤΕΙ ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και, αν χρειαστεί, ανάλογα με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η Κυβέρνηση θα πάρει τα αναγκαία νομικά μέτρα, για να εξασφαλίσει τα κεκτημένα δικαιώματα των σπουδαστών των ΤΕΙ.

Βρίσκομαι, λοιπόν, σε διαρκή επαφή και συζήτηση και θα είμαι -ελπίζω- σε θέση, πριν τελειώσει και αυτό το νομοσχέδιο, να επανέλθω σε αυτό το θέμα.

Θα ήθελα, όμως, να σας υπενθυμίσω πώς έχει προκύψει το θέμα. Το 1995 προωθήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας προεδρικό διάταγμα. Το προεδρικό διάταγμα το επεξεργάστηκε το Συμβούλιο της Επικρατείας τότε, το 1995, και το έκρινε νόμιμο. Μεταξύ άλλων, αυτό το προεδρικό διάταγμα επέτρεπε φοίτηση επτά εξαμήνων σε τρία τμήματα των ΤΕΙ.

Αυτό το προεδρικό διάταγμα προσεβλήθη από το Τεχνικό Επαγγελματικό Επιμελητήριο και, από το 1995 τώρα, το 2000, το Συμβούλιο της Επικρατείας ολοκληρώνει τις δικές τους συσκέψεις για να πάρει την απόφασή του.

Το θέμα, λοιπόν, αφορά τρία τμήματα των ΤΕΙ και μου είναι άγνωστο ακριβώς ποια είναι η τελική απόφαση και ποιο είναι το αιτιολογικό και η προσέγγιση.

Αυτό που αφορά εμάς και πρέπει να το πούμε ξεκάθαρα είναι ότι τα ΤΕΙ ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα ΤΕΙ έχουν να παίξουν ένα σημαντικότερο ρόλο στην αναβάθμιση της τεχνολογίας και της εκπαίδευσης στον τόπο μας και τα κεκτημένα δικαιώματα των σπουδαστών θα εξασφαλιστούν σε κάθε περίπτωση.

Οι άλλες διατάξεις περιέχουν ένα άλλο άρθρο για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, έχει επεκταθεί, έχει δημιουργήσει νέους κλάδους δραστηριότητας, ένας απ' αυτούς είναι η ει-

δική αγωγή, για την οποία τώρα μιλήσαμε. Και φυσικά χρειάζονται νομοθετικές ρυθμίσεις για να τακτοποιήσουμε τα ζητήματα.

Το ίδιο και για τα πανεπιστήμια. Οι περισσότερες διατάξεις, που εμπεριέχονται στο άρθρο για τα πανεπιστήμια, είναι διατάξεις που καταθέτουμε κατόπιν αιτήσεων των φορέων της πανεπιστημιακής κοινότητας. Και, ορθώς, καταθέτουμε αυτές τις διατάξεις και ρυθμίσεις, γιατί οι φορείς έχουν δίκιο ότι πρέπει να γίνουν κάποιες ρυθμίσεις είτε που δεν έγιναν στο παρελθόν ή έγιναν ατελώς ή πρέπει να γίνουν τώρα μέσα στο νέο πλαίσιο, μέσα στο οποίο λειτουργούν τα πανεπιστήμια.

Θα ήθελα, λοιπόν, να προχωρήσω και σε άλλες διατάξεις. Η διάταξη που αναφέρεται στη θεσμοθέτηση των πανελληνίων μαθητικών καλλιτεχνικών αγώνων. Είναι ένας θεσμός που αναπτύξαμε τα τελευταία χρόνια με πολύ μεγάλη επιτυχία και πιστεύουμε, μετά απ' αυτό το πειραματικό στάδιο που περάσαμε, ότι είναι καιρός να θεσμοθετήσουμε και να ενσωματώσουμε μέσα στο σύστημα της παιδείας τους πανελλήνιους μαθητικούς αγώνες. Να ένα παράδειγμα, ότι χρειάζεται να νομοθετήσουμε για πράγματα που προκύπτουν μέσα στη ζωή που εξελίσσεται. Το ίδιο θα ήθελα να πω και όσον αφορά την αποκεντρωμένη λειτουργία του Υπουργείου Παιδείας. Οι διατάξεις που έχουμε δεν είναι συγκεντρωτικές, είναι αποκεντρωτικές. Λειτουργούμε αποκεντρωτικά σε νομαρχιακό επίπεδο και δημιουργούμε τώρα ένα συντονιστή ή έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας στην περιφέρεια, για να μπορεί να λύει τα θέματα καλύτερα σε περιφερειακό επίπεδο. Και αυτό γίνεται ως αποτέλεσμα της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε ότι η παιδεία είναι ενιαία και δεν μπορεί αυτό το κομμάτι να εκχωρηθεί στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Είναι λοιπόν όλη αυτή η ρύθμιση συμμόρφωση σε μια απόφαση του ακυρωτικού δικαστηρίου.

Τα είπα αυτά για παράδειγμα, διότι νομίζω ότι αυτό το νομοσχέδιο αποτελείται από δύο μεγάλα κεφάλαια. Έχουν την επικαιρότητά τους. Η ειδική αγωγή ήταν κάτι που ήταν υπό προετοιμασία εδώ και καιρό και είχε ετοιμασθεί πριν από την προκήρυξη των εκλογών. Οι άλλες διατάξεις είναι και αυτές προϊόν συζητήσεων στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και εκπράζουν την ανάγκη να γίνουν ρυθμίσεις για την καλύτερη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο αφομοιώνει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Γιατί η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση έχει μπει στο αυλάκι και ακριβώς η εφαρμογή ενός νέου συστήματος δημιουργεί τις ανάγκες για αλλαγές στο παλαιό σύστημα και την αντικατάσταση του παλαιού συστήματος με νέες ρυθμίσεις που είναι πιο αποτελεσματικές, είναι πιο κοντά στην πολιτική βούληση της πολιτείας για την αναβάθμιση της παιδείας σε όλα τα επίπεδα πρώτου, δεύτερου και τρίτου βαθμού. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Βουλγαράκης έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Κύριοι συνάδελφοι, σε ένα έγγραφο της ΟΛΜΕ, το οποίο ήρθε μόλις χθες, σε συνέχεια της ακρόασης την οποία είχαμε στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων επ' ευκαιρία του νομοσχεδίου, στη σελίδα 1 λέει επί λέξει τα εξής και θα ήθελα να ξεκινήσω με αυτά. Για μια ακόμη φορά η Κυβέρνηση ακολουθεί την τακτική του αιφνιδιασμού καταθέτοντας ένα νομοσχέδιο-σκούπα, στο οποίο δεν κυριαρχεί η ειδική αγωγή αλλά οι λοιπές διατάξεις. Επιδιώκει έτσι προεκλογικά να διευθετήσει μια σειρά από εκκρεμότητες της μεταρρύθμισης και ταυτόχρονα να υποβαθμίσει το θεσμό της ειδικής αγωγής.

Ταυτόχρονα -λέγει η ΟΛΜΕ- δίνει δείγματα γραφής για το πώς εννοεί το διάλογο με την εκπαιδευτική κοινότητα και για την τακτική που ενδεχομένως θα ακολουθήσει μετεκλογικά σε μια σειρά ζητημάτων, ασφαλιστικό, διαγωνισμοί, ΑΣΕΠ, σύνδεση μισθών - αποδοτικότητα, αξιολόγηση κλπ., σε περίπτωση που εκλεγεί κλπ. Το διοικητικό συμβούλιο της ΟΛΜΕ εκφράζει την εναντίωσή του στη φιλοσοφία και τις επί μέρους διατάξεις του νομοσχεδίου."

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό, κατά τη γνώμη μου, εί-

και το κεντρικό πολιτικό πρόβλημα των ημερών. Είναι δηλαδή το πρόβλημα που λέγει ότι όταν κάποιος παραμένει στην εξουσία για πάρα πολύ καιρό, χάνει το μέτρο και την αίσθηση της κοινωνικής αντιστοιχίας και του διαλόγου. Και αυτό είναι κάτι που εκφράζεται με μια αλαζονεία που διαχέεται σε όλον τον καθετοποιημένο άξονα της Κυβέρνησης επ' ευκαιρία του κάθε νομοσχεδίου, επ' ευκαιρία της κάθε πολιτικής απόφασης, επ' ευκαιρία του κάθε μέτρου, το οποίο προτείνεται. Και πώς εκφράζεται αυτό το συγκεκριμένο μέσο στο νομοσχέδιο; Αλλά πριν μπω στο νομοσχέδιο, επιτρέψτε μου να πω κάτι άλλο. Σε έκτακτη σύνοδο των πρυτάνεων, που έγινε πριν από κάποιες μέρες, ο κ. Κλάδης ενεφανίσθη με μια τροπολογία, η οποία ούτε λίγο ούτε πολύ έλεγε ότι θα αλλάξει το εκλεκτορικό Σώμα, θα μειώσει τη συμμετοχή των καθηγητών, κατ' ακολουθία των αντιπάλων προς την Κυβέρνηση φοιτητικών παρατάξεων, προκειμένου να εκλεγούν οι αρεστοί, εάν αυτό το καταφέρουν, οι "ημέτεροι" πρυτάνεις.

Ερωτώ: Είναι όντως έτσι;

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Δεν είναι έτσι.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Χαίρομαι.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Μου επιτρέπετε όμως μία διακοπή;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Παρακαλώ.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Από πού έχετε αυτήν την πληροφορία;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Πήγε ο κ. Κλάδης στην έκτακτη σύνοδο...

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Από πού έχετε αυτήν την πληροφορία;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Από τους πρυτάνεις.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Από ποιον πρύτανη;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ. Στην Ασφάλεια είμαστε;

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Λέτε πράγματα τα οποία δεν είναι σ' αυτό το πνεύμα. Μη μιλάτε λοιπόν...

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Θα παρακαλέσω να μην αμφισβητείτε ούτε κόμμα απ' αυτά που λέγω, διότι διαβάζω κείμενα και αναφέρομαι σε πρόσωπα. Φωνάξετε εδώ τον κ. Κλάδη και τους πρυτάνεις και να με διαψεύσετε. Όταν εγώ όμως μιλώ, να ξέρετε ότι μετράω και τα λόγια μου και γνωρίζω καλά ελληνικά. Ερώτηση, λοιπόν, επί της ουσίας: Υπάρχει τέτοια πρόθεση από το Υπουργείο;

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Θα σας απαντήσω.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Δεν απαντάτε, λοιπόν.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Θα σας απαντήσω μετά.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Αυτό και μόνο το γεγονός, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατά τη γνώμη μου, σηματοδοτεί μια πολύ συγκεκριμένη συμπεριφορά και ένα πολιτικό άρωμα, το οποίο αυτές τις μέρες υπάρχει στην ατμόσφαιρα. Και πώς αλλιώς εκφράζεται το άρωμα αυτό;

Διαβάζω: "Ενωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας. Ο Πρόεδρος.

Τις τελευταίες εβδομάδες επιχειρείται με συνοπτικές διαδικασίες η κατάλυση βασικών αρμοδιοτήτων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που οδηγεί σε συρρίκνωση του θεσμού και ουσιαστικά στην κατάργησή του. Σε διάστημα λιγότερο από δύο μήνες επιχειρείται να περιέλθουν στην κεντρική εξουσία ξανά αρμοδιότητες της πρόνοιας και της εκπαίδευσης" -στην περίπτωση μας της εκπαίδευσης- "ενώ συνεχίζεται η διάθεση καταστρατηγήσεως του νόμου περί δημοκρατικού προγραμματισμού. Και συγκεκριμένα: Με τις διατάξεις του ν. 2218 περιήλθαν στην αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης θέματα διοίκησης σχολείων, μόνιμου προσωπικού, προσωπικού ιδιωτικού δικαίου κλπ. Με το ήδη κατατεθέν προς ψήφιση σχέδιο νόμου απόμων με ειδικές ανάγκες κλπ., του Υπουργείου Παιδείας, αφαιρούνται με το άρθρο 14 παράγραφος 30 όλες οι αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων σε θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και επανέρχονται στο Υπουργείο Παιδείας." Δηλαδή καταργείται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλο αυτό εδώ (επιδεικνύει συγκεκριμένο έντυπο) το οποίο εξεδόθη από το Εθνικό Τυπογραφείο και είναι έκδοση του Υπουργείου Παιδείας, με ένα μόνο άρθρο. Έχουμε δε και τη νότα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Και για τα ΠΣΕ το Συμβούλιο της Επικρατείας είπε ότι είναι αντισυνταγματικά. Δεν βλέπω όμως την ευαισθησία σας. Και σε μια σειρά από άλλα ζητήματα το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει κρίνει επίσης ότι είναι αντισυνταγματικά. Έχω έναν αναλυτικό κατάλογο και θα τα αναφέρω στη δευτερολογία μου. Δεν είδα όμως την ευαισθησία σας.

Τι σημαίνει αυτό όμως πρακτικά; Σημαίνει, όπως λέγει ο κ. Κατριβάνος σε συνέντευξή του σήμερα, τα εξής: Λέγει: "Αφ' ετέρου καταργείται και η ύπαρξη αποκεντρωμένης υπηρεσίας της περιφέρειας, για τη δημιουργία της οποίας εκαυχώντο το 1996, για δήθεν αποκέντρωση. Είναι αυτή η περιφέρεια που αποδυναμώνει και αποδυναμώνει καθημερινά το θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως και επιπλέον δημιουργούνται δεκατρείς περιφερειακές διευθύνσεις.

Σε μία περίοδο που δεν διατίθενται κονδύλια για την παιδεία, οι διευθυντές που θα στελεχώσουν αυτές τις περιφερειακές διευθύνσεις, θα παίρνουν τον παχυλότατο μισθό των επιτακτώων χιλιάδων δραχμών. Η σχετική παράγραφος είναι αποκαλυπτική. Οι διευθυντές θα παίρνουν αποδοχές ειδικού παρέδρου του παιδαγωγικού ινστιτούτου και μηνιαίο επίδομα θέσης ίσο προς το διπλάσιο του προβλεπόμενου για τους σχολικούς συμβούλους".

Αυτό λοιπόν είναι η μία έκφανση που υπάρχει σ' αυτό το νομοσχέδιο. Υπάρχει όμως και μία δεύτερη κατηγορία διατάξεων. Είναι εκείνες που εμμέσως παρεμβαίνουν στην ήδη ψηφισμένη εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία αποκαλείται διαδικασία μεταρρυθμίσεως. Δηλαδή, αν μου επιτρέπετε να το πω διαφορετικά, ουσιαστικά προσθέτουν έναν ακόμα κρίκο στις υπαναχωρήσεις οι οποίες έχουν γίνει στη διαδικασία της μεταρρύθμισης.

Πώς συμβαίνει αυτό; Με δύο τρόπους. Πρώτον, πρόσβαση από τα ΤΕΕ στα ΤΕΙ. Επανερχομαι στην ΟΛΜΕ, διαβάζω γιατί θέλω να είμαι πολύ συγκεκριμένος: "Μία προβληματική διάταξη που περιέχεται στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο για την εκπαίδευση απόμων με ειδικές ανάγκες αντικαθιστά την διάταξη περί υποχρεωτικής επαγγελματικής εμπειρίας που έθετε ο ν. 2640/98 για τη συμμετοχή των αποφοίτων ΤΕΕ σε διαδικασίες επιλογής για την εισαγωγή τους στα ΤΕΙ. Η παλαιότερη αυτή διάταξη είχε συναντήσει την καθολική αντίδραση καθηγητών μαθητών και γονέων και όλων των εκπαιδευτικών φορέων, γιατί έθετε φραγμούς στη συνέχιση των σπουδών μαθητών τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Και όμως και με τη νέα διάταξη οι φραγμοί συνεχίζονται να υφίστανται. Και είναι τόσο ισχυροί, που ίσως η διέξοδος προς τα ΤΕΙ για τους αποφοίτους των ΤΕΕ θα είναι μόνο στα χαρτιά", λέει η ΟΛΜΕ. Και παραθέτει εδώ τους λόγους γιατί αυτό το επικαλείται και το αποδεικνύει. Λέει δηλαδή: Για να λάβει πτυχίο μαθητής της Β' Λυκείου στα ΤΕΕ, θα πρέπει να εξετασθεί σε κάποια μαθήματα σε πανελλαδικές εξετάσεις. Από τους αποφοίτους δικαίωμα για εγγραφή στον αξιολογικό πίνακα, στον οποίο θα επιλέγονται αυτοί που θα εισάγονται στα ΤΕΙ, έχουν μόνο όσοι έχουν μέσο όρο δέκα (10) πανελλαδικώς στα εξεταζόμενα μαθήματα. Άρα αποκλείονται κάποιοι απόφοιτοι, οι οποίοι δεν θα έχουν ποτέ το δικαίωμα να συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή.

Ο Υπουργός Παιδείας κάθε χρόνο αποφασίζει το ποσοστό των αποφοίτων ΤΕΕ από τον αξιολογικό πίνακα που έχουν δικαίωμα εισαγωγής και εδώ δεν προσδιορίζεται ούτε το ποσοστό των θέσεων αλλά ούτε και κάποιοι όροι για την απόφαση του Υπουργού. Δηλαδή ο Υπουργός μονομερώς το αποφασίζει αυτό. Αυτός θέτει τους όρους.

Και, τέλος, όσοι τελικά περάσουν από αυτές τις διαδικασίες δεν εγγράφονται στα ΤΕΙ, αλλά εγγράφονται σε ένα εξαμηνιαίο πρόγραμμα ειδικής εκπαίδευσης στα ΤΕΙ με εξετάσεις που διενεργούν τα ΤΕΙ, τα οποία κλείνουν, πόσοι από αυτούς θα εγγραφούν χωρίς δυνατότητες ποσοστού.

Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να πω ότι είναι ένα μερεμέτι στη διαδικασία της μεταρρύθμισης. Και υπάρχει και δεύτερο μερεμέτι, το οποίο αυτή τη φορά όμως αφορά το σύνολο των μαθητών και -επιτρέψτε μου να πω- θέτει ένα θέμα και δεοντολογίας και τάξεως στην εκπαιδευτική διαδικασία. Και αναφέρομαι στο περίφημο International Baccalaureat. Το International Baccalaureat είναι ένας θεσμός της ιδιωτικής εκπαίδευσης, ένας ιδιωτικός εκπαιδευτικός οργανισμός που εδρεύει στη Γενεύη. Δεν έχει όμως σχέση αυτό ούτε με το γαλλικό Baccalaureat, για να μην μπερδεύεται, ούτε επίσης έχει σχέση και με το European Baccalaureat. Είναι μία διαδικασία η οποία οδηγεί σε εγγραφή στα αγγλόφωνα τμήματα κλπ.

Με αυτόν τον νόμο δίνεται η δυνατότητα σ' αυτούς που έχουν τελειώσει το Baccalaureat, αποφεύγοντας όλες τις εκπαιδευτικές διαδικασίες της Β' Λυκείου και τη διαδικασία των προφορικών κλπ., της Γ' Λυκείου με μία συνοπτική διαδικασία μόνο στη Γ' Λυκείου, να μπουν στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Εγώ, λοιπόν, λέω το εξής σε όλους τους μαθητές: "Αφού έτσι λέει το Υπουργείο Παιδείας, έτσι να κάνετε. Δηλαδή να ακυρώσετε στην πράξη την Β' και τη Γ' Λυκείου και πηγαίνετε όλοι, εφόσον έχετε κάποια χρήματα, να πάρετε το International Baccalaureat".

Να, λοιπόν, κυρίες και κύριοι, πώς σε ένα νομοσχέδιο, που έρχεται στο παρά πέντε, λίγες μέρες πριν κλείσει η Εθνική Αντιπροσωπεία, παρεμβάλλονται διαδικασίες που σχετίζονται με την ποιότητα της νομοθετικής διαδικασίας και φυσικά, με την ουσία της μεταρρύθμισης. Και η ειδική αγωγή, θα μπορούσε να πει κανείς, προφάσεις εν αμαρτίαις!

Η ειδική αγωγή κατά τη γνώμη της Νέας Δημοκρατίας, κύριοι συνάδελφοι -διότι οι κυρίες βλέπω αποχώρησαν- θα έπρεπε να ήταν ένα σχέδιο νόμου που ως εκ της βαρύτητός του θα έπρεπε να είχε έρθει μόνο του στην Εθνική Αντιπροσωπεία. Και θα έπρεπε να αντιμετωπιζόταν τα θέματα, ένα προς ένα, με βάση την εμπειρία, την κοινωνία, τις έρευνες, τη βιβλιογραφία, αλλά και τη δεδομένη πολιτική βούληση, όλων των πτερύγων της Βουλής, για να βοηθηθούν όλοι αυτοί οι άνθρωποι, οι οποίοι επιτελούν διάφορες διαδικασίες μέσα σε αυτό το σχέδιο νόμου. Γιατί προσωπικά δεν πιστεύω -όπως και η Νέα Δημοκρατία- ότι υπάρχει Έλλην βουλευτής, ο οποίος δεν επιθυμεί να βοηθήσει συνανθρώπους του.

Από την άλλη, όμως, πλευρά πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι και η μεγαλύτερη νόσος η οποία υπάρχει στο Κοινοβούλιο -και πολλές φορές εξαιτίας αυτής της νόσου λειτούργησαν νομοθετήματα "ειδικών αναγκών"- είναι ο κομματισμός. Αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα, που πάντα παρεμβάλλεται στη νομοθετική διαδικασία και δημιουργήσει προβλήματα.

Δεκαπέντε χρόνια, λοιπόν, μετά το ν. 1566 αποφασίζει το Υπουργείο να αντικαταστήσει το νόμο αυτόν, ενώ στη διάρκεια των χρόνων δεν υπήρξε καμία πολιτική βούληση για ενεργοποίηση διαφόρων προεδρικών διαταγμάτων, τα οποία τον αποτελούσαν. Και η αλήθεια είναι ότι ο νόμος βασιζόταν σε πάρα πολλά προεδρικά διατάγματα, τα οποία τελικά δεν βρήκαν ποτέ το δρόμο τους και την ολοκλήρωσή τους.

Το αποτέλεσμα φυσικά ήταν ότι ένα ελάχιστο ποσοστό των παιδιών αυτών εξυπηρετείται με αυτές τις διαδικασίες. Σε όλους τους τύπους σχολείων ειδικής αγωγής φοίτησαν μόνο δεκατρείς χιλιάδες, όπως σωστά ελέγχθη, από ένα σύνολο, κατά άλλους εκατό χιλιάδων, κατά άλλους διακοσίων χιλιάδων, πάντως είναι ένα πολύ σημαντικό σύνολο. Και, επίσης, δεν έγινε ποτέ καμία σοβαρή προσπάθεια καταγραφής των μαθητών των κοινών σχολείων που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε να μπορούμε να μιλάμε με συγκεκριμένους αριθμούς και μέτρα.

Πολλοί μαθητές είναι έγκλειστοι σε ιδρύματα του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας χωρίς εκπαίδευση και φυσικά χωρίς καμία προοπτική για την κοινωνική τους ενσωμάτωση. Άλλοι βρίσκονται στα σπίτια τους χωρίς καμία αγωγή και άλλοι μετά το δημοτικό εγκατέλειψαν την εκπαίδευση λόγω ανυπαρξίας προνομιασών.

Ενώ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έγιναν κάποια βήματα -επτακόσιες ειδικές τάξεις και εκατόν σαράντα πέντε ειδικά δημο-

τικά- στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχουν μόνο δεκαπέντε ειδικά λύκεια και γυμνάσια με δύο-τρεις επαγγελματικές σχολές.

Από άποψη ποιότητας η κατάσταση είναι επεικώς απαράδεκτη. Υπάρχουν ελλείψεις υποδομών προσωπικού, ενώ η φιλοσοφία της ενσωμάτωσης δεν έχει καλλιεργηθεί και δεν υπάρχουν εκπαιδευτικά προγράμματα και βιβλία.

Το σχέδιο νόμου, που συζητάμε σήμερα, και αυτό χαρακτηρίζεται από παραπομπές σε υπουργικές αποφάσεις και σε προεδρικά διατάγματα. Απουσιάζουν οποιεσδήποτε δεσμεύσεις εκ μέρους της πολιτείας σε ό,τι αφορά τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής και σε υλικά μέσα και σε έμπυχο δυναμικό.

Οι ρυθμίσεις που προτείνονται κατ'ουσία δεν θα έχουν ουσιαστική αξία, εάν δεν συνοδεύονται από τη ρητή πολιτική βούληση για την υλοποίησή τους, που πρέπει να εκφράζεται με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη των στόχων. Πρέπει, δηλαδή, παραδείγματος χάρη, να περιλαμβάνονται μέτρα που να ενισχύουν το χαρακτήρα αυτών των αποφάσεων, διότι, εάν ο χαρακτήρας αυτών των αποφάσεων δεν ισχυροποιείται από αντίστοιχες δεσμεύσεις, είναι προφανές ότι θα καταλήξουμε σε μία παρόμοια διαδικασία.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι, φαντάζομαι, γνωστή η διακήρυξη της Σαλαμάγκα. Η διακήρυξη της Σαλαμάγκα και το πλαίσιο δράσης για την Ειδική Αγωγή είναι η παγκόσμια συνδιάσκεψη για την Ειδική Αγωγή που έγινε στη Σαλαμάγκα της Ισπανίας 7 με 10 Ιουνίου του 1974. Αυτή η συνδιάσκεψη κατέληξε σε κάποια πορίσματα -τα πορίσματα τα έχω εδώ, είναι στη διάθεση των συναδέλφων, αν θέλουν να τα μελετήσουν- και έκτοτε, με βάση αυτά τα πορίσματα και κάποιες άλλες βελτιώσεις, που έχουν προκύψει από ερευνητικές δουλειές αξιολογών επιστημόνων, όλες οι πολιτείες, όλα τα κράτη της Ευρώπης, αλλά και αλλού, προσπαθούν να εναρμονίσουν τις νομοθεσίες τους, προσπαθούν να εναρμονίσουν όλες τις αποφάσεις τους με βάση τις αρχές που η διακήρυξη της Σαλαμάγκα προβλέπει.

Το ερώτημα σε αυτό το σχέδιο νόμου στα λίγα άρθρα ανάμεσα στα πολλά που αφορούν την Ειδική Αγωγή είναι το εξής: Το πνεύμα συνάδει με τα πορίσματα αυτής της συνδιάσκεψης;

Επιτρέψτε μου να πω χωρίς καμία δόση υπερβολής ότι το σχέδιο νόμου αυτό, ειδικά στο κομμάτι της Ειδικής Αγωγής, κάνει πράγματι θετικά βήματα. Και είναι προς τιμή σας, γιατί έχετε εμένα μου αρέσει να αποδίδω τα του Καίσαρος τω Καίσαρι. Κάνει κάποια θετικά βήματα. Μπράβο, καλά κάνετε. Επίσης, παίρνει κάποιες σωστές αποφάσεις. Και σε αυτό πάλι καλά κάνετε.

Επιτρέψτε μου, όμως, να πω ότι σιωπά δραματικά για πάρα πολλά ουσιαστικά ζητήματα που κυρίως δίνουν το πνεύμα που θα έπρεπε η πολιτεία να δίνει μιλώντας για ένα τόσο μεγάλο νομοθέτημα.

Έχω στη διάθεσή μου -δεν προλαβαίνω δυστυχώς να αναφερθώ, γιατί ο χρόνος δεν είναι αρκετός- μια εκτενή προσέγγιση των απόψεων του νομοσχεδίου με βάση τη διακήρυξη της Σαλαμάγκα. Ελπίζω στη δευτερολογία μου να έχω τη δυνατότητα να αναφερθώ σε αυτή.

Απλώς, θα ήθελα να πω ότι, παραδείγματος χάρη, δεν γίνεται καμία προσέγγιση στα αναλυτικά προγράμματα, ενώ είναι γνωστό ότι τα αναλυτικά προγράμματα θέλουν και μια διαφορετική προσέγγιση. Και το λέει εδώ η έκθεση της διακήρυξης.

Επίσης, δεν γίνεται λόγος για ειδικές κατηγορίες, όπως κορίτσια, αγροτικές περιοχές κλπ. και δεν συμπεριλαμβάνονται άτομα που έχουν, παραδείγματος χάρη, μεσογειακή αναιμία.

Είναι μια σειρά από ζητήματα τα οποία, νομίζω, θα έχουμε την ευκαιρία, αφού έχουμε και αρκετό χρόνο, να τα συζητήσουμε και να τα εκθέσουμε αναλυτικά.

Θέλω, τέλος, να αναφέρθω στα ζητήματα του νομοσχεδίου, να κλείσω με μια παρατήρηση που αφορά τα Τ.Ε.Ι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η υπόθεση των Τ.Ε.Ι. πρέπει κάποια στιγμή να κλείσει. Είναι γεγονός ότι η ελληνική πολιτεία για πάρα πολλά χρόνια απέφυγε ουσία, ενώ θέλησε κατ'αρχήν να ρυθμίσει το μεγάλο κεφάλαιο των Τ.Ε.Ι. Αποτέλεσμα, δεκάδες χιλιάδες απόφοιτων Τ.Ε.Ι. να είναι θεωρητικά στον αέρα. Και λέω θεωρητικά, γιατί η αγορά έχει αποφασίσει αλλιώς και

γιατί οι συνθήκες της ελεύθερης οικονομίας της αγοράς αποδίδουν τον καθένα στη θέση που θα πρέπει να είναι. Και πάλι έχω αποφασίσει αλλιώς.

Υπάρχει η παρέμβαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το θέμα, κύριε Υπουργέ, πρέπει να κλείσει. Για τη Νέα Δημοκρατία τα Τ.Ε.Ι. ανήκουν, ως γνωστόν, με δήλωση του Προέδρου της, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δεν μπορεί, όμως, να σέρνεται αυτή η διαδικασία όλα αυτά τα χρόνια και να είναι ουσιαστικά υπό καθεστώς ομηρίας όλοι αυτοί οι χιλιάδες άνθρωποι. Ή θα πρέπει η ελληνική πολιτεία να πει, με συγχωρείτε άκυρον, κάνουμε λάθος, ή θα πρέπει να το ρυθμίσει. Πάντως, με μεσοβέζικες καταστάσεις στη στροφή του αιώνα δεν μπορούμε να προχωρήσουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός):** Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Κύριε Πρόεδρε, ο κ. Βουλγαράκης δεν έχει αναγγείλει το νόμο. Ο νόμος λέει ότι τα Τ.Ε.Ι. ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το θέμα είναι από εκεί και πέρα τι λέει η Νέα Δημοκρατία. Και περιμένω με μεγάλο ενδιαφέρον να ακούσω πραγματικά όχι την αορίστη, αλλά τη συγκεκριμένη τοποθέτησή της σε αυτό το θέμα.

**ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ:** Εσείς τι πρόταση κάνετε;

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Εγώ σας είπα ότι μέχρι την Τρίτη θα σας μιλήσω γι' αυτό το θέμα.

**ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ:** Είναι ευκαιρία να το ξεκαθαρίσετε.

**ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ (Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων):** Πήρα το λόγο γιατί διέκοψα τον κ. Βουλγαράκη πριν, ο οποίος αναφέρθηκε σε μία κλειστή συζήτηση-διάλογο των πρυτάνεων και του ειδικού γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας κ. Κλάδη. Όπως ξέρετε σ' αυτές τις συζητήσεις γίνεται ένας ανοιχτός διάλογος, γίνονται προτάσεις και από αυτές τις συζητήσεις καταλήγουμε σε ορισμένα συμπεράσματα. Ο κ. Κλάδης -τον ρώτησα τώρα- διαψεύδει αυτά που είπε ο κ. Βουλγαράκης ότι ελέγχθησαν στη σύνοδο των πρυτάνεων. Αυτό που ανέφερε ο κ. Βουλγαράκης να ανéγνωσα στο "Βήμα". Στη σύνοδο των πρυτάνεων, το μόνο το οποίο συζητήθηκε, είναι πώς θα κατανέμονται οι εκλέκτορες των φοιτητών στα τμήματα. Θα κατανέμονται με βάση τον αριθμό των μελών ΔΕΠ των τμημάτων ή με βάση τον αριθμό των φοιτητών των τμημάτων;

Εν πάση περιπτώσει, το ποσοστό των φοιτητών δεν μειώνεται σε καμία περίπτωση. Παραμένει 80%. Ούτε και ο τρόπος εκπροσώπησης αλλάζει ούτε τέτοιο πράγμα συζητήθηκε. Ο νόμος Σουφλιά, ο οποίος ισχύει, αφήνει ένα κενό πάνω σ' αυτό το θέμα, με ποια βάση γίνεται, και αυτό ακριβώς συζητήθηκε. Στη συζήτηση οι πρυτάνεις δέχθηκαν ότι η δεύτερη ρύθμιση είναι αναμφισβήτητη η ορθή δηλαδή, οι εκλέκτορες των φοιτητών στα τμήματα να γίνονται με βάση τον αριθμό των φοιτητών των τμημάτων. Από πολλούς όμως πρυτάνεις υπήρξε προβληματισμός αν αυτή η ρύθμιση πρέπει να γίνει τώρα που είναι παραμονές των πρυτανικών εκλογών.

Αυτό δεν αποτελεί ούτε θέση της Κυβέρνησης ούτε θέση του Υπουργείου, αλλά ήταν ένας διάλογος, μέσα στη σύνοδο των πρυτάνεων, ο οποίος βγήκε προς τα έξω παραποιημένος. Αυτά τα λέω για την αποκατάσταση της αλήθειας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ** )

Όσον αφορά το θέμα των αποκεντρωμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, εμείς, όπως και η Επιστημονική Επιτροπή λέει, εφαρμόζουμε ακριβώς και συμμορφωνόμαστε με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Είναι υποχρέωση της πολιτείας να σέβεται τις αποφάσεις του ακυρωτικού δικαστηρίου. Ακριβώς επειδή σεβαστήκαμε την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας -παρά την αντίθετη γνώμη μας- για τα προγράμματα σπουδών επιλογής στο Πολυτεχνείο Κρήτης, περάσαμε το νόμο και δώσαμε εναλλακτικές μορφές φοίτησης των ανθρώπων που είχαν δεσμευθεί για να φοιτήσουν εκεί.

Όσον αφορά την είσοδο των αποφοίτων ΤΕΕ στα ΤΕΙ, ο κ.

Βουλγαράκης δεν ήταν στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αλλά θα γνωρίζει ότι είχε γίνει μεγάλη συζήτηση και είχε δεχθεί πίεση η Κυβέρνηση την αρχική ρύθμιση του 1998 να την τροποποιήσει. Κατόπιν της πιέσεως αυτής συγκροτήσαμε μία επιτροπή ειδικών υπό την προεδρία του προέδρου του ΤΕΙ Ηπείρου κ. Μάνου, η οποία κατέθεσε την πρότασή της και την κάναμε αποδεκτή, εδώ και έξι μήνες. Αυτή η ρύθμιση που υπάρχει στο νομοσχέδιο δεν είναι τίποτα άλλο παρά η ανακοίνωση που κάναμε βάσει της πρότασης της επιτροπής Μάνου.

Πρέπει να σας πω ότι, όσον αφορά το πόρισμα της επιτροπής Μάνου, η επιτροπή συζήτησε τα θέματα με όλους τους φορείς. Δεν είναι ανάγκη να συμφωνείς πάντοτε με τους φορείς.

Γνωρίζουμε, κύριε Βουλγαράκη, πώς προκύπτει η πλειοψηφία στην ΟΛΜΕ και γνωρίζουμε το ρόλο που παίζει ένα δυνατό κομματικό στέλεχος της παράταξής σας. Ο κ. Αντωνάκος έχει τις δικές του απόψεις και αυτήν τη στιγμή, με στήριξη από το ΚΚΕ και την παράταξή του, έχει την πλειοψηφία στην ΟΛΜΕ. Αυτό όμως δεν σημαίνει αμέσως ότι αυτή η πλειοψηφία στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΛΜΕ εκφράζει την άποψη των εκπαιδευτικών. Εσείς νομίζω δεν θα έχετε επαφή με την πραγματικότητα, εάν νομίζετε ότι αυτά που λέει τώρα η πλειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΛΜΕ εκφράζουν την άποψη των εκπαιδευτικών.

Όσον αφορά το International Baccalaureat, το οποίο έχει γίνει αποδεκτό από πενήντα τέσσερις κυβερνήσεις, είναι ένα δίπλωμα που δίνεται όπως και το GCE και τα άλλα, από ένα φορέα που έχουν συμμετοχή και οι άλλες κυβερνήσεις και είναι υψηλότερο επιπέδου. Έχει αναγνωριστεί αυτό το δίπλωμα ως δίπλωμα υψηλό, ισότιμο με το γαλλικό Baccalaureat. Εγώ ξέρω ότι στα αμερικάνικα πανεπιστήμια οι κάτοχοι του International Baccalaureat μπαίνουν στο δεύτερο χρόνο του πανεπιστημίου και όχι στον πρώτο. Και αυτό στα καλύτερα πανεπιστήμια της Αμερικής. Έχω και πρόσφατα παραδείγματα.

Γι' αυτό μερικά παιδιά εδώ στην Ελλάδα, τα οποία έχουν προγραμματίσει να σπουδάσουν στο εξωτερικό, προτιμούν να έχουν το International Baccalaureat από το να πάνε στο Ενιαίο Λύκειο.

Εμείς λέμε ότι αν θέλουν να το κάνουν αυτό, είναι δική τους επιλογή, μπορούν να το κάνουν. Αλλά εάν αλλάξουν γνώμη και θέλουν να φοιτήσουν σε ελληνικό πανεπιστήμιο, θα πρέπει να έχουν το απολυτήριο του Ενιαίου Λυκείου, το οποίο για να το πάρουν πρέπει να δώσουν επιτυχώς εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο Ενιαίο Λύκειο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, το λόγο.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Όχι, θα με ακούσετε πρώτα. Εξαντλείται το στάδιο των πρωτολογιών και ακολουθεί το στάδιο των δευτερολογιών σε όλα τα επίπεδα και στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους. Αν σας παραχωρεί τη σειρά ο κ. Γεωργακόπουλος, ευχαρίστως να μιλήσετε. Αλλά πρώτα είναι η σειρά του κ. Γεωργακόπουλου και μετά εσείς, για να δευτερολογήσετε.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Κύριε Πρόεδρε, αν πρόκειται να μιλήσει για ένα ή δύο λεπτά, δεν έχω πρόβλημα.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Δεν πρόκειται να μιλήσω περισσότερο από δύο λεπτά.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Ορίστε, έχετε το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Αναφέρθηκα στην έκτακτη σύνοδο των πρυτάνεων, στην οποία παρουσιάστηκε πράγματι ο κ. Κλάδης και είπε αυτά τα οποία είπε, τα οποία δημοσιεύτηκαν στον ημερήσιο Τύπο, σε πάρα πολλές εφημερίδες.

Η ερώτησή μου ήταν αν προτίθεται να γίνει οποιαδήποτε αλλαγή στο θέμα της εκλογής των πρυτανικών αρχών, δηλαδή του εκλεκτορικού σώματος. Ο κύριος Υπουργός είπε ότι ο κ. Κλάδης το διαψεύδει. Ο κ. Κλάδης ή δεν ξέρει ελληνικά ή δεν μπορεί να καταλάβει τι λέω. Διότι αν επιλεγεί, παραδείγματος χάρι, αριθμός εκλεκτόρων ίσος με τον αριθμό των μελών του ΔΕΠ, ο αριθμός των φοιτητών συγκεκριμένων σχολών αλλάζει. Εάν επιλεγεί αριθμός εκλεκτόρων ανάλογος με τον αριθμό των φοιτητών, πάλι ο αριθμός των εκλεκτόρων αλλάζει. Κατά σύμπτωση αυτός ο αριθμός που μεταβάλλεται, αφαιρεί εκλέκτορες από τις

μεγάλες σχολές, δηλαδή ιατρικές, νομικές κλπ. όπου εκεί η πλειοψηφία δεν είναι αρεστή και τον μεταφέρει αλλού. Αυτό όμως είναι κάτι διαδικαστικό.

Εν πάση περιπτώσει, δέκα χρόνια εμπειρίας σ' αυτήν την Αίθουσα δικής μου νομίζω ότι είναι κάποια μικρή εμπειρία για να μπορώ να καταλάβω πότε μία περίπτωση αλλάζει και πότε δεν αλλάζει. Έχω και κάποια χρόνια στην ΕΦΕΕ. Άλλο θέλω όμως να ρωτήσω.

Η ερώτηση είναι ευθεία και συγκεκριμένη. Δύο απαντήσεις έχει "ναι" ή "όχι". Μέχρι τώρα οι εκλογές για την ανάδειξη πρυτάνεων γίνονταν με έναν ορισμένο τρόπο καλώς ή κακώς. Εσείς έχετε την πρόθεση να φέρετε τροπολογία που καθ' οιονδήποτε τρόπο σκέπτεστε να αλλάξει αυτός ο αριθμός; Αυτή είναι η ερώτηση. Και σ' αυτήν την ερώτηση υπάρχουν μόνο δύο απαντήσεις: "Ναι" ή "όχι". Εάν πάντως έχετε τέτοια πρόθεση, επιτρέψτε μου να πω ότι αυτό θα σημαίνει ωμή παρέμβαση στην εκπαιδευτική κοινότητα και κατά τη γνώμη μου σηματοδοτεί μία πολύ βαθιά αντιδημοκρατική συμπεριφορά. Εύχομαι, πραγματικά, να μην είναι έτσι.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Ο κ. Γεωργακόπουλος έχει το λόγο.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Κύριε Πρόεδρε, δεν μπορώ παρά να μην ξεκινήσω από το τελευταίο το οποίο είπε ο αγαπητός συνάδελφος κ. Βουλγαράκης, ότι η οποιαδήποτε αλλαγή αποτελεί ωμή παρέμβαση στην αυτοτέλεια των πανεπιστημίων.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Δεν το είπα έτσι.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Έτσι το είπατε. Μιλήσατε για αντιδημοκρατική συμπεριφορά οποιαδήποτε αλλαγή και αν γίνει έστω και με νόμο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Αν λέω, δηλαδή, ότι στην Ηλεία αυτοί που σας ψηφίζουν πρέπει να φύγουν, τι σημαίνει αυτό;

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Κύριε Βουλγαράκη, σας παρακαλώ, μη διακόπτετε. Κάντε τη διαφήμιση μετά.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Να σας πω, κύριε Γεωργακόπουλε...

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Θα παρακαλέσω να είναι ομαλή η συζήτηση.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Με νόμο νομίζω γίνεται η εκλογή των πρυτανικών αρχών, ο οποίος θεσπίστηκε κάποτε και αν η Βουλή αποφασίσει να αλλάξει αυτόν το νόμο, με το νέο νόμο θα γίνεται η αλλαγή των πρυτανικών αρχών. Πού βλέπετε το αντιδημοκρατικό;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Να σας πω...

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Κύριε Βουλγαράκη, σας παρακαλώ! Δεν έχετε το λόγο. Ρητορικά ερωτήματα κάνει ο κ. Γεωργακόπουλος. Αν θέλετε να απαντήσετε, θα το κάνετε όταν έρθει η σειρά σας. Δεν γίνεται διάλογος κατά αυτόν τον τρόπο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Θέλω να επιστήσω την προσοχή του.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Δεν έχετε το λόγο, κύριε Βουλγαράκη.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Το λέω αυτό, κύριε Πρόεδρε γιατί αυτό δείχνει τη νοοτροπία την οποία έχει η Νέα Δημοκρατία, όταν μιλάει για θέματα δημοκρατίας.

Αυτό δείχνει πραγματικά ότι η Νέα Δημοκρατία ουσιαστικά εάν κάτι θίγει τη λογική τους ή τα επιχειρήματά τους ή οτιδήποτε, είναι αντιδημοκρατικό. Λες και εδώ δεν είναι με νόμο η εκλογή, όπως γίνεται σήμερα.

Ο Υπουργός είπε ότι έγινε μία συζήτηση. Δεν υπάρχει κάποιος νόμος σε εξέλιξη για να τον συζητήσουμε. Άρα συζητάμε περί ονους σκιάς και αναδεικνύουμε αυτό ως μείζον θέμα.

Παρακολούθησα τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας ο οποίος αφιέρωσε τα 2/3 του χρόνου του, δώδεκάμισι περίπου λεπτά να μιλάει για όλα τα άλλα, εκτός από το κύριο θέμα του νόμου, δηλαδή για την εκπαίδευση την οποία έχουμε για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Φαίνεται ότι αυτό δεν πολυασχολεί την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας. Βεβαίως είπε στο τέλος σε κάποιο σημείο ότι όλοι είμαστε υπέρ αυτών των ατόμων και έτσι νομίζει ότι έκλεισε το καθήκον του απέναν-

τι σε αυτά τα άτομα.

Μας είπε, παραδείγματος χάρη, ότι το ΠΑΣΟΚ, λόγω του ότι έχει μείνει πολύ στην εξουσία, έχασε τα ανακλαστικά του σε σχέση με την κοινωνική αντιστοιχία και ότι θα πρέπει να φύγει. Αυτό μας είπε λίγο-πολύ.

Φαίνεται ότι στη Νέα Δημοκρατία έχουν κατανοήσει πλήρως ότι στις επερχόμενες εκλογές θα υποστούν μια νέα ήττα και προσπαθούν να ενσταλάξουν στον κόσμο και γενικότερα στο εκλογικό σώμα ότι: κάθισαν αυτοί στην εξουσία, είναι δεκαεπτά χρόνια από το 1981 και μετά, καιρός είναι να αλλάξουμε. Δηλαδή δεν έχουν ουσιαστικά πολιτικά επιχειρήματα, δεν έχουν πολιτική να προβάλουν στον κόσμο να τον πείσουν ότι πρέπει να τους ψηφίσουν. Λένε μόνο ότι τάχα κουράστηκε το εκλογικό σώμα από το ΠΑΣΟΚ και γι αυτό θα πρέπει να αλλάξει.

Σας πληροφορώ λοιπόν κύριε Βουλγαράκη ότι ο ελληνικός λαός δεν έχει κουραστεί από τη διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Αντίθετα, το ΠΑΣΟΚ διαθέτει μια τέτοια προσαρμοστικότητα και ένα τέτοιο νεανικό σφρίγος, για το οποίο μπορεί κανένας να υπερηφανεύεται. Απόδειξη αυτού είναι ότι ο ελληνικός λαός επανειλημμένα τα τελευταία είκοσι χρόνια, στις πέντε εκλογές που έχουν γίνει τέσσερις φορές το έφερε στην Κυβέρνηση. Επομένως μην ελπίζετε στην κούραση του εκλογικού Σώματος.

Είπατε και κάτι άλλο, ότι τάχα συρρικνώνεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, γιατί θα μπουν κάποιοι διευθυντές στα σχολεία για να ασκούν τη διοίκηση, γιατί ουσιαστικά μέχρι τώρα οι νομαρχίες ασκούσαν τη λειτουργική διοίκηση στα σχολεία και όχι την πραγματική διοίκηση. Έχετε πάει σε σχολεία να δείτε πώς λειτουργούν; Έχετε μία αντίληψη για το τι γίνεται σήμερα στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης;

Επιβάλλεται να αναβαθμίσουμε την εκπαίδευση και δεν επιβάλλεται να μείνουμε κωλυμένοι σε ορισμένα στερεότυπα, απλώς και μόνο γιατί το είπε ο κ. Κατριβάνος ως πρύτανης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή ως πρόεδρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Σήμερα τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει η εκπαίδευση είναι πολλά και η Κυβέρνηση έχει κάνει πάρα πολλά στο τομέα αυτόν με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Τα έχουμε πει και δεν θα ξαναεπανέλθω σε αυτό. Είμαι υποχρεωμένος, όμως τώρα να ερθω στο κύριο θέμα που αντιμετωπίζει το νομοσχέδιο.

Με αυτό το νομοσχέδιο κύριε Πρόεδρε γίνεται πραγματικά μία επανάσταση στο θέμα με το οποίο αντιμετωπίζεται η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Τους αναγνωρίζεται η διαφορετικότητα ως δικαίωμα και ως στόχο διάκρισης με τα άλλα άτομα. Δεν είναι δηλαδή μειονέκτημα το ότι κάποιο άτομο για τον άλφα ή βήτα λόγο έχει μια ειδική ανάγκη. Ενισχύεται το δικαίωμα για ίσα δικαιώματα στη ζωή. Τους δίνουμε τη δυνατότητα να διεκδικήσουν με ίσους όρους αυτό που έχουν στη ζωή. Στην εργασία τους γίνεται μία προσπάθεια να καθιερωθούν τέτοιες στρατηγικές και διαδικασίες, που τα άτομα αυτά να μπορούν να αντιμετωπίσουν τη ζωή.

Επίσης, με την εκπαίδευση, η οποία δεν θα γίνεται πλέον σε ειδικά σχολεία, ένα είδος μειονοτικών σχολείων, αλλά θα γίνεται μαζί με τα άλλα σχολεία, δίνουμε το δικαίωμα σε αυτά τα παιδιά να ενσωματωθούν στην κοινωνία. Να μην νιώθουν ότι είναι κάτι διαφορετικό να μη νιώθουν ότι είναι έξω από την κοινωνία, ένα άλλο κομμάτι, το οποίο θα πρέπει να έχει μια ειδική αντιμετώπιση.

Σχεδιάζονται ειδικά εξατομικευμένα προγράμματα τα οποία απευθύνονται σε καθεμία από αυτές τις μικρές ομάδες, με τη διαφορετικότητα την οποία έχουν.

Πρωθυμούνται προειδικά προγράμματα στην εκπαίδευση όλων αυτών των ατόμων. Γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά πόσο ευαίσθητη είναι η κοινωνία, παρ' ότι μέχρι τώρα δεν είχαν αντιμετωπιστεί τα άτομα αυτά με την πρόποσα προσοχή που έπρεπε να έχουν. Δίνουμε δηλαδή, σήμερα σε αυτά τα άτομα, με τη νέα μορφή την οποία θα πάρει η εκπαίδευση, περισσότερη αισιοδοξία για το μέλλον και περισσότερη συμμετοχή στη ζωή.

Η σχολική ενσωμάτωση θα φέρει παράλληλα και την οικονομική ενσωμάτωση, η οποία θα οδηγήσει βεβαίως στην κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Αυτά είναι τα προτερήματα του εκπαιδευτικού συστήματος,

που προσπαθεί να καθιερώσει το νομοσχέδιο αυτό. Πρέπει να υπάρχει μια ολόπλευρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητας αυτών των ατόμων. Δεν πρέπει να ξεχωρίζουν ως κάτι το διαφορετικό. Μία καλά σχεδιασμένη εκπαιδευτική πολιτική, που θα προσαρμόζεται με ευελιξία σε εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα σε συνδυασμό με άλλα ιατρικά και κοινωνικά και λοιπά μέτρα, δίνει τη δυνατότητα αυτή, την οποία είπα προηγουμένως, για την ενσωμάτωση στην κοινωνία.

Λέμε "όχι" λοιπόν στα χωριστά σχολεία, δηλαδή στα σχολεία της ειδικής αγωγής. Είναι η ώρα και η στιγμή που τα άτομα αυτά θα μπορέσουν να έχουν μία πλήρη εκπαίδευση, έτσι ώστε να μπορέσουν να δουν τα πράγματα με ένα άλλο μάτι, το μάτι της αισιοδοξίας με το μάτι που θέλει μια σύγχρονη κοινωνία. Τα άτομα αυτά δεν είναι άτομα τα οποία θα πρέπει να πετάξουμε στον Καιάδα της κοινωνικής απομόνωσης. Είναι άτομα τα οποία θα πρέπει να τύχουν της ειδικής προσοχής της πολιτείας και να έχουν μια πλήρη αποδοχή από όλους μας. Έχουν δικαίωμα στη ζωή, έχουν δικαίωμα στην οικονομία έχουν δικαίωμα στην κοινωνική συνοχή.

Γι αυτό, λοιπόν, πιστεύουμε ότι με το νομοσχέδιο αυτό δίνεται μία καινούρια διάσταση στην εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τελειώνοντας ήθελα να ρωτήσω τη Νέα Δημοκρατία, αν θα ψηφίσει το νομοσχέδιο αυτό. Δεν άκουσα αν το είπατε, κύριε συνάδελφε. Το είπατε;

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Δεν το ψηφίζουμε.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Αν το είπατε, τότε χαίρομαι που και σεις θα το ψηφίσετε, γιατί θα είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο θα έχει την ευρύτερη αποδοχή...

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Σας είπα ότι δεν το ψηφίζουμε.

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ:** Α, δεν το ψηφίζετε. Μάλιστα. Πήγα να πω μία καλή κουβέντα για σας, αλλά βλέπω ότι δυστυχώς ούτε τη μεγαλοψυχία γι αυτά τα άτομα που μου είπατε ότι κόπτεται όλη η κοινωνία κλπ.

Δεν το ψηφίζετε, χωρίς να μας πείτε τι είχατε κάνει εσείς στο διάστημα το οποίο ήσασταν κυβέρνηση -μικρό ή μεγάλο δεν έχει σημασία- και τι πρόκειται να κάνετε γι αυτά τα άτομα. Δηλαδή θα τα αφήσετε έτσι, όπως ήταν παλαιότερα, να είναι απόβλητα, να είναι οι περιφρονημένοι της κοινωνίας;

Εμείς δεν θέλουμε αυτούς τους πολίτες ούτε περιφρονημένους ούτε απόβλητους. Θέλουμε τους πολίτες αυτούς περήφανους, να νιώθουν ότι ζουν σε μία κοινωνία πολιτισμένη, προηγμένη, που λόγω ακριβώς των ειδικών αναγκών, που έχουν, τυγχάνουν και της ιδιαίτερης προσοχής, προστασίας και μερίμνας της πολιτείας.

Μόνο έτσι θα αντιμετωπίσουμε αυτά τα άτομα και έτσι πιστεύω ότι το νομοσχέδιο αυτό τα αντιμετωπίζει.

Κύριε Πρόεδρε, για την οικονομία του χρόνου, επειδή γνωρίζω πάρα πολύ ότι πολλοί συνάδελφοι θα ήθελαν να δευτερολογήσουν, αλλά και λόγω των ειδικών συνθηκών, θα σταματήσω εδώ την αγόρευση μου και εάν χρειαστεί, θα τα πω ή επί των άρθρων ή στη δευτερολογία μου. Ευχαριστώ πολύ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Ο κ. Κατσιλιέρης έχει το λόγο.

**ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΤΣΙΛΙΕΡΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάνω το εξής σχόλιο. Το τελευταίο διάστημα η Αντιπολίτευση και κυρίως η Νέα Δημοκρατία καταφεύγει πολύ συχνά στην καταγγελία, αλλά και στην αποχώρηση από διάφορα σχέδια νόμων που έρχονται στη Βουλή και φοβάμαι ότι το ίδιο θα έκανε και σήμερα, εάν δεν υπήρχε η ευαισθησία, μιας και το σχέδιο νόμου αναφέρεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Νομίζω ότι το τελικό "όχι" σε αυτό το σχέδιο νόμου είναι η απάντησή της για το πώς βλέπει την προσέγγιση που πρέπει να έχουμε στα άτομα με ειδικές ανάγκες, δηλαδή στην εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Θα είχε νόημα, αξία, περιεχόμενο, εάν οι όποιες παρατηρήσεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης εστιάζονταν στο να βελτιώσουν την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση συνολικότερα, το σχέδιο νόμου που συζητάμε σήμερα ειδικότερα. Όμως, από το Σεπτέμβριο του 1997 μέχρι σήμερα σε όλες τις εκδηλώσεις από όλα τα βήματα, μονότονα, με τον ίδιο τρόπο, έχει ένα λόγο κατε-

δαφιστικό, ένα λόγο που αρνείται τη μεταρρύθμιση και τη βαπτίζει απορρύθμιση, που συνεχώς ζητάει την απόσυρση και την κατάργηση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, ότι είναι αδύνατον να βοηθήσει ουσιαστικά σε αυτά, που είναι μία κατάκτηση του ελληνικού λαού. Σε λίγους μήνες, τον Ιούνιο, θα αποφοιτήσουν περίπου εβδομήντα δύο χιλιάδες μαθητές από την Γ' Λυκείου, ένα φυσιολογικό ποσοστό που δεν θα καταφέρει να πάρει το απολυτήριο του Ενιαίου Λυκείου, 5% - 10%. Μας οδηγεί σε έναν αριθμό περίπου εξήντα πέντε χιλιάδων μαθητών που θα έχουν το ενιαίο απολυτήριο στα χέρια και με το οποίο για πρώτη φορά θα μπουν στα ελληνικά πανεπιστήμια. Τις υπόλοιπες περίπου είκοσι χιλιάδες θέσεις θα καλύψουν οι μαθητές παρελθόντων ετών.

Αυτή, λοιπόν, είναι η απάντηση, αυτή είναι η κατάκτηση του ελληνικού λαού και ειδικότερα των νέων μας, που ξεκινούν με τον καινούριο αιώνα, το 2000, να μπαίνουν στα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα χωρίς εξετάσεις, ακριβώς με αυτό το αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, που τρία ολόκληρα χρόνια χτιζόταν και που φέρνει πλέον τα πρώτα ελπιδοφόρα μηνύματα αλλά και αποτελέσματα στους νέους ανθρώπους.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Ο κ. Αλεξόπουλος έχει το λόγο.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ:** Κύριε Υπουργέ, το υπό συζήτηση σχέδιο νομου είναι έντονα ουσιώδες και πρέπει να ρυθμίσει σοβαρά προβλήματα, τα οποία επεσώρευσε η ανεπάρκεια των μέχρι σήμερα νόμων που έχουν έλθει για συζήτηση στο Κοινοβούλιο.

Το πρόβλημα της αντιμετώπισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες απασχόλησε την κοινωνία από τα πανάρχαια χρόνια και συνεχίζει να την απασχολεί έντονα και ανθρώπινα. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τον "Καιάδα" και την καταγραφή της ιδέας του ως διαδικασία καθάρσης, ελάφρυνσης και απαλλαγής της κοινωνίας από το ανεπιθύμητο και δυσβάσταχτο βάρος.

Σήμερα η κοινωνία μας αφήνει να αναπτυχθούν οι πιο λεπτές ανθρώπινες πτυχές, όπως η αλληλεγγύη και στοργή προς τα άτομα αυτά, που είναι κομμάτι της, και μάλιστα αρκετά υπολογίσιμο. Γι' αυτό πρέπει να ενσκήψουμε με σοβαρότητα στα καυτά προβλήματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες και μάλιστα την ειδική αγωγή, η οποία θα τα εντάξει ως ισότιμα και ισόβαθμα μέλη στην κοινωνική ζωή και ακόμα την οικονομική παραγωγή.

Έχω την αίσθηση πως το συζητούμενο νομοσχέδιο ενέχει στοιχεία προχειρότητας και ότι αγνοήθηκαν οι καλές φωνές και θετικές εισηγήσεις των ειδικών στο ζήτημα αυτό. Γιατί είναι γνωστό πως η παιδείας μας ταλανίζεται από απάθεια και αβεβαιότητα. Η Δημόσια Διοίκηση ήδη πάσχει βαρέως. Ο ΟΑΕΔ συγκλίνει με την ανεργία και την υποαπασχόληση. Το κοινωνικό κράτος είναι ανύπαρκτο και ο συνολικός οικονομικός προγραμματισμός τείνει πλέον στην άμεση κάλυψη των δεικτών και κριτηρίων για την ένταξη μας στην ΟΝΕ.

Μιλήσατε προηγουμένως, κύριε Υπουργέ, για τα πολυδύναμα σχολεία που σκέπτεσθε να κάνετε στις μεγαλουπόλεις. Η ουσιαστική αποστολή τους είναι αναμφισβήτητη, αλλά αγνοώντας ότι αυτά τα άτομα των ειδικών αναγκών, τα οποία είναι άτομα με νοητική ανεπάρκεια και ανωριμότητα, έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα όρασης, τυφλοί, κωφοί, βαρύνκοοι, έχουν σοβαρά νευρολογικά ή ορθοπεδικά ελαττώματα ή προβλήματα υγείας και άλλες βιολογικές ανεπάρκειες. Αυτά τα άτομα δεν είναι δυνατόν να απομακρυνθούν από το οικείο περιβάλλον για τους γνωστούς αυτούς λόγους. Άρα, τα απομακρυσμένα πολυδύναμα ίσως είναι δυνατόν να αποβούν άκαρπα για την αδυναμία της πρόσβασης προς το κέντρο. Γι' αυτό εξετάστε το και δείτε την αποτελεσματικότητά του. Μιλήσατε για τα άλλα άρθρα και τις λοιπές διατάξεις, τις διατάξεις των εκκρεμών εκπαιδευτικών θεμάτων, τα οποία, είπατε, ότι εμείς στο παρελθόν σε άλλο νομοθέτημα τα θέσαμε. Θα μπορούσατε να τα φέρετε σε ειδικό νομοσχέδιο να συζητηθούν με άνεση και σε βάθος αντιμετώπιση και όχι ως προεκλογικό σχεδιάσμα άγρας ψήφων. Με τη βιαστική απόφασή σας για πρόωρες εκλογές εκβιάζετε και τη νομοθετική νομοτέλεια και επιδιώκετε καθαρά κομματικά οφέλη. Κινείσθε προκατειλημμένα να διατηρήσετε το καθεστώς των υμετέρων, ακόμα και στη βεβαία εκλογική σας αποτυχία.

Όσον αφορά τα ΤΕΙ, που αναφερθήκατε, κύριε Υπουργέ, επισπράττετε τώρα τις αποφάσεις του ποδαριού και της εκλογικής σκοπιμότητας με την οποία νομοθετούσατε στο παρελθόν. Αναφέρθηκε ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπός μας, ο κ. Βουλγαράκης, για τη θέση της Νέας Δημοκρατίας.

Κύριε Υπουργέ, το νομοθετικό σας συνονθύλευμα αν προχωρήσετε και το ψηφίσετε με την κομματική σας πλειοψηφία, θα επισωρεύσετε μεγάλες αδικίες σε άτομα και ομάδες ανθρώπων, ακόμα δε και σε ιδρύματα, που επί μακρά σειρά ετών έχουν προσφέρει τεράστιες υπηρεσίες στα άτομα με ειδικές ανάγκες και στο κοινωνικό σύνολο και την οικονομική προαγωγή των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Με τη δύναμη της καταναγκαστικής κομματικής σας πλειοψηφίας, αν δεν λάβετε υπόψη σοβαρές και εποικοδομητικές τροπολογίες που έχουν κατατεθεί, θα δημιουργήσετε τεράστιες αδικίες σε βάρος ατόμων και συντεχνιών που η ελλειπτικότητα και η κομματικοποιημένη σύνθεση του νομοσχεδίου δημιουργεί. Γι' αυτό καλείσθε, με ιδιαίτερα προσοχή τουλάχιστον, να συμπεριλάβετε τις σωστές και δίκαιες τροπολογίες, στις οποίες στην κατ' άρθρο συζήτηση πρέπει να ενσκήψετε με προσοχή για αποφυγή αδικιών. Ευχαριστώ.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Υπάρχει κανείς

άλλος εκ των κυρίων συναδέλφων που θέλει να δευτερολογήσει;

Κανείς.

Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της αρχής του νομοσχεδίου και ερωτάται το Σώμα, εάν γίνεται δεκτό επί της αρχής.

**ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Δεκτό, δεκτό.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ:** Κατά πλειοψηφία.

**ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ:** Κατά πλειοψηφία.

**ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός):** Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις" έγινε δεκτό επί της αρχής, κατά πλειοψηφία.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

**ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:** Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 22.49' λύεται η συνεδρίαση για αύριο Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου 2000 και ώρα 10.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος νομοθετική εργασία, συνέχιση της συζήτησης επί των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: "Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις".

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

